

Østre Toten – utredning av struktur i skole og barnehage

18.3.2021

AGENDA KAUPANG AS

AGENDA
KAUPANG

OPPDRAGSGIVER: AGENDA KAUPANG AS

RAPPORT NR: 1021360

RAPPORTENS TITTEL: Østre Toten – utredning av struktur i skole og barnehage

ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A Brox

KVALITETSSIKRET AV: Kjell Gjerdsbakk

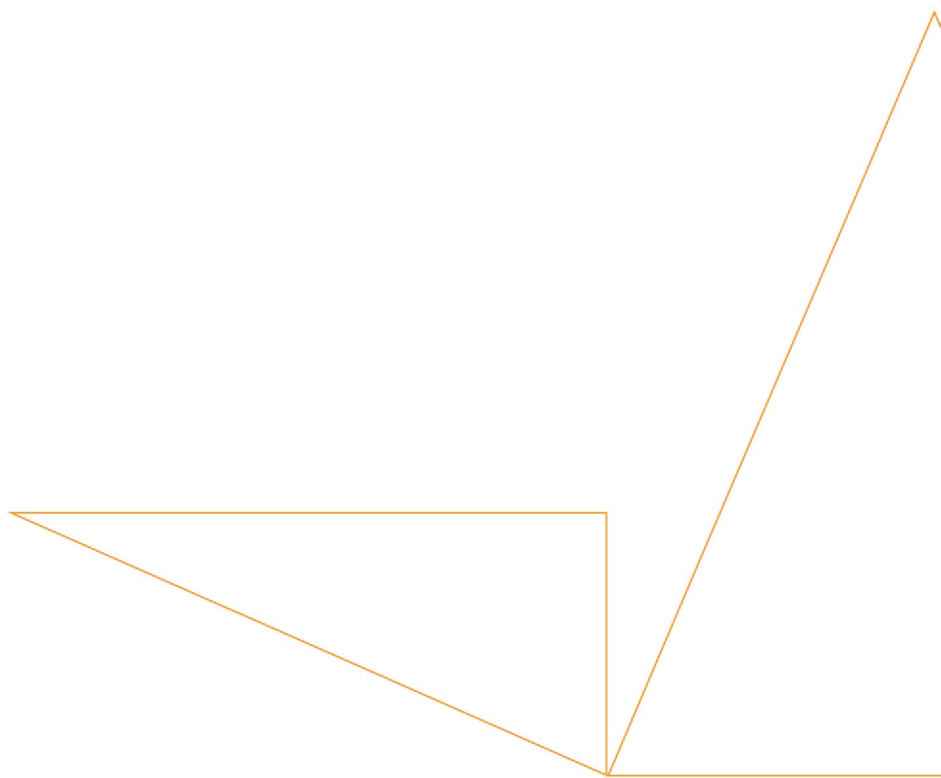
DATO: 18.03.2021

Forord

Denne rapporten er skrevet på oppdrag av kommunalsjef for oppvekst i Østre Toten kommune. Oppdraget er å utrede fordeler og ulemper ved endringer i skole- og barnehagestrukturen i kommunen. Data om skoler og barnehager er samlet inn i oktober 2020. Vi takker for godt samarbeid med skole- og barnehageadministrasjonen i kommunen. Arbeidet er utført av Agenda Kaupang AS med AS Bygghanalyse, Kjell Gjerdsbakk rådgivning og Rambøll AS.

Skøyen, mars 2021

Agenda Kaupang

Innhold

1	Sammendrag	5
1.1	Problemstilling	5
1.2	Metode	5
1.3	Kostnadsnivået i Østre Toten	6
1.4	Befolkningsutviklingen	6
1.5	Skolestrukturen	6
1.6	Barnehagestruktur	11
1.7	Videre arbeid med utbygging av skoler og barnehager	13
1.8	Kortsiktige løsninger	13
2	Mandat og metode	14
2.1	Mandat	14
2.2	Metode for sammenligning	14
2.3	Befolkningsprognoser	15
2.4	Kostnads kalkyler	15
2.5	Vurdering av tomtebehov	16
2.6	Opplæringskvalitet og skolestruktur	17
2.7	Samfunnsutvikling	19
2.8	Kostnadseffektive skoler og barnehager	21
2.9	Faser i byggeprosjekter	25
3	Økonomianalyse	27
3.1	Sammenligningskommuner	27
3.2	Grunnskole	28
3.3	Barnehage	33
4	Skoler og barnehager i Østre Toten	37
5	Antall barn i skoler og barnehager	40
5.1	Nasjonale tendenser	40
5.2	Elever i grunnskolen i Østre Toten	40
5.3	Barn i barnehage i Østre Toten	42
6	Skolestruktur – nåsituasjonen	46
6.1	Kapasiteten i skoleanleggene	46
6.2	Hoffsvangen	47
6.3	Kapp	50
6.4	Kolbu	53
6.5	Lena	55
6.6	Nordli	57

6.7	Skreia	60
6.8	Stange	63
6.9	Totenviken	66
6.10	Vilberg	68
6.11	Samlet resultat alternativ null	71
7	Alternative løsninger i grunnskolen	75
7.1	Alternativ 1: En felles ungdomsskole på Lena. Legge ned Skreia skole	75
7.2	Alternativ 2: Legge ned Vilberg skole. Utvide Kolbu, Stange eller Hoffsvangen	80
7.3	Alternativ 3: Legge ned Vilberg skole, fordele elevene mellom naboskoler	84
7.4	Alternativ 4: Totenviken og Stange legges ned. Ny barneskole i Skreia-området.....	85
7.5	Alternativ 5: Legge ned Totenviken og Stange skole – overta Skreia skole.....	89
7.6	Alternativ 6: Legge ned Nordli skole, utvide Kapp skole.....	91
7.7	Alternativ 7: Tre barneskoler i Østre Toten	95
7.8	SFO	99
8	Barnehagestruktur – nåsituasjonen	104
8.1	Kapasitet i barnehagene	104
8.2	Kapp barnehage.....	109
8.3	Nordli	110
8.4	Hoffsvangen	111
8.5	Kolbu	112
8.6	Oliviabakken.....	113
8.7	Vilberg	114
8.8	Samlede kostnader for barnehager, alternativ null	115
9	Alternative løsninger for barnehagene.....	117
9.1	Alternativ B1: Ny barnehage på Nordli.....	117
9.2	Alternativ B2: Ny Oliviabakken barnehage, legge ned Vilberg barnehage.....	120
10	Vedlegg.....	123

1 Sammendrag

1.1 Problemstilling

Østre Toten kommune ønsker en ekstern utredning av barnehage- og skolestruktur med konkrete forslag til endringer.

Kommunen ønsker en analyse som omfatter både elevprognoser, byggenes kapasitet og tilstand til byggene. Minst to alternativer til dagens struktur skal sammenlignes etter minst tre dimensjoner:

- ▶ Økonomi
- ▶ Kvalitet
- ▶ Lokalsamfunn

Kommunen ønsker effektive skoler og barnehager. Det vil si skoler og barnehager med høy kvalitet og lave kostnader. Samtidig skal skole- og barnehagestrukturen bidra til utvikling av livskraftige og framtidsrettede lokalsamfunn. Utredningen kan derfor ikke ta utgangspunkt i dagens behov, men ser framover. Vi sammenligner langsiktige løsninger.

Kommunen har ikke selv angitt hvilke konkrete alternative skole- og barnehagestrukturer som skal utredes. Å finne fram til aktuelle alternativer er derfor en oppgave i prosjektet.

Kommunen har i dag 9 kommunale skoler med til sammen 1.516 elever. Det er 13 barnehager i kommunen, derav 6 kommunale. Det var 899 plasser belagt i barnehagene ved tellingen 15.12.2019. Omtrent halvparten av barna er i kommunale barnehager.

1.2 Metode

Agenda Kaupang har sammenlignet langsiktige løsninger på kommunens problemer. Vi ser 20 år fram i tid. Vi sammenligner alternative løsninger når det gjelder kostnader, kvalitet, skoleskyss og betydning for lokalsamfunnene.

Agenda Kaupang har samlet data om befolkningsutviklingen, kapasiteten til anleggene og byggenes tilstand.

Vi sammenligner skoler og barnehager med samme funksjonelle og tekniske tilstand. I rapporten er alle dagens skoler og barnehager oppjustert til moderne standard med samme kapasitet. På denne måten forenkler vi sammenligningen av alternative løsninger.

Kostnader: I kostnadskalkylene inngår kostnader til undervisning, bygningsdrift, kapitalkostnader av investeringer og skoleskyss. Kapitalkostnader er renter og avskrivninger.

Kvalitet: Kvalitet i skolen handler om både læringsmiljø og faglig og sosial læring. Det er en uklar sammenheng mellom skolestørrelse og skolekvalitet. Det er Agenda Kaupangs vurdering at skoler må ha en viss størrelse for å kunne gi et variert og godt tilpasset opplæringstilbud for å møte dagens og framtidens krav til grunnskolen.

Skoleskyss: Det er et mål at flest mulig elever i grunnskolen går eller sykler til skolen. Økt antall elever med skoleskyss kan være en ulempe for folkehelsen.

Samfunnsutvikling: Forskningen viser at skolen er viktig for lokalsamfunnene. Lokalsamfunnene i Norge er samtidig i endring på grunn av endret næringsliv, bosettingsmønster og kommunikasjoner. Skolestrukturen er et virkemiddel for å bidra til en framtidsrettet senterstruktur i kommunen.

Når det gjelder barnehagestruktur, sammenligner vi kostnader, kvalitet og beliggenhet. Store barnehager har billigere drift og er antakelig mer attraktive arbeidsplasser for unge barnehagelærere. Kommunale barnehager konkurrerer med private om barna og bør legges på attraktive steder.

1.3 Kostnadsnivået i Østre Toten

Østre Toten brukte 11 millioner kroner mer på grunnskolen enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner i 2019. Utgiftene til undervisning var 15 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen vi sammenligner med (kommunegruppe 11). Kommunegruppe 11 er mellomstore kommuner med middels utgiftsbehov og middels inntektsnivå. Østre Toten har like store skoler som gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Kostnadsforskjellen kommer av at Østre Toten har høyere bemanning per elev enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Større skoler i Østre Toten vil bidra til å redusere utgiftene per elev. Det er tydelig sammenheng mellom skolestørrelse og elevkostnad i norske kommuner. Kommunegruppe 10 ligner også på Østre Toten. Kommunegruppe 10 har 50 flere elever per skole og 25 millioner kroner lavere undervisningskostnader enn Østre Toten.

Kostnadsnivået i barnehagetjenesten er 5 millioner kroner lavere enn nivået i kommunegruppe 11. Dekningsgraden er lavere og kostnadsnivået per plass er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Østre Toten har ikke mer bemanning på avdelingene enn loven krever. Det er antakelig noe å spare ved å få færre og større barnehager. Større barnehager har vanligvis lavere utgifter til ledelse og lokaler.

1.4 Befolkningsutviklingen

Kapasiteten i skoler og barnehager må tilpasses endringer i antall innbyggere i målgruppen. Nye befolkningsprognoser fra SSB fra 2020 tyder på at antall innbyggere 0–15 år vil synke med 8 % på landsbasis de neste 10 årene. Prognosen i rapporten sier at antall innbyggere 0–15 år i Østre Toten vil synke svakt mot 2040. Vi har ikke sett lenger fram enn 20 år. Langsiktige befolkningsprognoser er svært usikre når det gjelder barn i førskolealder og grunnskolealder.

Rapporten legger til grunn at alle delene av kommunen vil få færre innbyggere 0–15 år. Kapasiteten i dagens skoler og barnehager er rimelig godt tilpasset behovet i planperioden. Analysene på skolekrets-/kommunedelsnivå bruker befolkningsprognoser fra Rambøll AS. Prognosene fra Rambøll er omtrent i tråd med middelprognosen fra SSB på kommunenivå.

1.5 Skolestrukturen

Vi sammenligner dagens skolestruktur (alternativ null) med 7 alternative løsninger. De sju alternativene kan oppsummeres til tre hovedalternativer:

- ▶ Alternativ 1: Én ungdomsskole i stedet for to
- ▶ Alternativ 2–6: Fire barneskoler i stedet for sju
 - 2: Legge ned Vilberg, utvide Hoffsvangen, Kolbu eller Stange
 - 3: Legge ned Vilberg
 - 4: Legge ned Totenviken, utvide Stange
 - 5: Legge ned Totenviken og Stange, flytte til Skreia
 - 6: Legge ned Nordli, utvide Kapp
- ▶ Alternativ 7: Tre barneskoler i stedet for sju.

1.5.1 Dagens skolestruktur

Østre Toten har tilstrekkelig kapasitet i dagens grunnskoler i alle deler av kommunen. Kommunen har en dyr skolestruktur. Skolene er små. Vilberg og Totenviken har lav funksjonalitet. Skolestrukturen er ikke godt tilpasset den etablerte senterstrukturen i kommunen.

Kostnader: Det vil koste 825 millioner kroner å ruste opp dagens skoler til moderne standard med tilstrekkelig elevkapasitet. Tilstandsanalysen konkluderer med at det ikke vil lønne seg å bygge om Totenviken og Vilberg til moderne standard. Det vil lønne seg å rive disse skolene og bygge nytt hvis man vil ha moderne skoleanlegg for elevene i alle deler av kommunen. De andre skolene må bygges om, og noen av dem må utvides. Årlige nettoutgifter til undervisning, skolelokaler, kapitalkostnader og skoleskyss anslås til 253 millioner kroner i alternativ null. Det er 41 millioner kroner mer enn netto utgift i 2019.

Kvalitet: Østre Toten har 7 barneskoler med én klasserekke og 2 ungdomsskoler med tre–fire klasserekker. Dette er små skoler.

Skoleskyss: Det er stor andel elever med skoleskyss, på grunn av spredt bosetting. Andelen er omtrent som gjennomsnittet i Norge.

Lokalsamfunn: Det er to tettsteder med senterfunksjoner i kommunen (Lena og Skreia). Kapp er et viktig bosenter. Skolestrukturen er ikke godt tilpasset den etablerte senterstrukturen.

1.5.2 Alternativ 1: Ny ungdomsskole på Lena, erstatter Lena og Skreia

Alternativet er å samle ungdomsskolen i én skole i kommunesenteret Lena. Skolen får ca. 500 elever og seks klasserekker. Det vil antakelig lønne seg å bygge nytt, framfor å bygge om dagens skole. Skolen legges på dagens tomt eller på en annen tomt i Lena sentrum.

Kostnader: Kostnadene endres lite i forhold til to ungdomsskoler. Utgiftene til undervisning blir lavere, men kapitalkostnadene øker i forhold til alternativ null.

Kvalitet: Agenda Kaupang mener at en ungdomsskole med seks klasserekker vil gi grunnlag for bedre skolekvalitet. Det blir lettere å rekruttere kvalifiserte lærere til alle fag. Det blir lettere å tilby et bredt tilbud av valgfag. Det blir et mer variert elevmiljø. Vi viser til kap. 2.6.

Skoleskyss: Det blir 57 flere elever med skoleskyss. Det er en ulempe for folkehelsen.

Lokalsamfunn: En større ungdomsskole på Lena bygger opp under Lena som kommunesentrum. Tapet for Skreia antas å bli lite, spesielt hvis skolebygget fortsetter som skolebygg for barneskolen.

1.5.3 Alternativ 2: Legge ned Vilberg, bygge ut Kolbu, Stange eller Hoffsvangen

Alternativet er å legge ned Vilberg skole og flytte elevene til en av naboskolene. Man kan utvide Kolbu, Stange eller Hoffsvangen. For enkelhets skyld forutsetter vi at Kolbu skole utvides på dagens tomt. Kolbu skole bygges ut fra én til to klasserekker for å kunne ta imot elevene fra Vilberg.

Kostnader: Samlede kostnader blir 3 millioner kroner lavere enn alternativ null. Det blir lavere undervisningsutgifter og færre kvadratmeter skolebygg. Investeringskostnadene blir omtrent som i alternativ null.

Kvalitet: Elevtallet øker til 260–300 elever. Det gir et større fagmiljø ved skolen og et mer variert elevmiljø. Vi viser til kap. 2.6.

Skoleskyss: Det blir omtrent 90 flere elever med skoleskyss. Det er ikke en fordel for folkehelsen.

Lokalsamfunn: Lensbygda mister den lokale barneskolen. Kolbu og Skreia styrkes som sentra i kommunen dersom elevene flyttes dit.

1.5.4 Alternativ 3: Legge ned Vilberg, spre elevene

Alternativet er å legge ned Vilberg uten å bygge ut andre skoler. De 120 elevene spres etter nærskoleprinsippet mellom Stange, Hoffsvangen og Kolbu. Spørsmålet er om dette er mulig, med den kapasiteten skolene har i dag.

Konklusjonen er at dette ikke er mulig. Den samlede kapasiteten ved de tre skolene er ikke stor nok til å ta imot elevene fra Vilberg. Det blir nødvendig å bygge ut én av skolene med en klasserekke ekstra. Da er vi tilbake til alternativ 2.

1.5.5 Alternativ 4: Legge ned Totenviken, bygge ut Stange

Alternativet er å legge ned Totenviken skole og flytte elevene til en felles barneskole for sørdelen av kommunen. Man kan utvide Stange skole eller bygge nærmere Skreia sentrum. For enkelthets skyld forutsetter vi at Stange skole utvides på dagens tomt. Stange skole bygges ut fra én til to klasserekker.

Kostnader: Samlede kostnader blir 2 millioner kroner lavere enn alternativ null. Det blir lavere undervisningsutgifter og færre kvadratmeter skolebygg.

Kvalitet: Elevtallet øker til 260–300 elever. Det gir et større fagmiljø ved skolen og et mer variert elevmiljø. Vi viser til kap. 2.6.

Skoleskyss: Det blir 74 flere elever med skoleskyss. Det er ikke en fordel for folkehelsen.

Lokalsamfunn: Totenviken mister den lokale barneskolen. Ingen elever fra Totenviken sokner til Stange. Skreia-området styrkes som lokalt senter i kommunen, dersom en ny skole legges nær Skreia sentrum.

1.5.6 Alternativ 5: Flytte Totenviken og Stange til Skreia

Alternativet er å legge ned Totenviken skole og Stange skole og flytte elevene til Skreia skolebygg. Skreia skole bygges om til barneskole med to klasserekker. Dette er en billigere løsning enn å bygge ny skole på Stange. Skolen får en mer sentral plassering.

Kostnader: Samlede kostnader blir 6 millioner kroner lavere enn alternativ null. Det blir lavere undervisningsutgifter og færre kvadratmeter skolebygg.

Kvalitet: Elevtallet øker til rundt 300 elever. Det gir et større fagmiljø ved skolen og et mer variert elevmiljø. Vi viser til kap. 2.6.

Skoleskyss: Det blir 61 flere elever med skoleskyss. Det er ikke en fordel for folkehelsen.

Lokalsamfunn: Totenviken og Stange mister den lokale barneskolen. Samtidig styrkes Skreia som lokalt senter i kommunen. En del innbyggere i Totenviken har tilknytning til Skreia.

1.5.7 Alternativ 6: Legge ned Nordli, bygge ut Kapp

Alternativet er å legge ned Nordli skole og flytte elevene til Kapp skole. Kapp skole bygges ut fra én til to klasserekker.

Kostnader: Samlede kostnader blir 4 millioner kroner lavere enn alternativ null. Det blir lavere undervisningsutgifter og færre kvadratmeter skolebygg.

Kvalitet: Elevtallet øker til rundt 300 elever. Det gir et større fagmiljø ved skolen og et mer variert elevmiljø. Vi viser til kap. 2.6.

Skoleskyss: Det blir 69 flere elever med skoleskyss. Det er ikke en fordel for folkehelsen.

Lokalsamfunn: Nordli-området mister den lokale barneskolen. Samtidig styrkes Kapp som senter i kommunen. Beboere i Nordlia har antakelig sterkere tilknytning til Gjøvik enn til Kapp eller Lena.

1.5.8 Alternativ 7: Tre barneskoler i Østre Toten

Alternativet er å samle alle elevene i barneskolen i tre barneskoler i Skreia, Kapp og Lena. De tre mest aktuelle tomtene er Skreia ungdomsskole, Kapp skole og Lena ungdomsskole. Vi forutsetter nybygg på alle tre stedene.

Kostnader: Årlige utgifter blir 18 millioner kroner lavere enn dagens skolestruktur. Det blir 6 klasserekker i stedet for syv. Det er mye billigere å modernisere og drifte 3 skoleanlegg enn syv. Hvis man kan gjenbruke Skreia ungdomsskole blir alternativet enda 3 millioner kroner billigere. Dette alternativet er presentert som alternativ 7B.

Kvalitet: Skolene får to klasserekker i stedet for én klasserekke. Det blir et større fagmiljø ved skolen. Det blir et mer variert elevmiljø.

Skoleskyss: Det blir 300 flere elever med skoleskyss. Det er en ulempe for folkehelsen.

Lokalsamfunn: Mange områder vil miste barneskolen. Det er en ulempe. Tre barneskoler passer ganske godt med den etablerte senterstrukturen. Kapp, Lena og Skreia er de viktigste sentrene i kommunen. Kommunen ønsker også senterutvikling i Kolbu.

1.5.9 Vurdering av alternativene

Den økonomiske effekten av alle alternativene er oppsummert i tabellen under.

Nettoutgiftene for kommunen øker i forhold til dagens nivå i alle alternativene. Alle alternativene innebærer store investeringer.

Tabell 1: Økonomisk effekt av strukturendringer i grunnskolen. Tall i millioner kroner.

	Alt 0: dagens skoler	Alt 1: En felles ungdomsskole	Alt 2: Vilberg til naboskole	Alt 4: Totenviken til Stange	Alt 5: Stange og Totenviken til Skreia	Alt 6: Nordli til Kapp	Alt 7: Tre barneskoler, nybygg Skreia	Alt 7B: Tre barneskoler, gjenbruk av Skreia
Skole								
Hoffsvangen	28,7	28,7	28,7	28,7	28,7	28,7		
Kapp	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5			
Kolbu	23,2	23,2		23,2	23,2	23,2		
Lena	40,3		40,3	40,3	40,3	40,3	40,3	40,3
Nordli	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4			
Skreia	34,3		34,3	34,3	34,3	34,3	34,3	34,3
Stange	26,3	26,3				26,3		
Totenviken	17,9	17,9	17,9			17,9		
Vilberg	20,8	20,8		20,8	20,8	20,8		
Nye løsninger								
1: Ny ungdomsskole Lena		74,3						
4: Totenviken til Stange				42,3				
5: Totenviken og Stange til Skreia					38,4			
2: Vilberg til en naboskole			40,7					
6: Nordli til Kapp						41,4		
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia							145,2	
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia								141,9
Sum løsning	237,6	237,3	234,3	236	231,8	233,1	219,8	216,6
Endret utgift i forhold til alternativ 0	-	- 0,3	- 3,3	- 1,9	- 5,8	- 4,5	- 17,8	- 21,0
Netto utgift								
Netto utgift 202 undervisning	171,43	167,24	168,82	170,26	170,26	168,29	161,18	161,18
Drift av bygg (FDV)	24,23	21,25	22,89	23,08	23,08	22,68	17,67	17,67
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	42,01	35,51	35,35	31,62	35,25	31,75	28,49
Skoleskyss	6,26	6,80	7,08	6,97	6,80	6,92	9,22	9,22
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	237,30	234,30	235,66	231,77	233,13	219,82	216,57
Innsparing i forhold til alternativ 0								
Innsparing 202 undervisning	-	4,2	2,6	1,2	1,2	3,1	10,3	10,3
Innsparing 222 drift skolebygg	-	3,0	1,3	1,1	1,1	1,6	6,6	6,6
Innsparing kapitalkostnader	-	6,3	0,2	0,3	4,1	0,4	3,9	7,2
Innsparing skoleskyss	-	0,5	0,8	0,7	0,5	0,7	3,0	3,0
Sum	-	0,3	3,3	1,9	5,8	4,5	17,8	21,0

Tre barneskoler i Østre Toten er mest gunstig økonomisk på lang sikt. Gevinsten er opptil 21 millioner kroner i året, sammenlignet med å beholde dagens 7 barneskoler.

En felles ungdomsskole på Lena er det alternativet som kan ha størst betydning for kvaliteten i grunnskolen. Det er viktig å få et større ungdomsskolemiljø. Alternativet styrker Lena som kommunesenter.

Alternativene med tre barneskoler og en ungdomsskole vil etter Agenda Kaupangs vurdering være den løsningen som legger best til rette for kvalitetsutvikling og pedagogisk og driftsmessig oppfølging. Dette alternativet bygger samtidig opp under den etablerte senterstrukturen i kommunen. Det kan være en betydelig fordel på lang sikt.

Alternativene 2–6 kan slås sammen til et alternativ med fire barneskoler i kommunen (Kolbu, Hoffsvangen, Kapp og Stange). Gevinsten for økonomien blir omtrent halvparten av alternativ 7. Skoleanleggene blir ikke like godt utnyttet.

Vår vurdering av alternativene er gjengitt i tabellen under. Skalaen går fra meget positiv (++), positiv (+), ingen endring (0), negativ (-), meget negativ (--) og vet ikke (?).

Agenda Kaupang anbefaler alternativ 1 og alternativ 7B.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Lokalsamfunn
0: Dagens struktur	0	0	0	0
1: En felles ungdomsskole på Lena	0	++	-	?
2: Legge ned Vilberg, utvide Kolbu, Stange eller Hoffsvangen	+	+	-	?
3: Legge ned Vilberg, spre elevene				
4: Legge ned Totenviken, utvide Stange	+	+	-	?
5: Flytte Totenviken og Stange til Skreia	+	+	-	?
6: Legge ned Nordli, utvide Kapp	+	+	-	?
7: Tre barneskoler i Østre Toten	++	+	--	?

1.5.10 SFO

Skolefritidsordningen (SFO) er et tilbud som kan ses uavhengig av undervisningen i barneskolen. Tilbudet har ingen kvalitetskrav og kan finansieres med betaling fra foreldrene. I dag drives SFO i Østre Toten med høye netto driftsutgifter, på grunn av høy etterspørsel etter tilbudet. Det er høye driftsutgifter per elev og høy egenbetaling per elev. Høy oppslutning om tilbudet tyder på god kvalitet. Det er god bemanning i tilbudet. Det er egne lokaler til SFO ved fire av syv barneskoler.

Alternativene som er utredet for barneskolen, gir grunnlag for lavere kostnader og bedre kvalitet. Større SFO-er kan drives mer effektivt. Det er enklere å få til fleksible avtaler og tilbud i skoleferiene. Større SFO-er gir grunnlag for mer varierte aktiviteter og mer profesjonell ledelse.

1.6 Barnehagestruktur

Vi har vurdert to alternativer til dagens struktur. Alternativene skal gi mer effektiv barnehagedrift. Større barnehager gir billigere drift og (antakelig) bedre kvalitet på tilbudet. Det er også viktig at barnehagene blir lagt på sentrale steder.

Oppvekstsenter er blitt nevnt som et alternativ for Nordli-området. Oppvekstsenter er barneskoler og barnehager drevet som en felles driftsenhet. Oppvekstsenter er etter vår vurdering ikke heldig for utviklingen av barnehager og barneskoler i Østre Toten. Denne løsningen er en nødløsning. Den passer bare i kommuner med få barn og lange avstander.

1.6.1 Dagens barnehagestruktur

Alternativ null: Alternativ null er å drive de seks kommunale barnehagene videre som nå. Ved tellingen 15.12.2019 hadde disse barnehagene 439 plasser belagt (barn 0–2 år teller dobbelt). Det var svært få ledige plasser i barnehagene ved tellingen 15.12.2019. Barnetallet ser ut til å synke svakt de neste 20 årene. Kommunen trenger ikke flere barnehageplasser.

Det er betydelige funksjonelle mangler ved barnehagene Vilberg, Nordli og Oliviabakken. Vår vurdering er at ombygging av disse barnehagene til moderne standard vil koste mer enn nybygg. Vi foreslår å rive disse barnehagene og bygge nye bygg dersom disse barnehagene skal drives videre. Det er ikke nødvendig å gjøre noe med Kapp og Hoffsvangen barnehage. Kolbu bør bygges litt ut. Modernisering av dagens barnehager vil koste 56 millioner kroner. Samlede årlige kostnader ved en modernisert utgave av dagens barnehager anslås til 112 millioner kroner. Det er 2 millioner kroner mer enn netto utgift i 2019.

1.6.2 Alternativ 1: Ny barnehage på Nordli

Barnehagen rives. Ny barnehage bygges for 6 avdelinger, altså dobbelt så stor. Barnehagen bygges på et område satt av ved Nordli skole.

Økonomi: Nordli har dyr drift i dag. En ny barnehage antas å få omtrent samme driftskostnad, selv om den blir større.

Kvalitet: En ny og større barnehage vil gi bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser, når den fylles opp.

Beliggenhet: Dagens barnehage ligger ikke lett tilgjengelig. En ny plassering ved Nordli skole vil være en fordel for foreldrene, siden den kommer nærmere skolen. Tomten ved Nordli skole er dessuten større.

1.6.3 Alternativ 2: Ny barnehage på Skreia, erstatter Oliviabakken og Vilberg

Barnehagene rives. Ny barnehage for inntil 6 avdelinger bygges på tomten til Oliviabakken barnehage.

Økonomi: En større barnehage gir litt lavere driftsutgifter enn de to gamle, selv om kapasiteten økes litt.

Kvaliteten antas å bli bedre i en større barnehage.

Beliggenhet: Dagens barnehage er gunstig plassert i Skreia-området.

1.6.4 Vurdering av alternativene

Tabellen under oppsummerer kostnadene ved alternative løsninger, sammenlignet med alternativ null. Ny barnehage på Nordli vil øke kostnadene, mens utvidelse av Oliviabakken/nedlegging av Vilberg vil redusere kostnadene. Endringene er ikke store.

	Alt 0: dagens barnehager	Alt 1: Ny Nordli	Alt 2: Ny Oliviabakken
Barnehage			
Hoffsvangen	9 327 696	9 327 696	9 327 696
Kapp	12 534 462	12 534 462	12 534 462
Kolbu	8 971 969	8 971 969	8 971 969
Nordli	7 535 250		7 535 250
Oliviabakken	6 805 576	6 805 576	
Vilberg	4 826 826	4 826 826	
Nye løsninger			
Ny Nordli		7 909 139	
Ny Oliviabakken			11 097 118
Sum løsning	50 001 779	50 375 669	49 466 495
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	- 373 889	535 285
Netto utgift			
201 barnehage	44 236 000	43 483 000	43 381 000
222 barnehagelokaler (FDV)	3 338 760	3 725 863	3 450 816
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	2 427 019	3 166 806	2 634 679
Sum undervisning, FDV og kapital	50 001 779	50 375 669	49 466 495
Innsparing i forhold til alternativ 0			
Innsparing 201 barnehage	-	753 000	855 000
Innsparing 221 barnehagelokaler	-	387 103	- 112 056
Innsparing kapitalkostnader (renter og a	-	739 787	- 207 659
	-	-	-
Sum innsparing	-	- 373 889	535 285

Begge alternativene vil gi bedre kvalitet på tilbudet, siden vi bygger nye og større barnehager med gunstigere plassering enn i dag.

Agenda Kaupang anbefaler begge alternativene.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Beliggenhet
0: Dagens struktur	0	0	0
1: Ny barnehage på Nordli	0	+	?
2: Ny barnehage på Skreia, erstatte Oliviabakken og Vilberg	+	+	+

1.7 Videre arbeid med utbygging av skoler og barnehager

Denne utredningen av skolestruktur er ikke tilstrekkelig detaljert som grunnlag for å velge nye løsninger for skoler og barnehager. Bredde har vært viktigere enn dybde i denne utredningen. Byggekostnader er valgt på grunnlag av erfaringstall. Det kreves mer detaljerte undersøkelser av dagens bygg for å finne ut om det er billigere å bygge nytt enn å bygge om. Vi har ikke tatt med alle kostnadselementer i byggeprosjekter (nye tomter, uteområder, midlertidige lokaler og byggelånsrenter).

Utredningen gir grunnlag for å velge ut hvilke alternativer som skal utredes nærmere dersom kommunen ønsker å utvikle en rasjonell og framtidsrettet skole- og barnehagestruktur.

Utredningen bidrar ikke til å løse kortsiktige økonomiske problemer i Østre Toten kommune. Alle alternativene medfører økte kostnader for Østre Toten kommune i forhold til kostnadsnivået i 2019. Det koster å modernisere skoler og barnehager. Utredningen viser bare hvilken skole- og barnehagestruktur som er billigst, gitt at kommunen ønsker å modernisere skolene og barnehagene sine på lang sikt.

1.8 Kortsiktige løsninger

Kortsiktige løsninger har ikke vært formålet med dette prosjektet. Formålet har vært langsiktige løsninger.

På kort sikt vil det mest interessante tiltaket være å utnytte ledig kapasitet i dagens barneskoler ved å legge ned én eller flere av de små barneskolene.

Utredningen viser at det samlet sett er mye ledig kapasitet i barneskolene. Det er i alle fall 100 ledige plasser i barneskolene (plankapasitet). Det gir grunnlag for å legge ned en av de små skolene (Nordli, Vilberg eller Totenviken). Vilberg er mest interessant, siden den ligger midt i kommunen. Utredningen viser at det ikke er kapasitet til å ta imot Vilberg-elevne i Hoffsvangen, Stange og Kolbu. Man må se hele kommunen under ett, også Kapp, Totenviken og Nordli. For å få lagt ned en skole på denne måten, må kommunen innføre skolekretsgrenser. Kommunestyret må vedta en lokal forskrift i henhold til reglene i opplæringsloven. En lokal forskrift om skolekretsgrenser overstyres nærskoleprinsippet. For eksempel kan forskriften definere Lensbygda som en del av opptaksområdet for Kolbu skole, mens elever i Skreia henvises til Totenviken. Det kan bli nødvendig å justere grensene fra år til år for å få kabalen til å gå opp.

Den sikreste økonomiske gevinsten ved en slik løsning er at driften av lokalene faller bort. Det er en utgift anslått til 2 millioner kroner for Vilberg (se vedlegg 10.14). Lønnsutgiftene vil antakelig også bli lavere.

2 Mandat og metode

2.1 Mandat

Oppdraget er å gå gjennom skole- og barnehagestrukturen i Østre Toten og komme med forslag til endringer. Østre Toten kommune har definert et prosjekt i to faser:

- ▶ Fase 1: Analyse av dagens skolestruktur
- ▶ Fase 2: Sammenligning med alternative løsninger

Kommunen ønsker en ekstern utredning av barnehage- og skolestruktur med konkrete forslag til endringer.

Kommunen ønsker en grundig analyse som omfatter både elevtall per skolekrets, skolekapasitet og tilstand til skolebyggene. Minst to alternativer til dagens struktur skal sammenlignes etter minst tre dimensjoner:

- ▶ Økonomi
- ▶ Kvalitet
- ▶ Lokalsamfunn

Kommunen har ikke selv angitt hvilke konkrete alternative skolestrukturer som skal utredes. Å finne fram til aktuelle alternativer blir derfor en oppgave i prosjektet.

2.2 Metode for sammenligning

Et hovedgrep i analysen er at vi sammenligner bygg med samme tekniske og funksjonelle kvalitet. Det forenkler sammenligningen. Da kan man sammenligne hva prisen på denne kvaliteten blir i ulike alternativer.

Oppgaven er å sammenligne langsiktige løsninger. Skolebygg har en levetid på 40–60 år. Det er ikke riktig å sammenligne kostnadene ved nedslitte og nedskrevne skolebygg med nye bygg. Vi sammenligner skolebygg av moderne standard, både når det gjelder teknisk tilstand og funksjonalitet. Alternativ null er derfor ikke dagens skoler, men oppdaterte utgaver av dagens skoler. Investeringskostnadene for alternativ null er det vi må betale for å modernisere dagens skoler. Analysen gir samme standard på byggene for alle elevene i kommunen.

I kostnadskalkylen tar vi med alle typer kostnader. Det vil si:

- ▶ Undervisning
- ▶ Drift av skolebygg
- ▶ Kapitalkostnader fra investeringer (renter og avdrag)
- ▶ Skoleskyss

Økonomiske hensyn må veies mot andre hensyn. Vi ser også på skolefaglige forhold, samfunnsutvikling og skoleskyss.

Alternativene sammenlignes med alternativ null. Fordeler angis med ett plusstegn (liten fordel) eller to plusstegn (stor fordel). Ulemper angis med ett minustegn (små ulemper) eller to minustegn (store ulemper).

2.3 Befolkningsprognoser

Uansett skole- og barnehagestruktur, så må kapasiteten i skoler og barnehager tilpasses utviklingen i antall innbyggere i målgruppen.

Prosjektet benytter befolkningsprognoser på kommunedelnivå fra Rambøll. I rapporten kalles kommunedelene skolekretser, siden det er ett område for hver barneskole. Det er disse prognosene som er brukt for å framskrive elevtallet i hver skolekrets i denne rapporten. Vedlegg 10.11 til rapporten dokumenterer metoden i disse framskrivingene.

Befolkningsprognosene viser at antall barn og unge reduseres i alle kretsene de neste 20 årene. Framskrivingene er trendbaserte. De bygger på historisk observerte rater for fruktbarhet, dødelighet, innvandring og innflytting. Premissene er tilnærmet like som middelprognosen fra SSB (MMMM-prognosen). På kommunenivå gir de to prognosene ganske like resultater.

Prognosene fra Rambøll fordeler innbyggerne på kommunedeler knyttet til hver grunnskole. Grunnkretsene er satt sammen til skolekretser etter oppgave fra kommunen. Skolekretsene er Hoffsvangen, Kapp, Kolbu, Nordli, Stange, Totenviken og Vilberg. Vedlegg 10.11 dokumenterer sammensetningen av skolekretsene.

Rambøll har laget to alternative framskrivinger:

Alternativ 1: Innflytting og utflytting fordeles mellom kretsene slik det har vært de siste 10 årene. Denne framskrivingen viderefører den dokumenterte utvikling. Den minner om middel-framskrivingen fra SSB.

Alternativ 2: En større del av inn-/utflytting kanaliseres til Nordli. Nordli får høy vekst av innbyggere 0–15 år. Begrunnelsen for alternativ 2 er at kommunen har gjort tiltak for å få til en ekstra sterk vekst i Nordli. Dette alternativet gir større reduksjon i resten av kommunen.

I denne rapporten benytter vi alternativ 1. Det er usikkert når veksten på Nordli vil komme i gang, og hvor sterk den blir. Utviklingen i området er avhengig av offentlige vedtak og markedet for salg av boliger.

2.4 Kostnadskalkyler

Vurdering av tilstand for skoler og barnehager er basert på observasjoner gjort ved befaringer, informasjon fra ansatte ved skolene, ansatte i eiendomsavdelingen og oversendte dokumenter. Ved befaringer ble det gitt grundig informasjon om eksisterende bygningsmasse i de aktuelle byggene. For de byggene som ikke er befart, er tilstandsvurdering basert på innspill fra kommunen (skolene og eiendomsavdelingen).

Følgende skoler er befart: Kapp, Skreia, Stange og Vilberg. Følgende barnehager er befart: Hoffsvangen, Kolbu, Nordli og Vilberg.

Vurdert tilstand danner videre grunnlag for nødvendige tiltak for å få byggene opp til dagens standard (TEK17), og hva det vil medføre av investeringer/byggekostnader. Kostnadsvurdering er basert på erfaringspriser (kvadratmeterpriser) for ulike type bygg, omfang og arealer. Det er beregnet kostnader knyttet til riving, ombygging og nybygg, der eksisterende areal er hentet fra kommunens FDV-system (IK-bygg) og arealbehov iht. dagens standard er hentet fra utformede arealprogram. For Lena ungdomsskole og Skreia ungdomsskole er areal for svømmehaller trukket ut, da dette ikke inngår i arealprogram.

Det er benyttet erfaringskostnader fra «Norsk Prisbok» for de ulike elementene/ bygningene, der det er forutsatt normale grunnforhold, materialkvaliteter etc. Oppgitte kostnader tilsvarer «kostnadsramme» – konto 01–12 iht. «NS3453 Spesifikasjon av kostnader i et byggeprosjekt», og inkluderer byggekostnader, rigg og drift, prosjektering og administrasjon, merverdiavgift, samt et risikopåslag (forventet tillegg og usikkerhetsavsetning). Vurdert prisnivå er per oktober 2020. Det er ikke medtatt kostnader knyttet til tomt, midlertidige lokaler, utendørsarbeider, prisstigning, byggelånsrenter eller løst inventar. Eventuell markedspåvirkning som følge av Covid-19 er ikke hensyntatt.

Det er ved flere nullalternativer, og i de fleste alternative løsningene forutsatt riving av eksisterende bygningsmasse og nybygg fremfor ombygging og utvidelse. Ombygging vil være hensiktsmessig i de tilfeller der det er snakk om en oppgradering, der bygget er tenkt videre med tilsvarende funksjon som før ombygging, og der gjenbrukte bygningselementer utgjør en vesentlig andel av totalkostnad. I de tilfeller der det er forutsatt nybygg i nullalternativene, er dette fordi behov for utvidet areal utgjør en vesentlig andel av totalt arealbehov og/eller eksisterende bygg anses å ha liten verdi i forhold til gjenbruk. Hvis man uansett må påregne vesentlig utvidelse, og i tillegg ta hensyn til eksisterende bygningselementer, vil trolig begrensningene overskygge besparelsen. Eksisterende byggs geometri, bærekonstruksjon, etasjehøyder etc. må hensyntas, og kan ofte gi mer kompliserte løsninger eller kompromisser. Det er heller ikke uvanlig at man ved utførelsesfase avdekker forhold som utvider byggeprosjektets omfang. Bygningselementer som i utgangspunktet var tenkt gjenbrukt må kanskje skiftes ut likevel, og utløser samtidig nye tiltak. Kort fortalt vil gjenbruk i noen tilfeller gi bygg som er mindre funksjonsriktige, til en kostnad som nærmer seg nybygg-pris.

I de fleste alternative løsningene er det snakk om sammenslåing/utvidelser av skoler og barnehager. Med andre ord vil kapasitet øke betydelig, med tilhørende behov for mer areal og endrede fellesfunksjoner. Dette vil også gi flere klasser på samme trinn, som man etterstreber å samlokalisere. I sum vil slike sammenslåinger sannsynligvis gi et gap mellom eksisterende bygg og behov for nytt bygg, i enda større grad enn ved nullalternativene. Eksempelvis kan det bli svært utfordrende å få plass til nye gymsaler, forsamlingsaler eller samlokalisering av klasser på samme trinn i eksisterende bygg. Til tross for at det i denne vurderingen er forutsatt stor grad av nybygg, bør muligheter for gjenbruk utredes nærmere dersom man ønsker å gå videre med alternativene. Likevel anser vi det som fornuftig å budsjettere for de ulike alternative slik vi har gjort i denne fasen, da det er stor sannsynlighet for at prosjektene vil innebære stor grad av nybygg.

2.5 Vurdering av tomtebehov

Det er gjort en vurdering av tomtebehov ved alternativ null og nye alternativer. Vurdering er basert på veilederen «Uteområder i skoler og barnehager – hvordan sikre kvalitet» fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), der det hensyntas behov for uteområder i forhold til antall elever/barn, byggets fotavtrykk og parkeringsareal. Beregnet uteareal er ikke å anse som krav, men anbefalinger. Veilederen aksepterer redusert uteareal i tettbygde strøk.

Vurdering av tomtebehov er sammenlignet med areal for aktuelle tomter, oppgitt av Østre Toten kommune.

Vedlegg 10.9 viser beregning av tomtebehov for alle dagens skoler og barnehager og alternative løsninger. Metoden er gjennomgått mer detaljert i vedlegget.

2.6 Opplæringskvalitet og skolestruktur

Østre Toten kommune er opptatt av hvilke kvaliteter og hvilket innhold som skal prege oppvekstområdet i planperioden 2020–2040. I forhold til spørsmålet om hvilken skolestruktur som er mest hensiktsmessig, mener vi at nedenstående momenter bør være med å danne grunnlag for vurderingen av dette spørsmålet.

Skoleforskningen er klar på at selve motoren i elevenes læring på skolen er læreren. Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og et godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik sett stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg.

Lærerens evner, ferdigheter og faglige kompetanse er det som påvirker elevenes læringsutbytte mest. Dette krever at skolestrukturen og det fysiske læringsmiljøet må legge til rette for utvikling av skolens faglige og pedagogiske kompetanse. Fra klasseromsforskningen vet vi at i de fleste skoler finnes det lærere som er spesielt dyktige og lærere som ikke oppnår de samme resultatene. For å oppnå bedre resultater for alle elevene, må kommunen initiere og legge til rette for godt systemisk arbeid med utvikling av arbeidsmiljø og pedagogisk kompetanse. Viktige faktorer i dette arbeidet, og som er knyttet til skolestruktur og skolebygg, kan være å skape attraktive arbeidsplasser og legge til rette for faglig samarbeid mellom lærerne og mellom skolene.

Det fysiske læringsmiljøet skal fremme helse, trivsel og læring (Opplæringsloven § 9-A) og dette har betydning for utforming av skolebyggene og hvordan de utstyres.

I overordnet del i nye fagplaner heter det at lek og praktisk aktivitet som metode for læring skal forsterkes. Dette kan bety at det må settes av arealer som innredes og utstyres på en annen måte enn arealer til mer teoribasert opplæring.

Lærere underviser i fag og de formelle kravene til faglig kompetanse øker. Det er lettere å få til undervisningsfaglig utvikling lokalt dersom det er flere som underviser i samme fag og på samme klassetrinn. Dersom dette ikke er mulig, blir det desto viktigere å styrke profesjonsfellesskapet mellom skolene.

Vi vurderer det som sannsynlig at unge lærere ønsker seg til skoler med bred og god kompetanse hvor de profesjonelle utviklingsmulighetene er gode.

I overordnet del i nye fagplaner finner vi noen føringer som kan ha betydning i vurderingen av hvordan skolebygg best mulig kan organiseres for å legge til rette for læring.

Ifølge Opplæringsloven skal elevene deles i klasser eller basisgrupper. Opplæringen skal tilpasses elevenes forutsetninger og dette kan blant annet bety ulike måter å organisere grupper på og skape variasjon i arbeidsmåtene. Dette stiller krav til organiseringen av læringsarealene.

Faktorer som kan ha betydning for valg av skolestruktur gjennomgås under.

Skolestørrelse

Det er ikke mye tilgjengelig forskning på dette området, men en gjennomgang som Tone Sollien, Asplan Viak AS, har gjort, viser at skolestørrelse ikke kan brukes som argument for eller mot større eller mindre skoler. Skolestørrelse er ikke avgjørende for elevenes læring på skolen.

Ifølge Sollien finnes det lite empirisk forskning i Norge om betydningen av skolestørrelse og den kan ikke brukes til å trekke konklusjoner.

En oppsummering av Tone Solliens gjennomgang av internasjonal forskning om skolestørrelse viser følgende:

Forskningen viser at det er belegg for å si at det faglige utbyttet øker med skolestørrelse. Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at størrelse i seg selv og alene skaper økt faglig utbytte for elevene.

Det finnes ikke forskningsmessig belegg av betydning for å si at skolestørrelse har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse.

Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for elevenes motivasjon for læring.

Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for mulighetene for elevmedvirkning i skolen.

Forskning gir noe støtte for at mindre skoler kan være bedre for visse elevgrupper.

Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som sier noe om sammenhengen mellom skolestørrelse og samarbeid mellom skole og hjem.

Det er vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune, men de kan likevel ha betydning fordi de vil kunne påvirke muligheten til å forsterke den innholdsmessige satsingen i skolene.

Rekruttering

Det er rimelig å anta at det er lettere å rekruttere medarbeidere med god kompetanse dersom man kan tilby et arbeidsmiljø som allerede har god kompetanse. På større skoler vil det være lettere å skape et miljø med allsidig kompetanse og spisskompetanse på områder hvor det er behov for det. Når kompetansekravene til undervisningspersonell trer i kraft for fullt fra 2025, vil det generelt bli større utfordringer med å få dekket alle fag med riktig kompetanse. På små skoler med få lærere vil denne utfordringen bli størst

Fag- og profesjonsutvikling

Lærere underviser i fag og det er lettere å få til undervisningsfaglig utvikling dersom det er flere som underviser i samme fag og på samme klassetrinn. Samarbeid mellom lærere handler om å utvikle og dele faglig innhold som skal presenteres for elevene og ikke minst utvikling og valg av opplæringsmetodikk, vurderingsmetodikk etc. Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag. Variasjon og tilpasning i opplæringen er viktig, blant annet fordi elever er forskjellige og lærer på litt forskjellige måter. Derfor er det viktig at lærerens verktøykasse er i kontinuerlig utvikling og sjansene for at det skjer er større når flere samarbeider.

Vi vurderer det som sannsynlig at unge lærere ønsker seg til skoler med bred og god kompetanse hvor de profesjonelle utviklingsmulighetene er gode.

Elevmiljø

Elever er forskjellige på mange ulike måter. F.eks. har noen utpregede sosiale ferdigheter, har lett for å skaffe seg venner, mens andre ikke har dette som sin styrke. I et større elevmiljø vil det være lettere for alle elever å finne medelever som deler interesser og væremåter og dette kan i betydelig grad øke trivsel og trygghet for alle elevene.

Ledelse

Ledelsen skal være motor i den enkelte skoles utvikling. Vår erfaring er at ledere i små skoler har en tendens til å ende opp med å skulle løse alle mulige typer oppgaver og dermed miste fokus og kraft for å stimulere den faglige og pedagogiske utviklingen av opplæringstilbudet til elevene.

Klassestørrelse og tilpasset opplæring

Har klassestørrelsen betydning for muligheten til å drive tilpasset opplæring? Vil fulle klasser/store skoler hindre tilpasset opplæring? GSI-tallene viser at det brukes ikke mer timer til spesialundervisning per elev i store skoler enn i små. Det finnes ikke noe belegg for å si at en skoles evne til å tilpasse opplæringen til elevenes behov samvarierer med klassestørrelse eller skolestørrelse. Tilpasset opplæring handler først og fremst om lærernes kompetanse i å lage variert opplæring for elevene. Da kan skolens ressurstilgang ha noe å si og det kan slå positivt ut med større klasser og større skoler.

Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg.

Oppsummering

Det er vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune. Med utgangspunkt i ovenstående faktorer er det Agenda Kaupangs vurdering at en skole må ha en viss størrelse for at disse faktorene skal la seg realisere på en effektiv måte. Det er vår vurdering at en barneskole med to paralleller/14 klasser er en bedre måte å legge til rette for god skoleutvikling på enn skoler med én klasserekke.

For ungdomstrinnet er det vår vurdering at skoler med 15–18 klasser er det beste utgangspunktet for å lykkes med å få ut størst mulig potensial både med hensyn til kompetanseutvikling og arealbruk.

Med tanke på kvalitetsutvikling er det nødvendig å vurdere sannsynligheten for at foreslått skolestruktur, skolestørrelse og skoletype er med og understøtter de faktorene som er nevnt ovenfor.

Som regel er det andre hensyn som bestemmer organiseringen av skolene i en kommune.

2.7 Samfunnsutvikling

Endret skolestruktur betyr vanligvis færre og større skoler. Skolenedleggelse kan være en ulempe for lokalsamfunnet. Nye og større skoler kan samtidig være en fordel, dersom den nye skolen understøtter samfunnsendringer man ønsker eller uansett vil få.

2.7.1 Skolenedleggelse som ulempe

Det er vanskelig å måle skolens betydning for lokalsamfunnene. Skolene er samlingspunkter for de familiene som har barn på skolen, for foreninger som bruker skolelokalene til sine aktiviteter, og for lokalsamfunnet ellers, blant annet når man skal feire 17. mai.

Hvis skolen legges ned, kan det betyr svekkelse av lokalsamfunnet, i den forstand at elever, foresatte og innbyggere får andre arenaer for samhandling. Barna får venner andre steder, foreldrene treffer foreldre fra andre steder og det kan bli mindre grunnlag for lokale aktiviteter.

Det er forsket lite på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (Nordahl). Konklusjonene i forskningen vil vi oppsummere slik:

- ▶ Skolen er en viktig sosial institusjon. Det er en risiko for at samholdet i bygdene svekkes når skolen forsvinner.
- ▶ Det er ikke skolen som holder liv i bygda. Utviklingen i bygder som mister skolen er svært ulik. Bygder med et sterkt foreningsliv og sosiale entreprenører kan klare seg godt uten skole. Lokalt næringsliv er lite påvirket av skolenedleggelse.

- Skolebytte oppleves ikke som noe problem hos de fleste elever. Et større skolemiljø er en anledning til å få nye venner. Problemene oppstår hvis det blir lang reisevei til den nye skolen.

I vedlegg 10.10 er forskningen om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse gjengitt mer detaljert.

I vedlegg 10.13 er den en oversikt over utleie/utlån av skolene på kveldstid og i helger.

2.7.2 Skolenedleggelse som fordel

Endret skolestruktur betyr vanligvis at skolene flyttes fra periferi til sentrum i kommunen. Dette må ses som en del av en mer generell sentraliseringsprosess i kommunene.

Det har i mange år pågått en sentralisering av bosetting og næringsvirksomhet i de fleste kommuner. Butikkene i utkanten legges ned. De samles i sentrum. Der bygges det samtidig ut leiligheter og diverse kommunale tjenestetilbud. Utvikling av kommunesenteret oppleves som en strategi for overlevelse i mange kommuner. Kommuner uten et skikkelig sentrum blir et mindre attraktivt sted å bo.

Innenfor pleie og omsorg er sentralisering av tjenestetilbudet en viktig strategi i de fleste kommuner. Eldreboliger, sykehjem og boliger med service legges i sentrum. Lett tilgang til butikker og helsetilbud gir mer selvstendige eldre og enklere drift av den kommunale pleietjenesten.

Sentraliseringen som har skjedd innenfor grunnskolen har stort sett vært for å drive billigere eller tilpasse kapasitet til synkende elevtall. Sentralisering har sjelden vært et mål i seg selv. I noen kommuner er sentralskoler benyttet for å binde kommunen sammen. Hof kommune er et eksempel.

Nasjonale myndigheter ønsker at kommunene sentraliserer boligbyggingen for å redusere investeringer i infrastruktur, redusere miljøbelastninger og øke bruken av kollektivtransport.

Skolestrukturen bør tilpasses det framtidige bosettingsmønsteret i kommunen. Man bør ikke bare legge vekt på dagens struktur. Et skolebygg har en levetid på minst 40 år. Kommunen bør unngå å investere i skoler på steder som folk flytter fra.

Østre Toten har tradisjonelt hatt fire sentra: Kolbu, Lena, Kapp og Skreia. Vi forstår kommuneplanen slik at det er Lena, Skreia og Kapp som er vekstsentrene i kommunen for tiden. Det er områdene langs Mjøsa som er de mest attraktive å bygge i. Områdene sør og vest for Lena er ikke like attraktive. Vi viser til dokumentet: «Strategisk utvikling av fremtidig boligstruktur», datert 22.11.2017, side 9:

- Styrking av sentrumsområdene på Lena og Skreia
- Prioritere Kapp og Nordlia som attraktive boområder ved Mjøsa med god infrastruktur og bussforbindelse
- Ingen stor utbygging i Kolbu. Begrense utbyggingsmulighetene til arealer som allerede er avsatt til boligformål i sentrumsområdet og ved Kolbu skole.
- Det bør ikke legges til rette for videre utbygging i grender som Lensbygda, Totenvika og Sletta.
- Å være svært tilbakeholdende til fradeling av tomter utenfor tettstedene.

Kommuneplanens arealdel 2018–2030 beskriver målene for tettstedsutvikling slik (side 13):

Tettstedsutvikling med Lena som kommunesenter
Et av Østre Totens karaktertrekk er en stor variasjon i størrelse av tettbebyggelse/ tettsteder. Lena, Skreia og Kapp skal som de største tettstedene styrkes og videreutvikles, hvert med sitt særpreg. Av disse tettstedene står Lena i særstilling som kommunesenter med ledende administrasjons-, utdannings-, service- og handelssentrum. Lenas rolle som sentrum i Østre Toten skal styrkes.

For tiden har ikke Østre Toten kommune noen klar prioritering av Kapp, Lena og Skreia som sentra i kommunen. Kommuneplanlegger skriver det slik i et notat til prosjektet, se vedlegg 15:

«Østre Toten kommune er den mest spredt bebygde kommunen sammenlignet med kommuner av samme størrelse. Idrettsanlegg og skoler er samlingspunkt. Det har skjedd en markedsstyrt fortetningsprosess i tettstedene Lena, Skreia, Kapp og til en viss grad Kolbu. I Skreia er det bygd relativt mange utleieleiligheter for eldre i regi av boligstiftelsen. For Lena har fortettingen skutt fart etter 2005, vesentlig i form av leiligheter som i stor grad kjøpes av eldre. Denne endringen har ført til at det er frigjort relativt mange eneboliger som ligger spredt i kommunen. Som en konsekvens av dette er det mange barnefamilier som bor spredt. Utover behovet for flere sentralt plasserte leiligheter for eldre samt ønske om en god alderssammensetning i tettstedene, er det ingen avklart politikk i Østre Toten kommune at den videre utvikling skal skje i tettstedene Skreia, Kapp og Lena».

Kommuneplanlegger opplyser at det er størst interesse for utbygging i områdene Kapp og Nordia, minst i Lensbygda, Skreia og Kolbu (se vedlegg 15):

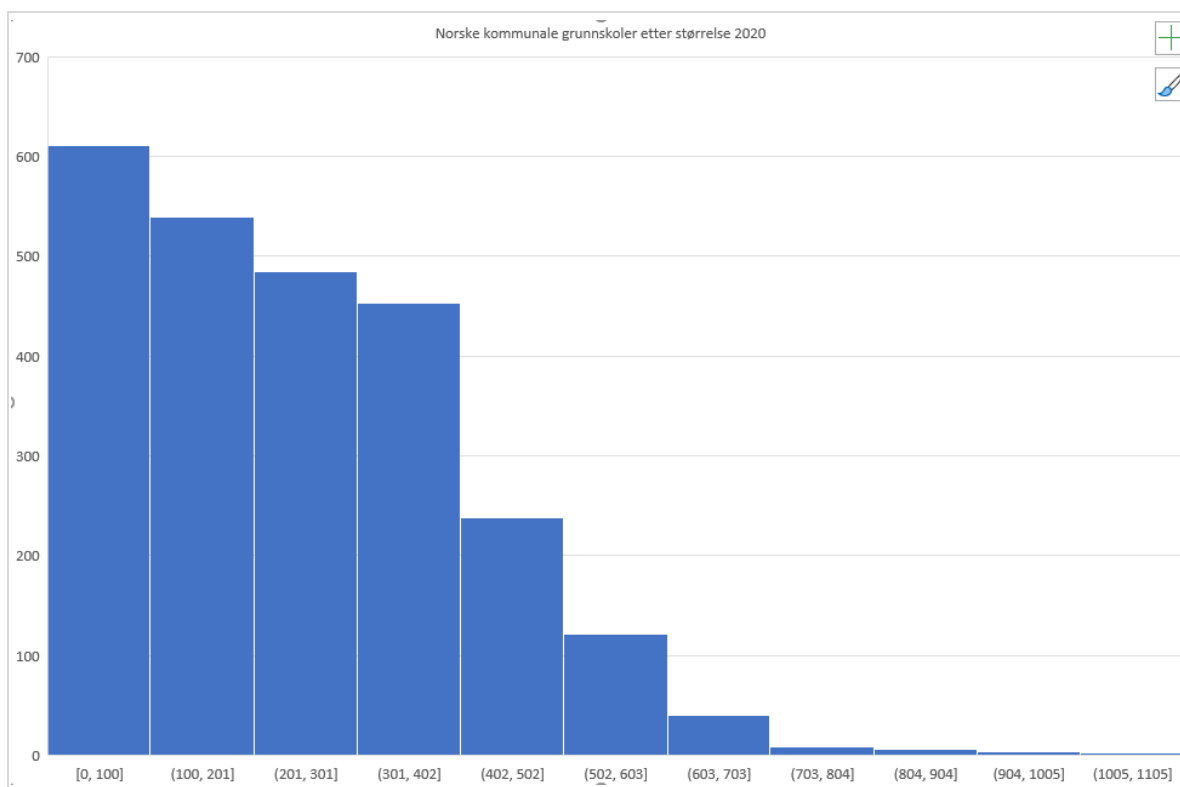
«Ut ifra en vurdering av interessen for utvikling av arealer som er avsatt til utbyggingsformål i kommuneplanens arealdel og Kommunedelplan Lena kan det se ut til at det er vesentlig større interesse for områdene i Kapp og Nordia enn Kolbu, Skreia og Lensbygda. Lena er i en mellomstilling. Når det gjelder Totenvika er det noe større usikkerhet da det er få tilgjengelige byggeområder som har en attraktiv plassering. Det fradeles og bygges eneboliger spredt i kommunen gjennom fortettinger av store etablerte boligeiendommer og fradelinger fra landbrukseiendommer. Dette skjer i form av dispensasjoner, vesentlig i tråd med retningslinjer for dispensasjon».

2.8 Kostnadseffektive skoler og barnehager

Store skoler og barnehager er mer kostnadseffektive enn små skoler og barnehager. Kostnadseffektivitet måles ved kostnaden per bruker. Størrelsen betyr mye mer i grunnskolen enn i barnehagene.

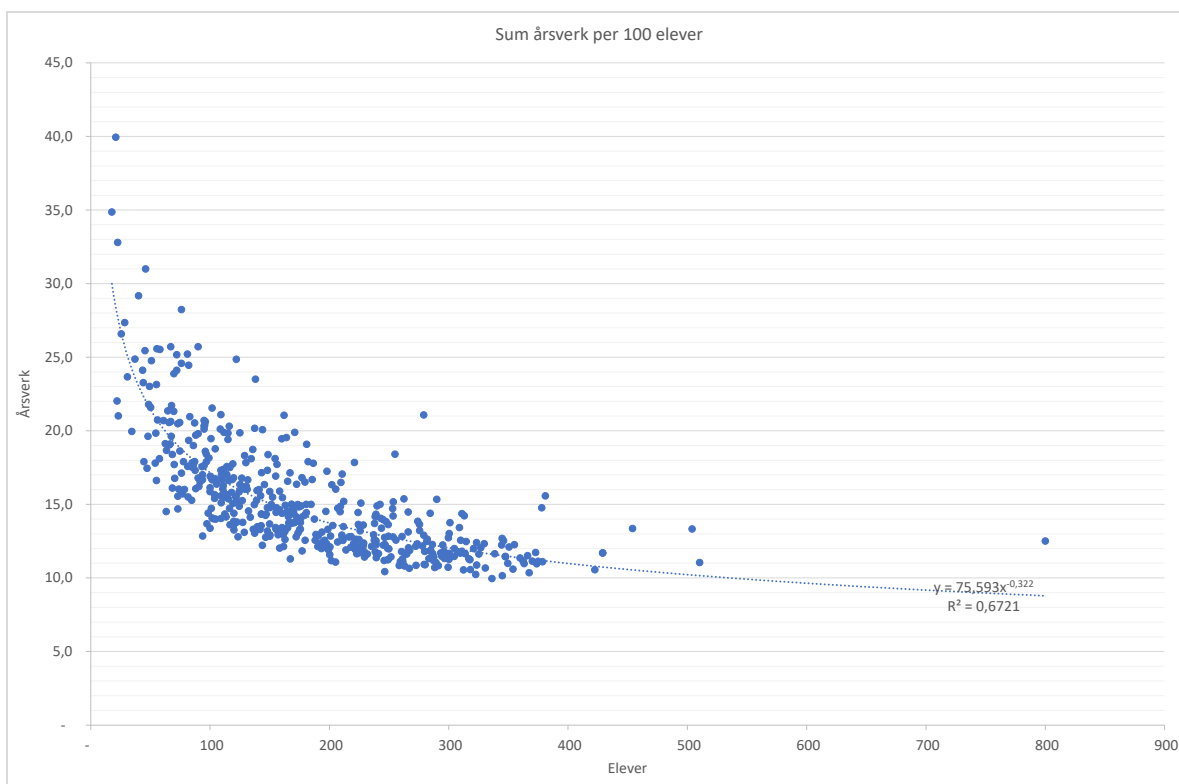
2.8.1 Kostnadseffektive skoler

I Norge drives det grunnskoler med alt fra 10 til 1000 elever. Fremdeles sier statens veiledning at skoler bør ha mindre enn 450 elever. Rundt 200 av 2.500 kommunale grunnskoler har mer enn 500 elever, se figuren under.

Figur 1: Norske grunnskoler etter elevtall 2020. Kilde: Udir/GSI

Det er en tydelig sammenheng mellom gjennomsnittlig skolestørrelse i kommunen og kostnad per elev til undervisning. Hvis man ser på antall årsverk per elev, er mønsteret tydelig. Skoler med 170 elever har i snitt 14 årsverk per 100 elever. Skoler med 400 elever har bare 11 årsverk per 100 elever. For Østre Toten med 1.500 elever utgjør forskjellen 45 årsverk (3 årsverk *15). Østre Toten kan regne med å spare 45 årsverk ved å øke skolestørrelsen fra 170 elever i gjennomsnitt til 400 elever. Det betyr rundt 30 millioner kroner per år. Antall årsverk per elev ser ikke ut til å gå ned når skolene er større enn 400 elever, se figuren under. Antall årsverk i figuren under omfatter alle årsverk: lærere, rektor, miljøarbeidere og kontoransatte.

Figur 2: Årsverk per 100 elever i norske kommunale skoler 2020. Kilde: GSI

Skoler med 400 elever er for eksempel barneskoler med to klasserekker, altså 14 klasser. De har en maksimal kapasitet på 392 elever (14 klasser med maksimalt 28 elever). Det kan også være ungdomsskoler med 5 klasserekker eller 450 elever (15 klasser med maksimalt 30 elever). Andelen elever med spesialundervisning er ikke større i store skoler enn i små skoler.

Skolestørrelsen påvirker også utgiftene til drift og vedlikehold av bygninger. Store skoler trenger mindre areal per elev. Det kommer av at rommene utnyttes bedre. Klasserom har vanligvis en kapasitet på rundt 30 elever. Det er de samme krav til spesialrom i skoler av ulik størrelse. Skoler med 100 elever trenger omtrent 13 m² netto areal per elev. Skoler med 400 elever trenger bare 9 m² per elev, se tabellen under. Tallen er hentet fra arealprogrammene som er vedlagt denne rapporten. Tabellen under viser at kostnaden til drift og vedlikehold av skolebyggene (FDV) i Østre Toten (1.500 elever) reduseres med 4 millioner kroner per år når skolestørrelsen øker fra 100 til 400 elever.

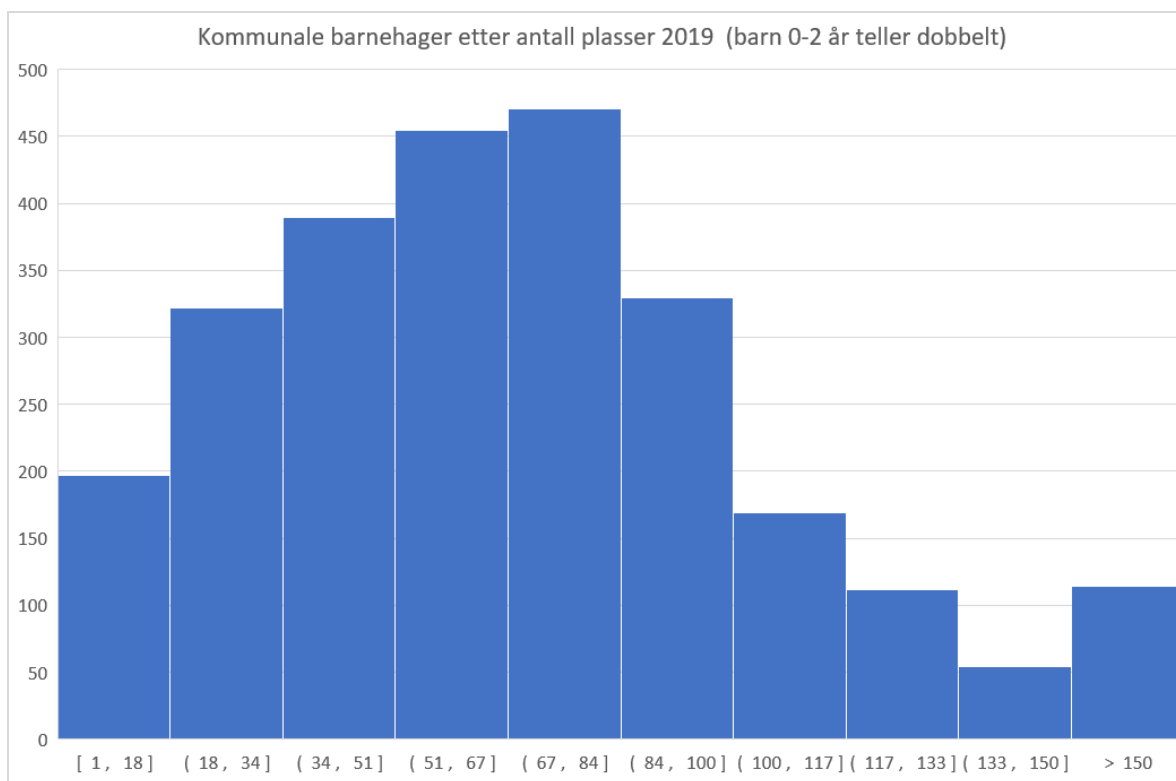
Tabell 2: Kostnader til bygningsdrift for 1.500 elever i skoler av ulik størrelse. Kilde: Agenda Kaupang

Elever	100	200	300	400
Netto areal per elev	13	12	10	9
Areal m ²	19.500	18.000	15.000	13.500
Kostnad FDV med 600 kr/ m ²	12 mill. kr	11 mill. kr	9 mill. kr	8 mill. kr

2.8.2 Kostnadseffektive barnehager

I 2019 var det ca. 2.600 kommunale ordinære barnehager. Størrelsen på barnehager måles i plasser. En plass er en unge 3–5 år på full tid. Et barn 0–2 år teller dobbelt. Det opptar to plasser.

Det var 120 kommunale barnehager større enn 150 plasser. Det var 700 barnehager mindre enn 50 plasser. Det var flest barnehager med rundt 80 plasser. Det vil si fire avdelinger med 18 plasser i hver avdeling.

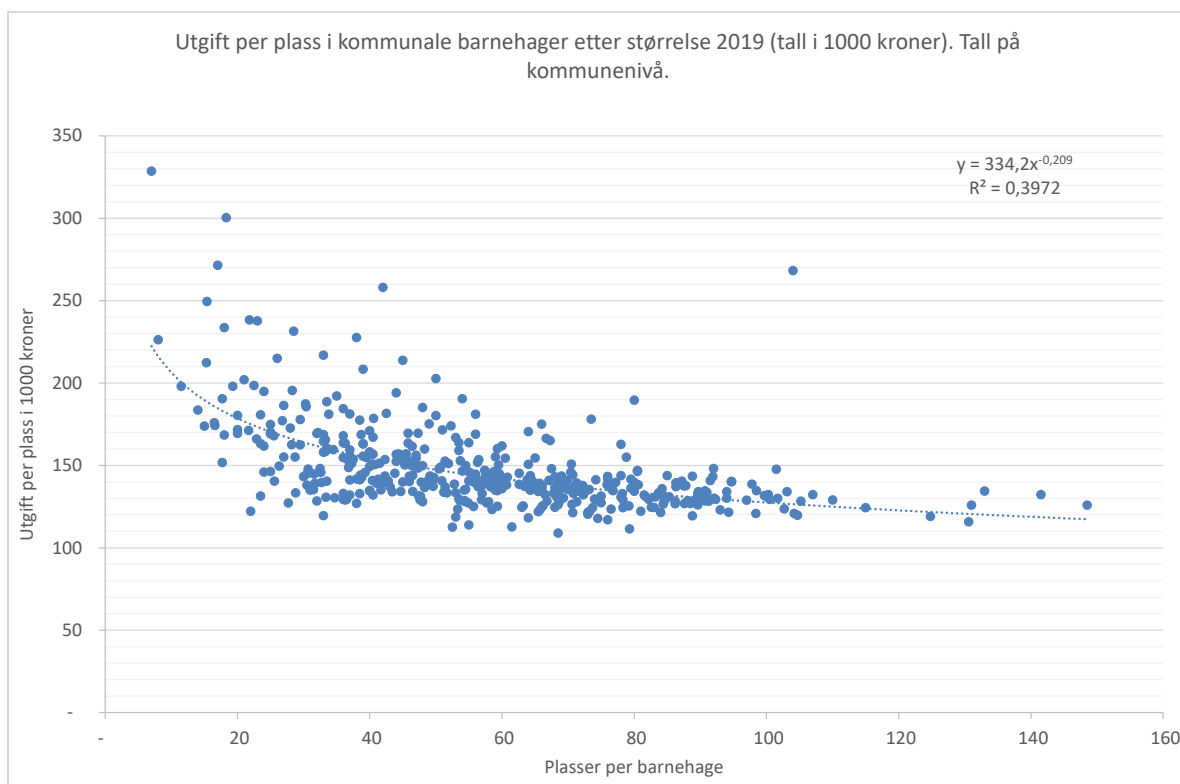

Figur 3: Kommunale barnehager etter antall plasser i barnehagen 2019. Kilde: Udir.

Det er små stordriftsfordeler i barnehagedriften. Fra 2019 ble det ulovlig å ha mer enn 6 plasser per årsverk i ordinære barnehager. 6 plasser per årsverk har vært en uformell norsk standard for bemanning i barnehager de siste 30 år. De fleste barnehager har hatt en slik norm, også små barnehager. Allerede ved 2–3 avdelinger klarer man å holde seg ganske tett på denne normen.

Agenda Kaupang anbefaler at nye barnehager bygges med 5–6 avdelinger. Det er lettere å tilpasse bemanningen til varierende antall barn i en større barnehage. Figuren under viser driftsutgiften per plass i kommuner med ulik størrelse i barnehagene sine. I gjennomsnitt synker utgiften per barn opp til 5–6 avdelinger (90–110 plasser).

Det er dessuten pedagogiske argumenter for større barnehager. En større barnehage vil ha et større og bredere fagmiljø. Vi tror at en større barnehage vil være mer attraktiv i arbeidsmarkedet.

Figur 4: Korrigert brutto driftsutgift per plass i kommunale barnehager 2019 etter barnehagenes størrelse. Kilde: KOSTRA

2.9 Faser i byggeprosjekter

Vi skiller mellom skolestrukturanalyser og byggeprosjekter. Skolestrukturanalysen munner ofte ut i byggeprosjekter, men dette er bare en forberedende fase.

Skolestrukturanalysen er en sammenligning av alternative løsninger for å få en mer effektiv skolestruktur. Formålet med analysen er å sammenligne mange løsninger. Det er ikke rasjonelt å detaljere løsningene på dette stadiet. Bredde er viktigere enn dybde. Analysen i denne rapporten bruker derfor erfaringstall for byggekostnader per m². Vi gjør få konkrete vurderinger av eksisterende bygninger. Det foreligger ingen arkitekt-tegninger. Grunnforhold på nye tomter er ikke undersøkt.

På grunnlag av utredningen anbefales noen løsninger. Det vil være mange usikre momenter i kostnadskalkylene. Vi advarer mot å legge utredningen direkte til grunn for å sette i gang planlegging av konkrete byggeprosjekter. Det bør gjøres grundigere tekniske undersøkelser av de viktigste alternativene.

Vi anbefaler å følge moderne rutiner for faseindelte byggeprosesser. Staten og kommunene bruker følgende tre faser:

- ▶ **Konseptvalgutredning:** Dette er en utredning av alternative løsninger på et behov. Konkrete løsninger skisseres. Man sammenligner alternative løsninger. På dette stadiet er kostnads-estimer og tidsplaner ikke endelig fastsatt.
- ▶ **Forprosjektet:** Dette er en detaljert utredning av den valgte løsningen. Endelig kostnadsramme og framdriftsplan fastsettes. Denne utredningen er grunnlaget for å sette prosjektet ut på anbud. Hvis/når forprosjektet vedtas, settes byggeprosjektet i gang.

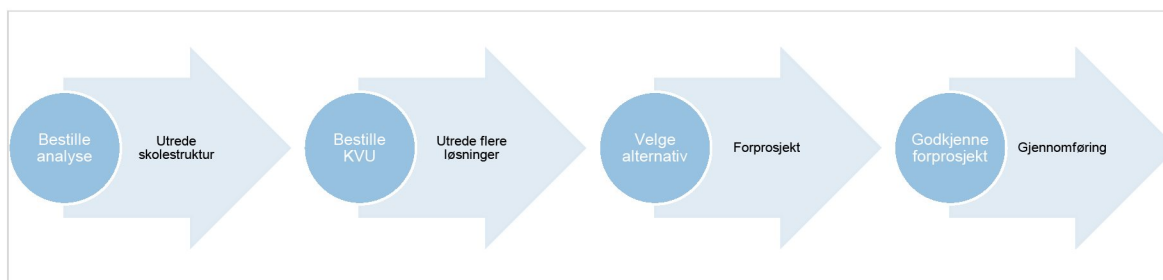
- ▶ Gjennomføringsfasen: Nå er terningen kastet. Det utarbeides anbudspapirer og velges leverandører og byggingen gjennomføres. Resultatet rapporteres til politikerne.

Det vil vanligvis være eiendomsavdelingen i kommunen som leder alle tre fasene i byggeprosjektet. Skoleetatens hovedansvar er å utarbeide bestillingen som starter opp prosessen. Det vil blant annet si hvilke alternativer som skal utredes og funksjonelle krav til byggene.

Vi oppfatter utredningen av skolestruktur som en primært skolefaglig analyse for å komme fram til en god bestilling. Utredningen av struktur skal sikre at de mest interessante alternativene blir tatt med i konseptvalgutredningen.

Figuren under viser de fire fasene i byggeprosessen som vi har beskrevet over. Politikernes rolle er angitt i sirklene i figuren. De tar beslutningene mellom hver fase:

- ▶ Sette i gang utredning av skolestruktur
- ▶ Velge hvilke konsepter/løsninger som skal utredes nærmere
- ▶ Velge endelig løsning
- ▶ Godkjenne forprosjektet
- ▶ Godkjenne byggeregnskapet/sluttrapporten fra prosjektet

Figur 5: Modell for håndtering av skoleutbygging i kommuner

3 Økonomianalyse

Vi har sammenlignet kostnadene i grunnskolen og barnehagetjenesten med andre kommuner for å se om strukturen i tjenesten er kostnadsdrivende.

Grunnskolen i Østre Toten har høye kostnader, sammenlignet med sammenlignbare kommuner. Utgiftene til undervisning (funksjon 202) er 15 millioner kroner større enn kostnadsnivået i kommunegruppe 11, selv om skolene er like store. Det er samtidig grunn til å tro at større skoler vil gi mer effektiv skoledrift.

Barnehagetjenesten i Østre Toten har lave kostnader, sammenlignet med kommunegruppen. Det er litt lav etterspørsel etter barnehageplass og meget effektiv drift i kommunale barnehager. Det er ikke grunn til å tro at større kommunale barnehager vil gi mye mer effektiv barnehagedrift.

3.1 Sammenligningskommuner

Kostnadene i Østre Toten sammenlignes med Aurskog-Høland, Nannestad, Hole, Gjerdrum, Gran, kommunegruppe 10 og kommunegruppe 11.

- ▶ Sammenligningskommunene ligner Østre Toten. Det er middels store, spredtbygde kommuner uten et dominerende kommunesenter. Vi har valgt ut kommuner med lave kostnader, som kanskje har noe å lære bort om effektiv drift av skoler og barnehager.
- ▶ Østre Toten tilhører kommunegruppe 11. Dette er middels store kommuner med middels utgiftsbehov og middels høye frie inntekter. Det er den gruppen kommuner som ligner mest på Østre Toten. Gruppen inneholder ca. 60 kommuner. Kommunegruppe 11 er den viktigste sammenligningskommunen i økonomianalysen.
- ▶ Inntil 2018 tilhørte Østre Toten kommunegruppe 10. Kommunegruppe 10 er middels store kommuner med middels utgiftsbehov og lave frie inntekter. Disse kommunene må streve mer for å holde hodet over vannet. Dette er også en relevant gruppe kommuner å sammenligne Østre Toten med.

Region	Innbyggere (antall)	Befolkningsvekst siste tre år (prosent)	Innbyggere som bor i tettsteder (prosent)	Utgiftsbehov (prosent)	Netto driftsutgifter per innbygger (behovskorrigert, inkl. AGA)	Frie inntekter inkl. eiendomsskatt per innbygger	Frie inntekter inkl. eiendomsskatt per innbygger i forhold til landsgjennomsnittet (prosent)
3026 Aurskog-Høland	17 390	1,8 %	56,6 %	99,0 %	57 204	56 689	92,6 %
3032 Gjerdrum	6 890	2,7 %	73,0 %	97,2 %	57 730	56 466	92,2 %
3036 Nannestad	14 139	6,4 %	73,0 %	95,0 %	53 222	52 585	85,9 %
3038 Hole	6 799	-0,5 %	65,2 %	102,8 %	61 240	59 739	97,5 %
3442 Østre Toten	14 973	0,6 %	43,1 %	99,7 %	61 184	58 164	95,0 %
3446 Gran	13 630	-1,0 %	47,3 %	103,6 %	59 037	57 959	94,6 %
EKG10 KOSTRA-gruppe 10	213 206	-2,1 %	69,2 %	102,7 %	61 683	57 719	94,2 %
EKG11 KOSTRA-gruppe 11	513 572	0,7 %	60,4 %	106,1 %	65 958	63 696	104,0 %

Figur 6: Data om sammenligningskommunene 2019. Kilde: KOSTRA og KMD

I figuren over oppgis behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger inkludert AGA. «AGA» betyr arbeidsgiveravgift. Østre Toten har høyeste sats avgift (14,1 %). Det har også sammenligningskommunene. Vi sammenligner uten AGA i kommuner med lav eller ingen arbeidsgiveravgift.

3.2 Grunnskole

Østre Toten kommune har et høyt kostnadsnivå i grunnskolen. Samlede netto driftsutgifter til grunnskole var 220 millioner kroner i 2019. Behovskorrigerede netto driftsutgifter var 11 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11.

Grunnskolen omfatter fem KOSTA-funksjoner/deltjenester: Det er 202 Grunnskole (undervisningen), 213 Voksenopplæring, 215 SFO, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. I dette prosjektet er vi ikke opptatt av voksenopplæringen. Figuren under viser hvordan netto driftsutgifter i grunnskolen fordelte seg mellom KOSTRA-funksjonene i 2019. Netto utgift er driftsutgifter (inkludert avskrivninger) minus driftsinntekter.

Tabell 3: Netto utgift i grunnskolen i 2019 i Østre Toten. Kilde: Kommunen

Funksjon	Summer av Beløp
202 Grunnskole	177 293
2130 Voksenopplæring	4 955
2150 Skolefritidstilbud	4 174
2220 Skolelokaler	27 715
2230 Skoleskyss	6 260
Totalsum	220 397

Figuren under viser kostnadsforskjeller i 2019 mellom Østre Toten og andre kommuner i millioner kroner i de fem KOSTRA-funksjonene som inngår i tjenesten grunnskole. Vi ser av figuren at det er 202 Grunnskole (undervisningen) som står for mesteparten av forskjellen. Lokalene, SFO og skoleskyssen er på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppe 11.

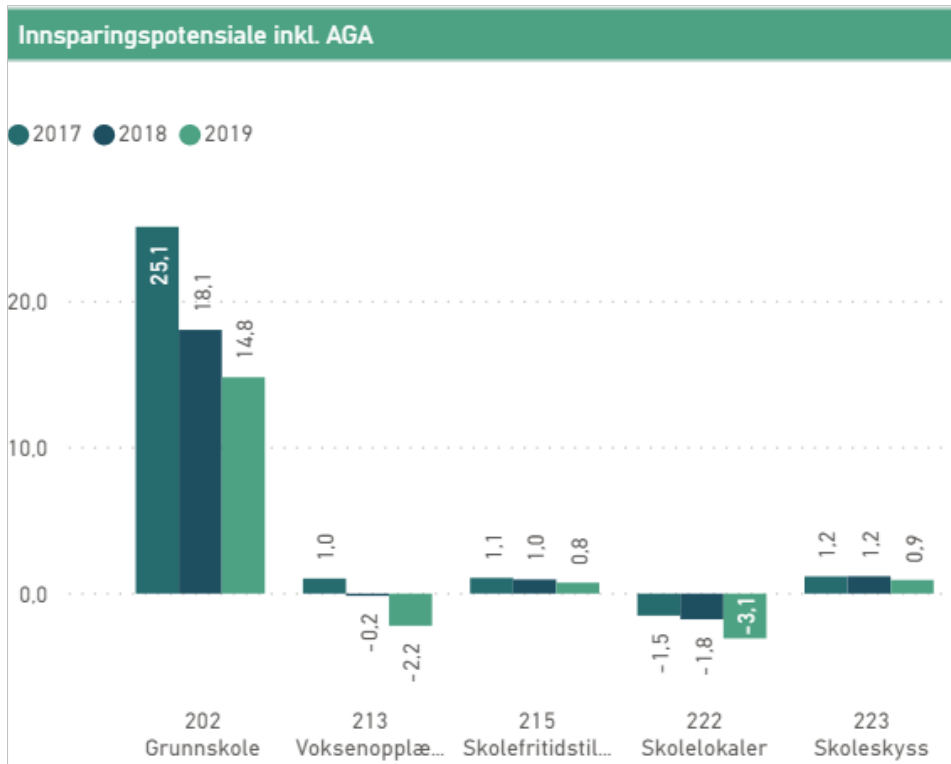
Sammenligningskommunene drev 202 Grunnskole 20–40 millioner kroner billigere enn Østre Toten.

Innsparingspotensiale inkl. AGA						
Region	202 Grunnskole	213 Voksenopplæring	215 Skolefritidstilbud	222 Skolelokaler	223 Skoleskyss	Totalt
3026 Aurskog-Høland	43,6	4,2	-0,3	-9,8	2,3	40,0
3032 Gjerdrum	39,1	5,1	-0,3	0,7	3,4	47,9
3036 Nannestad	43,3	4,6	0,7	-4,3	0,5	44,8
3038 Hole	21,6	1,6	1,5	0,8	0,3	25,7
3446 Gran	21,9	-1,0	0,7	-9,1	0,4	12,9
EKG10 KOSTRA-gruppe 10	22,9	1,0	1,8	-1,5	1,0	25,1
EKG11 KOSTRA-gruppe 11	14,8	-2,2	0,8	-3,1	0,9	11,2

Figur 7: Kostnadsforskjeller mellom Østre Toten og andre kommuner 2019 i millioner kroner. Kilde: Agenda Kaupang

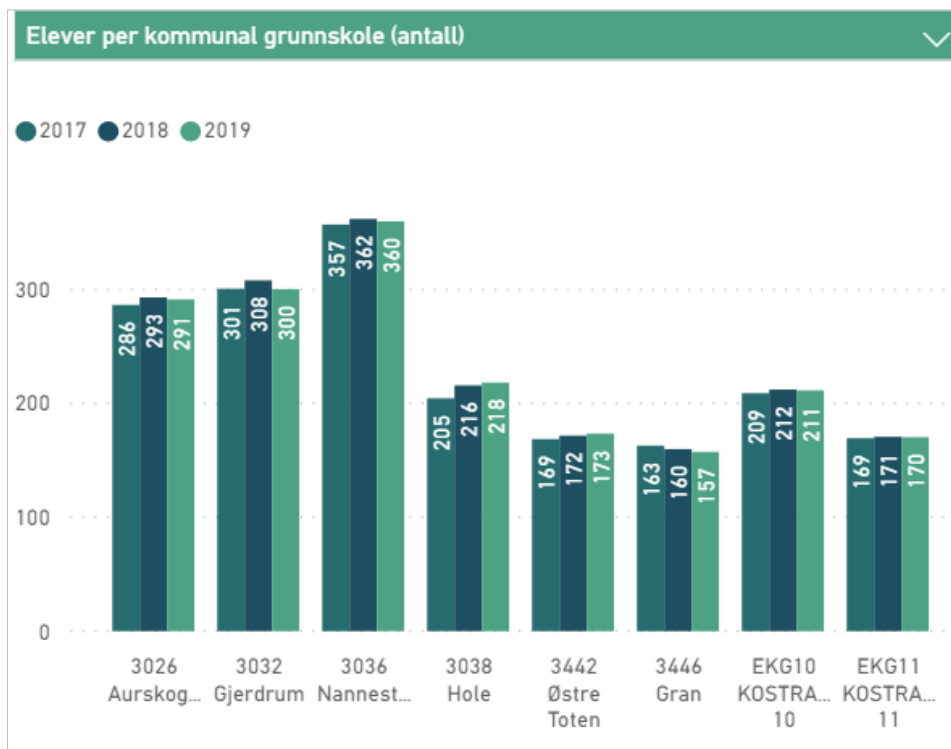
3.2.1 202 Grunnskole

Det er 202 Grunnskole (undervisningen) som er hovedårsaken til de høye utgiftene i Østre Toten. Utgiftene til 202 Grunnskole var 15 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 i 2019. Utgiftsnivået var på nivå med eller lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 innenfor lokaler, SFO, voksenopplæring og skoleskyss. Forskjellen har blitt mindre de siste årene innenfor 202 Grunnskole.

Figur 8: Kostnadsforskjeller i millioner kroner mellom Østre Toten og kommunegruppe 11 i 2017–2019.
Kilde: Agenda Kaupang

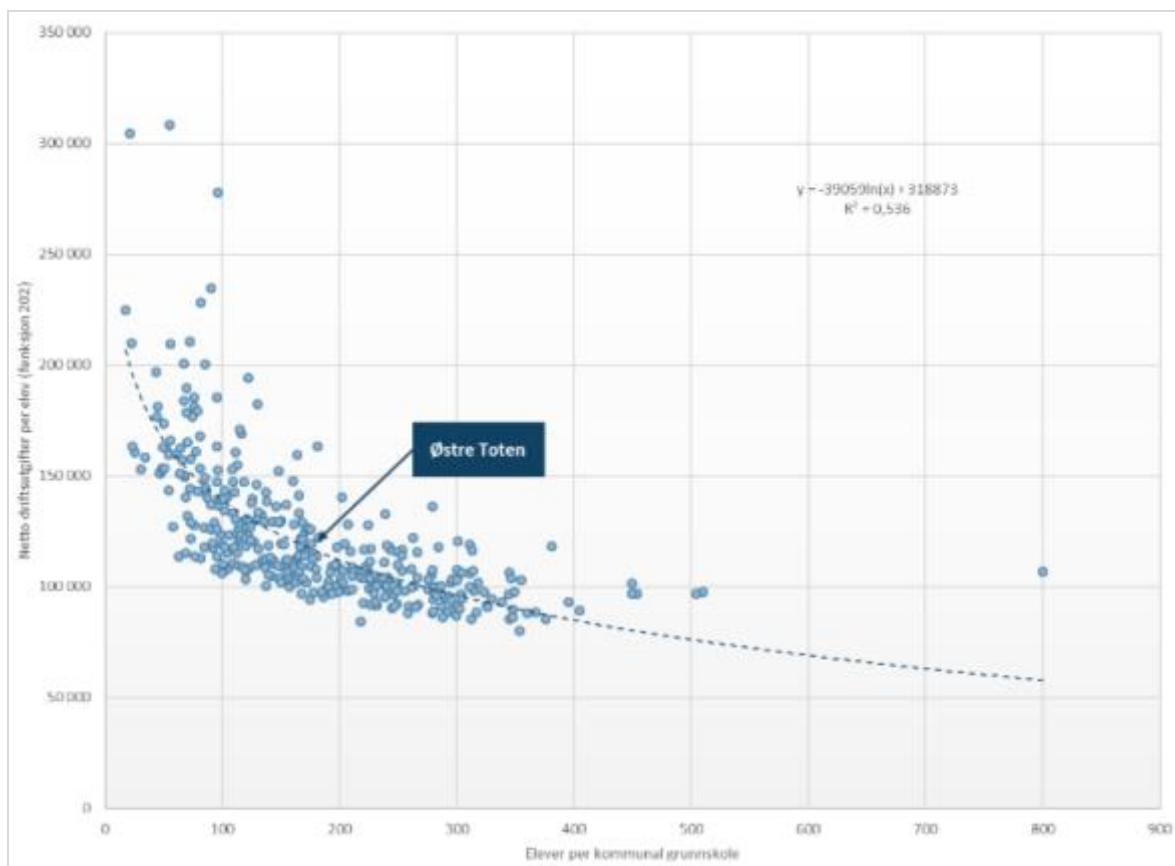
Årsaken til høye kostnader i grunnskolen er vanligvis små skoler. Det var 173 elever i gjennomsnitt ved de 9 skolene ved tellingen 1.10.2019. Gjennomsnittet i kommunegruppe 11 var 170 elever. Alle sammenlikningskommunene utenom Gran har større skoler enn Østre Toten, se figuren under.

Figur 9: Elever per skole. Kilde: KOSTRA

Spørsmålet å stille seg er om kostnaden til undervisning per elev rimer med den valgte skolestrukturen. Østre Toten brukte i 2019 117.000 kroner per elev. Det er omtrent som forventet i en kommune med 173 elever per skole, se figuren under.

Figuren viser at undervisningsutgiften per elev i gjennomsnitt synker til rundt 95.000 kroner per elev med 300 elever i hver skole. Østre Toten har 1.500 elever fordelt på 9 skoler. Med 5 skoler ville kommunen kunne forvente 40 millioner kroner lavere utgifter til undervisning. Kommunegruppe 10 har billigere skoledrift, men større skoler enn Østre Toten.

Figur 10: Netto utgift per elev til funksjon 202 grunnskole i norske kommuner 2019. Kilde: KOSTRA

Elevkostnadene i kommunegruppe 11 viser at det er mulig å drive undervisningen billigere med dagens skolestruktur. Kommunene i kommunegruppe 11 har like store skoler som Østre Toten, men har elevkostnad på 110.000 kroner. Det er 7.000 kroner mindre enn i Østre Toten. Forskjellen utgjør 10 millioner kroner (1.500*7.000 kr). Elevkostnaden i Gran er bare 100.000 kroner, selv om Gran har mindre skoler.

Tabell 4: Skolestørrelse og netto utgift per elev i noen kommuner i 2019. Kilde: KOSTRA

Region	Elever per kommunal grunnskole	Netto driftsutgifter (funksjon 202) til undervisning per elev i kommunale grunnskoler (inkl. AGA)
0221 Aurskog-Høland (-2019)	331	86 121
0234 Gjerdrum (-2019)	300	91 426
0238 Nannestad (-2019)	360	88 144
0528 Østre Toten (-2019)	173	117 250
0534 Gran (-2019)	157	99 879
0612 Hole (1977-2019)	218	104 099
EKG10 KOSTRA-gruppe 10	211	104 096
EKG11 KOSTRA-gruppe 11	170	110 328

Ressursbruken i grunnskolen kan også måles i form av årsverk. Kommunene rapporterer hvert år årsverksbruken til grunnskolens styringssystem (GSI). Sammenligning av årsverk gir omtrent samme resultat som sammenligning av regnskapstall. Østre Toten bruker mange årsverk per elev, men ikke flere enn skolestrukturen tilsier.

GSI skiller mellom:

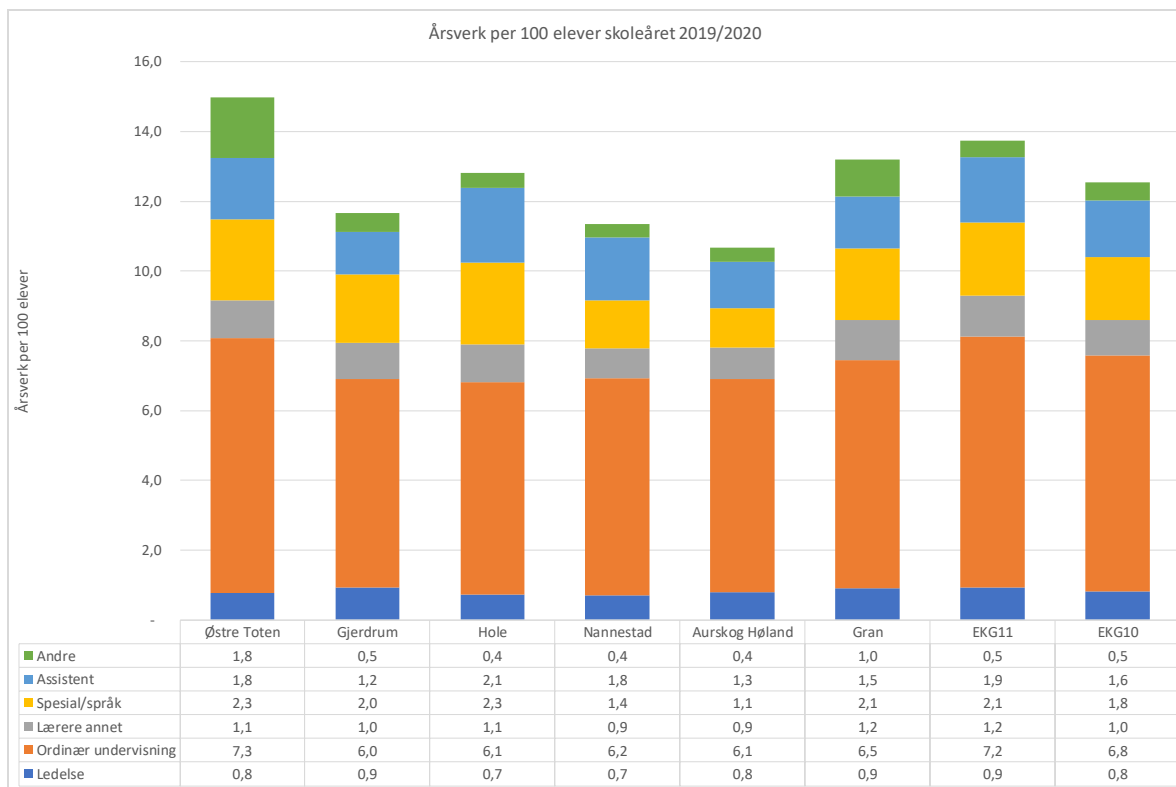
- Lærerårsverk, ordinær undervisning (én lærer i klassen pluss deling/styrking)
- Lærerårsverk, andre timer enn undervisning. Alle timer som reduserer leseplikten (rådgiver, sosiallærer, klassekontakt, seniortiltak, IKT-kontakt, samlingsstyrere, FYSAK)
- Lærerårsverk, spesialundervisning og språkstøtte
- Lærerårsverk, ledelse (rektor og inspektør)
- Assistenter (spesialundervisning og funksjonshemmede med vedtak)
- Andre kommunale årsverk (sekretær, bibliotekar, miljøarbeidere m.m.)

Figuren under viser årsverk per 100 elever i Østre Toten og sammenligningskommunene. Figuren viser at Østre Toten har 15 årsverk per 100 elever. Det er 1,3 årsverk mer per 100 elever enn kommunegruppe 11. Forskjellen utgjør rundt 20 årsverk.

Østre Toten har flere årsverk til

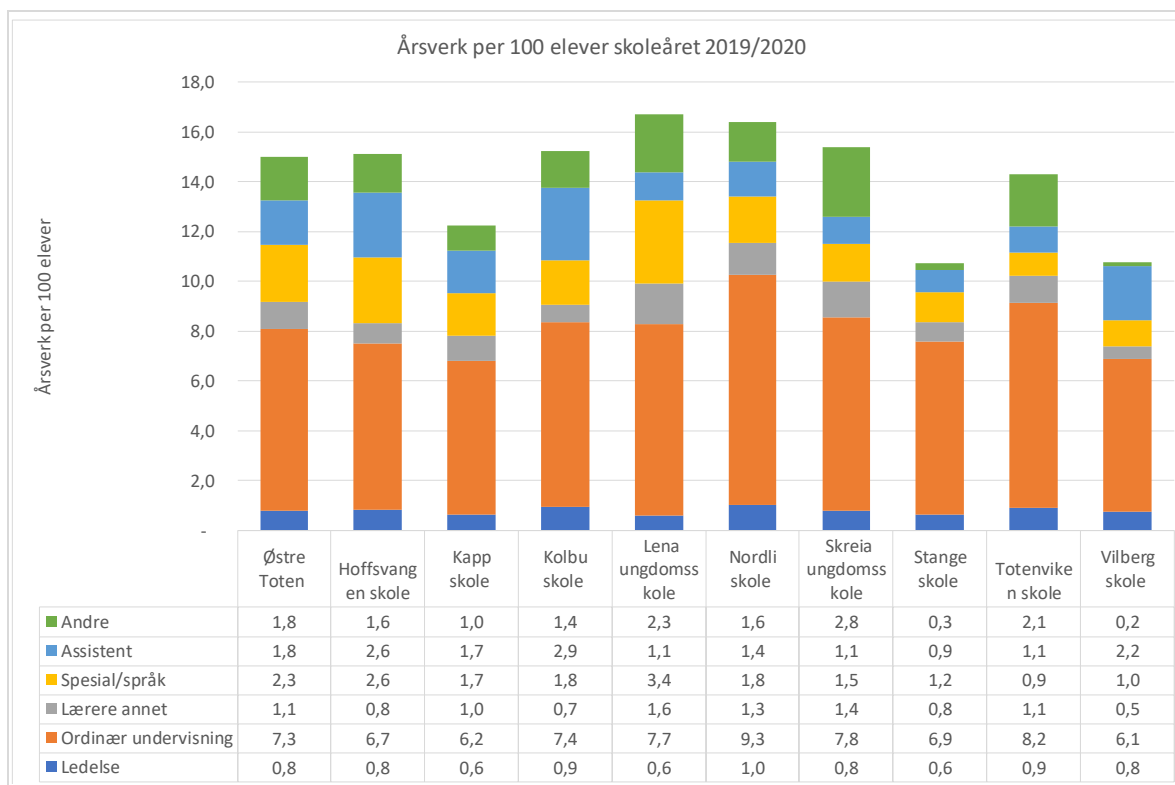
- Merkantil støtte, miljøarbeid m.m. (1,3)
- Spesialundervisning/språkstøtte (0,2)
- Ordinær undervisning (0,1)

Det er bare i ordinær undervisning at det er tydelige stordriftsfordeler i grunnskolen. Bruken av spesialundervisning ser ut til å være uavhengig av skolestørrelse i norske kommuner.

Figur 11: Årsverk per 100 elever skoleåret 2019/2020. Kilde: GSI

Figuren under viser hvordan årsverkene fordeler seg på skolene i kommunen.

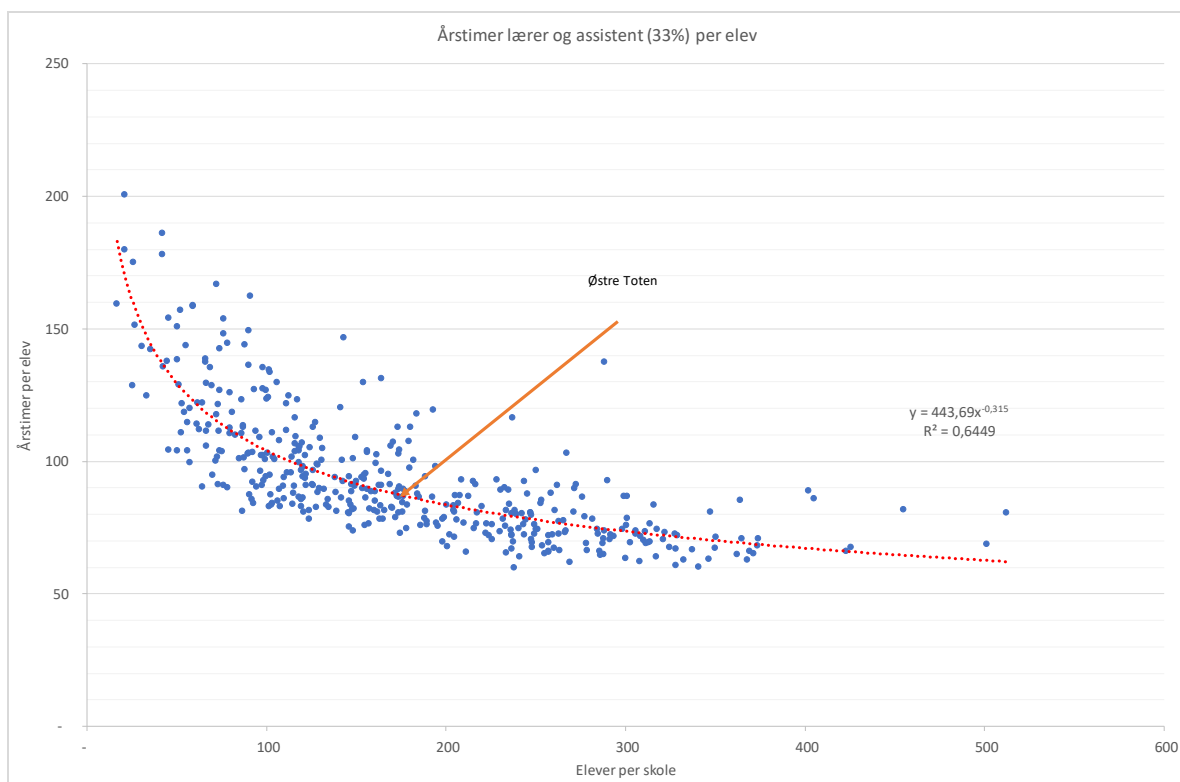

Figur 12: Årsverk per 100 elever i grunnskolene i Østre Toten skoleåret 2019/2020. Kilde: GSI

Østre Toten bruker flere årsverk per elev enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, men ikke flere årsverk enn skolestrukturen tilsier. Figuren under sammenligner timetall per elev i Østre Toten med alle kommuner i landet skoleåret 2018/19. Østre Toten brukte ca. 88 timer per elev inkludert assistenttimer (med en tredel av timetallet assistenter). Det var omtrent som gjennomsnittet i kommuner med 172 elever per skole (forventningskurven i figuren).

Kommuner med 300 elever per skole bruker ca. 73 timer per elev per år. Med 1.500 elever vil en kommune kunne forvente en reduksjon på 32 lærerårsverk ved å gå fra 172 elever per skole til 300 elever per skole.

Figuren under viser samtidig at det er stor variasjon i ressursbruken i norske kommuner med samme antall elever per skole. Kommuner med skoler med 172 elever bruker fra 80 til 120 årstimer per elev. Vi har sett at kommunegruppe 11 har like mange elever per skole som Østre Toten, men bruker 20 årsverk mindre (1,3 årsverk per 100 elever).

Figur 13: Årstimer per elev i norske kommuner 2018/2019. Lærertimer og en tredel av assistenttimene. Kilde: GSI

3.3 Barnehage

Østre Toten hadde lavt kostnadsnivå i barnehagetjenesten i 2019. Netto driftsutgifter utgjorde 118 millioner kroner.

Barnehagetjenesten består av tre KOSTRA-funksjoner: 201 Barnehage (det ordinære tilbudet), 211 Styrkingstiltak og 221 Barnehagelokaler. Tabellen under viser hvordan netto driftsutgift fordeler seg mellom delene i tjenesten.

Tabell 5: Netto driftsutgift i barnehagetjenesten i Østre Toten 2019. Kilde: Kommunen

Funksjon	Summer av Beløp
2010 Barnehage	102 764
2110 Styrket tilbud til føreskolebarn	8 888
2210 Barnehagelokaler og skyss	6 876
Totalsum	118 528

Behovskorrigerte netto driftsutgifter var 5 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i kommune-gruppe 11. Alle funksjonene ble drevet med lavere kostnadsnivå enn gjennomsnittet i kommune-gruppe 11. Hole og Nannestad drev tjenesten 8 millioner kroner billigere. Kommunegruppe 10 drev tjenesten med samme kostnadsnivå som Østre Toten, se figuren under.

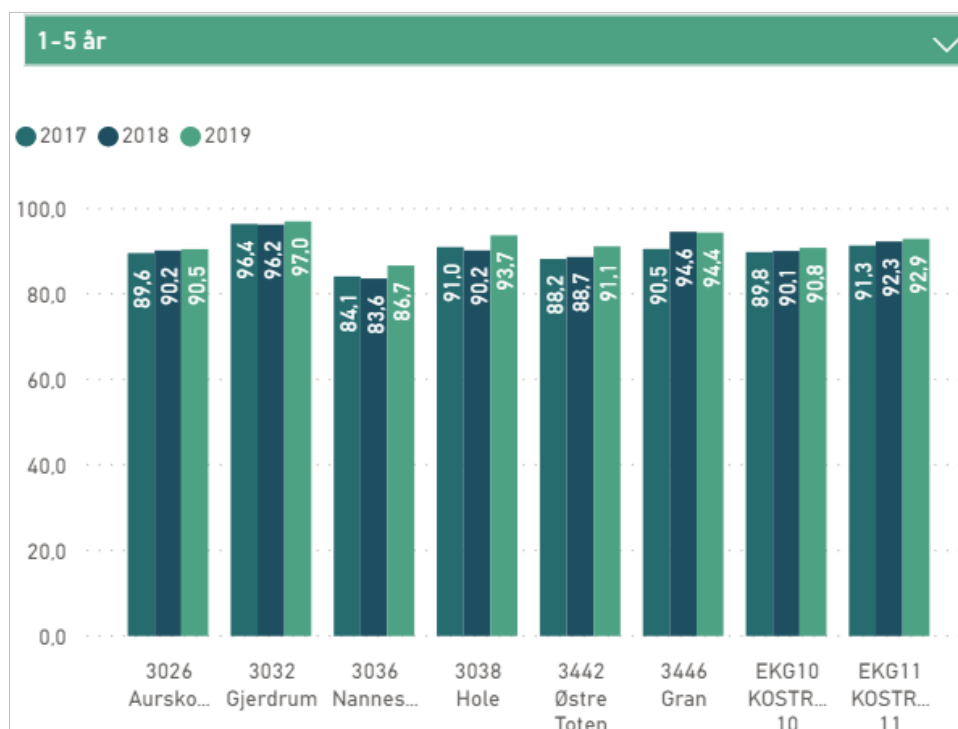
Innsparingspotensiale inkl. AGA				
Region	201 Barnehage	211 Styrket tilbud til førskolebarn	221 Barnehagelokaler og skyss	Totalt
3026 Aurskog-Høland	2,6	2,5	-0,9	4,2
3032 Gjerdrum	0,8	5,0	1,8	7,5
3036 Nannestad	4,4	2,8	1,3	8,5
3038 Hole	9,9	1,2	-3,0	8,1
3446 Gran	5,3	-2,4	0,0	2,9
EKG10 KOSTRA-gruppe 10	1,0	-0,9	-0,3	-0,3
EKG11 KOSTRA-gruppe 11	-2,9	-0,9	-1,0	-4,8

Figur 14: Kostnadsnivå i barnehagesektoren i Østre Toten, sammenlignet med andre kommuner i 2019. Tall i millioner kroner. Kilde: Agenda Kaupang.

3.3.1 201 Barnehage

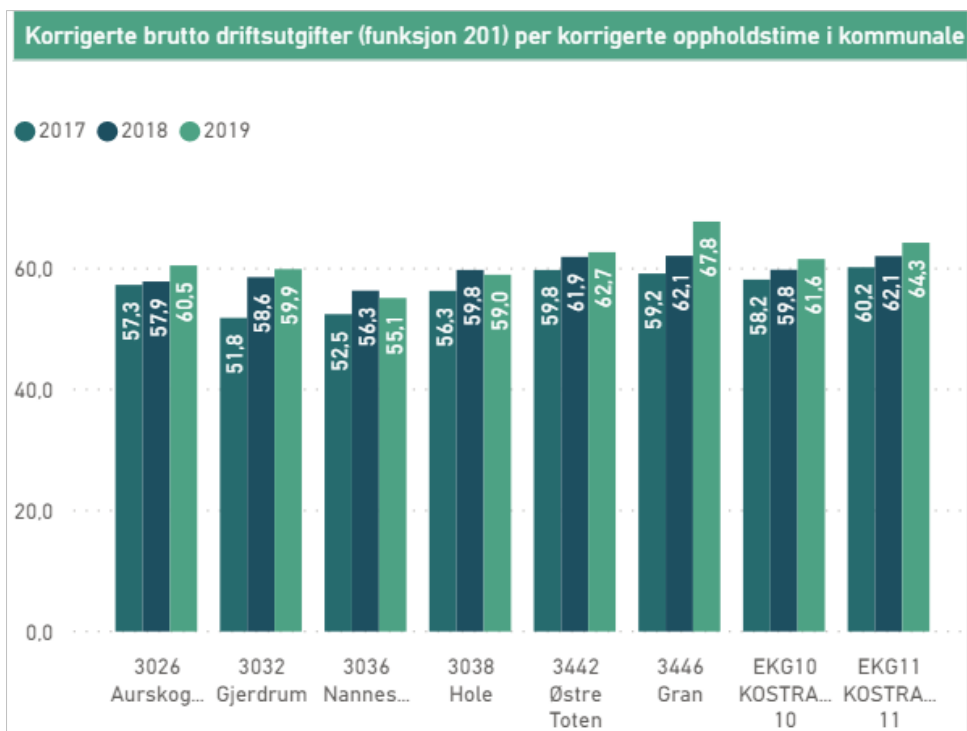
201 Barnehage er den viktigste delen av barnehagetjenesten. Her er driften av kommunale barnehager og tilskudd til private barnehager. Kostnadsnivået i kommunale barnehager har direkte betydning for nivået på tilskudd til private barnehager.

Lave kostnader i barnehagetjenesten kan komme av lav dekningsgrad (lavt volum) eller lave enhetskostnader (høy produktivitet). Det er litt lav dekningsgrad i Østre Toten. 91,1 % av innbyggerne 1–5 år var i barnehage. Det er litt lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 (92,9 %) og på nivå med sammenligningskommunene, se figuren under.

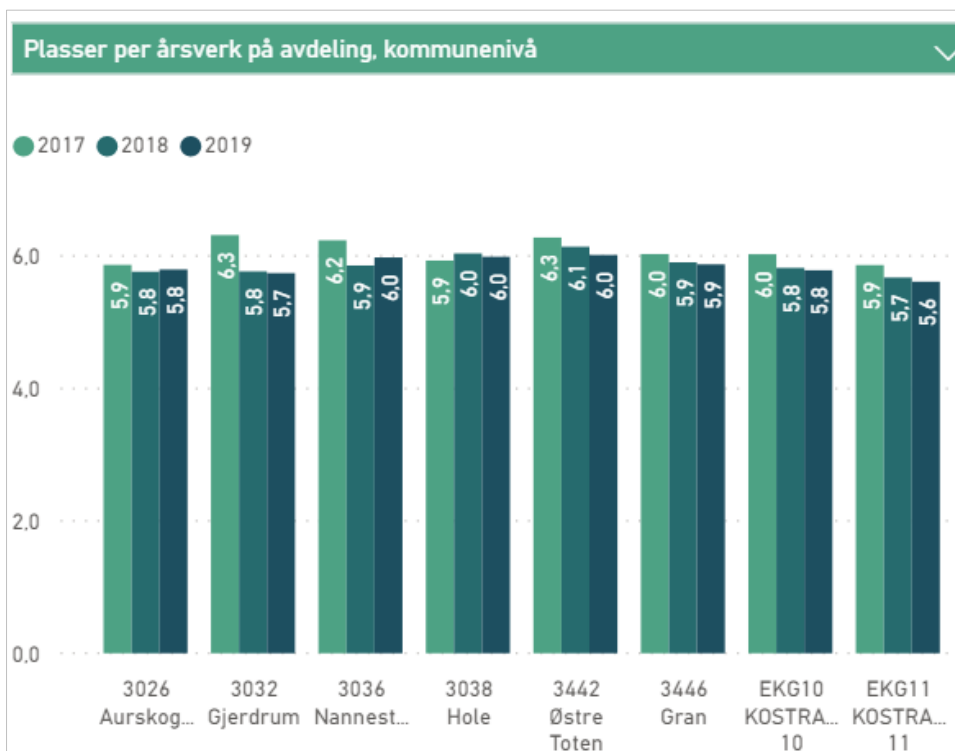
Figur 15: Dekningsgrad for barnehager 2019. Kilde: KOSTRA

Produktiviteten i barnehagetjenesten kan måles med korrigerte brutto driftsutgifter per korrigerte oppholdstimer. Begge metodene viser høy produktivitet i Østre Toten. En time i kommunale barnehager kostet 63 kroner i Østre Toten i 2019. Det er omtrent 1 krone mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, se figuren under.

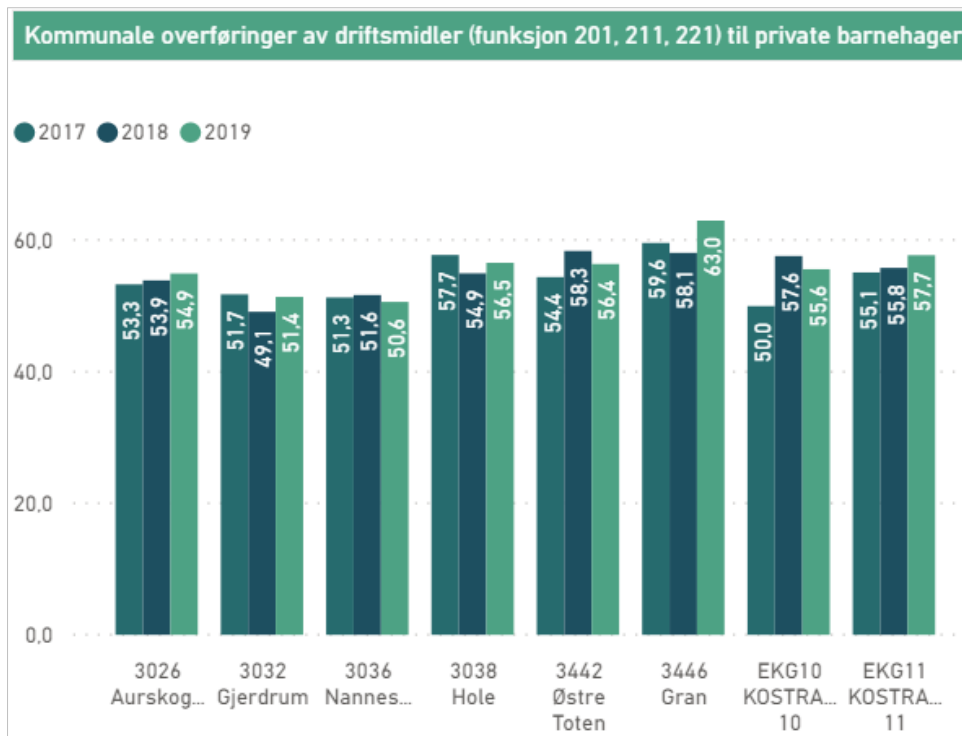
Figur 16: Korrigerte brutto driftsutgifter per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager 2019. Kilde: KOSTRA

Produktiviteten kan også måles med plasser per årsverk på avdelingen. Loven tillater inntil 6 plasser per årsverk. Østre Toten hadde 6,0 plasser per årsverk ved tellingen 15.12.2019. Det er 0,4 plass mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 og mest blant sammenligningskommunene, se figuren under. Gjennomsnittet i landets kommunale barnehager var 5,7.

Figur 17: Bemanningsfaktor på avdelingene i kommunale barnehager 2019. Kilde: Udir

Omtrent 49 % av plassene i Østre Toten var i private barnehager i 2019. Gjennomsnittet i kommunegruppe 11 var 56 %. De private barnehagene fikk 56 kroner i tilskudd per korrigerte oppholdstime. Det er 1 krone mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, se figuren under. Tre av sammenligningskommunene hadde lavere satser for tilskudd.

Figur 18: Tilskudd per korrigerte oppholdstime til private barnehager. Kilde: KOSTRA

4 Skoler og barnehager i Østre Toten

Skoler

Det er 9 kommunale grunnskoler i kommunen med til sammen 1.516 elever per 1.10.2020. Det er to ungdomsskoler og sju barneskoler. Det er ingen kombinerte skoler. Skolene har mellom 79 og 269 elever, se tabellen under.

Tabell 6: Kommunale grunnskoler i Østre Toten kommune

Nr i kart	Skole	skoletype	Elever 2020
1	Hoffsvangen	barneskole	190
2	Kapp	barneskole	239
3	Kolbu	barneskole	162
4	Lena	ungdomsskole	269
5	Nordli	barneskole	79
6	Skreia	ungdomsskole	199
7	Stange	barneskole	187
8	Totenviken	barneskole	88
9	Vilberg	barneskole	103
			1516

Det er i tillegg en Montessoriskole, Toten Montessoriskole. Den har rundt 30 elever og ligger på Kolbu.

Det er ikke lange avstander i Østre Toten. Det er omtrent tre mil fra øst til vest i kommunen. Plasseringen av skolene er tegnet inn på kartet på neste side.

Figur 19: Kommunale grunnskoler i Østre Toten kommune 2020

Barnehager

Det var 12 barnehager i Østre Toten kommune ved den siste rapporteringen til staten 15.12.2019. Det var seks kommunale barnehager og seks private barnehager. Det var 683 barn i barnehagene. Korrigert for alder og oppholdstid tilsvarer det 899 storbarnsplasser (barn 0–2 år teller dobbelt). Barnehagene har et godkjent lekeareal på 3.568 m², se tabellen under.

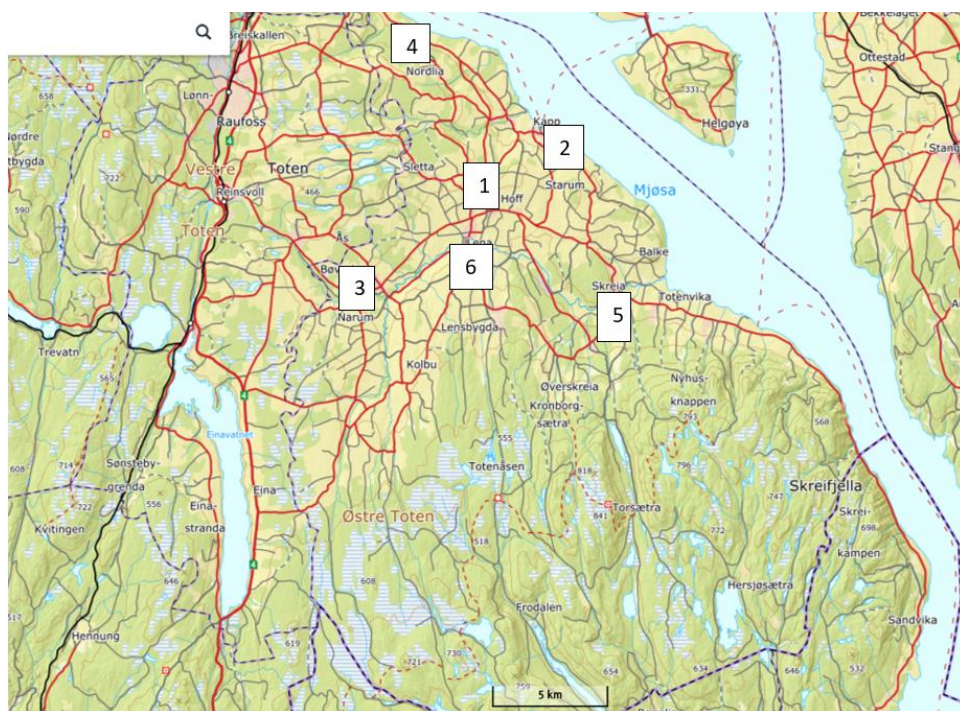
De private og kommunale barnehagene deler markedet omtrent likt mellom seg.

Høsten 2020 startet det en ny privat barnehage: Toten Montessoribarnehage. Den har én avdeling/ 18 plasser.

Tabell 7: Barnehager i Østre Toten kommune 2020. Kilde: Udir

Nr i kart	INSTITUSJONENS NAVN	Poststed	Eier	Etablert	Plasser i bruk 2019 (barn 0-2 år teller dobbelt)	Godkjent lekeareal	Godkjent kapasitet plasser
	Bjørnsgård barnehage	Kapp	Privat	2 001	76	297	74
	Bonderudbakken	KOLBU	Privat	2 007	75	260	70
	Eventyråsen barnehage AS	Skreia	Privat	2 008	111	384	110
	Fredsvoll barnehage Sa	Skreia	Privat	1 989	58	210	52
1	Hoffsvangen barnehage	Lena	Kommunal	2 012	88	306	88
2	Kapp barnehage	KAPP	Kommunal	2 016	121	436	120
3	Kolbu barnehage	Kolbu	Kommunal	2 010	85	354	88
	Lena Fus barnehage AS	Lena	Privat	2 013	120	507	120
4	Nordli barnehage	Nordli	Kommunal	1 981	53	220	54
5	Oliviabakken barnehage	Skreia	Kommunal	1 980	53	250	56
	Steinerbarnehagen Lena	Lena	Privat	1 985	21	120	22
6	Vilberg barnehage	Lena	Kommunal	1 988	39	160	38
	Toten Montessori (2020)	Kolbu	Privat	2 020		72	18
					899	3 575	910

De seks kommunale barnehagene er tegnet inn på kartet under.

Figur 20: Kommunale barnehager i Østre Toten kommune 2020

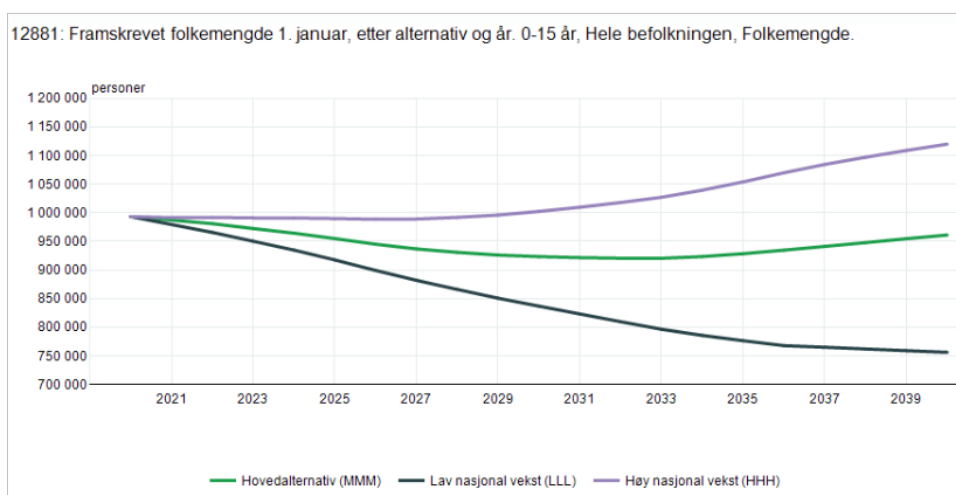
5 Antall barn i skoler og barnehager

5.1 Nasjonale tendenser

Kapasiteten i skoler og barnehager må tilpasses behovet for slike tjenester. Målgruppen er innbyggere 0–15 år. De fleste kommuner i Norge må regne med en nedgang i antall barn og unge de neste 10–20 årene. Det gjelder antakelig også Østre Toten.

SSB kom med nye befolkningsframskrivninger i august 2020. SSBs middelalternativ sier at antall innbyggere 0–15 år vil synke med 8 % på landsbasis de neste 10 årene. Årsaken til nedgangen er lavere innvandring og synkende fruktbarhet. Det er innvandringen som har vært hovedårsaken til veksten i folketallet de siste 10 årene. Nå er den nesten stoppet opp. For å vokse må kommunen kapre innbyggere fra andre kommuner.

Det er lite sannsynlig at antallet innbyggere 0–15 år i Norge vil vokse de neste 10 årene. I alternativet «Høy nasjonal vekst» blir antallet som i dag de neste 10 årene. I alternativet «Lav nasjonal vekst» faller antallet innbyggere 0–15 år med 20 % de neste 10 årene, se figuren under.

Figur 21: Befolkningsframskrivninger for Norge 2020–2040. Kilde: SSB

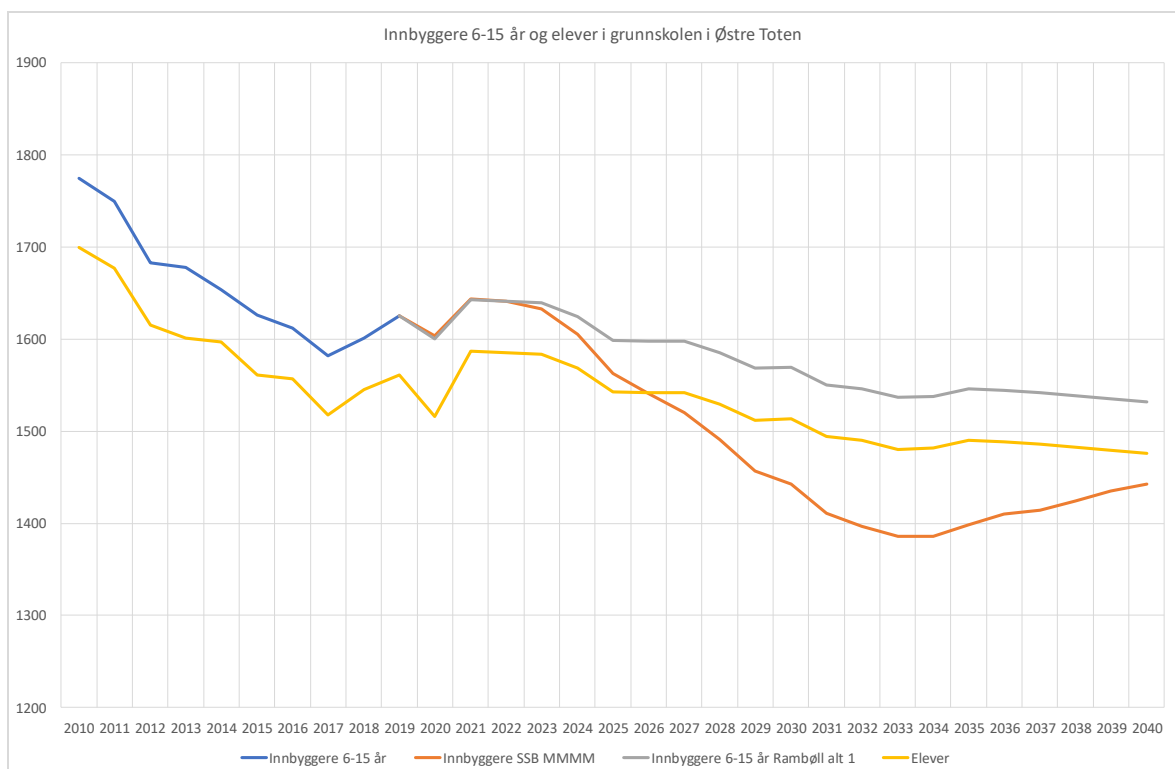
5.2 Elever i grunnskolen i Østre Toten

5.2.1 Innbyggere 6–15 år

31.12.2019 var det 1.625 innbyggere 6–15 år i Østre Toten kommune. 31.12.2010 var det 1.775 innbyggere i aldersgruppen. Rambøll AS har laget befolkningsprognoser på skolekrets nivå til prosjektet. Prognosen sier at antall innbyggere 6–15 år vil synke til rundt 1.500 de neste 20 årene.

Prognosen til Rambøll forutsetter at framtiden vil være lik utviklingen de siste årene når det gjelder fruktbarhet, dødelighet, innvandring og flytting. Innflyttingen er basert på data fra de siste 10 årene. Prognosen til Rambøll gir omtrent samme antall innbyggere 6–15 år i 2040 som middelprognosen til SSB fra august 2020 (MMMM-prognosen). De to prognosene er tegnet inn i figuren under.

Figuren under viser også elevtallet i de kommunale skolene. Det er lavere enn folketallet i kommunen. Årsaken er at en del elever velger private grunnskoler. Høsten 2020 er det 1.516 elever i de kommunale grunnskolene. For 10 år siden var det 1.700 elever. Prognosen sier at det vil være 1.476 elever i de kommunale grunnskolene i 2040.

Figur 22: Innbyggere 6–15 år per 31.12. i året. Kilde: SSB og Rambøll

5.2.2 Elever i private skoler

Ikke alle barn i Østre Toten går i kommunale grunnskoler. Det har vært rundt 60 elever fra Østre Toten i private skoler de siste årene. Kommunen kan ikke styre antallet barn i private skoler. Foreldrene velger selv om barn skal gå i private eller kommunale skoler. Det er staten som godkjenner private skoler og fastsetter kapasiteten i skolene. Kommunen må betale skoleskys og spesialundervisning til elever i private skoler.

Det er tre private skoler i området:

- ▶ Toten Montessoriskole på Kolbu
- ▶ Steinerskolen Gjøvik-Toten
- ▶ Gjøvik International School

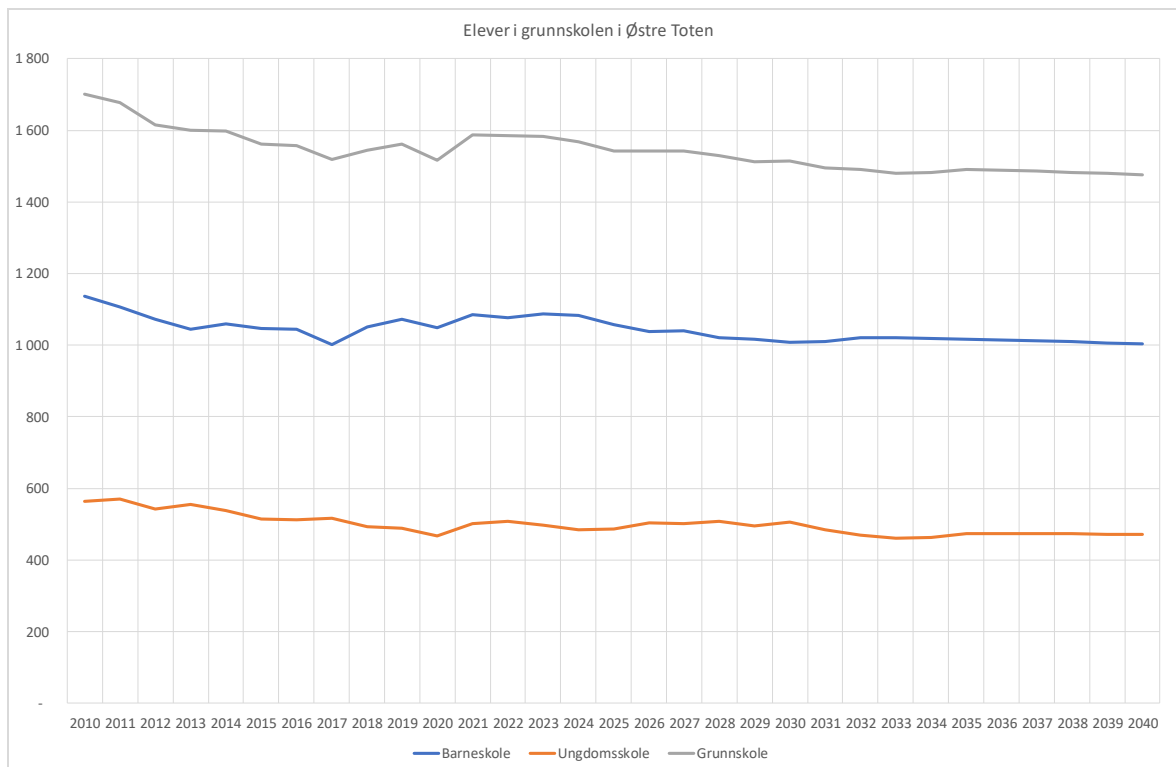
Skoleåret 2020–2021 er det 56 elever fra Østre Toten i private skoler. Vi antar dette antallet holder seg i planperioden. De fleste av elevene er bosatt i kretsene Hoffsvangen og Kolbu, se tabellen under.

Tabell 8: Elever ved private skoler bosatt i ulike skolekretser i Østre Toten kommune. Kilde: Kommunen

Elever i private skoler											
-	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Hoffsvangen	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Kapp	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Kolbu	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Lena	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Nordli	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Skreia	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Stange	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Totenviken	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Vilberg	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Sum	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56

5.2.3 Elever i kommunale grunnskoler

Høsten 2020 er det 1.516 elever i den kommunale grunnskolen i Østre Toten. Det er 1.048 elever i barneskolen og 468 elever i ungdomsskolen. For ti år siden var det 100 flere elever i barneskolen og 100 flere i ungdomsskolen. Om 20 år vil det være 50 færre elever i barneskolen. Antall elever i ungdomsskolen forventes ikke å synke, se figuren under.

Figur 23: Elever i kommunale grunnskoler i Østre Toten

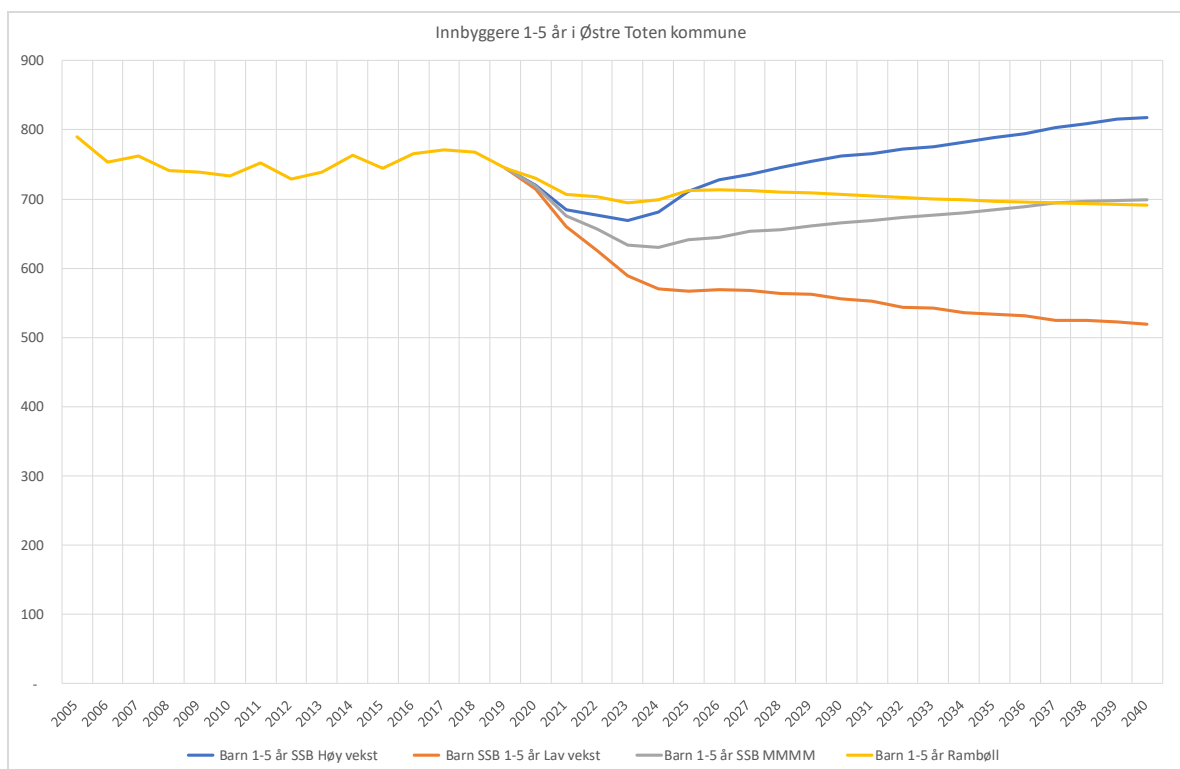
5.3 Barn i barnehage i Østre Toten

Ved utgangen av 2019 var det 739 innbyggere i alderen 1–5 år i Østre Toten kommune. For 15 år siden var det 782 innbyggere i denne aldersgruppen.

Rambøll AS har utarbeidet befolkningsprognoser for årene til 2040. Antall innbyggere 1–5 år antas å synke jevnt til 691 i 2040, altså en reduksjon på 48 barn, se figuren under.

Fiuren under viser også tre prognoser fra SSB. Rambølls prognose er temmelig lik middelprognosen fra SSB (MMMM-prognosen). Middelprognosen forutsetter at trendene fra de siste årene fortsetter når det gjelder fruktbarhet, dødelighet, innvandring og intern flytting i Norge. Rambølls prognose bygger på den samme tankegangen, og har samme forutsetninger på skolekretsnivå.

Befolkningsprognoser er usikre, spesielt for de yngste aldersgruppene. Figuren viser også hvordan SSBs prognoser for høy vekst og lav nasjonal vekst ser ut. Med høy vekst stiger antallet barn 1–5 år til 818 barn i 2040. Med lav vekst synker antall barn til 518.

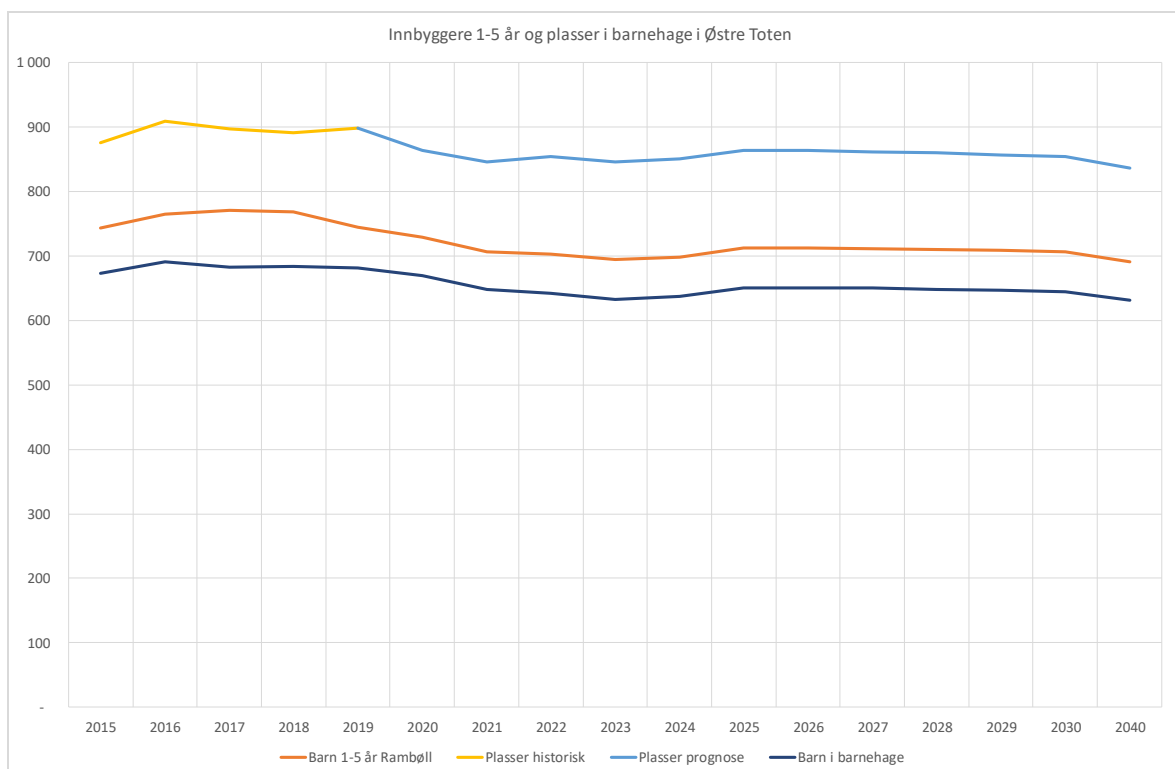
Figur 24: Antall innbyggere 1–5 år i Østre Toten. Kilde: Rambøll og SSB

Det neste spørsmålet er hvordan etterspørselen etter barnehageplasser vil bli de neste 20 årene. Det er ikke alle barn som går i barnehage. I 2019 var 83 % av barn 1–2 år og 97 % av barn 3–5 år i barnehage i Østre Toten, se tabellen under. Vi forutsetter at denne dekningsgraden holder seg de neste 20 årene.

Tabell 9: Barn 1–5 år og dekningsgrad i barnehage i Østre Toten

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Plasser med 100% dekning	1 036	1 066	1 079	1 060	1 029	985	967	980	972	976	990	980	959
Barn i barnehage 0-2 år	234	245	233	228	236	212	216	230	231	231	231	227	223
Barn i barnehage 3-5 år	439	446	450	456	445	458	432	412	402	406	420	418	409
Dekning 1-2 år	80 %	81 %	76 %	78 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %
Dekning 3-5 år	97 %	96 %	97 %	96 %	97 %	97 %	97 %	97 %	97 %	97 %	97 %	97 %	97 %

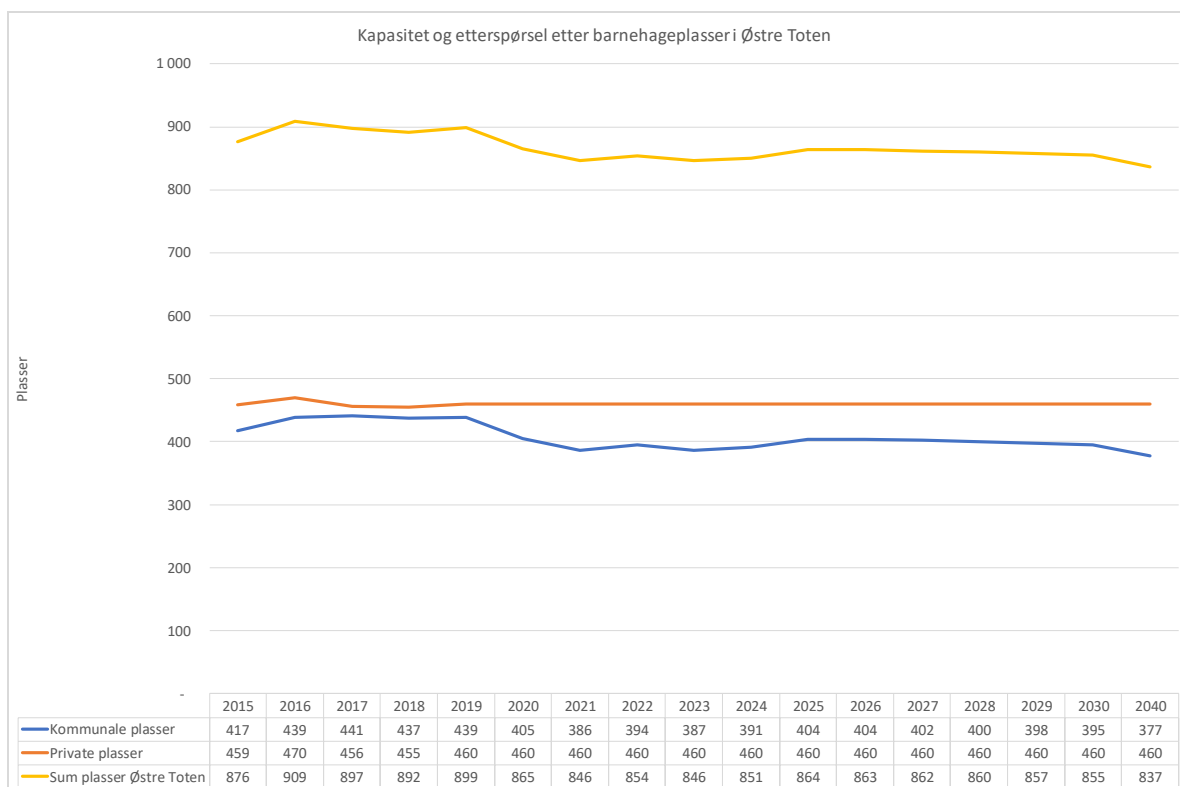
Med disse forutsetningene kan vi si at antall barn i barnehage vil reduseres fra 680 i 2019 til 632 i 2040. Antall plasser (barn fra 0–2 år teller dobbelt) endres fra 900 til 837, se figuren under.

Figur 25: Etterspørsel etter barnehageplasser i Østre Toten kommune

Det neste spørsmålet er hvor mange barn som vil etterspørre plass i kommunale barnehager. I 2019 var det omtrent like mange plasser i kommunale og private barnehager i Østre Toten. Det er ikke opplagt hvordan mønsteret blir når etterspørselen går ned med 60 plasser.

Kommunen kan ikke legge ned private barnehager. Det er i prinsippet fritt valg av barnehage. Vi legger til grunn at etterspørselen etter private barnehageplasser blir konstant, og at det er kommunens barnehager som får mindre søkning. Kommunen kan bare endre kapasiteten i sine egne barnehager. Det betyr at antall plasser i kommunale barnehager reduseres fra 439 i 2019 til 377 i 2040. Utviklingen er presentert i figuren under.

Figur 26: Etterspørsel etter plasser i private og kommunale barnehager i Østre Toten

6 Skolestruktur – nåsituasjonen

I dette kapitlet skal vi beregne hva det koster å videreføre dagens skolestruktur med tilstrekkelig kapasitet.

6.1 Kapasiteten i skoleanleggene

I alternativ null skal dagens skolestruktur videreføres. Vi legger i størst mulig grad til grunn prinsippene som er brukt for å dimensjonere skolene i dag. Kapasiteten må uansett tilpasses endringer i elevtallet.

Samlet kapasitet i grunnskolen er 7 klasserekker. Det er 7 klasserekker i barneskolen og 7 klasserekker i ungdomsskolen, se figuren under. Maksimal kapasitet er rundt 2.040 elever. Plankapasitet er rundt 1.750 elever.

Østre Toten kommune har ikke planlagt skolene med tradisjonelle klasser som utgangspunkt. Tradisjonelt har det vært maks. 28 elever per klasse i barneskoler i Norge, og maks. 30 i klassene på ungdomsskolen. I 2001 forsvant reglene om klassestørrelse fra opplæringsloven. Det er dermed mulig å planlegge skoler etter andre prinsipper. En del kommuner har valgt skolemodeller med generelle læringsarealer per klassetrinn, men samtidig større areal og større mulighet til å dele inn elevene på trinnet etter behov. Skoler bygget etter denne tankegangen kalles ofte baseskoler. De fire største barneskolene i Østre Toten er planlagt for større elevgrupper enn 28:

- ▶ Stange og Hoffsvangen er planlagt for 30 elever per trinn
- ▶ Kolbu er planlagt for 35 elever per trinn
- ▶ Kapp er planlagt for 40 elever per trinn

De tre små skolene (Nordli, Vilberg og Totenviken) er planlagt som fulldelte barneskoler for 7 trinn med færre elever enn 28 elever per trinn. Vi forutsetter at disse skolene skal ha maks. 22 elever per trinn.

Ungdomsskolene på Skreia og Lena er dimensjonert i henhold til elevtallet i de skolene de får elever fra. Skreia er planlagt for 3 klasserekker/270 elever. Lena er planlagt for 4 klasserekker/300 elever. Man kan beskrive modellen som 7 klasserekker i både ungdomsskolen og barneskolen.

Man bør skille mellom maksimal kapasitet og plankapasitet i skolene. Maksimal kapasitet er den kapasiteten skoleanlegget kan ha over kortere perioder. Da er klasserommene fylt opp maksimalt og alle rom er tatt i bruk.

Plankapasiteten er den kapasiteten skolen kan ha på permanent basis. Plankapasiteten tar hensyn til at barnekullene har ulik størrelse, og at det kan komme nye elever midt i skoleåret. På lang sikt bør ikke forventet antall elever overstige plankapasiteten. Vi setter plankapasitet til omtrent 5 elever lavere enn maksimal kapasitet per trinn i hver skole. Plankapasitet i grunnskolene blir dermed 1.750 plasser, se tabellen under.

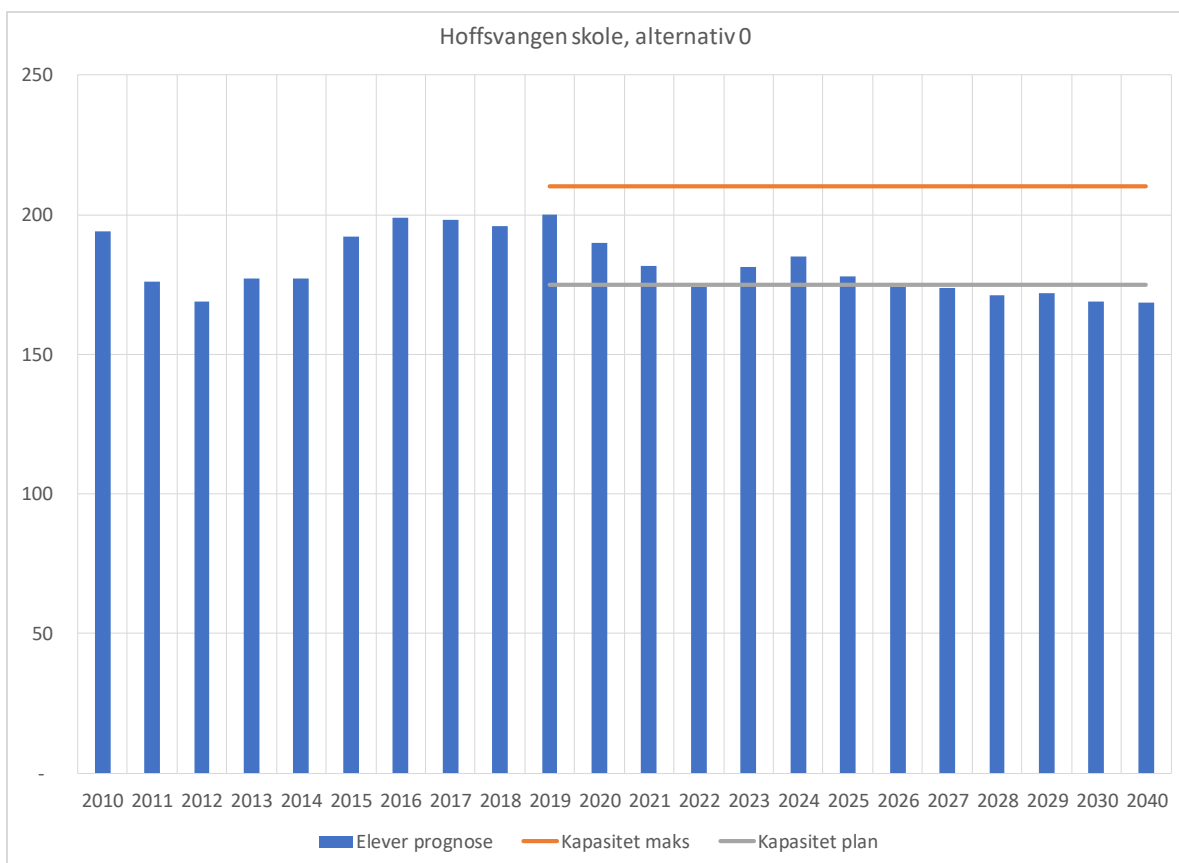
Tabell 10: Kapasitet i grunnskolene i Østre Toten

Skoler maksimal kapasitet alternativ null		Modell	Kapasitet hjemmeareal	Klasserekker	Kapasitet
Hoffsvangen	b	B1	30	1	210
Kapp	b	B1	40	1	280
Kolbu	b	B1	35	1	245
Lena	u	U4	25	4	300
Nordli	b	B1	22	1	154
Skreia	u	U3	30	3	270
Stange	b	B1	30	1	210
Totenviken	b	B1	22	1	154
Vilberg	b	B1	22	1	154
Sum				14	1 977
Skoler plankapasitet alternativ null		Modell	Kapasitet hjemmeareal	Klasserekker	
Hoffsvangen	b	B1	25	1	175
Kapp	b	B1	35	1	245
Kolbu	b	B1	30	1	210
Lena	u	U4	23	4	276
Nordli	b	B1	17	1	119
Skreia	u	U3	28	3	252
Stange	b	B1	25	1	175
Totenviken	b	B1	17	1	119
Vilberg	b	B1	17	1	119
Sum				14	1 690

6.2 Hoffsvangen

6.2.1 Kapasitet og elevtall

Hoffsvangen er en fulldelt barneskole med 190 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for en klasserekke med 30 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 210 elever. Plankapasitet anslås til 175 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet synker til 170 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten på lang sikt. Skolen har innføringsklasse for tospråklige elever for hele kommunen, 4.–7. klassetrinn.

Figur 27: Elevtall og kapasitet ved Hoffsvangen skole, alternativ 0

6.2.2 Tilstand

Figur 28: Hoffsvangen skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på gjennomgang av plantegninger, en enkel skriftlig funksjonsvurdering fra skolen og tilbakemelding fra rektor. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Klasseromsarealer

- ▶ Klasserommene har god størrelse og er tilpasset skolens elevtall og klassestørrelse. Elevtallet varierer i år fra 19 til 36 elever per klasse/trinn. Størrelsen på klasserommene varierer fra 60 til 120 m².
- ▶ 2 grupperom per klasse/14 rom. Dette gir god fleksibilitet også for organisering av spesialundervisning.
- ▶ Skolen har ingen arealer tilrettelagt for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Skolen organiserer kommunens innføringsklasse for tospråklige elever, 4.–7. trinn. Arealer til dette formålet er ikke spesifisert.

Elevgarderober

- ▶ Det er et tilstrekkelig antall toaletter for dagens kapasitet. De fleste garderoberne er plassert i korridorer.

SFO

- ▶ SFO har et eget baseareal i Klokkegården (gml. Hoffsvangen barnehage).

Fagrom

- ▶ Eget rom til undervisning i faget Mat & helse.
- ▶ Faget Kunst & håndverk har gode lokaler.
- ▶ Allrom på 96 m² brukes til bibliotek og datarom.
- ▶ Musikkrom mangler.
- ▶ Gymsal med tilhørende garderober.
- ▶ Eget stellerom for elever med spesielle behov.

Personal/administrasjon

- ▶ Nok areal til lærerarbeidsplasser (6 m² per lærer), for 20 lærere.
- ▶ Kontor- og møteromsfasilitetene er ok.
- ▶ Arealer til skolehelsetjeneste og sosialfaglig/bvp mangler.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Skolen har ikke arealer som er tilpasset spesialundervisning for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Skolen mangler musikkrom.
- ▶ Skolehelsetjenesten/sosialfaglig tjeneste mangler egnede fasiliteter.

Konklusjon

- ▶ Behov for ombygging/oppgradering og et mindre tilbygg

Teknisk tilstand

Bygget er ikke befart i forbindelse med prosjektet. I henhold til oversendt bygningsoversikt mottatt fra Østre Toten kommune fremgår det at skolen er bygget i 4 trinn, henholdsvis 1900, 1971, 1989 og 2008. Det forutsettes at bygningsmasse oppført før 2008 ble oppgradert i forbindelse med siste byggetrinn. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 572 m² for lite (ca. 17 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes videre bruk av Hoffsvangen skole (alternativ null) å innebære lett ombygging av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse med nybygg for manglende areal.

Vurdert tomtebehov er 11 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 16,5 mål. Tomten er stor nok.

6.2.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 3.407 m² med en kostnad lik kroner 15.000 per m², samt nybygg av 572 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

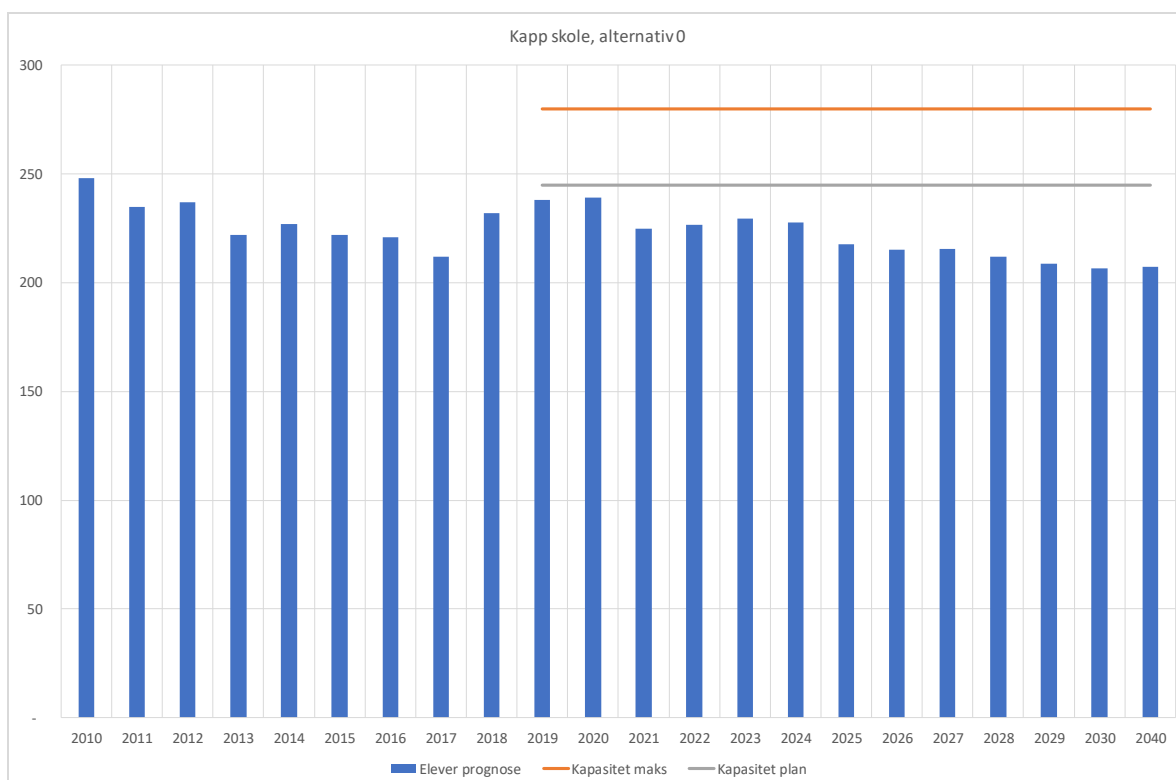
Tabell 11: Estimert kostnadsramme alternativ null Hoffsvangen skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Hoffsvangen skole	-	51 100 000	21 200 000	72 300 000

6.3 Kapp

6.3.1 Kapasitet og elevtall

Kapp er en fulldelt barneskole med 239 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 40 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 280 elever. Plankapasitet anslås til 245 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet synker til 207 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten i hele perioden.

Figur 29: Elevtall og kapasitet ved Kapp skole, alternativ 0

6.3.2 Tilstand

Figur 30: Kapp skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Skolen er bygget for én eller to klasserrekker med et maks. elevtall på 40 per trinn. Elevtallet per klassetrinn varierer i år mellom 30 og 43 per trinn.

Klasseromsarealer

- ▶ Skolen er bygget med en klassebase på ca. 100 m² per trinn. Hver base er delt med foldevegg for fleksibel bruk av arealene. Foldeveggene tilfredsstiller ikke lydkrav for undervisningsrom, for mye lydgjennomgang kan forstyrre undervisningen på det andre rommet. Baserommene er flere steder bygget slik at det ene rommet blir gjennomgangsrom til grupperom eller toaletter. Dette skaper til tider en del uro.
- ▶ Det er to grupperom per trinn, men noen av rommene er ikke hensiktsmessig plassert siden det ikke er direkte tilgang fra alle klasserom.
- ▶ Ingen arealer er tilrettelagt for spesialundervisning.

SFO

Ingen egne arealer avsatt, fullt sambruk. Dette begrenser noe muligheten for å tilrettelegge aktiviteter i skolefritiden.

Elevgarderober

- ▶ Skolen har nok elevtoaletter. Garderobene er trange der elevtallet overstiger 32–35 elever.

Fagrom

- ▶ Ikke tilfredsstillende tilrettelegging av arealer til Kunst & håndverk. Arealene er for små.
- ▶ Musikkrom mangler.
- ▶ Gymsal har tilstand fra byggeår, ca. 165 m². Er ikke tilrettelagt for bruk til større samlinger av elever og foreldre.

Personal/administrasjon

- ▶ Arbeidsplasser for lærere: Oppleveres som bra, men arealene er noe mindre enn dagens krav på 6 m² per lærer.
- ▶ Mangler møteromskapasitet. Det er lydgjennomgang mellom enkelte rom i administrasjonen. Dette skaper problemer, spesielt i møter hvor personsensitiv informasjon utveksles. Man kan sitte i et annet rom og høre hva som sies.
- ▶ Skolehelsetjenesten mangler eget rom.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Muligheten for intern kommunikasjon som ikke skaper forstyrrelser er utilfredsstillende i deler av anlegget.
- ▶ Lydgjennomgang er et alvorlig problem flere steder i bygget.
- ▶ Skolen mangler arealer som er tilpasset spesialundervisning for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Skolen mangler musikkrom og arealene til faget Kunst & håndverk er for små.
- ▶ Standard i gymsalen er utgått på dato.
- ▶ Graden av sambruk mellom SFO og undervisning oppleves som begrensende for gjennomføring av «inneaktiviteter» i SFO-tiden.
- ▶ Skolehelsetjenesten mangler egnede fasiliteter.
- ▶ Skolen opplever mangel på møteromskapasitet.

Konklusjon funksjonsarealer

Ombygging/oppgradering og tilbygg.

Teknisk tilstand

Bygget er befart i forbindelse med prosjektet. Kapp skole består av en sokkeletasje og to etasjer over mark. Konstruksjonen er av plasstøpt betong med søyle-/dragersystem i opprinnelig del. Det er uvisst hva slags bæresystem som finnes i påbygg fra 2007. Saltak med takplater og fasade består av trekledning og platekledning.

Bygget er opprinnelig oppført i overgangen fra 60- til 70-tallet og senere bygget om i 1997 og 2007. I 2007 ble bygget utvidet med påbygg, og øvrig bygningsmasse ble oppgradert nokså omfattende, med unntak av visse arealer/elementer.

Bygget fremstår generelt å være i tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner er i stor grad oppgradert. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å oppgradere de deler av bygget som ikke ble tatt ved ombygging i 2007. Bygget ligger nokså godt til rette for en eventuell ombygging. Det er imidlertid enkelte tegn på at ombyggingen i 2007 fikk noen mindre gode løsninger knyttet til byggets fleksibilitet. Det er for eksempel noen søyler som har en litt upraktisk plassering i forhold til arealutnyttelse. I kjeller er det også en del synlige tekniske føringer, trolig på grunn av etasjehøyder. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.636 m² for lite (ca. 55 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Kapp skole (alternativ null) å innebære lett ombygging av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse med nybygg for manglende areal.

Vurdert tomtebehov er 11 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 28 mål. Tomten er stor nok.

6.3.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 2.985 m² med en kostnad lik kroner 15.000 per m², samt nybygg av 1.636 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

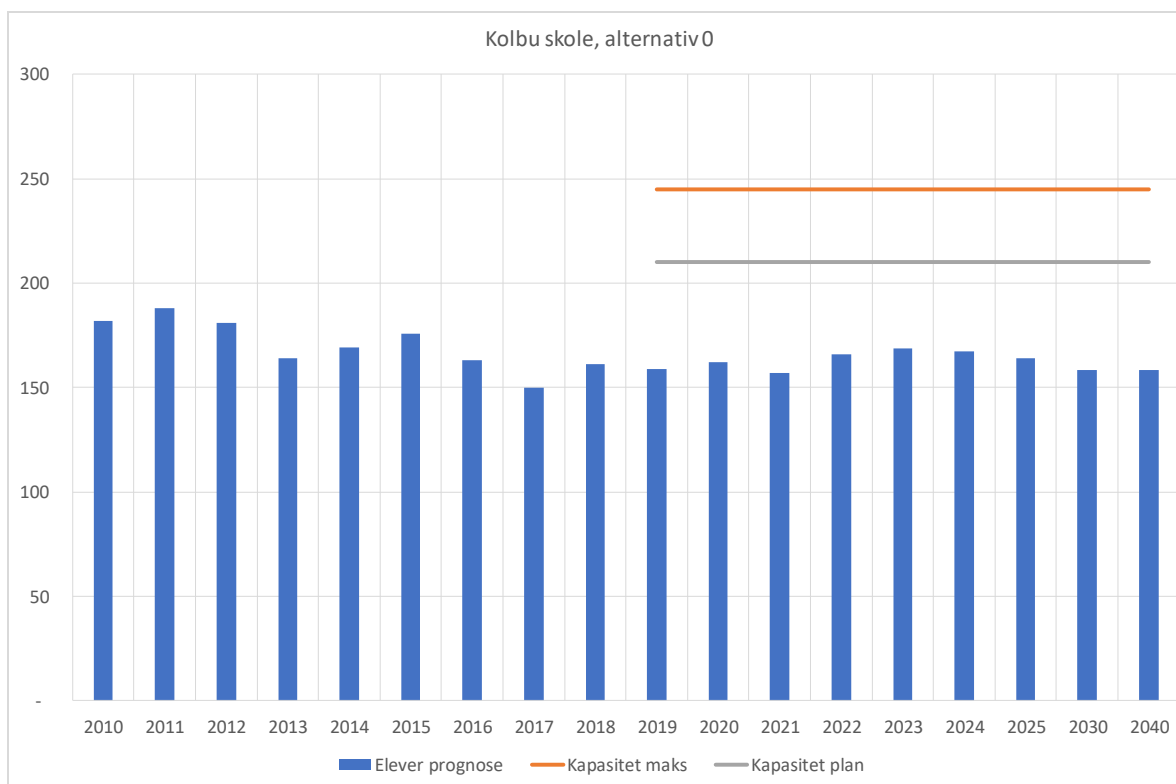
Tabell 12: Estimert kostnadsramme alternativ null Kapp skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Kapp skole	-	44 800 000	60 500 000	105 300 000

6.4 Kolbu

6.4.1 Kapasitet

Kolbu er en fulldelt barneskole med 162 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 35 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 245 elever. Plankapasitet anslås til 210 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet synker til 159 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten i hele planperioden.

Figur 31: Elevtall og kapasitet ved Kolbu skole, alternativ 0

6.4.2 Tilstand

Figur 32: Kolbu skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på gjennomgang av plantegninger, en enkel skriftlig funksjonsvurdering fra skolen og tilbakemelding fra rektor. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Generelle læringsarealer

- ▶ De generelle læringsarealene er bygget som baseløsninger. Det er tre store fellesrom og hvert fellesrom har tre tilhørende mindre rom på ca. 40 m² til gruppeorganisert undervisning. I tillegg er det 4 separate klasserom varierende fra 40 til 67 m² og 5 grupperom. Det totale arealet til dette formålet vurderes som romslig i forhold til elevtallet.
- ▶ Skolen har eget areal til spesialundervisning med tilgang til stellerom.

Elevgarderobber

- ▶ Garderobene oppleves til dels som trange.
- ▶ I forhold til planlagt kapasitet mangler det noen elevtoaletter i forhold til standard, 20 elever per WC. Plasseringen oppleves heller ikke som helt hensiktsmessig for alle deler av bygningen.

SFO

- ▶ Eget romslig baseareal for SFO.

Fagrom

- ▶ Eget rom for opplæring i faget Mat & helse.
- ▶ Faget Kunst & håndverk disponerer et rom på 60 m². Dette vurderes som for lite for tilrettelegging av opplæring i hele fagets bredde.
- ▶ Eget rom for musikkopplæring.
- ▶ Gymsal.
- ▶ Bibliotek under opparbeidelse.

Personal og administrasjon

- ▶ Avsatt kontorarbeidsplasser for lærere tilsvarer 26 lærere. Dette er romslig/tilstrekkelig for denne skolestørrelsen.
- ▶ Skolehelsetjenestens lokaler oppleves som uegnet.

Konklusjon funksjoner

- ▶ Det bør vurderes hvordan arealene til faget Kunst & håndverk kan oppdateres.
- ▶ Skolen selv etterlyser flere grupperom. Skolen har nok areal så det bør i så fall løses ved ombygging av eksisterende arealer.

Teknisk tilstand

Bygget er ikke befart i forbindelse med prosjektet. I henhold til oversendt bygningsoversikt mottatt fra Østre Toten kommune fremgår det at skolen er bygget i to trinn, henholdsvis 1965 og 2007. Det forutsettes at bygningsmasse oppført før 2007 ble oppgradert i forbindelse med siste byggetrinn. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.022 m² for lite (ca. 31 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes videre bruk av Kolbu skole (alternativ null) å innebære lett ombygging av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse med nybygg for manglende areal.

Vurdert tomtebehov er 12 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 24 mål. Tomten er stor nok.

6.4.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 3.260 m² med en kostnad lik kroner 15.000 per m², samt nybygg av 1.022 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

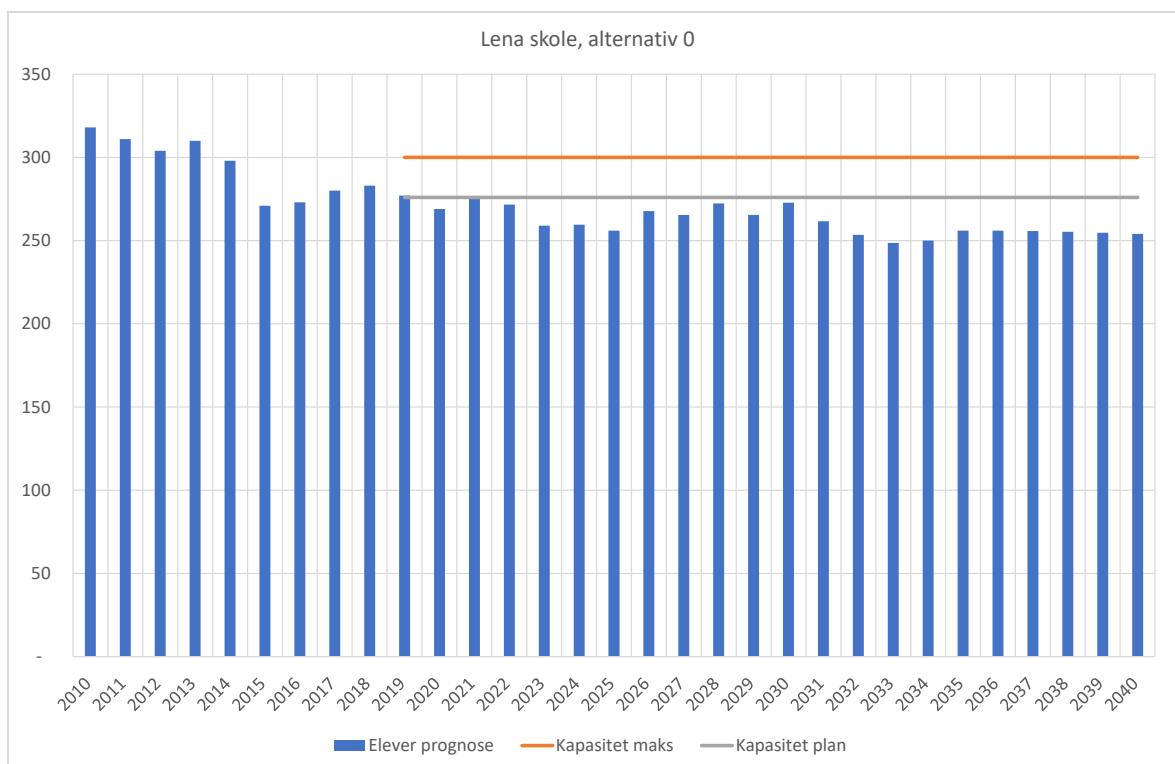
Tabell 13: Estimert kostnadsramme alternativ null Kolbu skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Kolbu skole	-	48 900 000	37 800 000	86 700 000

6.5 Lena

6.5.1 Kapasitet og elevtall

Lena skole har 269 elever høsten 2020. Skolen har en maksimal kapasitet på 300 elever, fordelt på tre trinn. Plankapasitet anslås til 276 elever. Klasserommene ved skolen tillater ikke mer enn 25 elever i klassen. Elevprognosen sier at det vil være 272 elever ved skolen i 2030 og 253 elever i 2040. Både på kort og lang sikt er altså elevtallet lavere enn plankapasiteten.

Figur 33: Elevtall og kapasitet ved Lena skole, alternativ 0

6.5.2 Tilstand

Figur 34: Lena ungdomsskole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på gjennomgang av plantegninger, en enkel skriftlig funksjonsvurdering fra skolen. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Læringsarealer

- ▶ Skolen har nok klasserom med gode arealer ut fra elevtall og klassestørrelse.
- ▶ Skolen har en egen avdeling tilrettelagt for opplæring av elever med store tilpasningsbehov.

Elevgarderobber

Skolen har nok toaletter i henhold til forskriften (20 elever per toalett).

Fagrom

Skolen har de fagrommene den trenger.

Personal/administrasjon

- ▶ Lærerarbeidsplasser: Ifølge arealene som er avsatt til formålet har skolen plass til 32 lærere i samsvar med kravet om 6 m² per lærer.

Konklusjon

Skolen er bygget med alle de funksjonsarealer en moderne skole bør ha, i tråd med gjeldende krav og det elevtallet skolen er bygget for.

Teknisk tilstand

Bygget er ikke befart i forbindelse med prosjektet. I henhold til oversendt bygningsoversikt mottatt fra Østre Toten kommune fremgår det at skolen består av 6 bygg, opprinnelig oppført i 1957, og senere utvidet i 1972/73 og 2012. Bygningsmasse oppført før 2012 ble oppgradert i forbindelse med siste byggetrinn. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.089 m² større enn arealbehov (ca. 19 % av eksisterende areal). I analysen er areal for svømmehall trukket ut, da dette ikke inngår i arealprogram. På bakgrunn av dette vurderes videre bruk av Lena ungdomsskole (alternativ null) kun å innebære lett oppgradering av eksisterende bygningsmasse.

Vurdert tomtebehov er 16 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 19 mål (ekskl. lærings-senteret). Tomten er stor nok.

6.5.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 5.643 m² med en kostnad lik kroner 2.500 per m².

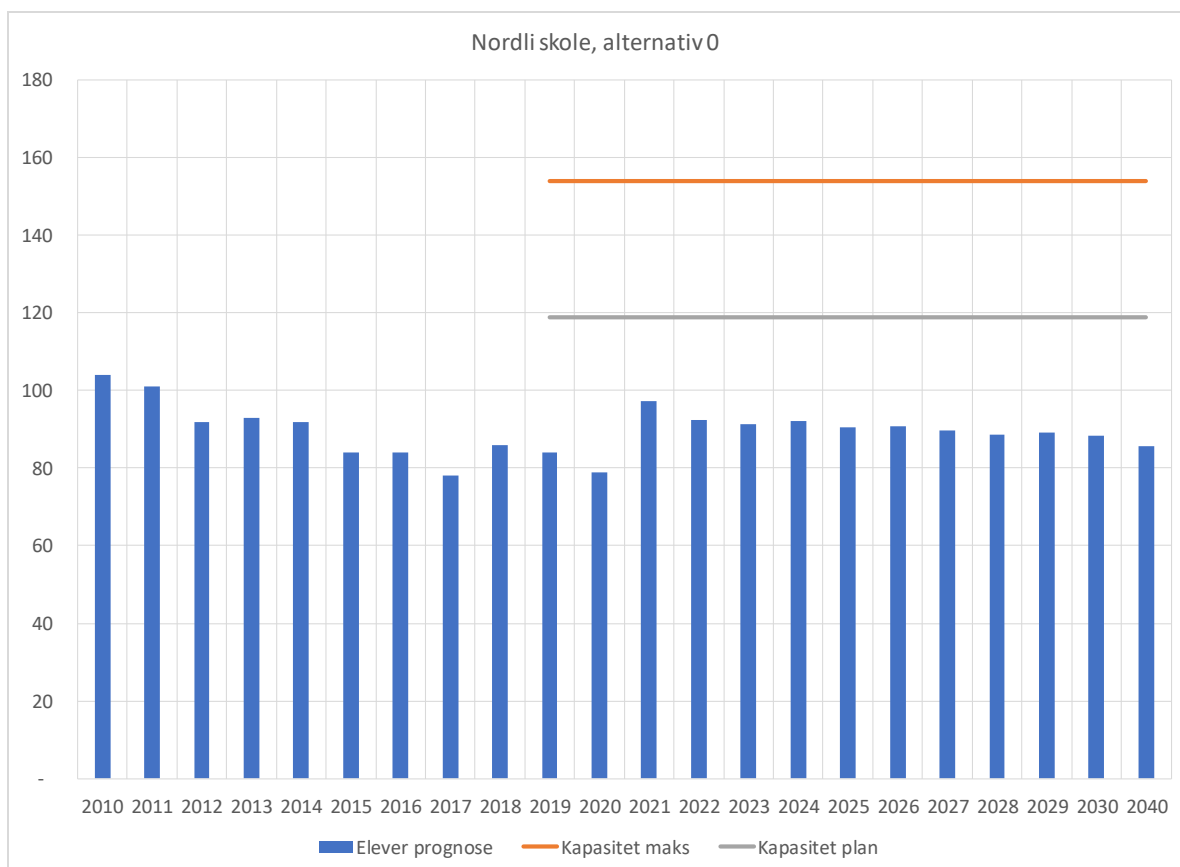
Tabell 14: Estimert kostnadsramme alternativ null Lena ungdomsskole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Lena ungdomsskole	-	14 100 000	-	14 100 000

6.6 Nordli

6.6.1 Kapasitet og elevtall

Nordli er en fullført barneskole med 79 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 22 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 154 elever. Plankapasitet anslås til 119 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet øker til 86 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten på lang sikt.

Figur 35: Elevtall og kapasitet ved Nordli skole, alternativ 0

6.6.2 Tilstand

Figur 36: Nordli skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på gjennomgang av plantegninger, en enkel skriftlig funksjonsvurdering fra skolen og tilbakemelding fra rektor. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Klasseromsarealer

- ▶ Skolen er bygget for en klasserekke med 7 klasserom. Størrelsen på klasserommene er tilpasset redusert klassestørrelse, fra 8 til 16 elever dette året. Størrelsen på klasserommene varierer fra 45 til 65 m².
- ▶ 4 grupperom med varierende tilgangsmuligheter fra de ulike klasserommene.

Elevgarderober

- ▶ 6 elevtoaletter og 3 garderober. Det er et tilstrekkelig antall toaletter, men de er ikke like tilgjengelige for alle klasser. Garderobene har behov for oppgradering.

SFO

- ▶ SFO har et eget baseareal med kjøkken. Behov for oppussing.

Fagrom

- ▶ Eget rom til undervisning i faget Mat & helse, stort rom.
- ▶ Faget Kunst & håndverk har gode lokaler.
- ▶ Eget bibliotek/mediatek.
- ▶ Musikkrom mangler.
- ▶ Gymsal er fra byggeår, behov for oppgraderinger. Garderobene fikk nytt gulvbelegg i dusjsonen + nye blandebatterier.

Personal/administrasjon

- ▶ Nok areal til lærerarbeidsplasser (6 m² per lærer).
- ▶ Kontor og møteromsfasilitetene oppleves ikke som tilfredsstillende.
- ▶ Arealer til skolehelsetjeneste og sosialfaglig ansatt mangler.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Skolen mangler arealer som er tilpasset spesialundervisning for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Skolen mangler musikkrom.
- ▶ Standard i gymsalen er utgått på dato. Den er fra byggeår.
- ▶ Skolehelsetjenesten og sosialfaglig ansatt mangler egnede fasiliteter.
- ▶ Skolen opplever mangel på kontor- og møteromskapasitet.

Ventilasjonsanlegget ble ikke fornyet i 2006–2007. Fungerer svært dårlig ifølge Rektor.

Konklusjon

Behov for oppgradering og tilbygg.

Teknisk tilstand

Bygget er ikke befart i forbindelse med prosjektet. I henhold til oversendt bygningsoversikt mottatt fra Østre Toten kommune fremgår det at skolen er bygget i 1980. Ifølge kommunen er det ikke gjort noen omfattende oppgraderinger siden den gang. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.096 m² for lite (ca. 51 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes videre bruk av Nordli skole (alternativ null) å innebære tung ombygging av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse med nybygg for manglende areal.

Vurdert tomtebehov er 8 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 11 mål. Tomten er stor nok.

6.6.1 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 2.163 m² med en kostnad lik kroner 32.000 per m², samt nybygg av 1.096 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

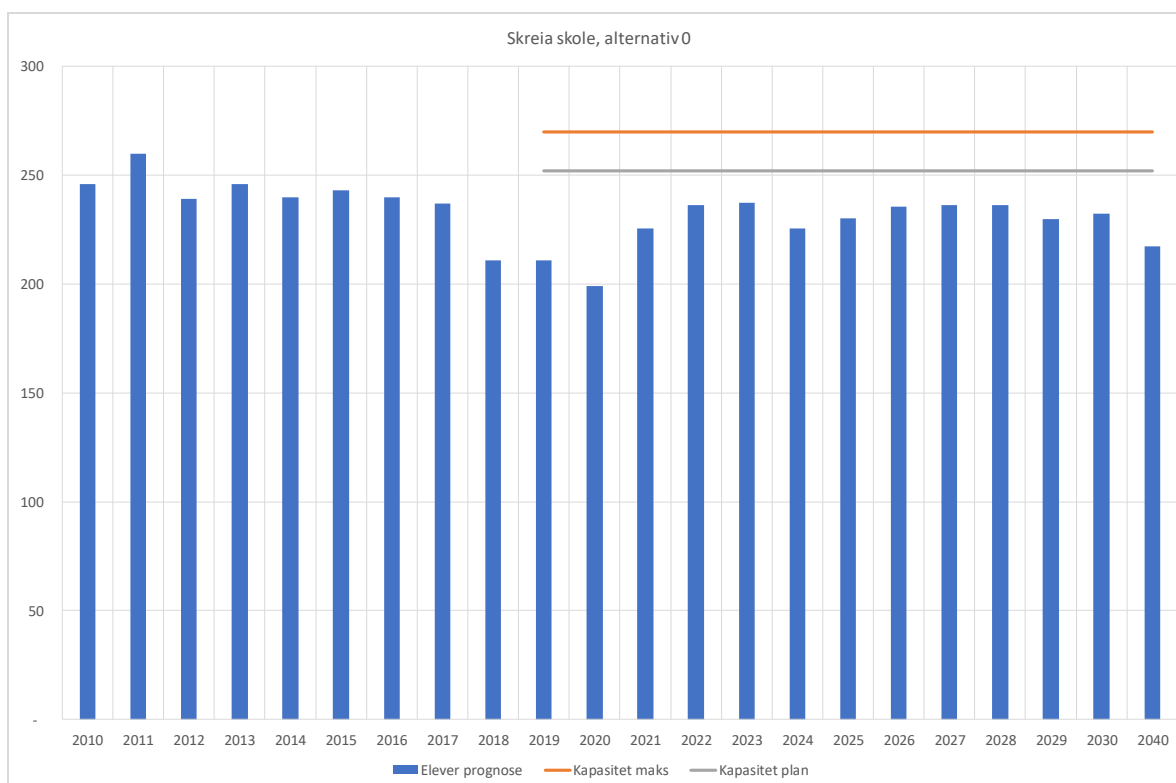
Tabell 15: Estimert kostnadsramme alternativ null Nordli skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Nordli skole	-	69 200 000	40 600 000	109 800 000

6.7 Skreia

6.7.1 Kapasitet

Skreia skole har 199 elever høsten 2020. Skolen har en maksimal kapasitet på 270 elever, fordelt på tre trinn. Plankapasitet anslås til 252 elever. Elevprognosen sier at det vil være 232 elever ved skolen i 2030 og 217 elever i 2040. Både på kort og lang sikt er altså elevtallet lavere enn plankapasiteten.

Figur 37: Elever og kapasitet Skreia skole, alternativ 0

6.7.2 Tilstand

Figur 38: Skreia ungdomsskole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Læringsarealer

- ▶ Skolen har nok klasserom, størrelse ca. 61–72 m².
- ▶ Bare tre klasserom har håndvask, spesielt i en pandemisituasjon oppleves dette som utilfredsstillende.
- ▶ Grupperom til alle klasser, men ikke alle rommene er godt funksjonelt plassert.
- ▶ Generelt et stort problem med lydgjennomgang mellom mange rom. Dette kan være en utfordring både for personvernet og forårsake forstyrrelse mellom aktiviteter i ulike rom.
- ▶ Skolen mangler rom tilrettelagt for spesialundervisning.

Elevgarderober:

Skolen har nok toaletter i henhold til forskriften (20 elever per toalett).

Fagrom

- ▶ Skolen har de fagrommene den trenger.
- ▶ I rommene for fagene Mat & helse og Naturfag er det behov for oppgraderinger til moderne standard.
- ▶ Gymsal har behov for modernisering/oppgradering. Den har standard fra byggeår.
- ▶ Bibliotek – god plass, men arbeid der forstyrres av lydgjennomgang fra kantine/ vestibyleområdet.

Personal/administrasjon

- ▶ Lærerarbeidsplasser: i forhold til skolestørrelse/antall beregnede årsverk skal arealene være i samsvar med kravet om 6 m² per lærer. Lydgjennomgang er også her et problem, særlig mellom møterom og arbeidsrom.

- ▶ Møterom: Det er for få møterom i forhold til behovet både i administrasjonen og i personalavdelingen.
- ▶ Toaletter: To toaletter, ett for herre og ett for dame. Siden de fleste medarbeiderne er kvinner er det for lite kapasitet for denne gruppen.
- ▶ Kontorforholdene er ikke tilfredsstillende. Det gjelder:
 - Lydgjennomgang: Krav til personvern og taushetsplikt lar seg ikke innfri grunnet lydgjennomgang mellom ulike rom.
 - Dagslys: Det er tvilsomt om to av kontorene tilfredsstiller kravet til dagslys, jfr. Arbeidsplassforskriften § 2-10.
 - Det virker som om det er for få kontorplasser i forhold til behovet på en ungdomsskole.

Generelt

- ▶ Lydgjennomgang: Det er mye lydgjennomgang mellom mange rom, spesielt i den nyeste delen av bygget. Dette er uakseptabelt.
- ▶ Inneklima: Skolens ledelse påpeker at man i alle år har slitt med dårlig luft i alle deler av bygget. Det kommer jevnlig klager på hodepine.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Skolen opplever et stort problem med forstyrrende lydgjennomgang mange steder i bygget.
- ▶ Det oppleves som en vesentlig mangel at skolen ikke har arealer tilpasset opplæring for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Fagrommene for fagene Mat & helse og Naturfag har ikke moderne standard.
- ▶ Standard i gymsalen er utgått på dato.
- ▶ Møteromskapasiteten oppleves som for dårlig.
- ▶ Administrasjonsavdelingen oppleves som utilfredsstillende.
- ▶ Inneklima, luftkvalitet oppleves som utilfredsstillende.

Konklusjon

Behov for oppgradering og ombygging.

Teknisk tilstand

Bygget er befart i forbindelse med prosjektet. Skreia ungdomsskole består av to etasjer under mark og to etasjer over mark. Konstruksjonen er av plassbygd betong i opprinnelig bygg, mens det trolig er stål og prefabrikkerte betongdekker i tilbygg. Takkonstruksjon er kompakt flatt tak, og fasade består av trekledning og platekledning.

Bygget er opprinnelig oppført i 1972 og senere bygget ut i 2007. Da ble også øvrige bygningsmasse oppgradert, herunder forandring av planløsning, nye tekniske anlegg og overflater, med unntak av gymsal.

Bygget fremstår generelt å ha tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner er i stor grad oppgradert. Brukerne opplever imidlertid problemer med lydgjennomgang mellom rom enkelte steder, samt dårlig akustikk mellom kantine og bibliotek. Enkelte opplever også at ventilasjonsanlegg ikke fungerer slik det skal, men utførte målinger er innenfor grenseverdier. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å utbedre utfordringer knyttet til lyd, oppgradere overflater, justere/oppgradere tekniske anlegg, samt oppgradere/etterisolere tak og fasader. Byggets form og konstruksjon ligger nokså godt til rette for en eventuell ombygging. Etasjehøyder virker å være gode i forhold til nye tekniske føringer. De deler av bygget som har bærende betongvegger setter sine begrensninger, men de deler som har søyler og dragere ligger til rette for forandring av planløsning. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.047 m² større

enn arealbehov (ca. 21 % av eksisterende areal). I analyse er areal for svømmehall trukket ut, da dette ikke inngår i arealprogram. På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Skreia ungdomsskole (alternativ null) å innebære moderat ombygging av eksisterende bygningsmasse.

Vurdert tomtebehov er 14 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 22 mål. Tomten er stor nok.

6.7.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 5.073 m² med en kostnad lik kroner 20.000 per m².

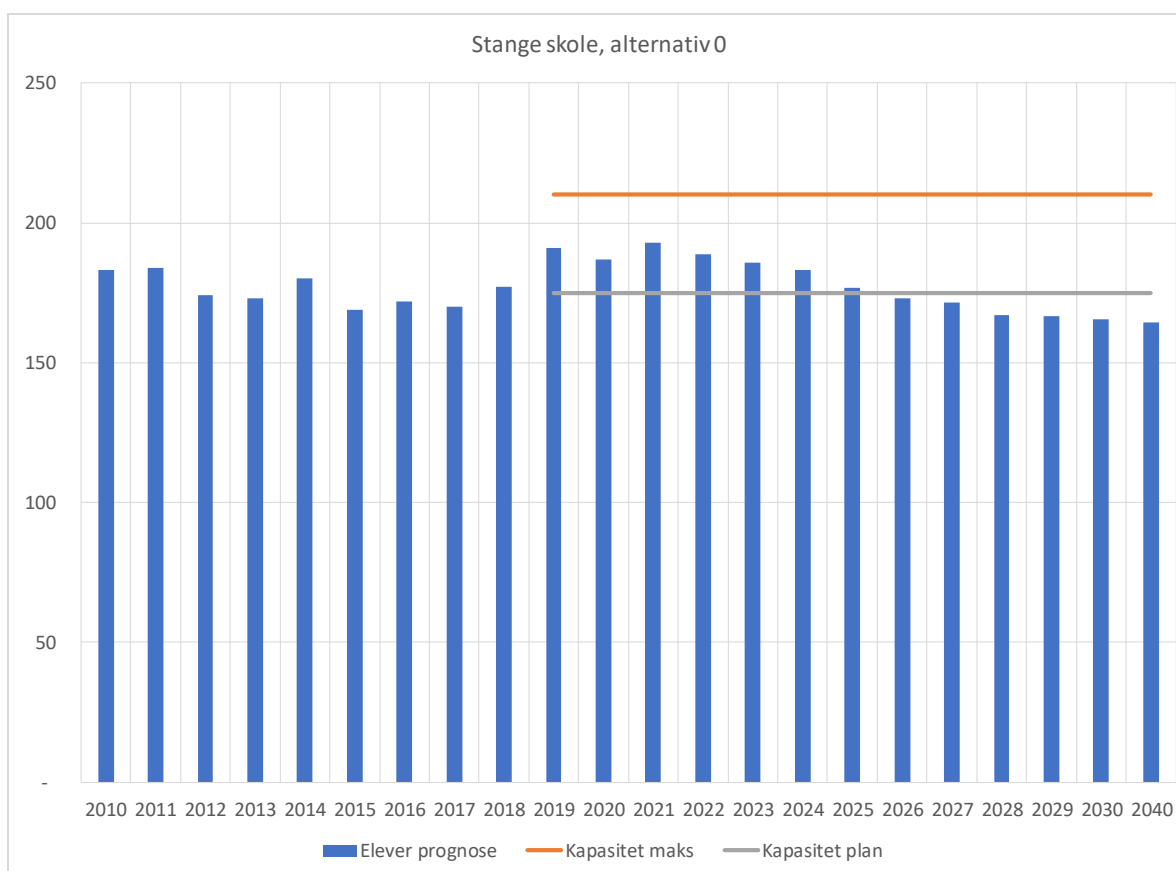
Tabell 16: Estimert kostnadsramme alternativ null Skreia ungdomsskole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Skreia ungdomsskole	-	101 500 000	-	101 500 000

6.8 Stange

6.8.1 Kapasitet

Stange er en fulldelt barneskole med 187 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 30 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 210 elever. Plankapasitet anslås til 175 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet synker til 165 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten på lang sikt.

Figur 39: Elever og kapasitet ved Stange skole, alternativ 0

6.8.2 Tilstand

Figur 40: Stange skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Skolen er bygget for én klasserekke. Elevtallet per klasse varierer inneværende år mellom 22 og 31, de fleste klassene har +/- 28 elever.

Klasseromsarealer

- ▶ Skolen har nok klasserom av god størrelse og bra med grupperom.
- ▶ Ingen arealer tilrettelagt for spesialundervisning.

SFO

- ▶ Eget baserom tilrettelagt i sambruk med Kunst & håndverk og Mat & helse.

Elevgarderober

- ▶ Skolen har nok elevtoaletter og i varierende grad egne garderober for elevene.

Fagrom

- ▶ Musikkrom: her er det laget en «hybrid» løsning. Det er sambruk med bibliotek og rommet er adgangsrom til et klasserom, datarom og lite undervisningsrom/utstysrom for naturfag. Løsningen vurderes ikke som spesielt god for musikkfaget både med tanke på akustiske forhold og funksjon som gjennomgangsrom for andre rom.
- ▶ Mat & helse: Eget tilrettelagt rom, sambruk med SFO.
- ▶ Kunst & håndverk: Et rom for sløydbasert opplæring og et rom i sambruk med SFO-base.
- ▶ Gymsal: Gymsalen, ca. 160 m², er i tilstand fra byggeår. Opplevs som kald.
- ▶ Bibliotek: Potensial for vesentlig bedre utnyttelse dersom musikk kunne få eget areal.

Personal/administrasjon

- ▶ Arbeidsplasser for lærerne: Framstår som nokså trangt og arealet er for lite ut fra dagens krav (6 m² per lærer).
- ▶ HC-toalett mangler i denne avdelingen.
- ▶ Møteromskapasiteten oppleves som for liten.
- ▶ Skolehelsetjeneste: har ikke eget kontor.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Ingen arealer tilrettelagt for elever med store tilpasningsbehov/spesialundervisning.
- ▶ Arealer til arbeidsplasser for lærere er for lite ut fra dagens krav om 6 m² per lærer og dagens antall lærere ved skolen.
- ▶ Det mangler arealer til skolehelsetjeneste/sosialpedagogisk tjeneste.

Konklusjon

Behov for ombygging og utvidelse.

Teknisk tilstand

Bygget er befart i forbindelse med prosjektet. Stange skole består av en sokkeletasje og en etasje over mark. Konstruksjonen er delvis av betong og bindingsverk i opprinnelig del. Tilbygg har sannsynligvis bæresystem av stål. Bygget har saltak med kaldtloft og betongtakstein/takplater. Fasade består av trekledning.

Bygget er opprinnelig oppført tidlig på 70-tallet og senere bygget ut i 2009. Da ble også øvrig bygningsmasse oppgradert, herunder forandring av planløsning, full utskifting av tekniske anlegg, nye overflater, samt oppgradering av fasader og tak. Gymsal ble imidlertid ikke oppgradert.

Bygget fremstår generelt å ha tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner er i stor grad oppgradert. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å oppgradere overflater i de arealer som ikke er oppgradert i senere tid. Tomten er stor og legger til rette for eventuelle utvidelser/tilbygg. Eksisterende bygningsmasser er nokså fleksibel i forhold til ombygging, med unntak av de arealer som har bærende betongvegger og smale passasjer (lang og smal geometri). Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.366 for lite (ca. 52 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Stange skole (alternativ null) å innebære lett ombygging av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse med nybygg for manglende areal.

Vurdert tomtebehov er 11 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 22 mål. Tomten er stor nok.

6.8.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 2.613 m² med en kostnad lik kroner 15.000 per m², samt nybygg av 1.366 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

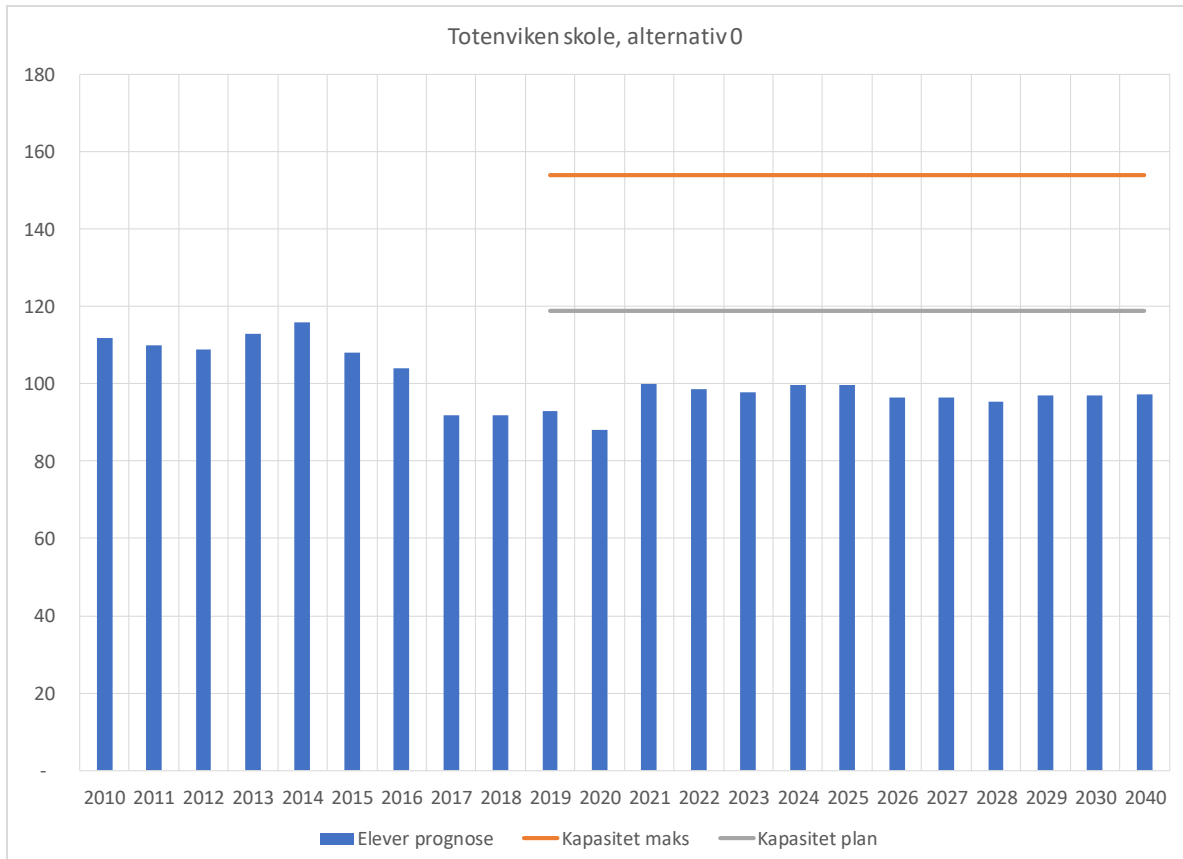
Tabell 17: Estimert kostnadsramme alternativ null Stange skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Stange skole	-	39 200 000	50 500 000	89 700 000

6.9 Totenviken

6.9.1 Kapasitet og elever

Totenviken er en fulldelt barneskole med 88 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 22 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 154 elever. Plankapasitet anslås til 119 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet øker til 97 elever de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten på lang sikt.

Figur 41: Elever og kapasitet ved Totenviken skole, alternativ 0

6.9.2 Tilstand

Figur 42: Totenviken skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på gjennomgang av plantegninger, en enkel skriftlig funksjonsvurdering fra skolen og tilbakemelding fra rektor. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Klasseromsarealer

- ▶ Skolen er bygget for én klasserekke med 7 klasserom. Størrelsen på klasserommene er tilpasset redusert klassestørrelse, fra 7 til 20 elever dette året. Størrelsen på klasserommene varierer fra 48 til 84 m², hvorav et «dobbeltrum» på 58/44 m² delt med skillevegg.
- ▶ 6 grupperom med varierende tilgangsmuligheter fra de ulike klasserommene.

Elevgarderobber

- ▶ 7 elevtoaletter og 2 garderober. Det er et tilstrekkelig antall toaletter, men de er ikke tilgjengelige for alle klasser. Garderobene har behov for oppgradering.

SFO

- ▶ Ingen egne arealer avsatt til SFO.

Fagrom

- ▶ Eget rom til undervisning i faget Mat & helse.
- ▶ Faget Kunst & håndverk har et rom til disposisjon, innredet som sløydssal.
- ▶ Eget bibliotek/mediatek.
- ▶ Musikkrom mangler.
- ▶ Gymsal er fra byggeår, behov for oppgraderinger.

Personal/administrasjon

- ▶ Areal til lærerarbeidsplasser tilsvarer nok plass til 15 lærere etter dagens norm på 6 m² per lærer.
- ▶ Kontor- og møteromsfasilitetene oppleves som begrensende.
- ▶ Arealer til skolehelsetjeneste og sosialfaglig ansatt mangler.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Skolen mangler arealer som er tilpasset spesialundervisning for elever med store tilpasningsbehov.
- ▶ Skolen mangler musikkrom.
- ▶ Skolen mangler delvis arealer tilrettelagt for faget Kunst & håndverk.
- ▶ Standard i gymsalen er utgått på dato. Den er fra byggeår.
- ▶ Skolehelsetjenesten og sosialfaglig ansatt mangler egnede fasiliteter.
- ▶ Skolen opplever mangel på kontor- og møteromskapasitet.

Konklusjon:

Behov for oppgradering og tilbygg.

Teknisk tilstand

Bygget er ikke befart i forbindelse med prosjektet. I henhold til oversendt bygningsoversikt mottatt fra Østre Toten kommune fremgår det at skolen er bygget i 1954 og senere utvidet i 1973. Ifølge kommunen er det ikke gjort noen særlige oppgraderinger i nyere tid, og bygningsmassen er i stor grad utdatert. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.229 m² for lite (ca. 61 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes videre bruk av Totenviken skole (alternativ null) å innebære riving av eksisterende bygningsmasse og bygging av ny skole.

Vurdert tomtebehov er 8 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 20 mål. Tomten er stor nok.

6.9.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 2.030 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², samt nybygg av 3.259 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

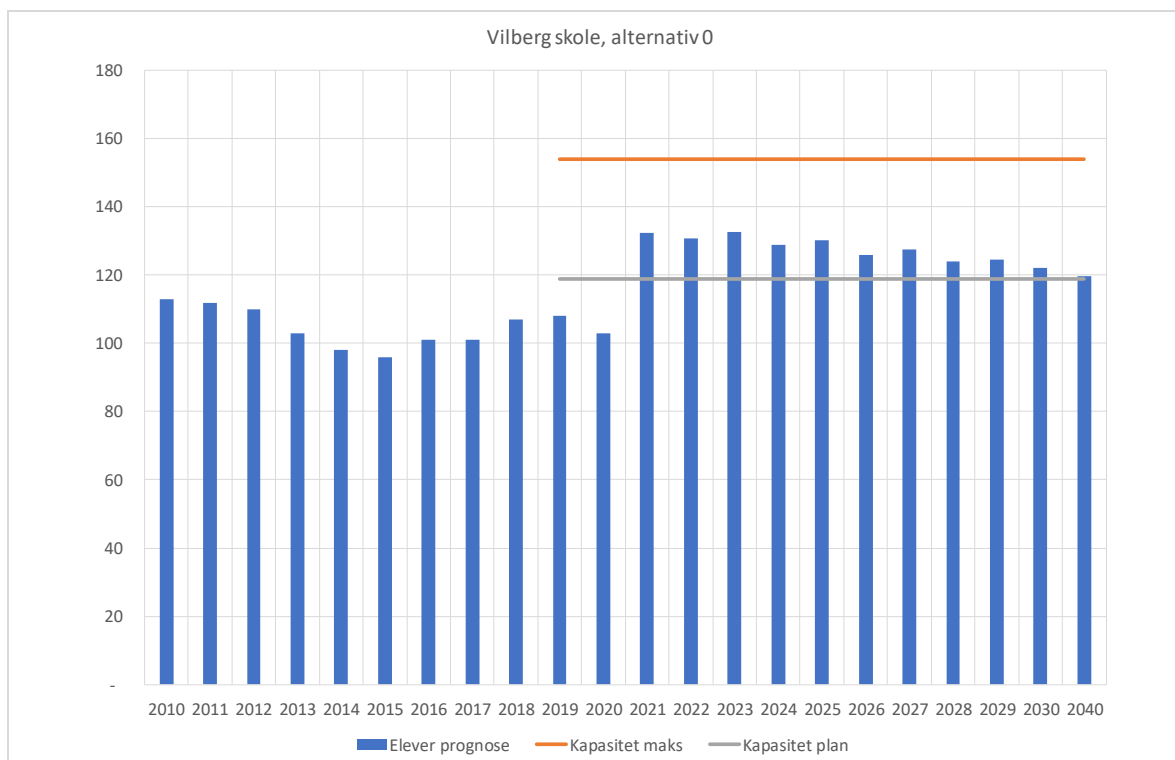
Tabell 18: Estimert kostnadsramme alternativ null Totenviken skole (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Totenviken skole	1 900 000	-	120 600 000	122 500 000

6.10 Vilberg

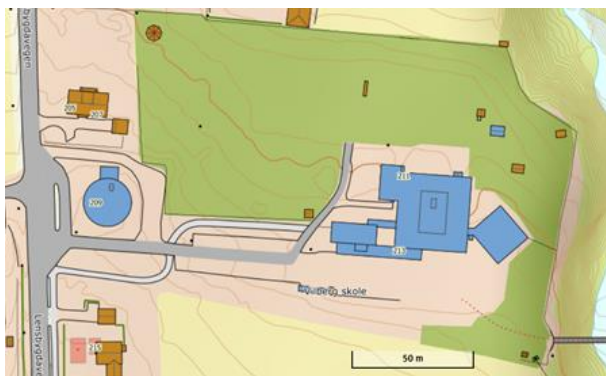
6.10.1 Kapasitet

Vilberg er en fulldelt barneskole med 103 elever høsten 2020. Skolen er planlagt for 22 elever per trinn. Det vil si maksimal kapasitet på 154 elever. Plankapasitet anslås til 119 elever. Befolkningsprognosen viser at elevtallet er over plankapasiteten de neste 10 årene. Elevtallet er under plankapasiteten først etter 2030. Skolen blir med andre ord veldig full med den angitte kapasiteten.

Figur 43: Elever og kapasitet ved Vilberg skole, alternativ 0

6.10.2 Tilstand

Figur 44: Vilberg skole

Dette er en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en moderne skole bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Viser her til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplass-forskriften. Spørsmålet som forsøkes besvart er om skolen har de romfunksjonene den trenger for å gjennomføre sitt oppdrag (læreplanen) i tråd med dagens lover og forskrifter.

Skolen er bygget for én klasserekke. Elevtallet per klasse varierer inneværende år mellom 8 og 21.

Klasseromsarealer

- ▶ Skolen har nok klasserom av tilfredsstillende størrelse.
- ▶ Noen klasserom har tilgang til grupperom, men begrenset kapasitet.
- ▶ Luftkvaliteten oppleves som dårlig i noen rom.
- ▶ Ingen arealer er tilrettelagt for spesialundervisning.

SFO

- ▶ Ingen egne arealer for aktiviteter i SFO. Oppleveres som en begrensning i tilbudet.

Elevgarderober

- ▶ Skolen har nok elevtoaletter med dagens elevtall (1 toalett per 20 elever).
- ▶ Elevgarderober stort sett i korridorene, tilfredsstillende ikke dagens standard.

Fagrom

- ▶ Skolen har eget rom for Mat & helse.
- ▶ Fagrom for Kunst & håndverk er svært mangelfulle. Har et mindre rom (45 m²) for sløydbasert opplæring. Rommet oppleves som lite funksjonelt.
- ▶ Musikkrom mangler.

Personal/administrasjon

- ▶ Lærerarbeidsplasser: Veldig trangt, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 m² per lærer.
- ▶ Garderobe for medarbeiderne mangler og begrenset med toaletter.
- ▶ Begrenset med møterom.
- ▶ Skolehelsetjenesten mangler kontor.

Oppsummering av mangler i funksjonell tilstand

- ▶ Musikkrom mangler.
- ▶ Mangler delvis arealer til Kunst & håndverk.
- ▶ Mangler arealer tilrettelagt for elever med store tilpasningsbehov/spesialundervisning.
- ▶ Elevgarderober tilfredsstillende ikke dagens standard.
- ▶ Lærerarbeidsplasser tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 m² per lærer.
- ▶ Mangler personalgarderober.
- ▶ Mangler arealer til skolehelsetjeneste/sosialfaglig tjeneste.

Konklusjon

Behov for oppgradering og tilbygg.

Teknisk tilstand

Bygget er befart i forbindelse med prosjektet. Vilberg skole består av en sokkeletasje og en etasje over mark. Skolen deler sokkeletasjen med Vilberg barnehage. Konstruksjonen er sannsynligvis av plassbygd betong, med kompakt flatt tak. Fasade består trekledning, platekledning og eksponert betong.

Bygget er opprinnelig oppført i 1965 og senere utvidet med tilbygg i 1997. I den sammenheng ble også deler av bygget oppgradert.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid, og det er flere deler av bygget som virker å være originale fra byggeår. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Det antas at bygget ligger lite til rette for en ombygging, da det sannsynligvis er en stor andel bærende vegger som ikke kan fjernes. En vesentlig del av bygningsmassen befinner seg også under mark, uten vindusarealer. En ombygging vil trolig koste tilsvarende eller mer enn å bygge nytt. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 1.449 m² for lite (ca. 80 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Vilberg skole (alternativ null) å innebære riving av eksisterende bygg og oppføring av nybygg.

Vurdert tomtebehov er 8 mål (se vedlegg 10.9), og dagens tomt er 21 mål. Tomten er stor nok.

6.10.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 1.810 m² med en kostnad lik kroner 1.250 per m², samt nybygg av 3.259 m² med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

Tabell 19: Estimert kostnadsramme alternativ null Vilberg skole (inkl. mva.)

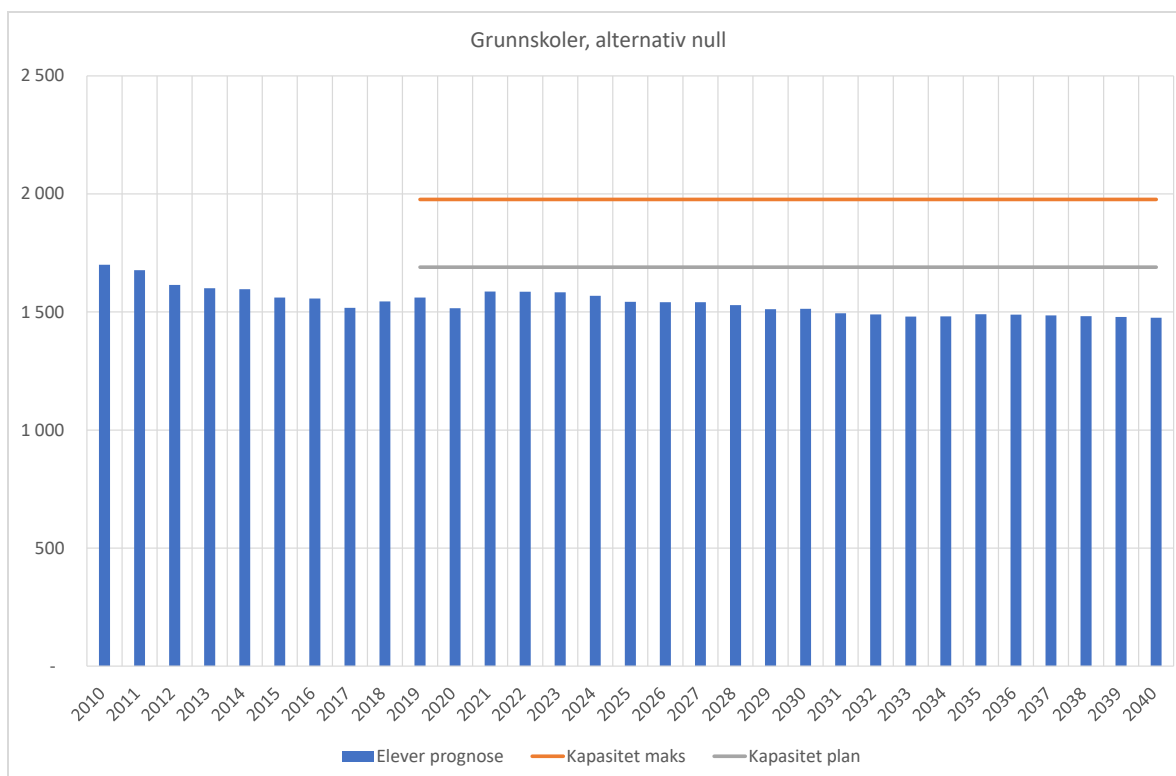
	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Vilberg skole	2 300 000	-	120 600 000	122 900 000

6.11 Samlet resultat alternativ null

6.11.1 Elever og kapasitet

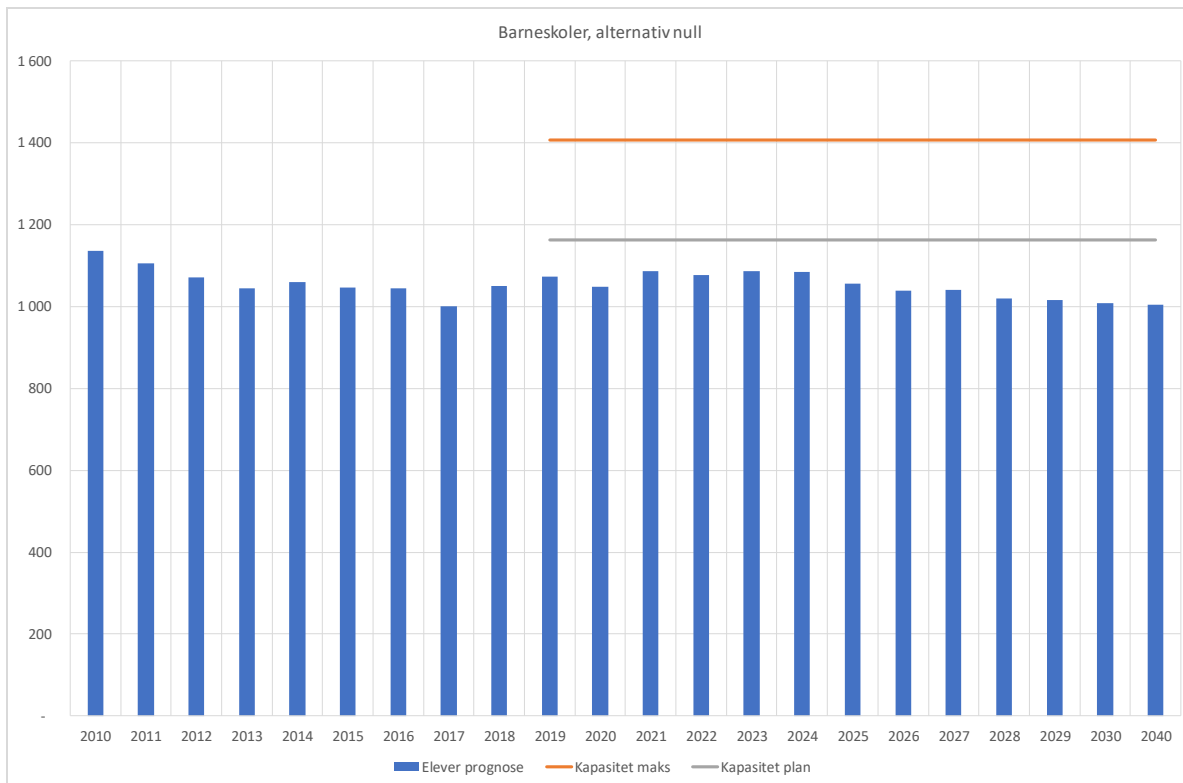
Det er i dag 1.516 elever i grunnskolen i Østre Toten. Skolene har en maksimal kapasitet på ca. 2.000 elever og en plankapasitet på 1.700 elever. Det er en overkapasitet på ca. 180 plasser (plankapasitet minus faktisk elevtall).

I alternativ null forutsetter vi at dagens kapasitet videreføres. Overkapasiteten vil øke med omtrent 40 plasser de neste 20 årene, se figuren under.

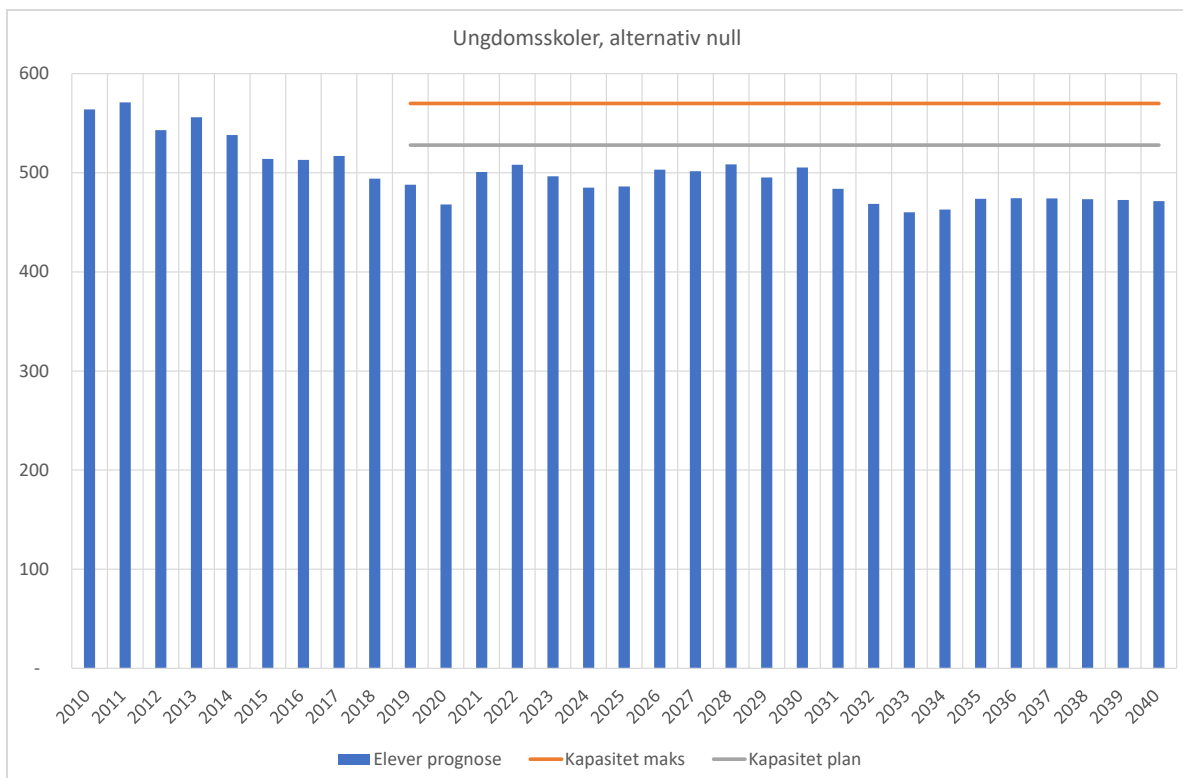
Figur 45: Elevtall og kapasitet i grunnskolen i Østre Toten kommune, alternativ 0

Barneskolen har 1.048 elever høsten 2020. Kapasiteten er på 1.407 elever og plankapasiteten er på 1.162 elever. Det er en overkapasitet på ca. 110 plasser. Antall elever vil synke med 50 de neste 20 årene. Overkapasiteten øker tilsvarende.

Figur 46: Elever og kapasitet i barneskolen i Østre Toten, alternativ null

Høsten 2020 er det 468 elever i ungdomsskolen i Østre Toten. Skolene har maksimal kapasitet rundt 570 elever. Plankapasitet er rundt 530 elever. Det vil si en overkapasitet på rundt 60 plasser. Overkapasiteten øker ikke i planperioden.

Figur 47: Elever og kapasitet i ungdomsskolen i Østre Toten, alternativ null

6.11.2 Samlede kostnader skoler, alternativ null

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens skoler i modernisert utgave. Beregningen omfatter utgifter til undervisning, drift av bygg, skoleskyss og kapitalkostnader av investeringer. Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra regnskapet for 2019.

202 Grunnskole

Netto driftsutgift 2019 for funksjon 202 grunnskole var 177,3 millioner kroner. 171,4 millioner ble brukt i de 9 skolene, resten ble brukt til fellesutgifter. I gjennomsnitt var netto utgift per elev 110.000 kroner. Netto utgift per elev varierer fra 86.000 kroner på Kapp til 124.000 kroner på Nordli.

222 Drift av lokaler

Netto driftsutgifter for funksjon 222 skolelokaler var 18,4 millioner kroner i 2019, når avskrivninger er holdt utenfor. Dette er utgifter til drift og vedlikehold av kommunale skolebygg. Kommunen har rapportert 29.000 m² skolebygg. Det vil si netto utgift på 635 kroner per m².

Moderne skolebygg vil utgjøre 38.200 m². Utgiftene til drift av bygg antas å øke til 24 millioner kroner.

223 Skoleskyss

Netto utgift til 223 skoleskyss var 6,2 millioner kroner i 2019. Det var 657 elever med skyss i februar 2021. Det vil si en netto utgift på 9.500 kroner per skysselev.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av skolene viser at det trengs 825 millioner kroner for å gjøre dagens skoler om til moderne skoleanlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 36 millioner kroner. Det er basert på 3 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 253 millioner kroner inkludert felleskostnader. Tall for hver skole framkommer i tabellen under.

Tabell 20: Samlede årlige kostnader ved alternativ null for skolene. Kroner.

Skole	Type skole	Elever 2019	Kapasitet	Pris per elev	Driftsutgift undervisning	Areal 2020	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Drift av bygg FDV	Skyss-elever	Skoleskyss	Sum drift + FDV + kapital+skyss
Hoffsvangen	b	200	210	112 325	22 465 000	3 407	17	3 979	72 300 000	3 127 870	2 526 001	66	628 858	28 747 729
Kapp	b	238	280	85 693	20 395 000	2 985	13	4 621	105 300 000	4 555 528	2 933 563	68	647 915	28 532 007
Kolbu	b	159	245	101 182	16 088 000	3 260	21	4 282	86 700 000	3 750 848	2 718 355	70	666 971	23 224 174
Lena	u	277	300	122 755	34 003 000	5 643	20	6 229	14 100 000	610 000	3 954 375	182	1 734 125	40 301 499
Nordli	b	84	154	124 274	10 439 000	2 163	26	3 259	109 800 000	4 750 209	2 068 921	11	104 810	17 362 940
Skreia	u	211	270	119 621	25 240 000	5 073	24	5 298	101 500 000	4 391 131	3 363 345	142	1 352 998	34 347 475
Stange	b	191	210	100 157	19 130 000	2 613	14	3 979	89 700 000	3 880 635	2 526 001	82	781 309	26 317 945
Totenwikken	b	93	154	112 323	10 446 000	2 030	22	3 259	122 500 000	5 299 641	2 068 921	14	133 394	17 947 956
Vilberg	b	108	154	122 481	13 228 000	1 810	17	3 259	122 900 000	5 316 946	2 068 921	22	209 619	20 823 487
Sum		1561	1977	109 823	171 434 000	28 984	19	38 165	824 800 000	35 682 809	24 228 402	657	6 260 000	237 605 211
Annet felles					5 859 000						9 326 000			
Sum kommune					177 293 000					35 682 809	33 554 402		6 260 000	252 790 211

Tabellen over viser netto kostnader på 253 millioner kroner per år for 2019 for funksjonene 202 Grunnskole, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. Det er 41 millioner kroner mer enn netto utgift i 2019. Forskjellen er kostnaden med moderniserte og større skolebygg. Kostnadene er sammenlignet i tabellen under.

Tabell 21: Sammenligning av regnskap 2019 og alternativ 0, grunnskolen. Tall i millioner kroner.

Funksjon	Regnskap 2019	Kapitalkostnader av investeringer	Økt areal skoler	Netto utgift alt 0	Økt utgift alternativ 0
202 Grunnskole	177,3			177,3	- 0,0
222 Skolelokaler	27,7		5,8	33,6	5,9
223 Skoleskyss	6,3			6,3	- 0,0
Nye kapitalkostnader		35,7		35,7	35,7
Sum Østre Toten	211,3	35,7	5,8	252,8	41,5

7 Alternative løsninger i grunnskolen

De alternativene vi vurderer, må gi en mer effektiv skoledrift. Det vil si billigere drift og/eller bedre kvalitet.

Det er vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune. Se egen tekst om dette i kap. 2.6 Med utgangspunkt i forhold drøftet her, er det Agenda Kaupangs vurdering at en skole må ha en viss størrelse for at disse faktorene skal la seg realisere på en effektiv måte.

Etter vår vurdering er effektiv skoledrift med tanke på ressursbruk koblet til følgende forhold:

- ▶ God utnyttelse av arealene, lav gjennomsnittlig arealbruk per elev. Vedlagte arealprogram for ungdomsskole med 18 klasser gir netto arealbruk på 7,9 m² per elev. For barneskole med to paralleller/14 klasser er det tilsvarende tallet 8,6 m² per elev. Dette er svært effektiv arealbruk.
- ▶ Høyt elevtall i klassene. De fleste undervisningstimer gjennomføres med en lærer per klasse. Jo flere elever i klassen, desto mer økonomisk effektiv utnyttelse av lærerressursen, undervisningen blir rimeligere per elev. Et gjennomsnittlig elevtall på +/- 25 elever i klassene gir god ressursutnyttelse for kommunen.
- ▶ Moderne (Tek 17) og funksjonelle skolelokaler som gir mulighet for rasjonell FDV-drift.

Samlet sett kommer vi fram til at store skoler gir mer effektiv drift enn små. Vi har derfor utredet alternativer med større og færre skoler. Vi har utredet sju alternativer til dagens skolestruktur:

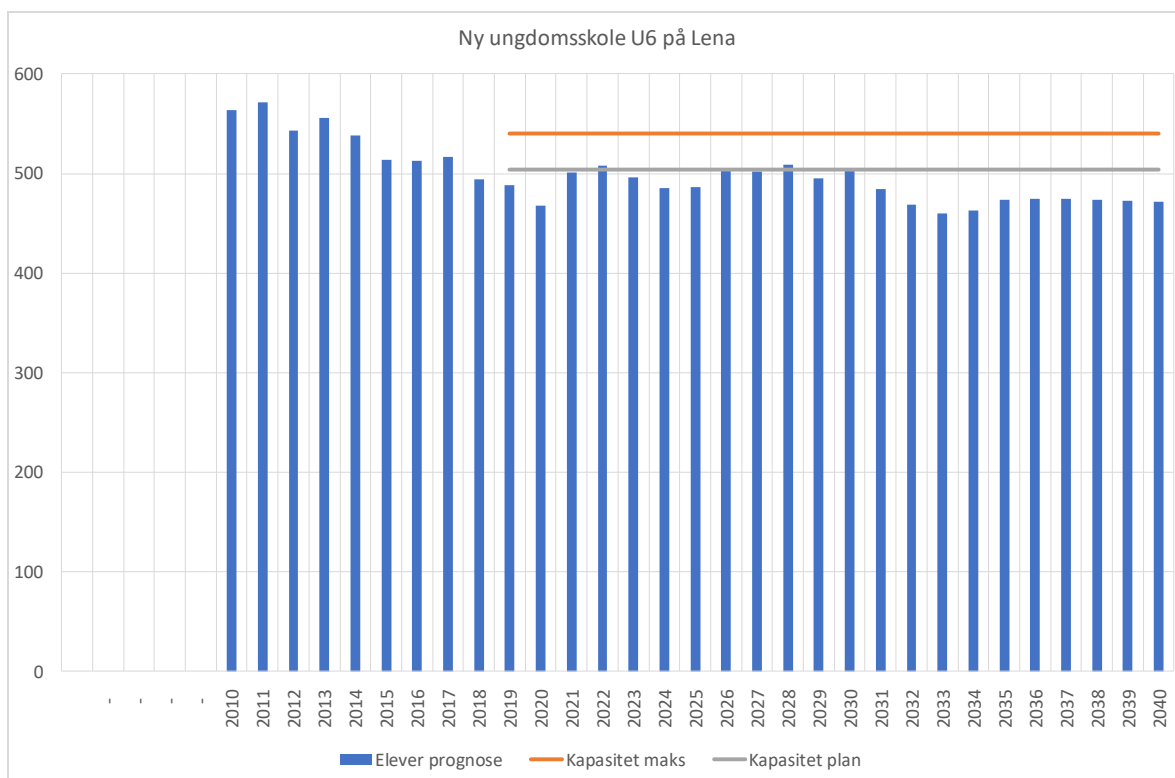
1. Legge ned Skreia skole. Ny ungdomsskole på Lena.
2. Legge ned Vilberg skole. Utvide Kolbu, Stange eller Hoffsvangen.
3. Legge ned Vilberg skole. Fordele elevene mellom Kolbu, Stange og Hoffsvangen
4. Legge ned Totenviken. Bygge ny barneskole på Skreia/Stange.
5. Legge ned Totenviken og Stange. Ny barneskole i Skreia skoles lokaler.
6. Legge ned Nordli skole. Utvide Kapp skole.
7. Tre barneskoler i Østre Toten på Kapp, Lena og Skreia.

7.1 Alternativ 1: En felles ungdomsskole på Lena. Legge ned Skreia skole

Alternativet er å rive dagens ungdomsskoler og bygge en ny ungdomsskole for hele kommunen på Lena. Det blir en skole med rundt 500 elever.

7.1.1 Elever

Elevprognosene sier at elevtallet i ungdomsskolen vi holde seg rundt 500 elever de neste 20 årene. Det vil være tilstrekkelig med seks klasserrekker for disse elevene. Maksimal kapasitet blir 540 elever. Plankapasitet blir ca. 500 elever.

Figur 48: Elever ved felles ungdomsskole på Lena

7.1.2 Tomtevalg

Det er ønskelig å legge en felles ungdomsskole sentralt i Lena. Det er en fordel når det gjelder kommunikasjoner. Det er dessuten et tiltak for å styrke Lena som kommunesenter. Beregnet tomtebehov er ca. 21 mål, se vedlegg 10.9.

Vi har to alternative tomter:

- ▶ Bygge på tomten til Lena ungdomsskole: Tomten er 19,5 mål. Dette inkluderer ikke tomten til Læringssenteret. Sammenlignet med beregnet tomtebehov er tomten litt for liten. Dette anses imidlertid som et akseptabelt avvik fra beregnet tomtebehov, da aktuell tomt befinner seg i tettbebygd strøk/kommunesenter.
- ▶ Ny mulig tomt øst for Lena-Valla videregående skole: Tomten er regulert til kombinert formål (forretning/kontor/industri/ idrettsformål/kollektiv knutepunkt) og vil ifølge Østre Toten kommune være mulig å endre til offentlig bruk, slik som skole. Tomten er ca. 16 mål, og er dermed for liten ved sammenligning med beregnet tomtebehov. Avvik anses å være akseptabelt med tanke på at tomten befinner seg i tettbebygd strøk/kommunesenter. Det er kanskje mulig å få til sambruk av uteområder med Lena-Valla VGS på nabotomten.

Figur 49: Alternativ tomt for ungdomsskole på Lena

7.1.3 Investeringskostnader

Romprogram: Standard program for ungdomsskole med 6 klasserekker/18 klasser. Netto funksjonsareal blir 4.300 m². Brutto areal blir 6.800 m², se vedlegg.

Estimert kostnad knyttet til alternativ 1 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Skreia og Lena ungdomsskole, til sammen 10.716 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², samt 6.803 m² nybygg på Lena med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6. Det er forutsatt nybygg da en sammenslåing av skoler trolig vil kreve mer omfattende ombygging enn ved en opprusting (null-alternativ). Man vil normalt plassere klasser på samme trinn i nærheten av hverandre, samt at man får behov for forandrede/utvidede fellesfunksjoner. Dette kan være utfordrende å få til ved ombygging, og dagens skole på Lena har et areal som uansett må utvides ved en sammenslåing.

Vi har i denne vurderingen valgt å være konservative i forhold til omfang/kostnadsnivå. Vi har ikke gjort tekniske undersøkelser i dagens bygg. Det bør utredes nærmere muligheter for gjenbruk av dagens bygningsmasse dersom man ønsker å gå videre med dette alternativet.

Investeringskalkyle:

Tabell 22: Estimert kostnadsramme alternativ 1 (inkl. mva.)

Tiltak: Ny skole på Lena, rive Skreia	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Skreia	4 800 000			4 800 000
Rive Lena	5 400 000			5 400 000
Bygge ny skole			251 700 000	251 700 000
Sum	10 200 000	-	251 700 000	261 900 000

7.1.4 Samlede kostnader

Alternativ 1 er 0,3 millioner kroner billigere enn alternativ null:

- Undervisningen: Ungdomsskolen får en klasserekke mindre enn i dag. Det blir 18 klasser i stedet for 21 klasser. Forventet besparelse er 1,5 årsverk per klasse, til sammen 4,5 årsverk lærere pluss mindre administrasjon (1 årsverk). Samlet besparelse ca. 4,2 millioner kroner. Dette utgjør omtrent 8.000 kroner per elev i ungdomsskolen.
- Drift av bygg (FDV): Bygningsarealet reduseres fra 11.500 m² til 6.800 m² ved nybygg. Arealet per elev blir mindre i en større skole. Besparelsen utgjør 3,0 millioner kroner per år.
- Kapitalkostnader: Kapitalkostnadene øker, siden Lena skole har ganske god standard i dag. Økte utgifter til renter og avdrag øker med 6,3 millioner kroner per år i forhold til alternativ null.
- Skoleskyss: Utgiften til skyss øker med 0,5 millioner kroner. Antall elever med skyss øker fra 324 i dag til 381 elever. Alle elevene ved Skreia ungdomsskole vil trenge skyss.

Regnestykket er presentert i tabellen under.

Tabell 23: Samlede kostnader med en felles ungdomsskole.

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 1: En felles ungdomsskole
Hoffsvangen	28,7	28,7
Kapp	28,5	28,5
Kolbu	23,2	23,2
Lena	40,3	
Nordli	17,4	17,4
Skreia	34,3	
Stange	26,3	26,3
Totenviken	17,9	17,9
Vilberg	20,8	20,8
Nye løsninger		
1: Ny ungdomsskole Lena		74,3
4: Totenviken til Stange		
5: Totenviken og Stange til Skreia		
2: Vilberg til en naboskole		
6: Nordli til Kapp		
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia		
Sum løsning	237,6	237,3
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	- 0,3
Netto utgift		
Netto utgift 202 undervisning	171,43	167,24
Drift av bygg (FDV)	24,23	21,25
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	42,01
Skoleskyss	6,26	6,80
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	237,30
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 202 undervisning	-	4,2
Innsparing 222 drift skolebygg	-	3,0
Innsparing kapitalkostnader	-	- 6,3
Innsparing skoleskyss	-	- 0,5
Sum	-	0,3

7.1.5 Kvalitet

På ungdomstrinnet er det et krav at lærerne skal ha faglig fordypning i de fagene de underviser i. Skolene må ha mange nok undervisningstimer til at skolen kan rekruttere lærere med kompetanse i alle fag. Utfordringen gjelder særlig de «små» fagene og fremmedspråkene. Det er et konkurransefortrinn å kunne tilby fulle stillinger. I ny læreplan som gjelder fra høsten 2020, er det mange og til dels nye valgfag. Her kan nevnes Produksjon for scene, Teknologi og design, Medier og kommunikasjon, Ideer og praktisk forskning, Praktisk håndverksfag, Utvikling av produkter og tjenester. Etter vår vurdering bør en ungdomsskole i prinsippet kunne tilby alle valgfag og det vil bare være mulig på større skoler.

Med seks klasserekker/18 klasser ligger det godt til rette for flere forhold som kan styrke det pedagogiske tilbudet:

- ▶ Gir bedre mulighet for å tilby fulle lærerstiller også i alle fag. Dette er også viktig med tanke på rekruttering.
- ▶ Dette vil igjen gi skolen bedre muligheter for å tilby elevene opplæring fra lærere med riktig kompetanse i alle fag.
- ▶ Det gir skolen mulighet for å gi elevene større bredde i valgfagstilbudet og dermed vil flere elever kunne få prøvd seg innen fagområder som er utenfor hovedfagene.

En skole på denne størrelse vil også samlet sett ha flere timerressurser å spille på i forhold til organisering av opplæringen. Dette kan gi rom for mer differensiering og tilpasning av opplæringen i forhold til elevbehov.

For en skole av Skreia skoles størrelse vil det være svært vanskelig å innfri de ovenfor nevnte kravene.

Ungdomsskole for 18 klasser er gunstig også med tanke på effektiv arealbruk. Det vedlagte arealprogrammet gir et snitt i netto arealbruk på 7,9 per elev.

7.1.6 Skoleskyss

Ulempe: Færre skoler gir lengre skolevei og mer skoleskyss. Antall elever med skoleskyss øker med 57. Det er uheldig for folkehelsen at færre elever kan sykle eller gå til skolen.

7.1.7 Samfunnsutvikling

Ulempe: Forskningen vi har lagt fram viser at den lokale skolen har betydning for samhold i bygda. Utleieoversikten i vedlegg 10.13 viser at svømmehallen og gymsalen på Skreia skole benyttes i stor grad av lokalsamfunnet på kveldstid.

Vår erfaring er at ungdomsskoler har mindre betydning enn barneskolen som samlingspunkt. 17. maifeiringen er ofte knyttet til barneskolene.

Fordel: En sammenslåing av ungdomsskolene kan gi bedre samsvar mellom skolestruktur og faktiske lokalsamfunn. Ungdommer er mer mobile enn før. Vi har fått opplyst at Ungdomsrådet og foreldreutvalget i kommunen er for å slå sammen ungdomsskolene. I denne utredningen forutsetter vi at Skreia skole legges ned. Vi har ikke utredet hva som skal skje med svømmehallen.

7.1.8 Samlet vurdering

Gjennomgangen viser at økonomi, skolekvalitet og lokalsamfunn taler til fordel for å legge ned Skreia ungdomsskole. Nedleggelsen vil gi mer skoleskyss og være uheldig for folkehelsen. Vi tar ikke stilling til effekten på lokalsamfunnet.

Tabell 24: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 1.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
1: Legge ned Skreia U, ny Lena U	0	++	-	?

7.2 Alternativ 2: Legge ned Vilberg skole. Utvide Kolbu, Stange eller Hoffsvangen

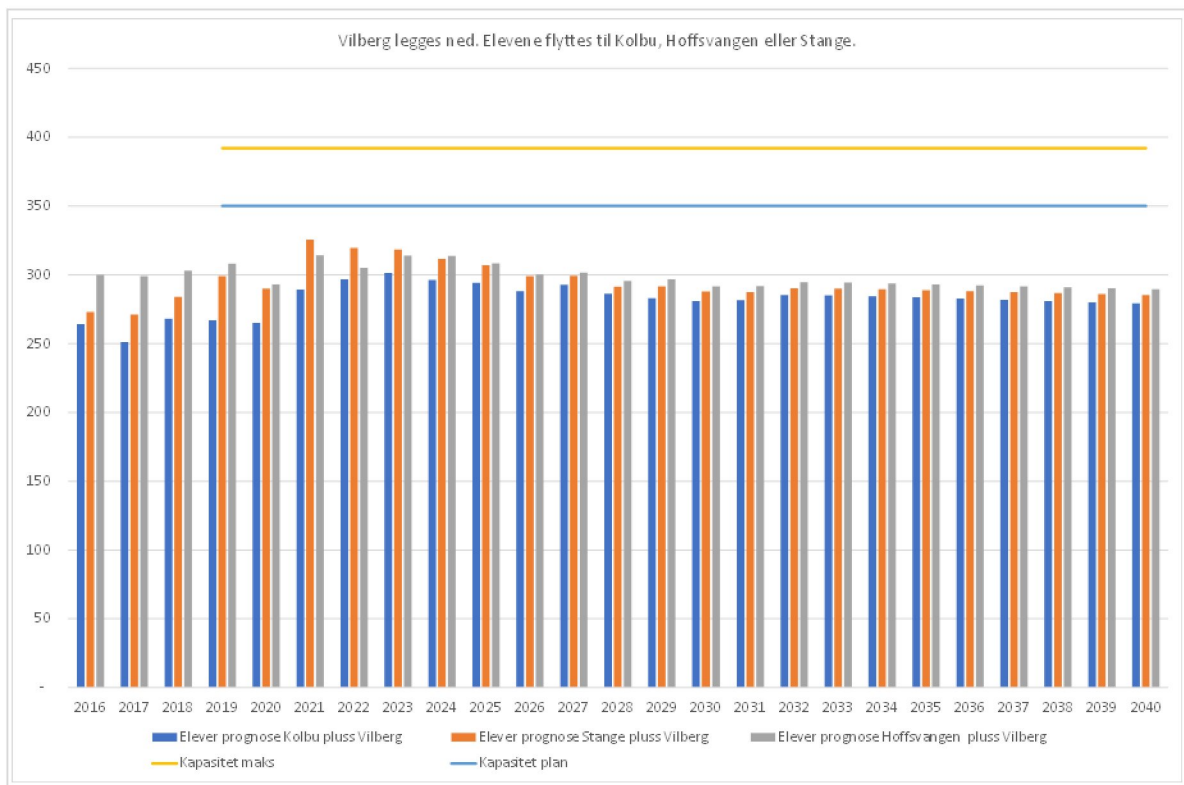
Tiltaket er å slå sammen Vilberg skole med en av naboskolene. Det vil si Kolbu, Stange eller Hoffsvangen.

Det vil si å bygge ut Kolbu skole, Hoffsvangen skole eller Stange skole til en skole med to klasserekker og legge ned Vilberg skole.

7.2.1 Elever

I dag er det rundt 100 elever ved Vilberg skole. Elevtallet i området forventes å ligge rundt 120 elever de neste 20 årene.

Vi definerer nye kommunedeler, der Vilberg legges sammen med Hoffsvangen, Stange eller Kolbu. Elevtallet i de tre mottakende skolene er omtrent like stort i planperioden, rundt 170 elever. Antall barneskole-elever i alle de nye skolene vil holde seg under 300 i planperioden mot 2040. Den mottakende skolen må bygges ut til to klasserekker/14 klasser, uansett hvilken skole man velger å slå sammen Vilberg med. Det vil si en maksimalkapasitet på 392 elever (28*14 elever) og en plankapasitet på 350 elever (14*25). Kapasitet og elevtall framgår av figuren under.

Figur 50: Elevtall og kapasitet ved ulike løsninger for Vilberg skole

7.2.2 Tomtevalg

Vi forutsetter at vi utvider dagens skoler ved Hofsvangen, Kolbu eller Stange. Beregnet tomtebehov for dette alternativet er 16 mål.

- ▶ Kolbu: Tomten er på 24 mål og stor nok i forhold til beregnet tomtebehov. Det er også gode muligheter for utvidelse av tomt ifølge Østre Toten kommune, og aktuell nabotomt er på 15 mål.
- ▶ Hoffsvangen: Dagens skoletomt er på 14 mål. I tillegg har skolen en andel av felles parkering med tilstøtende barnehage som er 2,5 mål. Dette anses som tilstrekkelig for en eventuell utvidelse. Østre Toten opplyser at 2,5 mål av skoletomten er imidlertid privateid. Her har man en leieavtale som eventuelt må følges opp. Utvidelse av tomt er utfordrende på grunn av fornminner i området.
- ▶ Stange: Tomten er på 22 mål og er stor nok i forhold til beregnet tomtebehov.

7.2.3 Investeringskostnader

Romprogram: Standard romprogram for barneskoler med to klasserekker/14 klasser. Netto funksjonsareal blir 3.400 m². Brutto areal blir 5.400 m². Se vedlegg.

Estimert kostnad knyttet til alternativ 2 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Vilberg og Kolbu (ev. Hoffsvangen eller Stange) til sammen 5.070 m² med en gjennomsnittlig kostnad lik kroner 1.065 per m², samt 5.408 m² nybygg (på Kolbu, Hoffsvangen eller Stange) med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6. Det er forutsatt nybygg da en sammenslåing av skoler trolig vil kreve mer omfattende ombygging enn ved en opprusting (null-alternativ). Man vil normalt plassere klasser på samme trinn i nærheten av hverandre, samt at man får behov for forandrede/utvidede fellesfunksjoner. Dette kan være utfordrende å få til ved ombygging, og aktuelle skoler har alle et areal som uansett må utvides betydelig ved en sammenslåing. Til tross for at vi i denne vurderingen har valgt å være konservative i forhold til omfang/kostnadsnivå, bør det utredes nærmere muligheter for gjenbruk av dagens bygningsmasse dersom man ønsker å gå videre med dette alternativet.

Investeringskostnader:

Tabell 25: Estimert kostnadsramme alternativ 2 (inkl. mva.)

Alt 2: Legge ned Vilberg, flytte til Kolbu, Hoffsvangen eller Stange	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Vilberg	2 300 000			2 300 000
Rive Kolbu, Hoffsvangen eller Stange	3 100 000			3 100 000
Bygge ny skole			200 100 000	200 100 000
Sum	5 400 000	-	200 100 000	205 500 000

7.2.4 Samlede kostnader

Byggekostnadene og arealet på den nye skolen er de samme i alle tre alternativene. Kostnadene ved modernisering av dagens tre skolebygg er også temmelig like. For enkelhets skyld bruker vi flytting til Kolbu skole for å beregne kostnadene ved denne løsningen.

Samlede utgifter reduseres med 3,3 millioner kroner per år i forhold til alternativ null:

- ▶ 202 undervisning: Undervisningsutgiftene reduseres med 2,6 millioner kroner. Utgiften per elev reduseres ved å samle alle elevene i en større skole. Vi forutsetter at utgiften per elev for elevene ved Vilberg (123.000 kroner) blir like lave som de er i dag i de største skolene (100.000 kroner per elev). Vi forutsetter ingen større innsparing, siden antall grupper/klasser ikke reduseres.
- ▶ 222 drift av bygg (FDV): Utgiftene reduseres med 1,3 millioner kroner. Skolearealet reduseres med 2.100 m² ved å samle alle elevene i et nytt skoleanlegg.
- ▶ Kapitalkostnader: Utgiften reduseres med 0,2 millioner kroner. Investeringskostnadene blir litt lavere ved å bygge nytt, framfor å modernisere dagens to skoleanlegg.
- ▶ 223 Skoleskyss: Utgiften øker med 0,8 millioner kroner. Antall elever med skyss øker fra 92 til 178 (flytting til Kolbu). Vi antar alle elevene ved Vilberg vil ha rett til skyss.

Tabell 26: Samlede kostnader alternativ 2: Legge ned Vilberg, flytte elevene til en naboskole

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 2: Vilberg til naboskole
Hoffsvangen	28,7	28,7
Kapp	28,5	28,5
Kolbu	23,2	
Lena	40,3	40,3
Nordli	17,4	17,4
Skreia	34,3	34,3
Stange	26,3	26,3
Totenviken	17,9	17,9
Vilberg	20,8	
Nye løsninger		
1: Ny ungdomsskole Lena		
4: Totenviken til Stange		
5: Totenviken og Stange til Skreia		
2: Vilberg til en naboskole		40,7
6: Nordli til Kapp		
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia		
Sum løsning	237,6	234,3
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	3,3
Netto utgift		
Netto utgift 202 undervisning	171,43	168,82
Drift av bygg (FDV)	24,23	22,89
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	35,51
Skoleskyss	6,26	7,08
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	234,30
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 202 undervisning	-	2,6
Innsparing 222 drift skolebygg	-	1,3
Innsparing kapitalkostnader	-	0,2
Innsparing skoleskyss	-	0,8
Sum	-	3,3

7.2.5 Kvalitet

Dette er ikke en optimal skolestørrelse med tanke på økonomisk og pedagogisk drift, men noen fordeler vil man få ved sammenslåingen. Det blir to klasserekker per trinn. Større skoler gir bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser for kvalifiserte lærere. Større skoler vil vanligvis gi et bedre resursmessig og kompetansemessig grunnlag for å tilpasse opplæringen til elever med spesielle behov. Se kap. 2.6.

7.2.6 Skoleskyss

Ulempe: Færre skoler gir mer skoleskyss. Vi antar at alle elevene ved Vilberg vil trenge skoleskyss. Antall skyss elever øker i så fall med 86 elever (flytting til Kolbu). Det er uheldig for folkehelsen at færre elever kan sykle eller gå til skolen.

7.2.7 Samfunnsutvikling

Vi har ikke studert lokalsamfunnene i Østre Toten og kan bare drøfte samfunnsutviklingen i kommunen på generelt grunnlag.

Ulempe ved skolenedleggelse: Forskningen vi har lagt fram viser at den lokale skolen har betydning for samhold i bygda. Dette er helt sikkert også tilfelle i Lensbygda. Vår erfaring er at barneskolene er viktigere enn ungdomsskolene. Utleieoversikten i vedlegg 10.13 viser at skolen er i bruk av lokale foreninger på kveldstid og i helger.

Fordel ved skolenedleggelse: Flytting av skolen kan gi bedre samsvar mellom skolestruktur og faktiske lokalsamfunn. Kommentar fra kommuneplanlegger:

«Kolbu, Vilberg og Hoffsvangen - tilknytning til Lena

- *Vilberg skole (Lensbygda). En andel av befolkningen som sokner til og Vilberg skole har allerede en tilknytning til Lena tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat servicetilbud og handel. Lensbygda har eget idrettsanlegg sør for tettbebyggelsen, og mange har nok en relativt sterk tilknytning til Lensbygda.*
- *Hoffsvangen skole: Befolkningen som sogner til Hoffsvangen skole har en sterkere tilknytning til Lena sentrum enn befolkningen som sogner til Vilberg.*
- *Kolbu skole: Av de som sogner til Kolbu skole har relativt mange en sterk tilknytning til de respektive tettstedene Kolbu sentrum og Lund. Begge steder har idrettsanlegg og dagligvareforretning.»*

7.2.8 Samlet vurdering

Nedleggelsen av Vilberg skole har positiv effekt på økonomi og skolekvalitet. Effekten er negativ for skoleskyss. Vi tar ikke stilling til om nedleggelse er en fordel eller ulempe for lokalsamfunnet.

Tabell 27: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 2.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
2: Legge ned Vilberg, flytte elevene til Stange, Kolbu eller Hoffsvangen	+	+	-	?

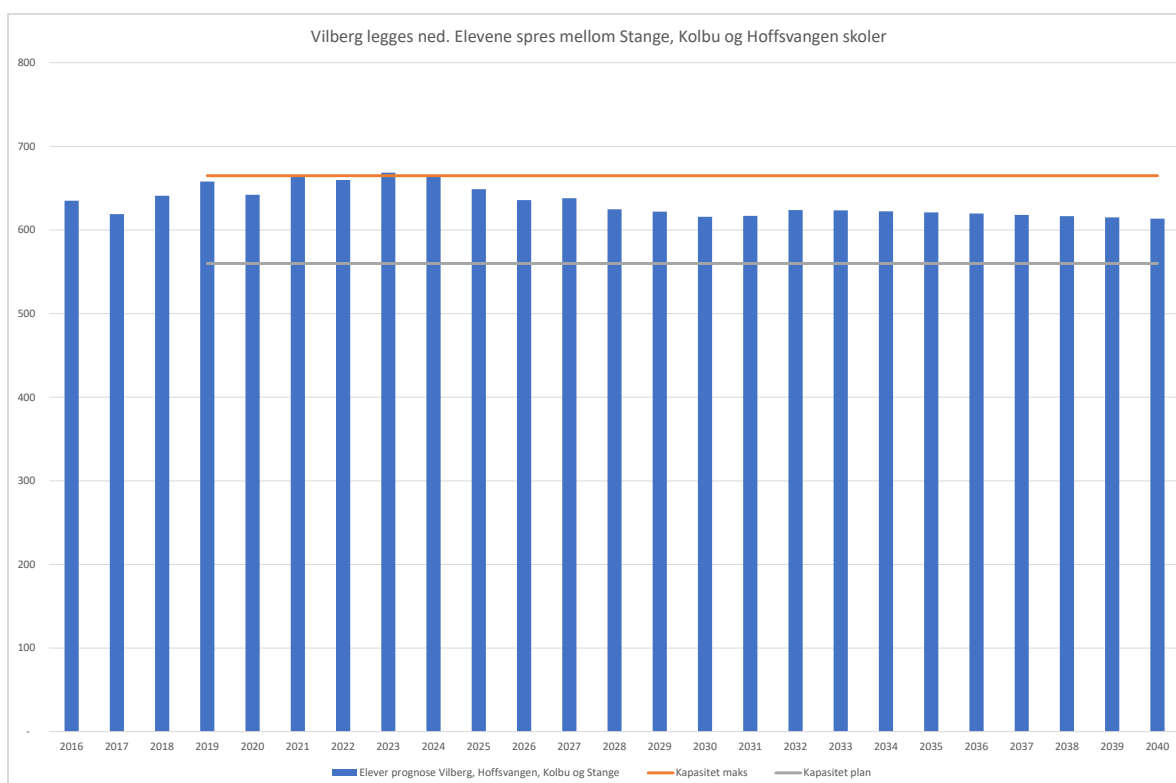
7.3 Alternativ 3: Legge ned Vilberg skole, fordele elevene mellom naboskoler

I dette alternativet prøver vi å legge ned Vilberg skole med minst mulig investeringer i andre skoler. Vi prøver å fordele elevene ved Vilberg på Kolbu, Hoffsvangen og Stange uten å utvide dagens skoler.

7.3.1 Elever

I dag er det 103 elever ved Vilberg skole. Vi regner med at elevtallet i området vil ligge rundt 120 de neste 20 årene. Det samlede elevtallet i de fire aktuelle barneskolene vil ligge rundt 650 elever de neste 5 årene og synke til 620 fram mot 2030.

Spørsmålet er om de tre naboskolene kan ta imot disse elevene med den kapasiteten skolene har i dag. Det kan bli ganske vanskelig. Maks. kapasitet i Hofsvangen, Stange og Kolbu er 665 elever. Plankapasitet er 560 elever. Elevtallet blir over plankapasitet i hele perioden, se figuren under. Det betyr veldig fulle skoler og en vanskelig hverdag for elever og lærere. Vi anbefaler ikke en slik løsning.

Figur 51: Elever og kapasitet alternativ 3: Elevene ved Vilberg spres på naboskolene.

I praksis betyr dette at en av de tre naboskolene må bygges ut for å sikre stor nok kapasitet. Da er vi tilbake til forrige alternativ, der alle elevene ved Vilberg sendes til samme skole etter nedlegging. Prisen vil bli den samme om elevene velger den ene eller andre skolen i et slikt alternativ.

Vi gjør ingen nærmere utredning av dette alternativet.

7.4 Alternativ 4: Totenviken og Stange legges ned. Ny barneskole i Skreia-området

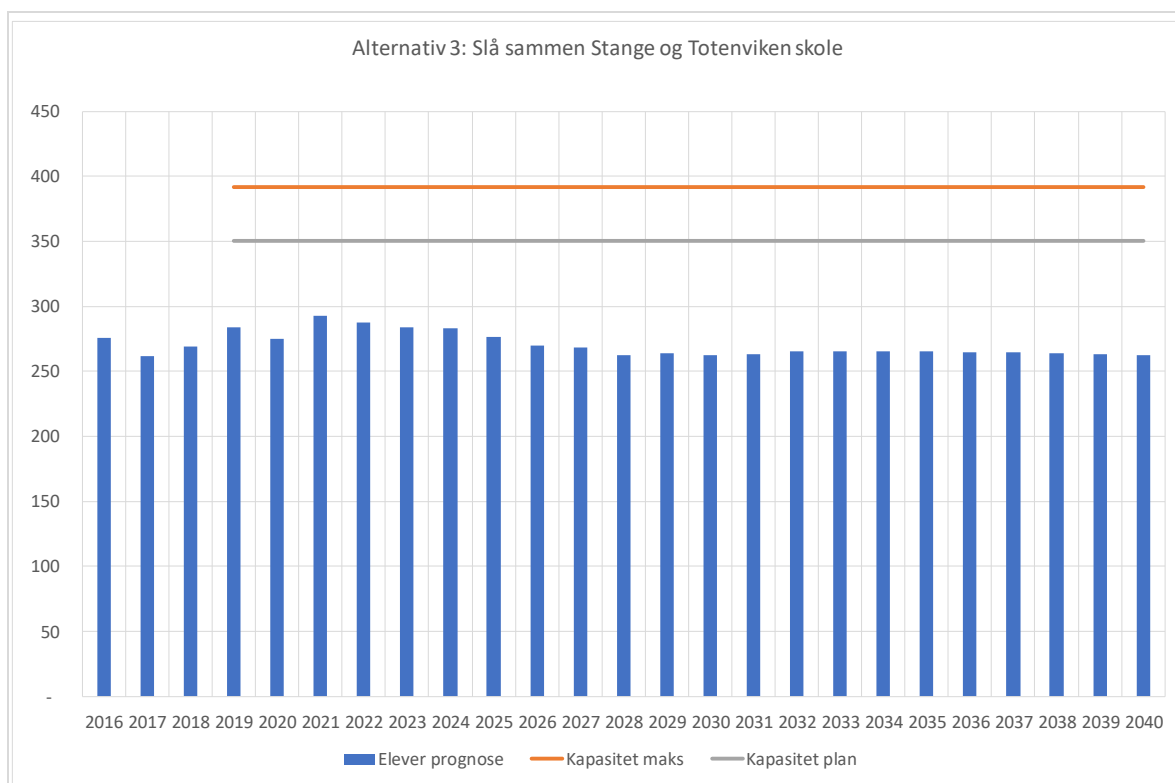
Alternativet er å slå sammen Stange og Totenviken skoler. Utvide Stange skole eller bygge ny skole på en annen tomt i Skreia-området.

Målet med dette alternativet er å slippe investeringer i Totenviken skole og få færre og større skoler. Det er et mål å knytte skolen tettere til tettstedet Skreia.

7.4.1 Elever

Antall elever i området Totenvika-Skreia vil holde seg på 260–300 per år i planperioden. Det vil si 35–40 elever per trinn.

Alternativet innebærer å bygge en ny barneskole med to klasserekker. Det blir god kapasitet i en skole med 14 klasser. Maksimal kapasitet blir 392 elever (14 klasser med 28 elever). Plankapasitet blir 350 elever (14 klasser med 25 elever).

Figur 52: Elever og kapasitet alternativ 4: Totenvik legges ned, Stange utvides.

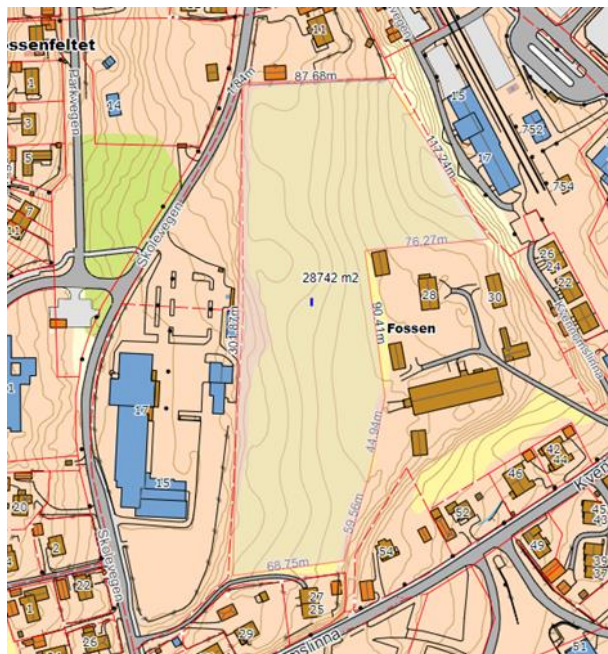
7.4.2 Tomtevalg

Det er ønskelig å bygge skolen i tettstedet Skreia. Det er en fordel når det gjelder kommunikasjoner. En slik løsning vil også bygge opp under Skreia som kommunedelsenter. Samtidig er det ønskelig å nyttiggjøre seg dagens skolebygg best mulig for å begrense investeringene. Beregnet tomtebehov for dette alternativet er 16 mål.

Alternative tomter:

- ▶ Stange skole: Tomten er på 22 mål. Tomten er stor nok i forhold til beregnet tomtebehov. Tomten ligger usentralt i Skreia. Det er ønskelig mer en mer sentral tomt.

- Ny skoletomt på Skreia: Det er oppgitt fra Østre Toten kommune at det finnes en tomt øst for dagens Skreia ungdomsskole med gårdsnummer 56, bruksnummer 1 som er ca. 29 mål (se figur under). Tomten er stor nok i forhold til beregnet tomtebehov. Plasseringen er gunstig. Arealet er i dag regulert som Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF) og er privateid. Reguleringsprosess vil antakelig være noe utfordrende og tidkrevende.

Figur 53: Mulig alternativ tomt for ny barneskole i Skreia

7.4.3 Investeringskostnader

Nybygg antas å gi en bedre løsning enn ombygging og utvidelse av dagens skole. Vi snakker om en betydelig utvidelse av arealet og betydelig behov for ombygging. Nybygg vil gi en bedre løsning og antakelig ikke bli mye dyrere.

Romprogram: Standard romprogram for en skole med to klasserekker/14 klasser. Netto funksjonsareal blir 3.400 m². Brutto areal blir 5.400 m². Se vedlegg.

Estimert kostnad knyttet til alternativ 4 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Totenviken og Stange skole, til sammen 4.643 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², samt 5.408 m² nybygg (på Skreia/Stange) med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

Det er forutsatt nybygg i dette alternativet. Det vurderes imidlertid som en mulighet å bygge om Skreia ungdomsskole til en ny barneskole. Dette fremkommer som eget alternativ.

Tabell 28: Investeringskostnader alternativ 4: Totenviken legges ned, Stange bygges ut.

Alt 4: Ny Stange skole, legge ned Totenviken skole	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Stange	2 500 000			2 500 000
Rive Totenviken	1 900 000			1 900 000
Bygge ny skole			200 100 000	200 100 000
Sum	4 400 000	-	200 100 000	204 500 000

7.4.4 Samlede kostnader

Vi forutsetter bygging av ny skole på dagens tomt til Stange skole.

Samlede utgifter reduseres med 1,9 millioner kroner per år i forhold til alternativ null:

- ▶ 202 undervisning: Undervisningsutgiftene reduseres med 1,2 millioner kroner. Utgiften per elev reduseres ved å samle alle elevene i en større skole. Vi forutsetter at utgiften per elev for elevene ved Totenviken (112.000 kroner) blir like lave som de er i dag i de største skolene (100.000 kroner per elev). Vi forutsetter ingen større innsparing, siden antall grupper/klasser ikke reduseres.
- ▶ 222 drift av bygg (FDV): Utgiftene reduseres med 1,1 millioner kroner. Skolearealet reduseres med 1.800 m² ved å samle alle elevene i et nytt skoleanlegg.
- ▶ Kapitalkostnader: Utgiften reduseres med 0,3 millioner kroner. Investeringskostnadene blir litt lavere ved å bygge nytt, framfor å modernisere dagens to skoleanlegg.
- ▶ 223 Skoleskyss: Utgiften øker med 0,7 millioner kroner. Antall elever med skyss øker fra 96 til 170. Alle elevene ved Totenviken vil ha rett til skyss til Stange skole.

Tabell 29: Samlede kostnader alternativ 4: Totenviken legges ned, Stange bygges ut.

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 4: Totenviken til Stange
Hoffsvangen	28,7	28,7
Kapp	28,5	28,5
Kolbu	23,2	23,2
Lena	40,3	40,3
Nordli	17,4	17,4
Skreia	34,3	34,3
Stange	26,3	
Totenviken	17,9	
Vilberg	20,8	20,8
Nye løsninger		
1: Ny ungdomsskole Lena		
4: Totenviken til Stange		42,3
5: Totenviken og Stange til Skreia		
2: Vilberg til en naboskole		
6: Nordli til Kapp		
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia		
Sum løsning	237,6	236
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	1,9
Netto utgift		
Netto utgift 202 undervisning	171,43	170,26
Drift av bygg (FDV)	24,23	23,08
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	35,35
Skoleskyss	6,26	6,97
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	235,66
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 202 undervisning	-	1,2
Innsparing 222 drift skolebygg	-	1,1
Innsparing kapitalkostnader	-	0,3
Innsparing skoleskyss	-	0,7
Sum	-	1,9

7.4.5 Kvalitet

Dette er ikke en optimal skolestørrelse med tanke på økonomisk og pedagogisk drift, men noen fordeler kan denne løsningen gi. Det blir to klasser på hvert trinn. Større skoler gir bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser for kvalifiserte lærere. Større skoler vil vanligvis gi et bedre resursmessig og kompetansemessig grunnlag for å tilpasse opplæringen til elever med spesielle behov. Se kap. 2.6.

7.4.6 Skoleskyss

Ulempe: Færre skoler gir mer skoleskyss. Vi legger til grunn at alle elevene i Totenviken vil trenge skoleskyss når skolen legges ned. Antall elever med skyss vil øke med 74. Det er uheldig for folkehelsen at færre elever går eller sykler til skolen.

7.4.7 Samfunnsutvikling

Vi har ikke studert lokalsamfunnene i Østre Toten og kan bare drøfte samfunnsutviklingen i kommunen på generelt grunnlag.

Ulempe ved skolenedleggelse: Forskningen vi har lagt fram viser at den lokale skolen har betydning for samhold i bygda. Dette er helt sikkert også tilfelle i Totenviken. Vår erfaring er at barneskolene er viktigere enn ungdomsskolene. Utleieoversikten i vedlegg 10.13 viser at skolen er i bruk av lokale foreninger på kveldstid og i helger.

Fordel ved skolenedleggelse: Flytting av skolen kan gi bedre samsvar mellom skolestruktur og faktiske lokalsamfunn. Tiltaket vil styrke Skreia som kommunedelsenter, dersom skolen legges på en tomt sentralt i Skreia.

Kommentar fra kommuneplanlegger (se vedlegg 15):

«Stange og Totenviken skole - tilknytning til Skreia

- *Stange skole: Fra Stange skole til Skreia ungdomsskole er det ca. 2,5 km. En andel av befolkningen som sokner til Stange skole har sterkere tilknytning til Skeia enn til Stange, og benytter tilbudene i tilknytning til Skreia tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat servicetilbud og handel. Det er eget idrettsanlegg i Øverskreien (Toppenplassen).*
- *Totenviken skole: Fra Totenviken skole til Skreia ungdomsskole er det ca. 4. km. En andel av befolkningen som sokner til Totenviken skole har allerede sterk tilknytning til Skreia tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat servicetilbud og handel. Det er gang-/sykkelveg gjennom hele Totenvika og inn til tettstedet Skreia. Befolkningen som er knyttet til Totenviken skole har ingen tilknytning til Stange.»*

7.4.8 Samlet vurdering

Nedleggelse av Totenviken skole vil være til fordel for økonomi og skolekvalitet, men uheldig for folkehelsen. Vi tar ikke stilling til effekten på samfunnsutviklingen.

Tabell 30: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 4.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
4: Ny Stange skole, legge ned Totenviken skole	+	+	-	?

7.5 Alternativ 5: Legge ned Totenviken og Stange skole – overta Skreia skole

I dette alternativet forutsetter vi at ungdomsskolen på Skreia flyttes til Lena. Skreia skole blir dermed ledig for andre formål. Bygningen bygges om og utvides for å brukes som barneskole for barna ved Stange skole og Totenviken skole.

7.5.1 Elever

Elevtallet forventes å holde seg mellom 260 og 300 elever. Det blir rundt 40 elever per trinn. Vi planlegger for to klasserekker/14 klasser.

7.5.2 Tomtevalg

Forutsetter bruk av Skreia ungdomsskole. Tomten er sentralt plassert i tettstedet Skreia. Tomten er mer gunstig plassert enn dagens tomt for Stange skole.

Tomten er på 19 mål og beregnet tomtebehov er 16 mål. Tomten er stor nok.

7.5.3 Investeringskostnader

Romprogram: Standard romprogram for en skole med to klasserekker/14 klasser. Netto funksjonsareal blir 3.400 m². Brutto areal blir 5.400 m². Se vedlegg 10.6.

Skreia ungdomsskole har et areal som nesten dekker behov for ny barneskole (kun behov for mindre utvidelse), samt at byggets form og bæresystem virker å ligge til rette for en ombygging.

Estimert kostnad knyttet til alternativ 5 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Totenviken og Stange skole til sammen 4.643 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², ombygging av Skreia ungdomsskole med en kostnad lik kroner 20.000 per m², samt 335 m² nybygg/tilbygg med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Areal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6.

Tabell 31: Investeringskostnader alternativ 5: Slå sammen Totenviken og Stange, overta Skreia skole.

Alt 5: Slå sammen Stange og Totenviken, overta Skreia skole	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Stange	2 500 000			2 500 000
Rive Totenviken	1 900 000			1 900 000
Bygge om Skreia skole		101 500 000	12 400 000	113 900 000
Sum	4 400 000	101 500 000	12 400 000	118 300 000

7.5.4 Samlede kostnader

Samlede utgifter reduseres med 5,8 millioner kroner per år i forhold til alternativ null:

- ▶ 202 undervisning: Undervisningsutgiftene reduseres med 1,2 millioner kroner. Utgiften per elev reduseres ved å samle alle elevene i en større skole. Vi forutsetter at utgiften per elev for elevene ved Totenviken (112.000 kroner) blir like lave som de er i dag i de største skolene (100.000 kroner per elev). Vi forutsetter ingen større innsparing, siden antall grupper/klasser ikke reduseres.
- ▶ 222 drift av bygg (FDV): Utgiftene reduseres med 1,1 millioner kroner. Skolearealet reduseres med 1.800 m² ved å samle alle elevene i et nytt skoleanlegg.

- Kapitalkostnader: Utgiftene til renter og avdrag reduseres med 4,1 millioner kroner. Investeringskostnadene blir lavere ved å bygge om Skreia skole, framfor å modernisere dagens to skoleanlegg.
- 223 Skoleskyss: Utgiften øker med 0,5 millioner kroner. Antall elever med skyss øker fra 92 til 153. De fleste elevene ved Totenviken vil ha rett til skyss.

Tabell 32: Samlede kostnader alternativ 5: Slå sammen Totenviken og Stange, overta Skreia skole.

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 5: Stange og Totenviken til Skreia
Hoffsvangen	28,7	28,7
Kapp	28,5	28,5
Kolbu	23,2	23,2
Lena	40,3	40,3
Nordli	17,4	17,4
Skreia	34,3	34,3
Stange	26,3	
Totenviken	17,9	
Vilberg	20,8	20,8
Nye løsninger		
1: Ny ungdomsskole Lena		
4: Totenviken til Stange		
5: Totenviken og Stange til Skreia		38,4
2: Vilberg til en naboskole		
6: Nordli til Kapp		
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia		
Sum løsning	237,6	231,8
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	5,8
Netto utgift		
Netto utgift 202 undervisning	171,43	170,26
Drift av bygg (FDV)	24,23	23,08
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	31,62
Skoleskyss	6,26	6,80
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	231,77
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 202 undervisning	-	1,2
Innsparing 222 drift skolebygg	-	1,1
Innsparing kapitalkostnader	-	4,1
Innsparing skoleskyss	-	0,5
Sum	-	5,8

7.5.5 Kvalitet

Dette er ikke en optimal skolestørrelse med tanke på økonomisk og pedagogisk drift, men noen fordeler kan denne løsningen gi. Det blir to klasser på hvert trinn. Større skoler gir bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser for kvalifiserte lærere. Større skoler vil vanligvis gi et bedre resursmessig og kompetansemessig grunnlag for å tilpasse opplæringen til elever med spesielle behov. Se kap. 2.6.

7.5.6 Skoleskyss

Ulempe: Færre skoler gir mer skoleskyss. Vi legger til grunn at alle elevene i Totenviken vil trenge skoleskyss når skolen legges ned. Vi antar at elevene fra Stange vil ikke trenge mer skoleskyss. Antall elever med skyss vil øke med 61. Det er uheldig for folkehelsen at færre elever går eller sykler til skolen.

7.5.7 Samfunnsutvikling

Vi har ikke studert lokalsamfunnene i Østre Toten og kan bare drøfte samfunnsutviklingen i kommunen på generelt grunnlag.

Ulempe ved skolenedleggelse: Forskningen vi har lagt fram viser at den lokale skolen har betydning for samhold i bygda. Dette er helt sikkert også tilfelle i Totenviken. Vår erfaring er at barneskolene er viktigere enn ungdomsskolene. Utleieoversikten i vedlegg 10.13 viser at skolen er i bruk av lokale foreninger på kveldstid og i helger. Effekten for Stange vil kanskje bli mindre, siden Stange skole ligger nær Skreia.

Fordel ved skolenedleggelse: Flytting av skolen kan gi bedre samsvar mellom skolestruktur og faktiske lokalsamfunn. Tiltaket vil styrke Skreia som kommunedelsenter, ettersom skolen legges på en tomt sentralt i Skreia.

Vi viser til uttalelse fra kommuneplanlegger under alternativ 4, kap. 7.4.7.

7.5.8 Samlet vurdering

Flytting av Totenviken skole og Stange skole til Skreia ungdomsskole vil være til fordel for økonomi og skolekvalitet, men uheldig for folkehelsen. Vi tar ikke stilling til effekten på samfunnsutviklingen.

Tabell 33: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 5.

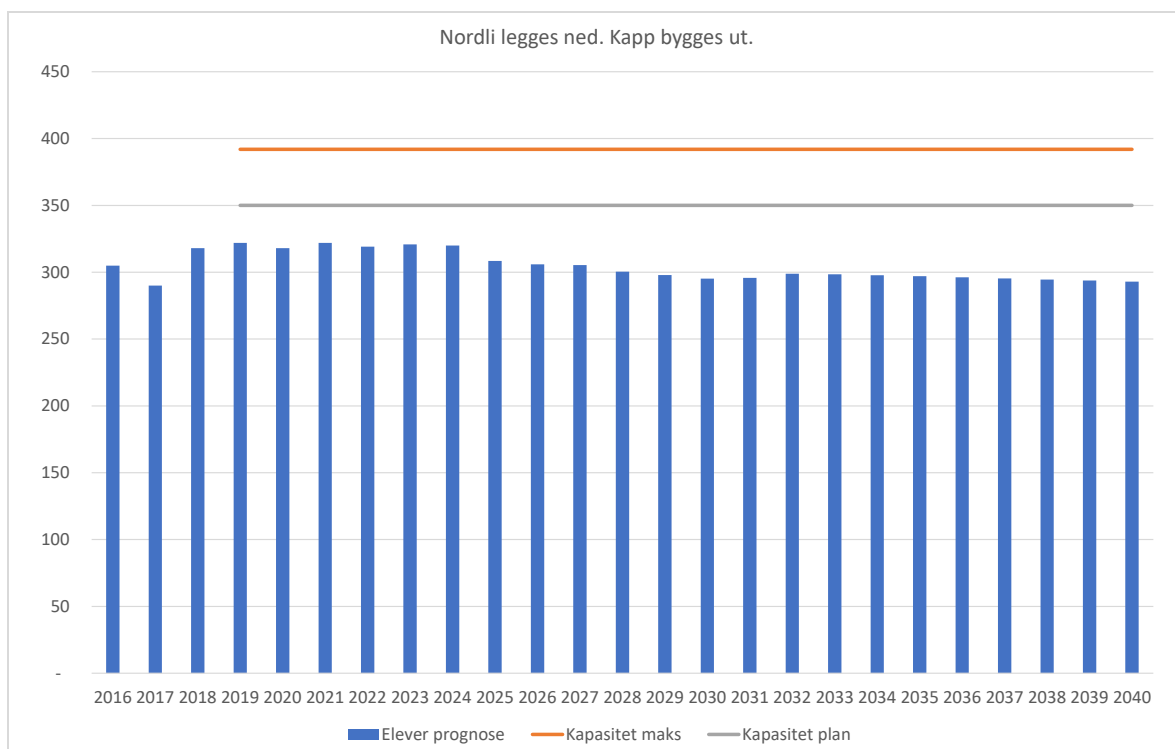
Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
5: Slå sammen Stange og Totenviken, overta Skreia skolebygg	+	+	-	?

7.6 Alternativ 6: Legge ned Nordli skole, utvide Kapp skole

Dette alternativet er å legge ned Nordli skole. Kapp skole bygges ut fra én til to klasserekker for å overta elevene fra Nordli. Dette skal gi mer rasjonell skoledrift og bedre kvalitet på undervisningen. Man bygger samtidig opp under Kapp som senter i nordre del av kommunen.

7.6.1 Elever

I dag er det 79 elever ved Nordli skole. Elevtallet vil holde seg rundt 80 de neste 20 årene ifølge prognosen prosjektet bygger på. Det er 239 elever ved Kapp skole. Elevtallet ved Kapp synker svakt de neste 20 årene. Samlet elevtall vil ligge rundt 300 i planperioden. Skolen må dimensjoneres for to klasserekker. Det vil si en maksimal kapasitet på 392 elever og en plankapasitet på 350 elever. Elevtall og kapasitet framgår av figuren under.

Figur 54: Elever og kapasitet alternativ 6: Legge ned Nordli skole, bygge ut Kapp skole.

7.6.2 Tomt

Vi forutsetter at Kapp skole bygges ut på den samme tomten som i dag. Vurdert tomtebehov for en ny skole er 16 mål og dagens skoletomt på Kapp er 27,5 mål. Tomten er stor nok.

7.6.3 Investeringskostnader

Romprogram for en moderne barneskole med to klasserekker/14 klasser er beskrevet i vedlegg 10.6. Netto areal/funksjonsareal er 3.400 m².

Estimert kostnad knyttet til alternativ 6 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Nordli skole og Kapp skole, til sammen 5.148 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², samt 5.408 m² nybygg på Kapp med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6. Det er forutsatt nybygg da en sammenslåing av skoler trolig vil kreve mer omfattende ombygging enn ved en opprusting (null-alternativ). Man vil normalt plassere klasser på samme trinn i nærheten av hverandre, samt at man får behov for forandrede/utvidede fellesfunksjoner. Dette kan være utfordrende å få til ved ombygging, og dagens skole på Kapp har et areal som uansett må utvides betydelig ved en sammenslåing. Til tross for at vi i denne vurderingen har valgt å være konservative i forhold til omfang/kostnadsnivå, bør det utredes nærmere muligheter for gjenbruk av dagens bygningsmasse dersom man ønsker å gå videre med dette alternativet.

Tabell 34: Estimert kostnadsramme alternativ 6 (inkl. mva.)

Alternativ 6: Legge ned Nordli, utvide Kapp	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Nordli	2 100 000			2 100 000
Rive Kapp	2 800 000			2 800 000
Bygge ny skole			200 100 000	200 100 000
Sum	4 900 000	-	200 100 000	205 000 000

7.6.4 Samlede kostnader

Samlede utgifter reduseres med 4,5 millioner kroner per år i forhold til alternativ null:

- ▶ 202 undervisning: Undervisningsutgiftene reduseres med 3,1 millioner kroner. Utgiften per elev reduseres ved å samle alle elevene i en større skole. Vi forutsetter at utgiften per elev for elevene ved Nordli (124.000 kroner) blir like lave som de er i dag på Kapp (86.000 kroner per elev). Vi forutsetter ingen større innsparing, siden antall grupper/klasser ikke reduseres.
- ▶ 222 drift av bygg (FDV): Utgiftene reduseres med 1,6 millioner kroner. Skolearealet reduseres med 2.500 m² ved å samle alle elevene i et nytt skoleanlegg.
- ▶ Kapitalkostnader: Utgiftene til renter og avdrag reduseres med 0,4 millioner kroner. Investeringskostnadene blir lavere ved å bygge ut Kapp skole enn ved å modernisere Nordli skole.
- ▶ 223 Skoleskyss: Utgiften øker med 0,7 millioner kroner. Antall elever med skyss øker med 69 elever. Alle elevene ved Nordli vil ha rett til skyss.

Tabell 35: Samlede kostnader alternativ 6: Legge ned Nordli skole, utvide Kapp

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 6: Nordli til Kapp
Hoffsvangen	28,7	28,7
Kapp	28,5	
Kolbu	23,2	23,2
Lena	40,3	40,3
Nordli	17,4	
Skreia	34,3	34,3
Stange	26,3	26,3
Totenviken	17,9	17,9
Vilberg	20,8	20,8
Nye løsninger		
1: Ny ungdomsskole Lena		
4: Totenviken til Stange		
5: Totenviken og Stange til Skreia		
2: Vilberg til en naboskole		
6: Nordli til Kapp		41,4
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia		
Sum løsning	237,6	233,1
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	4,5
Netto utgift		
Netto utgift 202 undervisning	171,43	168,29
Drift av bygg (FDV)	24,23	22,68
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	35,25
Skoleskyss	6,26	6,92
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	233,13
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 202 undervisning	-	3,1
Innsparing 222 drift skolebygg	-	1,6
Innsparing kapitalkostnader	-	0,4
Innsparing skoleskyss	-	0,7
Sum	-	4,5

7.6.5 Kvalitet

Dette er ikke en optimal skolestørrelse med tanke på økonomisk og pedagogisk drift, men noen fordeler kan denne løsningen gi. Det blir to klasser på hvert trinn. Større skoler gir bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser for kvalifiserte lærere. Større skoler vil vanligvis gi et bedre resursmessig og kompetansemessig grunnlag for å tilpasse opplæringen til elever med spesielle behov. Se kap. 2.6.

7.6.6 Skoleskyss

Ulempe: Færre skoler gir mer skoleskyss. Vi legger til grunn at alle elevene i Nordli vil trenge skoleskyss når skolen legges ned. Antall elever med skyss vil i så fall øke med 69. Det er uheldig for folkehelsen at færre elever går eller sykler til skolen.

7.6.7 Samfunnsutvikling

Vi har ikke studert lokalsamfunnene i Østre Toten og kan bare drøfte samfunnsutviklingen i kommunen på generelt grunnlag.

Ulempe ved skolenedleggelse: Forskningen vi har lagt fram viser at den lokale skolen har betydning for samhold i bygda. Dette er helt sikkert også tilfelle i Nordli. Vår erfaring er at barneskolene er viktigere enn ungdomsskolene. Utleieoversikten i vedlegg 10.13 viser at skolen er i bruk av lokale foreninger på kveldstid og i helger.

Fordel ved skolenedleggelse: Nedleggelse av skolen kan gi bedre samsvar mellom skolestruktur og faktiske lokalsamfunn. Tiltaket vil styrke Kapp som kommunedelsenter. Kommentar fra kommuneplanlegger (se vedlegg 15):

«Nordli skole - tilknytning til Kapp

- *Nordli skole er i en særstilling i Østre Toten kommune. En andel av de som sogner til Nordli skole har en vel så stor tilknytning til Gjøvik kommune enn tettstedene Lena og Kapp. Det er naturlig å anta at det er en større andel av de som har arbeidssted Gjøvik som er bosatt i Nordlia og Kapp.»*

7.6.8 Samlet vurdering

Nedleggelse av Nordli skole vil være til fordel for økonomi og skolekvalitet, men uheldig for skoleskyssen. Vi tar ikke stilling til effekten på samfunnsutviklingen.

Tabell 36: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 6.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
6: Nordli legges ned. Kapp bygges ut.	+	+	-	?

7.7 Alternativ 7: Tre barneskoler i Østre Toten

Dette alternativet er å satse på tre barneskoler med to klasserekker hver. Det vil si til sammen seks klasserekker i barneskolen. De tre skolene legges til Kapp, Lena og Skreia. Vi forutsetter nybygg på alle stedene. To av byggeprosjektene (Kapp og Skreia) er allerede beskrevet i øvrige alternativer.

Denne løsningen er den mest rasjonelle skolestrukturen vi legger fram. Vi får tre effektive skoler med en kapasitet som er ganske godt tilpasset befolkningsprognosene i kommunen. De tre skolene er lagt til de mest befolkete områdene i kommunen og understøtter den etablerte senterstrukturen.

7.7.1 Elever

Høsten 2020 er det 1044 elever i barneskolen i Østre Toten. Ifølge prognosen skal det være 1008 elever i 2030 og 1004 i 2040.

En skole med to klasserekker har en kapasitet på 392 elever (14 klasser med 28 elever per klasse) og en plankapasitet på 350 elever (14 klasser med 25 elever per klasse). Tre slike skoler har en maksimal kapasitet på 1176 elever og en plankapasitet på 1050 elever.

Denne løsningen dekker behovet i barneskolen i kommunen de neste 20 årene. Allerede i 2026 vil elevtallet synke under plankapasitet for de tre skolene. Deretter vil elevtallet ligge under plankapasitet, se figuren under.

Figur 55: Elevtall i en løsning med tre barneskoler i Østre Toten.

Denne løsningen har ikke mye kapasitet til overs. Med fritt skolevalg er det ikke sikkert at kapasiteten blir stor nok ved alle skolene. Det er mulig at kommunen må vedta skolekretsgrenser for å fordele elevene på en forsvarlig måte mellom de tre skolene.

En annen effekt av en slik løsning vil kanskje være at flere elever vil velge å gå på Toten Montessoriskole på Kolbu. Kolbu mister grunnskolen dersom den nye barneskolen for vest-delen av kommunen bygges på Lena. I dag er det 36 elever ved Montessoriskolen. Kommunen trekkes for ca. 100.000 kroner i rammetilskudd for hver elev som går på private skoler.

7.7.2 Tomtevalg

Vurdert tomtebehov er 16 mål for hver av de tre barneskolene. Vi forutsetter følgende tomter:

- ▶ Lena: Skolen overtar tomten til Lena ungdomsskole eller en annen tomt på Lena. Tomten til Lena skole er 19,5 mål og dermed stor nok.
- ▶ Skreia: Skolen overtar tomten til Skreia ungdomsskole. Tomten er 19 mål og dermed stor nok.
- ▶ Kapp: Skolen bygges på tomten til Kapp skole. Tomten er 27,5 mål og dermed stor nok.

7.7.3 Investeringskostnader

Romprogrammet for de tre barneskolene er det samme: netto funksjonsareal 3.400 m², se vedlegg 10.6. Samlet nettoareal blir omtrent 10.200 m².

Byggekostnader: Estimert kostnad knyttet til alternativ 7 framkommer i tabell under. Det forutsettes riving av Hoffsvangen, Kapp, Kolbu, Nordli, Stange, Totenviken og Vilberg skole, til sammen 18.268 m² med en gjennomsnittlig kostnad lik kroner 980 per m², samt 5.408 m² nybygg på Kapp, Lena og Skreia (til sammen 16.224 m²) med en kostnad lik kroner 37.000 per m² (BTA).

Nybyggsareal er basert på romprogram der netto funksjonsareal er omregnet til bruttoareal med brutto/nettofaktor lik 1,6. Det er i dette alternativet forutsatt nybygg for alle de tre skolene.

Sammenslåing av skoler vil trolig kreve mer omfattende ombygging enn ved en opprusting (null-alternativ). Man vil normalt plassere klasser på samme trinn i nærheten av hverandre, samt at man får behov for forandrede/utvidede fellesfunksjoner. Dette kan være utfordrende å få til ved ombygging. Areal for dagens skole på Kapp må uansett utvides betydelig. Lena har i utgangspunktet nok areal og for Skreia vil det kun være nødvendig med en marginal utvidelse. Basert på våre observasjoner ligger Skreia trolig til rette for en eventuell ombygging. For Lena har vi ikke like godt belegg for å kunne vurdere en ombygging. Eksempelvis er klasserommene lite tilrettelagt for å lage større klasser. Basert på dette er estimert kostnad for dette alternativet basert på tre nybygg.

Tabell 37: Estimert kostnadsramme alternativ 7 (inkl. mva.)

Tiltak: Tre barneskoler i Østre Toten	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Hoffsvangen	3 200 000			3 200 000
Rive Kapp	2 800 000			2 800 000
Rive Kolbu	3 100 000			3 100 000
Rive Nordli	2 100 000			2 100 000
Rive Stange	2 500 000			2 500 000
Rive Totenviken	1 900 000			1 900 000
Rive Vilberg	2 300 000			2 300 000
Ny skole Kapp			200 100 000	200 100 000
Ny skole Lena			200 100 000	200 100 000
Ny skole Skreia			200 100 000	200 100 000
Sum	17 900 000	-	600 300 000	618 200 000

En mulig variant av alternativet er å gjenbruke Skreia ungdomsskole i stedet for å bygge ny skole på Skreia. Gjenbruk av Skreia ungdomsskole er allerede utredet som alternativ 5. Kostnad knyttet til denne varianten er oppgitt som alternativ 7B i tabellen under. Til tross for at vi i denne vurderingen har valgt å være konservative i forhold til omfang/kostnadsnivå, bør det utredes nærmere flere muligheter for gjenbruk av dagens bygningsmasse dersom man ønsker å gå videre med dette alternativet.

Tabell 38: Estimert kostnadsramme alternativ 7B (inkl. mva.)

Alternativ 7B: Tre barneskoler i Østre Toten med gjenbruk av Skreia	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Hoffsvangen	3 200 000			3 200 000
Rive Kapp	2 800 000			2 800 000
Rive Kolbu	3 100 000			3 100 000
Rive Nordli	2 100 000			2 100 000
Rive Stange	2 500 000			2 500 000
Rive Totenviken	1 900 000			1 900 000
Rive Vilberg	2 300 000			2 300 000
Ny skole Kapp			200 100 000	200 100 000
Ny skole Lena			200 100 000	200 100 000
Ny skole Skreia		101 500 000	12 400 000	113 900 000
Sum	17 900 000	101 500 000	412 600 000	532 000 000

7.7.4 Samlede kostnader

Vi tar utgangspunkt i hovedalternativet med tre nybygde skoler.

Samlede utgifter reduseres med 17,8 millioner kroner per år i forhold til alternativ null:

- ▶ 202 undervisning: Undervisningsutgiftene reduseres med 10,3 millioner kroner. Utgiften per elev reduseres ved å samle alle elevene i en større skole med god kapasitetsutnyttelse. Antall klasser i barneskolen reduseres med en klasserekke, tilsvarende Hoffsvangen skole. Det blir færre faste kostnader på grunn av fire færre skoler.
- ▶ 222 drift av bygg (FDV): Utgiftene reduseres med 6,6 millioner kroner. Skolearealet reduseres med 10.000 m² ved å samle alle elevene i færre skoleanlegg.
- ▶ Kapitalkostnader: Utgiftene til renter og avdrag reduseres med 3,9 millioner kroner. Investeringskostnadene blir lavere ved at man moderniserer tre skoleanlegg i stedet for 7. Hvis man kan gjenbruke Skreia vil kapitalkostnadene bli enda 3 millioner kroner lavere.
- ▶ 223 Skoleskyss: Utgiften øker med 3,0 millioner kroner. Antall elever i barneskolen med skyss øker fra 333 til 644. De fleste elevene ved Vilberg, Hoffsvangen, Totenviken og Nordli vil ha rett til skyss.

Hvis man kan gjenbruke Skreia ungdomsskole minker kapitalkostnadene med enda 3,2 millioner kroner. Da blir gevinsten 21 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Regnestykket er presentert i tabellen på neste side.

Tabell 39: Samlede kostnader alternativ 7: Tre barneskoler i Østre Toten.

Skole	Alt 0: dagens skoler	Alt 7: Tre barneskoler, nybygg Skreia	Alt 7B: Tre barneskoler, gjenbruk av Skreia
Hoffsvangen	28,7		
Kapp	28,5		
Kolbu	23,2		
Lena	40,3	40,3	40,3
Nordli	17,4		
Skreia	34,3	34,3	34,3
Stange	26,3		
Totenviken	17,9		
Vilberg	20,8		
Nye løsninger			
1: Ny ungdomsskole Lena			
4: Totenviken til Stange			
5: Totenviken og Stange til Skreia			
2: Vilberg til en naboskole			
6: Nordli til Kapp			
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia		145,2	
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia			141,9
Sum løsning	237,6	219,8	216,6
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	- 17,8	- 21,0
Netto utgift			
Netto utgift 202 undervisning	171,43	161,18	161,18
Drift av bygg (FDV)	24,23	17,67	17,67
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	35,68	31,75	28,49
Skoleskyss	6,26	9,22	9,22
Sum undervisning, FDV og kapital	237,61	219,82	216,57
Innsparing i forhold til alternativ 0			
Innsparing 202 undervisning	-	10,3	10,3
Innsparing 222 drift skolebygg	-	6,6	6,6
Innsparing kapitalkostnader	-	3,9	7,2
Innsparing skoleskyss	-	3,0	3,0
Sum	-	17,8	21,0

7.7.5 Kvalitet

Vi får tre barneskoler med rundt 350 elever hver. Dette er en god skolestørrelse med tanke på økonomisk og pedagogisk drift. En barneskole med rundt 350 elever kan gi bedre fagmiljø og mer attraktive arbeidsplasser for kvalifiserte lærere. Barneskoler av denne størrelse vil vanligvis gi det beste ressurs- og kompetansemessige grunnlaget for å tilpasse opplæringen til elever med spesielle behov. Se kap. 2.6.

Vi vurderer at det vil være lettere å rekruttere riktig og variert kompetanse og dermed kunne sikre et bedre opplæringstilbud til elevene i alle fag. Vi anser også at denne skolestørrelsen vil gi elevene et bredere grunnlag for deres sosiale utvikling og det gir større muligheter for at alle elever skal finne venner og likesinnede å være sammen med.

7.7.6 Skoleskyss

Alternativet fører til at rundt 300 flere barn vil få rett til skoleskyss. Færre barn vil sykle eller gå. Det er ikke bra for folkehelsen.

7.7.7 Samfunnsutvikling

Vi har ikke studert lokalsamfunnene i Østre Toten og kan bare drøfte samfunnsutviklingen i kommunen på generelt grunnlag.

Dagens lokalmiljøer mister sin lokale barneskole, bortsett fra på Kapp. Dette er på kort sikt et tap for lokalsamfunnene rundt skolene. Den skoleforskningen vi legger fram, viser at skolene er viktige institusjoner i lokalsamfunnene. Utleieoversikten (vedlegg 10.13) viser at barneskolene er utlånt 104 timer per uke til ulike lag og foreninger.

På lang sikt er kanskje effekten motsatt. De tre nye barneskolene bygger opp under de etablerte sentrene Lena og Skreia, samt vekstområdet Kapp.

Vi viser også til kommentar fra kommuneplanlegger i vedlegg 15.

7.7.8 Samlet vurdering

Dette er den mest dramatiske og samtidig den mest interessante løsningen. Økonomien er meget god, kvaliteten på tilbudet øker, og alternativet bygger opp under den etablerte senterstrukturen i kommunen. Det blir mer skoleskyss, det er uheldig for folkehelsen.

Tabell 40: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 7.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Skoleskyss	Samfunnsutvikling
0: Dagens struktur	0	0	0	0
4: Tre barneskoler (Kapp, Skreia og Lena)	++	+	--	?

7.8 SFO

I dette kapitlet skal vi se på kostnader og kvalitet i skolefritidsordningen (SFO). Hvordan drives SFO i dag i Østre Toten, og hvordan blir SFO påvirket av endringer i skolestrukturen?

Skolefritidsordningen er et lovpålagt tilbud for barn 6-9 år. Alle kommuner skal ha tilbud om SFO-ordning. Barn med funksjonshemninger har rett til slikt tilbud til og med 7.klasse. Det er ikke krav om tilbud ved hver skole. Det er ingen regler om åpningstid, bemanning, egenbetaling eller innhold i tilbudet. Dette skal vedtas av kommunestyret som vedtekter for ordningen. Det er regler om rabatt for søsken og rabatt ved lav inntekt. Kommunen kan drive tilbudet til selvkost. Det vil si at utgiftene dekkes av egenbetalingen.

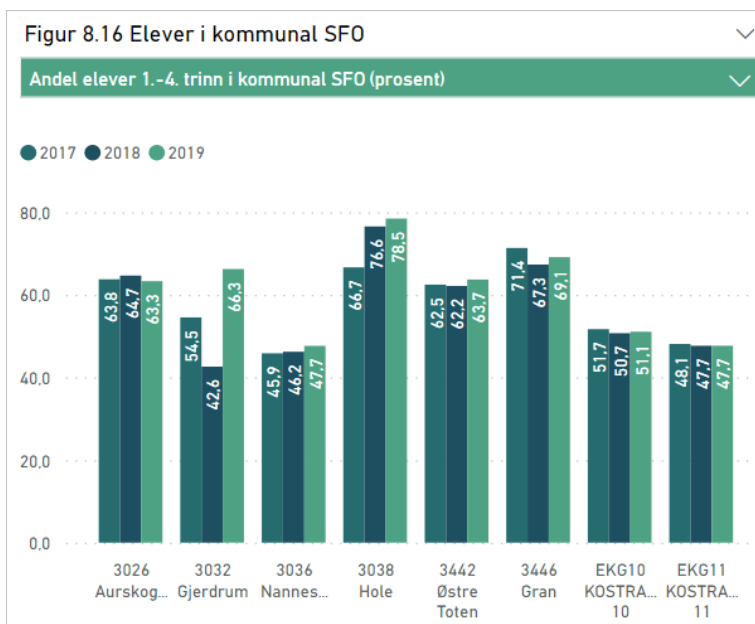
7.8.1 SFO i dag (alternativ null)

Det er SFO-ordning ved alle de sju barneskolene i kommunen.

Kostnader:

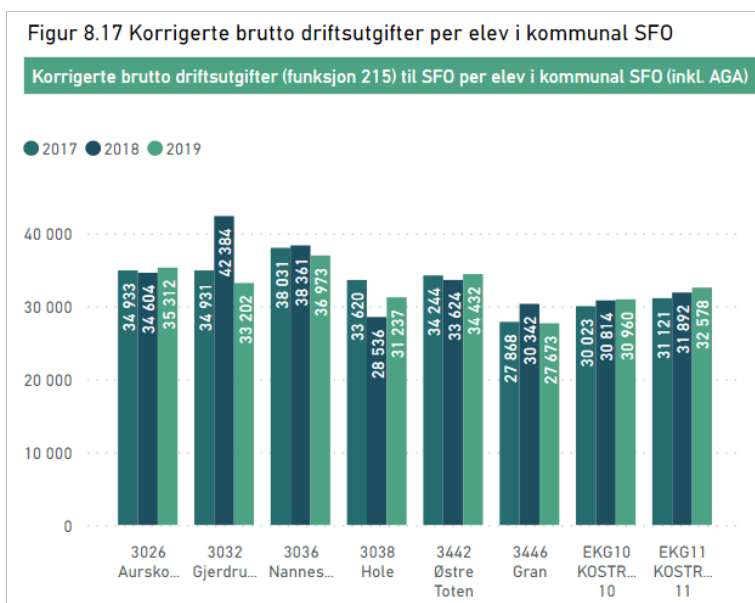
Netto utgift ved SFO i Østre Toten var 4,2 millioner kroner i 2019. Behovskorrigerte netto driftsutgifter er omtrent 1 million kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 og 2 millioner kroner høyere enn kommunegruppe 10.

De høye kostnadene kan komme av høy etterspørsel, høy bemanning eller lav egenbetaling. I Østre Toten er årsaken høy etterspørsel. 63% av elevene i 1-4.klasse deltok i SFO. Det er 16 prosentpoeng mer enn gjennomsnitt i kommunegruppe 11, se figuren under.

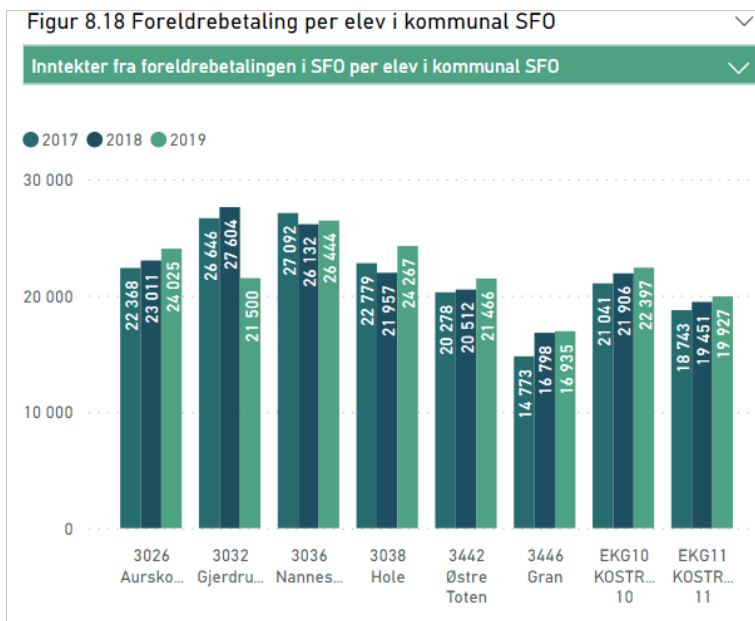
Figur 56: Dekningsgrad i SFO i kommunene. Kilde: KOSTRA

Kostnadene i SFO er stort sett bare lønn til de ansatte. Utgiften per elev var 34.400 kroner. Det er omtrent 2.000 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Det betyr høyere bemanning per elev enn gjennomsnittet i gruppen. Gran kommune drev tilbudet med 7.000 kroner lavere kostnader per elev, se figuren under.

Figur 57: Korrigerte brutto driftsutgifter per elev i SFO i norske kommuner. Kilde: KOSTRA.

Egenbetalingen i SFO i Østre Toten var 21.500 kroner per elev i 2019. Det er omtrent 1.600 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Tre av sammenligningskommunene har høyere egenbetaling, se figuren under.

Figur 58: Foreldrebetaling per elev i SFO i norske kommuner. Kilde: KOSTRA.

Vi ser at høye kostnader til drift balanseres sånn noenlunde av høy egenbetaling. Det er dermed høy dekningsgrad (mange deltakere) som er årsaken til de høye netto utgiftene i tilbudet.

Kvalitet

Det er ingen konkrete kvalitetskrav til SFO-tilbudet fra statens side. Vi vil si at god bemanning, varierte aktiviteter og fleksible avtaler for bruken av tilbudet er tegn på god kvalitet i SFO. Høy dekningsgrad tyder på god kvalitet. SFO kan bruke fagrom og klasserom, bør ha noen egne lokaler. Vanlige klasserom er ikke egnet til alle slags SFO-aktiviteter..

Vi vil si at kvaliteten ved SFO i Østre Toten virker grei. Det er høy oppslutning om SFO. Vi har fått opplyst at det er mulighet for fleksible avtaler om bruken av SFO-tilbudet. Det er ikke bare valg mellom hel og halv plass. Fire av skolene har egne lokaler for SFO (Hoffsvangen, Kolbu, Nordli og Stange). De høye driftsutgiftene tyder på god bemanning. Vi har ikke oversikt over aktivitetstilbudet ved SFO-ene.

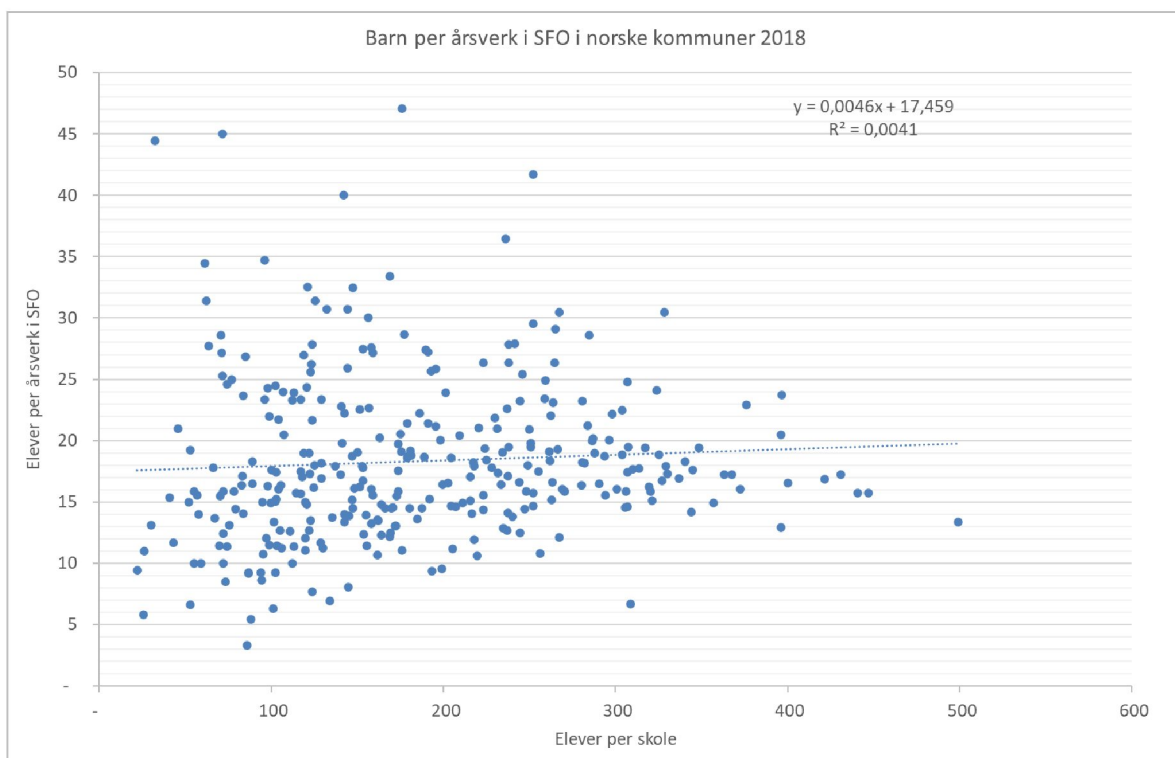
7.8.2 Alternative løsninger i SFO

Vi har utredet to hovedalternativer til dagens skolestruktur: en modell med fire barneskoler (alternativ 2-6) og en modell med tre barneskoler (alternativ 7).

Alle de alternative modellene gir større skoler. Alle alternativene er barneskoler med to klasserekker. I dag har barneskolene en klasserekke (noen har ekstra klasser på noen trinn). Etter vår vurdering vil større skoler være en viss fordel for både kostnadene og kvaliteten i SFO-tilbudet.

Kostnader

Det er stordriftsfordeler i SFO. I gjennomsnitt er det 18 barn per årsverk i SFO i kommunale SFO-er, inkludert ledelse og ressurser til barn med spesielle behov. Det er en tendens til at større SFO-er har lavere bemanning enn dette. Små SFO-er har høyere bemanning. Barn per årsverk i norske kommuner i 2018 framgår av figuren under. Forventet verdi ligger rundt 18 i kommuner med 170 elever per skole. Vi ser det er stor variasjon i bemanningen i kommunene. Kvaliteten på bemanningsdata er ikke spesielt god i denne tjenesten.

Figur 59: Elever per årsverk i SFO etter skolestørrelse i norske kommuner 2018. Kilde: KOSTRA

Kvalitet

Alternative strukturer som er utredet, kan etter vår vurdering gi noe bedre kvalitet på SFO-tilbudet. Det er imidlertid ingen direkte sammenheng mellom kvalitet og størrelse på SFO, like lite som i grunnskolen for øvrig. I vedlagte arealprogrammer er det lagt inn egne arealer til SFO.

Flere elever på en SFO gjør det mulig å ha mer fleksible avtaler om bruken av tilbudet. En elev fra eller til er enklere å håndtere i en stor SFO. Fleksibilitet koster mindre.

Større SFO-er gjør det lettere å organisere et tilbud i skoleferiene. I dag er det krav om 8 deltakere for å sette i gang SFO-tilbud i skoleferiene i Østre Toten.

Større SFO-er har flere ansatte og får grunnlag for mer varierte aktiviteter for deltakerne.

Større SFO-er gir grunnlag for mer profesjonell ledelse av tilbudet. Etter tariffavtalen (særavtale 2201) skal det «som hovedregel» være SFO-leder i full stilling når det er mer enn 60 elever i SFO. I dag er det bare to SFO-er som har mer enn 60 deltakere, se tabellen under. Vi har ikke kartlagt dagens ressurser til ledelse i SFO i kommunen.

Tabell 41: Deltakere i SFO i skoler i Østre Toten. Kilde: GSI.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hoffsvangen	48	56	50	40	48	46
Kapp	83	86	77	83	93	72
Kolbu	49	51	57	62	54	58
Nordli	35	43	35	38	36	31
Stange	59	70	72	75	77	64
Totenviken	28	27	22	24	23	25
Vilberg	35	37	47	49	51	38
Østre Toten	337	370	360	371	382	334

8 Barnehagestruktur – nåsituasjonen

I dette kapitlet skal vi beregne hva det vil koste å videreføre dagens barnehagestruktur med tilstrekkelig kapasitet.

8.1 Kapasitet i barnehagene

Det er ikke opptaksområder for barnehager på samme måte som for grunnskoler. Innbyggerne har rett til barnehageplass fra de er ett år, men ikke nødvendigvis ved den nærmeste barnehagen. Kommunen plikter å ha full dekning på kommunenivå. Vi har sett på dekningen på kommunedelsnivå.

Vi har delt kommunen inn i tre deler: Kapp, Skreia og Lena.

- ▶ Kapp er skolekretsene Kapp og Nordli.
- ▶ Skreia er skolekretsene Stange og Totenviken.
- ▶ Kolbu-Lena er skolekretsene Kolbu, Vilberg og Hoffsvangen.

8.1.1 Samlet kapasitet

Det er det godkjente lekearealet i barnehagen som avgjør kapasiteten. Vedtektene til barnehagen sier hvor stort lekeareal det skal være per barn. Det vanlige er 5,3 m² for barn 0–2 år og 4 m² per barn 3–5 år. Alle barnehager har et godkjent lekeareal som ikke kan overskrides. Per 15.12.2019 hadde de 12 barnehagene i Østre Toten et godkjent lekeareal på 3.503 m². Samlet kapasitet i barnehagene 15.12.2019 var 892 plasser (små barn teller dobbelt).

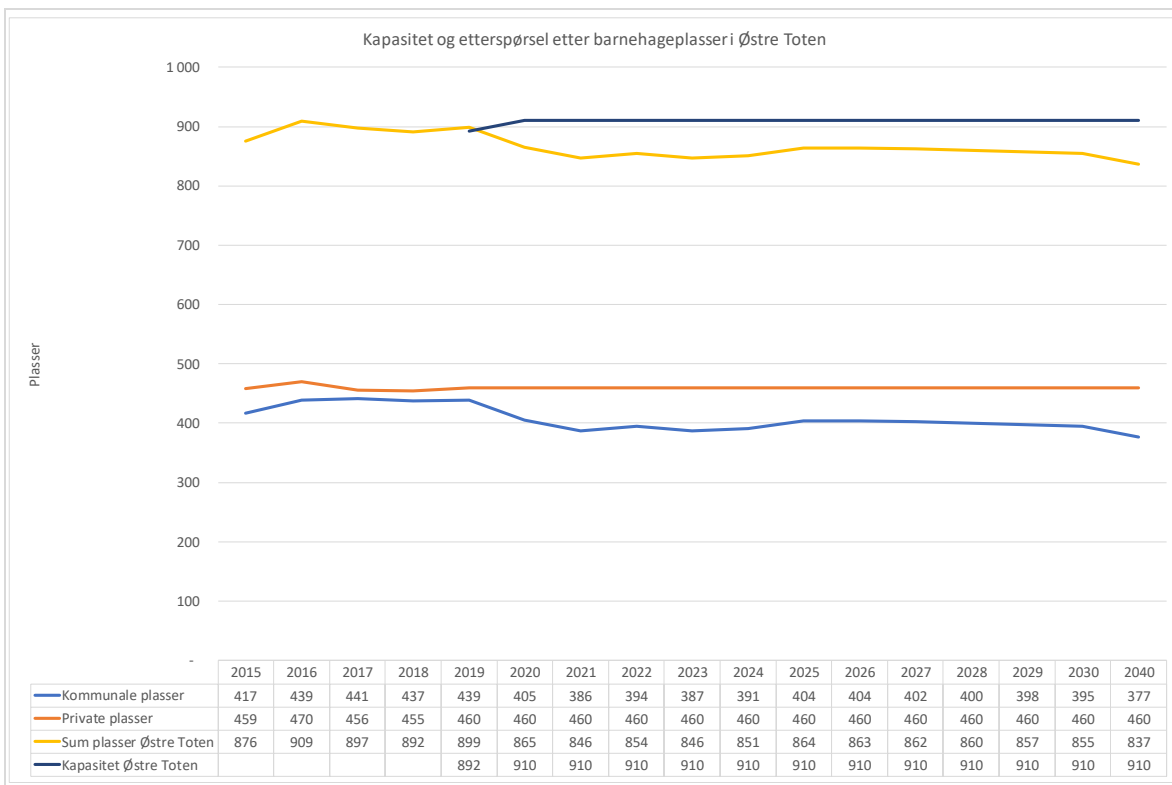
Årsmeldingene for barnehagene viser at det var 899 plasser i bruk. All kapasitet i barnehagene var altså i bruk.

Høsten 2020 startet den private Toten Montessoribarnehage med 18 plasser. Høsten 2020 er altså kapasiteten 910 plasser. Det gir en overkapasitet på 11 plasser. Tall for hver barnehage framgår av figuren under.

Tabell 42: Kapasitet i barnehagene i Østre Toten høsten 2020. Kilde: Udir og Østre Toten kommune

Nr i kart	INSTITUSJONENS NAVN	Poststed	Kommunedel	Eier	Etablert	Plasser i bruk 2019 (barn 0-2 år teller dobbelt)	Godkjent lekeareal	Godkjent kapasitet plasser
	Bjørnsgård barnehage	Kapp	Kapp	Privat	2 001	76	297	74
	Bonderudbakken	KOLBU	Lena	Privat	2 007	75	260	70
	Eventyråsen barnehage AS	Skreia	Skreia	Privat	2 008	111	384	110
	Fredsvoll barnehage Sa	Skreia	Skreia	Privat	1 989	58	210	52
1	Hoffsvangen barnehage	Lena	Lena	Kommunal	2 012	88	306	88
2	Kapp barnehage	KAPP	Kapp	Kommunal	2 016	121	436	120
3	Kolbu barnehage	Kolbu	Lena	Kommunal	2 010	85	354	88
	Lena Fus barnehage AS	Lena	Lena	Privat	2 013	120	507	120
4	Nordli barnehage	Nordli	Kapp	Kommunal	1 981	53	220	54
5	Oliviabakken barnehage	Skreia	Skreia	Kommunal	1 980	53	250	56
	Steinerbarnehagen Lena	Lena	Lena	Privat	1 985	21	120	22
6	Vilberg barnehage	Lena	Lena	Kommunal	1 988	39	160	38
	Toten Montessori (2020)	Kolbu	Lena	Privat			72	18
						899	3 575	910
				Kommunal		439	1 726	444
				Privat		460	1 850	466
				Østre Toten		899	3 575	910

I alternativ null forutsetter vi at dagens barnehagestruktur videreføres. Det vil si at kapasiteten holdes på 910 plasser i Østre Toten. De neste 20 årene forventer vi at etterspørselen vil synke til 830 plasser. Overkapasiteten vil dermed øke fra 0 plasser i 2019 til 63 plasser i 2040, se figuren under.

Figur 60: Kapasitet og belagte plasser i barnehagene i Østre Toten

Figuren over viser også hvordan antall plasser vil utvikle seg i private og kommunale barnehager de neste 20 årene. Vi forutsetter at nedgangen i etterspørselen de neste 20 årene vil ramme kommunale barnehager. Det er konkurranse om barna i barnehagesektoren. Hvis kapasiteten blir for stor i barnehagesektoren, må man legge ned barnehager eller stenge avdelinger for å holde oppe produktiviteten i driften. Kommunen kan ikke legge ned private barnehager. Kommunen kan bare påvirke kapasiteten i sine egne barnehager. Vi synliggjør kapasitetsproblemet ved å legge den reduserte etterspørselen i de kommunale barnehagene. Vi forutsetter altså at de private barnehagene fortsetter med samme etterspørsel og kapasitet som de har i dag. Kapasiteten i de kommunale barnehagene er som den må være i dag. Overkapasiteten blir rundt 60 plasser i 2040.

Noe overkapasitet må det være, siden barnekullene kan variere i størrelse. Det er dessuten ca. 25 barn fra Østre Toten som går i barnehage i nabokommuner. Disse barna har rett på plass i hjemkommunen.

Det neste spørsmålet er om barnehagekapasiteten er godt tilpasset etterspørselen i alle delene av kommunen. Fordelingen av barnehageplasser mellom kommunedelene er vist i tabellen under.

Tabell 43: Barnehagekapasitet etter kommunedel i Østre Toten 2020

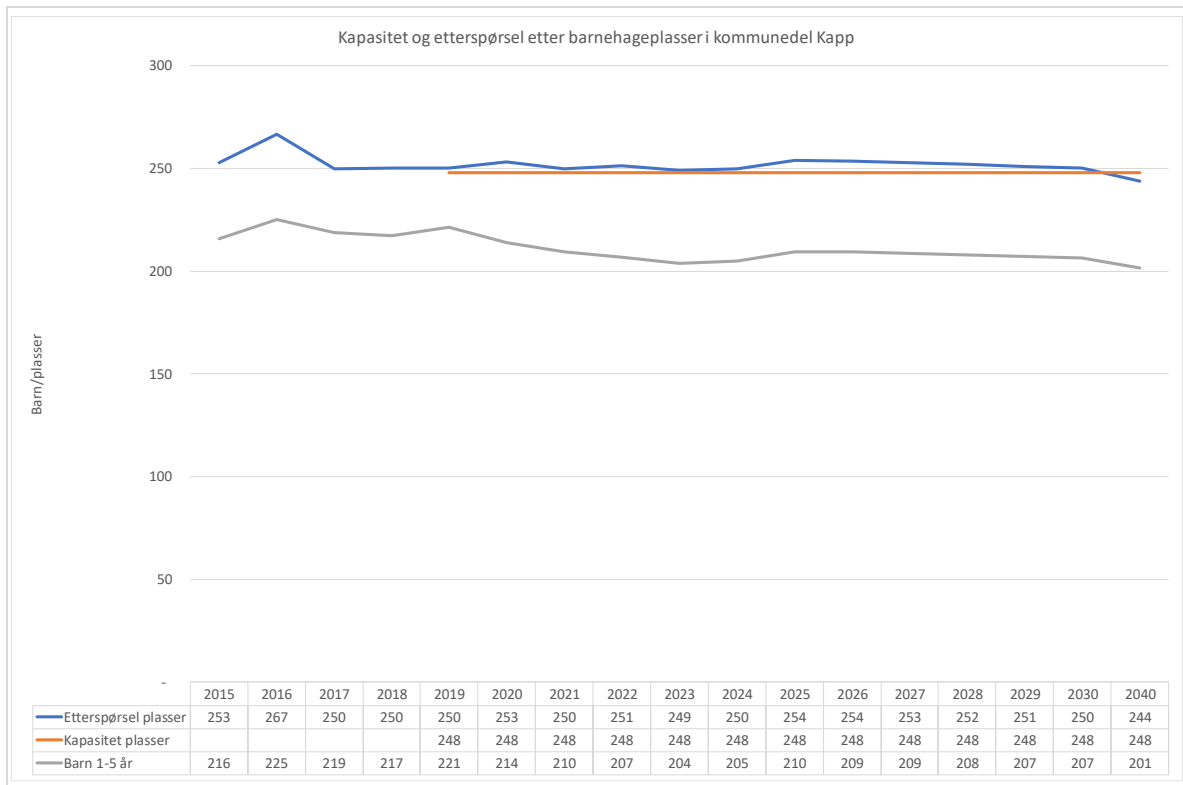
Nr i kart	INSTITUSJONENS NAVN	Poststed	Kommunedel	Eier	Etablert	Plasser i bruk 2019 (barn 0-2 år teller dobbelt)	Godkjent lekeareal	Godkjent kapasitet plasser
	Bjørnsgård barnehage	Kapp	Kapp	Privat	2 001	76	297	74
	Bonderudbakken	KOLBU	Kolbu-Lena	Privat	2 007	75	260	70
	Eventyråsen barnehage AS	Skreia	Skreia	Privat	2 008	111	384	110
	Fredsvoll barnehage Sa	Skreia	Skreia	Privat	1 989	58	210	52
1	Hoffsvangen barnehage	Lena	Kolbu-Lena	Kommunal	2 012	88	306	88
2	Kapp barnehage	KAPP	Kapp	Kommunal	2 016	121	436	120
3	Kolbu barnehage	Kolbu	Kolbu-Lena	Kommunal	2 010	85	354	88
	Lena Fus barnehage AS	Lena	Kolbu-Lena	Privat	2 013	120	507	120
4	Nordli barnehage	Nordli	Kapp	Kommunal	1 981	53	220	54
5	Oliviabakken barnehage	Skreia	Skreia	Kommunal	1 980	53	250	56
	Steinerbarnehagen Lena	Lena	Kolbu-Lena	Privat	1 985	21	120	22
6	Vilberg barnehage	Lena	Kolbu-Lena	Kommunal	1 988	39	160	38
	Toten Montessori (2020)	Kolbu	Kolbu-Lena	Privat			72	18
						899	3 575	910
			Kapp			250	953	248
			Kolbu-Lena			427	1 779	444
			Skreia			222	844	218
			Sum			899	3 575	910

I resten av dette kapitlet skal vi sammenligne tilbud og etterspørsel av barnehageplasser i de tre delene av kommunen. Konklusjonen er at tilbudet er godt tilpasset etterspørselen i alle delene av kommunen. Det er ikke behov for å flytte kapasitet mellom kommunedelene.

8.1.2 Kapasitet i kommunedel Kapp

I kommunedel Kapp var det 216 barn 1–5 år høsten 2019. Det var 250 plasser i bruk i barnehagene i denne delen av kommunen. Kapasiteten var 248 plasser. Kapasiteten var altså fullt utnyttet.

Vi antar at etterspørselen etter plasser vil synke til 244 plasser i 2040, fordi antall innbyggere 1–5 år synker til 201. Det vil si at overkapasiteten blir 4 plasser. Det blir i praksis ingen ledig kapasitet.

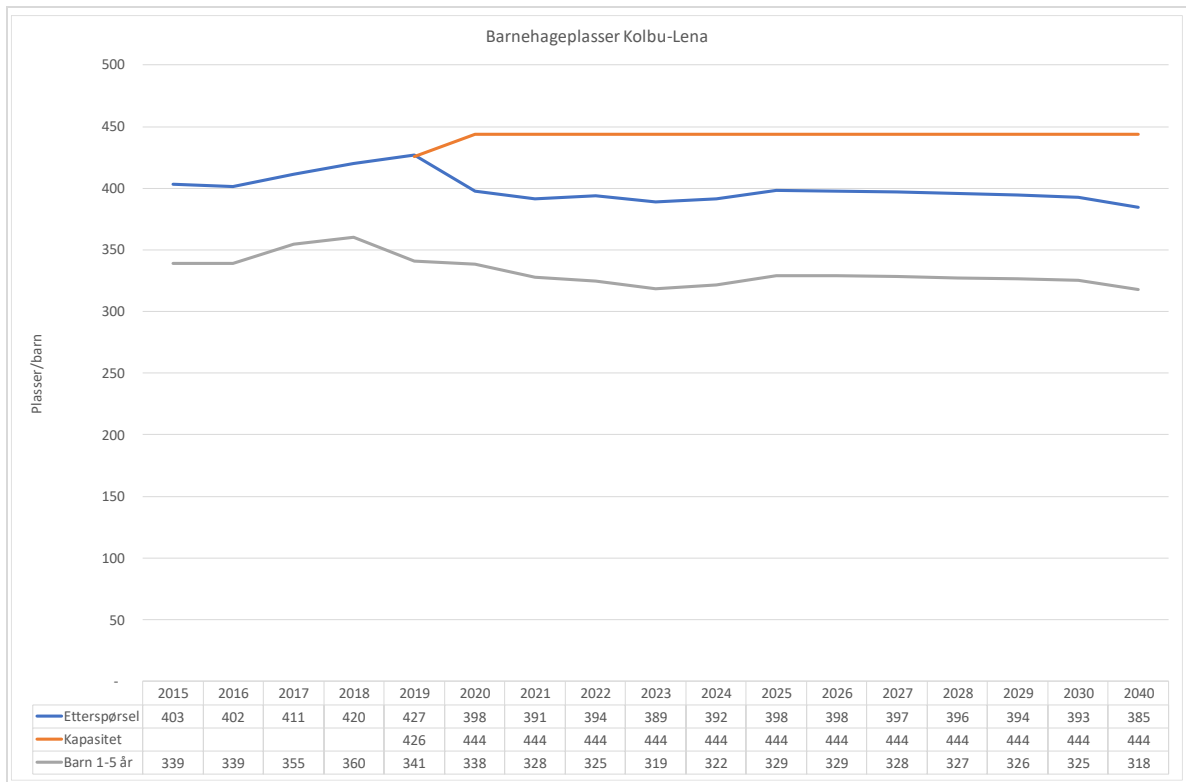

Figur 61: Kapasitet og etterspørsel etter barnehageplasser i kommunedel Kapp

8.1.3 Kapasitet i kommunedel Kolbu-Lena

I kommunedel Kolbu-Lena var det 341 barn 1–5 år høsten 2019. Det var 427 plasser i bruk i barnehagene i denne delen av kommunen. Kapasiteten var 426 plasser. Høsten 2020 er det åpnet en ny barnehage: Kapasiteten er 444 plasser høsten 2020. Det er antakelig noe overkapasitet.

Vi antar at etterspørselen etter plasser vil synke til 385 plasser i 2040, fordi antall innbyggere 1–5 år synker til 318. Det vil si at overkapasiteten øker til 60 plasser. Det tilsvarer en barnehage med 3 avdelinger.

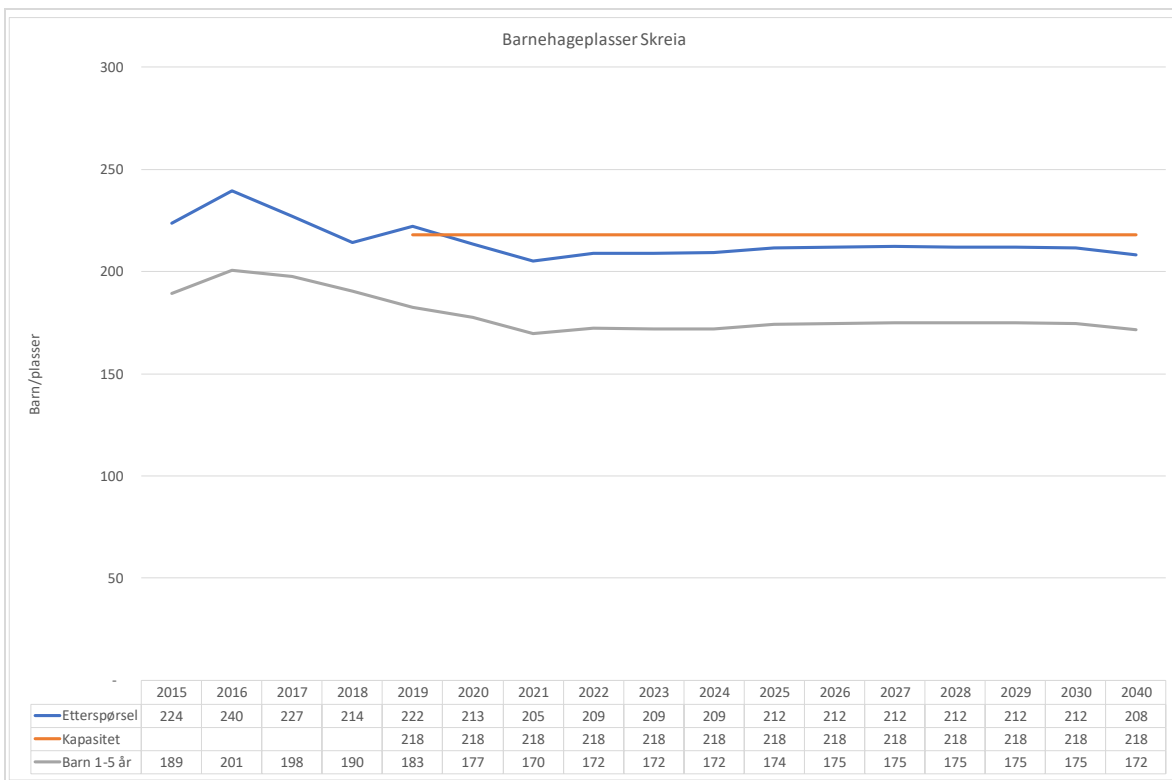

Figur 62: Kapasitet og etterspørsel etter barnehageplasser i kommunedel Kolbu-Lena

8.1.4 Kapasitet i kommunedel Skreia

I kommunedel Skreia var det 183 barn 1–5 år høsten 2019. Det var 222 plasser i bruk i barnehagene i denne delen av kommunen. Kapasiteten var 218 plasser. Kapasiteten var altså fullt utnyttet.

Vi antar at etterspørselen etter plasser vil synke til 208 plasser i 2040, fordi antall innbyggere 1–5 år synker til 172. Det vil si at overkapasiteten blir på 10 plasser. Det tilsvarer en halv avdeling i en barnehage.

Figur 63: Kapasitet og plasser i barnehager i kommunedel Skreia

8.2 Kapp barnehage

Kapp barnehage er en barnehage med 436 m² godkjent lekeareal. Det tilsvarer omtrent 7 avdelinger/126 plasser.

8.2.1 Tilstand

Vi har ikke vært på befaring i barnehagen.

Kapp barnehage er bygget i 2016. Barnehageadministrasjonen opplyser at barnehagen oppfyller alle dagens krav til funksjonalitet i barnehager.

Barnehageadministrasjonen gir barnehagen karakter 1,0 på en skala fra 1,0 (godt egnet til barnehagedrift) til 3 (ikke egnet til barnehagedrift), se tabellen under.

Tabell 44: Funksjonell tilstand for Kapp barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barnehagenavn	Leke- og oppholdsrom	Garderobeløsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Kapp	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1,0

8.2.2 Investeringer

Barnehagen er nesten helt ny. Det antas at det ikke er behov for noen investeringer for å oppnå en barnehage med moderne standard.

8.3 Nordli

Nordli er en barnehage med 220 m² godkjent lekeareal. Det tilsvarer omtrent 3 avdelinger/ 54 plasser. Det er to avdelinger inne og en avdeling som hele tiden er ute i skogen (friluftsavdeling).

8.3.1 Tilstand

Vi har vært på befaring i barnehagen. Barnehagen har store funksjonelle mangler:

- ▶ Lite areal. Det er ikke plass til tre avdelinger inne på samme tid. En avdeling må hele tiden være ute (friluftsavdeling).
- ▶ Ikke universelt utformet.
- ▶ Meget dårlig lagt til rette for de ansatte på alle måter.
- ▶ Vanskelig å drive friluftsavdelingen med alminnelig bemanningsfaktor i barnehager. Krever ekstra bemanning ved start og avslutning av dagen.
- ▶ Mangler varme i gulvet i mange rom, mangelfullt ventilasjonsanlegg.

Barnehageadministrasjonen gir barnehagen karakter 2,5 på en skala fra 1 (meget egnet bygg) til 3 (ikke egnet til barnehagedrift).

Tabell 45: Funksjonell tilstand Nordli barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barnehagenavn	Leke- og oppholdsrom	Garderobeløsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Nordli	2	2	2	3	3	2	3	3	20	2,5

Nordli barnehage består av to etasjer over mark, samt kaldloft og krypkjeller. Bygget er trolig oppført med reisverk og kjeller av betong. Saltak med betongtakstein og fasade med trekledning.

Bygget er opprinnelig oppført i 1930 og senere gjort om til barnehage i 1994 (tidligere lærerbolig). I 2003 ble det bygget ut en liten fløy med garderobe og trappegang. Vognskur og varmistue er bygget i ettertid som frittstående (uisolerte) bygg.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid, og det er flere deler av bygget som virker å være originale fra byggeår. Barnehagen har kun gulvvarme i tre rom i plan 1. For øvrig benyttes elektriske panelovner montert på vegg. Ventilasjonsanlegg oppleves som støyende, og luftkvaliteten dårlig.

8.3.2 Romprogram

Vi har ikke noe oppdatert romprogram for barnehager med tre avdelinger. Det bygges få barnehager med tre avdelinger i Norge i dag. Nye barnehager i privat og kommunal regi bygges med større kapasitet, gjerne 6–8 avdelinger.

Vi antar at en barnehage med tre avdelinger trenger minst 9 m² brutto areal per plass. Da forutsetter vi ubetydelig større areal per plass enn standard romprogram for større barnehager (8,7 m²). Med 54 plasser vil det si et brutto areal på 486 m².

8.3.3 Investeringer

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Det antas at bygget ligger lite til rette for en ombygging, da det sannsynligvis er en stor andel bærende vegger som ikke kan fjernes. En ombygging vil trolig koste tilsvarende eller mer enn å bygge nytt, og byggets form og konstruksjon vil sannsynligvis sette store begrensninger. Tomten anses imidlertid å være stor nok for en eventuell ny barnehage (ca. 5.000 m² ifølge seeiendom.no). Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 91 m² for lite (ca. 23 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Nordli barnehage (alternativ null) å innebære riving av eksisterende bygg og oppføring av nybygg.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 395 m² med en kostnad lik kroner 950 per m², samt nybygg av 486 m² med en kostnad lik kroner 37.500 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram og 9 m² (bruttoareal) per plass. Vurdert tomtebehov er ca. 2 mål og dagens tomt er 5 mål. Tomten er stor nok.

Tabell 46: Estimert kostnadsramme alternativ null Nordli barnehage (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Nordli barnehage	400 000	-	18 200 000	18 600 000

8.4 Hoffsvangen

Hoffsvangen er en barnehage bygget i 2012 med godkjent lekeareal på 306 m². Det tilsvarer omtrent 90 plasser/5 avdelinger. Barnehagen drives med aldersdelte grupper. Det er to grupper med barn 0–2 år og tre grupper med barn 3–5 år. Barnehagen ligger som nabo til Hoffsvangen skole.

8.4.1 Tilstand

Vi har vært på befaring i barnehagen. Hoffsvangen er en moderne barnehage. Den tilfredsstiller stort sett alle krav til moderne barnehager. Planløsningen er meget lys og åpen, med et stort allrom i midten. Det er meget god lagerplass for utstyr. Det er noen mangler:

- ▶ Det vil være en fordel med flere mindre rom. Det gir mindre støy og mulighet til å dele barna i mindre grupper. Det gjelder også garderobene.
- ▶ Personalgarderoben er for liten.

Barnehageadministrasjonen gir barnehagene karakteren 1,4 på en skala fra 1,0 (godt egnet for barnehagedrift) til 3 (ikke egnet for barnehagedrift), se tabellen under.

Tabell 47: Funksjonell tilstand for Hoffsvangen barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barnehagenavn	Leke- og oppholdsrom	Garderobeløsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Hoffsvangen	2	1	1	1	2	1	1	2	11	1,4

Hoffsvangen barnehage består av en etasje under mark/sokkeletasje og en etasje over mark. Kjellerplan er oppført i betong, og plan 1 er trolig oppført med bindingsverk og limtre. Takkonstruksjon er delvis flatt tak og delvis saltak med betongtakstein. Fasade består av trekledning og steinkledning. Barnehagen benytter også deler av arealet i nabobygget «Klokkegården».

Bygget er oppført i 2012, og det er ikke gjort noen oppgraderinger i ettertid.

Bygget fremstår generelt å være i svært god teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner anses å være nærmest som nye.

8.4.2 Romprogram

I vedlegg til rapporten finnes romprogram for barnehager med fire og seks avdelinger. Arealbehovet for begge disse barnehagene er 8,7 m² per plass. Vi antar det samme vil gjelde for en barnehage med 5 avdelinger. Arealbehovet anslås derfor til 783 m² brutto.

8.4.3 Investeringer

For å få bygget opp til dagens standard vurderes ingen tiltak nødvendig. Bygget anses å være godt tilrettelagt for eventuelle ombygginger eller utvidelser i fremtiden, da bæresystem virker å legge opp til fleksibel planløsning. Tomten er også stor. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er stort nok. På bakgrunn av dette vurderes dermed ingen tiltak nødvendig for videre bruk av Hoffsvangen barnehage (alternativ null).

8.5 Kolbu

Kolbu barnehage er bygget i 2010. Godkjent lekeareal er 354 m². Det tilsvarer 5 avdelinger/ 90 plasser.

Bygget er i privat eie, og leies av Østre Toten kommune. Det er startet forhandlinger om kommunal overtakelse av bygget. I denne analysen forutsetter vi at bygget er eid av kommunen.

8.5.1 Tilstand

Vi har vært på befaring i barnehagen. Barnehagen er bygget som en basebarnehage med mye fellesareal og åpen løsning. Barnehagen er bygget som to like deler med et åpent rom i midten. Det er små barn i én del og store barn i én del. Det er vannbåren varme i alle rom.

Barnehagen har en stor og flott tomt. Meget godt uteområde. Kolbu skole ligger like ved.

Barnehagen har enkelte mangler:

- ▶ Den åpne løsningen gir mye støy.
- ▶ Ventilasjonen fungerer ikke slik den burde i et så nytt bygg.
- ▶ Barnehagen mangler lagerplass.
- ▶ Det er for lite garderober, arbeidsplasser og møterom for de ansatte.

Barnehageadministrasjonen gir barnehagen karakteren 1,5 på en skala fra 1,0 (godt egnet til barnehagedrift) til 3,0 (ikke egnet til barnehagedrift), se tabellen under.

Tabell 48: Funksjonell tilstand Kolbu barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barnehagenavn	Leke- og oppholdsrom	Garderobeløsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Kolbu	2	1	1	2	2	1	1	2	12	1,5

Kolbu barnehage består av en etasje over mark, samt loft for tekniske rom. Bygget er oppført i bindingsverk og limtre, med pulttak/flatt tak tekket med takpapp. Fasade består av trekledning.

Bygget er oppført i 2010, og det er i ettertid kun gjort noen mindre tiltak for å bedre akustikk.

Bygget anses generelt å være i god teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner fremstår nærmest som nye. Imidlertid oppgir brukerne at de fremdeles har utfordringer med lyd/akustikk, til tross for at det er gjort utbedringstiltak.

8.5.2 Romprogram

I vedlegg til rapporten finnes romprogram for barnehager med fire og seks avdelinger. Arealbehovet for begge disse barnehagene er 8,7 m² per plass. Vi antar det samme vil gjelde for en barnehage med 5 avdelinger. Arealbehovet anslås derfor til 783 m² brutto.

8.5.3 Investeringer

For å få bygget opp til dagens standard anses det kun nødvendig å gjøre nye/flere tiltak for å bedre opplevd akustikk. Bygget anses å være godt tilrettelagt for eventuelle ombygginger eller utvidelser i fremtiden. Tomten er stor, og bæresystem anses å legge til rette for å endre planløsning. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 125 m² for lite (ca. 20 % av eksisterende areal). Vi ble fortalt ved befaring at bygget blant annet manglet lagringsplass. På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Kolbu barnehage (alternativ null) kun å innebære lett oppgradering av eksisterende bygningsmasse, samt utvidelse for å dekke manglende funksjoner.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 640 m² med en kostnad lik kroner 2.500 per m², samt nybygg av 125 m² med en kostnad lik kroner 37.500 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram og 9 m² (bruttoareal) per plass. Vurdert tomtebehov er ca. 3 mål og dagens tomt er 10 mål. Tomten er stor nok.

Tabell 49: Estimert kostnadsramme alternativ null Kolbu barnehage (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Kolbu barnehage	-	1 600 000	4 700 000	6 300 000

8.6 Oliviabakken

Oliviabakken barnehage er en barnehage laget for tre avdelinger/54 plasser. Barnehagen ble bygget i 1980. Tomten er på 5 mål.

Figur 64: Oliviabakken barnehage. Kilde: Norgeskart.no

8.6.1 Tilstand

Vi har ikke vært på befaring i barnehagen. Oliviabakken er en gammel og nedslitt barnehage som det er gjort lite med siden oppstarten i 1980. Uteområdet er fint. Det er betydelige funksjonelle mangler, ifølge opplysninger fra barnehageadministrasjonen:

- ▶ Garderobene for barna mangler grovgarderobe og vaskemuligheter.
- ▶ En åpen løsning sprer støv fra garderobene innover i lekeområdet.
- ▶ Fasilitetene for personalet er svært dårlige. Det er for lite garderober, møterom, arbeidsplasser og toaletter.

Barnehageadministrasjonen gir barnehagen karakteren 2,0 på en skala fra 1,0 (godt egnet til barnehagedrift) til 3,0 (ikke egnet til barnehagedrift), se tabellen under.

Tabell 50: Funksjonell tilstand Oliviabakken barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barne­hage­navn	Leke- og oppholdsrom	Garderobe-løsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Oliviabakken	2	3	1	2	2	1	2	3	16	2,0

8.6.2 Romprogram

Vi har ikke noe oppdatert romprogram for barnehager med tre avdelinger. Det bygges få barnehager med tre avdelinger i Norge i dag. Nye barnehager i privat og kommunal regi bygges helst med større kapasitet, gjerne 6–8 avdelinger.

Vi antar at en barnehage med tre avdelinger trenger minst 9 m² brutto areal per plass. Da forutsetter vi ubetydelig større areal per plass enn standard romprogram for større barnehager (8,7 m²). Med 54 plasser vil det si et brutto areal på 486 m².

8.6.3 Investeringer

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 496 m² med en kostnad lik 950 kroner per m², samt nybygg av 486 m² med en kostnad lik 37.500 kroner per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram og 9 m² (bruttoareal) per plass. Vurdert tomtebehov er ca. 2 mål og dagens tomt er 6 mål. Tomten er stor nok.

Tabell 51: Estimert kostnadsramme alternativ null Oliviabakken barnehage (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Oliviabakken barnehage	500 000	-	18 200 000	18 700 000

8.7 Vilberg

Vilberg barnehage er en barnehage med to avdelinger/38 plasser. Barnehagen drives i underetasjen på Vilberg skole. Barnehagen deler uteområde med elevene i barneskolen.

8.7.1 Tilstand

Vi har vært på befaring i barnehagen. Barnehagen har ganske god plass og et fint uteområde. Den har samtidig betydelige funksjonelle mangler:

- ▶ Mangler fasiliteter for personalet (møterom, arbeidsrom)
- ▶ Mangler varme i golv i en del av lekearealene
- ▶ Mangelfulle toaletter/stellerom for barna
- ▶ Kjellerpreg/lukt

Barnehageadministrasjonen gir barnehagen karakter 2,0 på en skala fra 1 (godt egnet til barnehagedrift) til 3 (ikke egnet til barnehagedrift).

Tabell 52: Funksjonell tilstand Vilberg barnehage. Kilde: Barnehageadministrasjonen

Barne­hage­navn	Leke- og oppholdsrom	Garderobe-løsninger	Stellerom	Opplevd ventilasjon	Opplevd støy	Uteområder	Toaletter barn	Fasiliteter personalet	Sum	Gjennomsnitt
Vilberg	2	2	2	2	2	1	2	3	16	2,0

Vilberg barnehage består av deler av sokkeletasje på Vilberg skole. Konstruksjonen er sannsynligvis av plassbygd betong. Fasade består av eksponert betong.

Bygget er opprinnelig oppført i 1965 og senere utvidet med tilbygg i 1994. I den sammenheng ble også deler av bygget oppgradert. Barnehagen flyttet inn i bygget i 1988.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid, og det er flere deler av bygget som virker å være originale fra byggeår. Bygget oppleves litt mørkt på grunn av lite vindusareal og brukerne opplever dårlig akustikk. Barnehagen har kun gulvvarme i tilbygg fra 1994.

8.7.2 Romprogram

Vi har ikke noe oppdatert romprogram for barnehager med to avdelinger. Det bygges bare unntaksvis barnehager med to avdelinger i Norge i dag. Nye barnehager i privat og kommunal regi bygges med større kapasitet, gjerne 6–8 avdelinger.

Vi antar at en barnehage med to avdelinger trenger minst 10 m² brutto areal per plass. Da forutsetter vi noe større areal per plass enn standard romprogram for større barnehager (8,7 m²), se vedlegg. Med 36 plasser vil det si et brutto areal på 360 m².

8.7.3 Investeringer

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Det antas at bygget ligger lite til rette for en ombygging, da det sannsynligvis er en stor andel bærende vegger som ikke kan fjernes. En ombygging vil trolig koste tilsvarende eller mer enn å bygge nytt. Analyse av arealbehov viser at eksisterende areal er 73 m² for lite (ca. 29 % av eksisterende areal). På bakgrunn av dette vurderes dermed videre bruk av Vilberg barnehage (alternativ null) å innebære riving av eksisterende bygg og oppføring av nybygg.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 251 m² med en kostnad lik kroner 1.250 per m², samt nybygg av 324 m² med en kostnad lik kroner 37.500 per m² (BTA). Nybyggsareal er basert på romprogram og 9 m² (bruttoareal) per plass.

Hele skoletomten er 25 mål og areal som kan benyttes er i størrelsesorden 21 mål. Vurdert tomtebehov for skole og barnehage til sammen er ca. 10 mål. Tomten er stor nok.

Tabell 53: Estimert kostnadsramme alternativ null Vilberg barnehage (inkl. mva.)

	Kostnad riving	Kostnad ombygging	Kostnad nybygg	Totalkostnad
Vilberg barnehage	300 000	-	12 200 000	12 500 000

8.8 Samlede kostnader for barnehager, alternativ null

Samlede kostnader i alternativ null omfatter utgifter til ordinært barnehetetilbud, drift av bygg og kapitalkostnader av investeringer. Vi henter datagrunnlaget fra regnskapet for 2019.

201 Barnehage

Netto driftsutgift 2019 for funksjon 201 barnehage var 103 millioner kroner. 44 millioner kroner ble brukt i de 6 kommunale barnehagene, resten ble brukt til private barnehager og fellesutgifter. I gjennomsnitt var netto utgift per plass i kommunal barnehage 101.000 kroner. Netto utgift per plass (små barn teller dobbelt) varierer fra 95.000 kroner på Kolbu til 119.000 kroner på Nordli.

221 Barnehagelokaler

Netto driftsutgifter for funksjon 221 barnehagelokaler var 7,1 millioner kroner i 2019. Dette er utgifter til drift og vedlikehold av kommunale barnehagebygg (3,2 millioner kroner), pluss fellesutgifter på 3,7 millioner kroner (avskrivninger og ekstern husleie for Kolbu barnehage). Kommunen opplyser at det er 3.713 m² eide og leide barnehagebygg å drifte. Det vil si netto utgift på 849 kroner per m².

Moderniserte barnehager er beregnet til 3.900 m², altså 200 m² ekstra. FDV-kostnadene vil øke til 3,3 millioner kroner per år. Samlet utgift til funksjon 221 blir 7,1 millioner kroner.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av barnehagene viser at det trengs 56 millioner kroner for å gjøre dagens barnehager om til moderne anlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 2,4 millioner kroner. Det er basert på 3 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 112 millioner kroner. Tall for hver barnehage framkommer i tabellen under.

Tabell 54: Samlede netto driftsutgifter alternativ null – barnehage. Kroner.

Barnehage	Plasser 2019	Kapasitet	Pris per plass	Driftsutgift	Areal 2020	Areal per plass	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Drift av bygg FDV	Sum drift + FDV + kapital+skys
Hoffsvangen	88	88	98 443	8 663 000	837	10	783	-	-	664 696	9 327 696
Kapp	121	120	95 950	11 610 000	1 094	9	1 089	-	-	924 462	12 534 462
Kolbu	85	88	94 706	8 050 000	640	8	765	6 300 000	272 553	649 416	8 971 969
Nordli	53	54	119 208	6 318 000	395	7	486	18 600 000	804 680	412 570	7 535 250
Oliviabakken	53	56	105 358	5 584 000	496	9	486	18 700 000	809 006	412 570	6 805 576
Vilberg	39	38	102 846	4 011 000	251	6	324	12 500 000	540 780	275 047	4 826 826
Sum	439	444	100 765	44 236 000	3 713	8	3 933	56 100 000	2 427 019	3 338 760	50 001 779
Annet felles				58 529 000						3 724 000	
Østre Toten				102 765 000					2 427 019	7 062 760	112 254 779

Tabellen over viser netto kostnader på 112 millioner kroner per år for 2019 for funksjonene 201 Barnehage og 221 Barnehagelokaler, inkludert nye kapitalkostnader. Netto utgift ved alternativ null er om lag 2 millioner kroner mer enn netto utgift i regnskapet for 2019. Forskjellen er kostnaden med moderniserte og større barnehagebygg. Kostnadene er sammenlignet i tabellen under.

Tabell 55: Sammenligning av netto driftsutgifter 2019 og alternativ null – barnehage. Tall i millioner kroner.

Funksjon	Regnskap 2019	Kapitalkostnader av investeringer	Økt areal skoler	Netto utgift alt 0	Økt utgift alternativ 0
201 Barnehage	102,7			102,7	0
221 Barnehagelokaler	6,9		0,2	7,1	0,2
Nye kapitalkostnader		2,4		2,4	2,4
Sum Østre Toten	109,6	2,4	0,2	112,2	2,6

9 Alternative løsninger for barnehagene

Nye barnehager bør bygges så store at de kan drives på en effektiv måte. Ineffektiv drift i kommunale barnehager gir høyere tilskudd til private barnehager. Bemanningen må kunne tilpasses et varierende antall barn. Vi anbefaler minst seks avdelinger i en ny barnehage.

Store barnehager gir antakelig bedre kvalitet i tilbudet. Store barnehager er en mer attraktiv arbeidsplass for unge barnehagelærere. Det er kamp om arbeidskraften. Store barnehager gir grunnlag for mer spesialisert kompetanse og større evne til å håndtere barn med ulike behov.

Det er dessuten konkurranse med private barnehager om barna, spesielt i en tid med synkende barnetall. Lokalisering av barnehagen antas å være viktig for foreldrene. Barnehagen bør legges på en sentral tomt, slik at den er lett å nå for foreldrene.

Noen kommuner satser på oppvekstsentra. Det er en samlokalisert barnehage og barneskole, drevet under felles ledelse. Dette er etter vår mening ikke en interessant løsning i Østre Toten. Det er en god løsning i kommuner med fådelte skoler og lange avstander til neste bygd. I kommuner med mange barn og korte avstander vil større skoler og barnehager gi billigere drift og bedre kvalitet.

9.1 Alternativ B1: Ny barnehage på Nordli

Forslaget går ut på å rive Nordli barnehage og bygge en ny barnehage med 6 avdelinger. Den nye barnehagen bygges enten på samme tomt, på en ny tomt ved Nordli skole.

9.1.1 Kapasitet

Vi har slått fast at kommunen har tilstrekkelig barnehagekapasitet de neste 20 årene, også i området Kapp/Nordli. Den nye barnehagen vil øke kapasiteten i kommunen med 3 avdelinger/ 54 plasser. Det er en risiko for at flere avdelinger vil bli stående tomme i mange år.

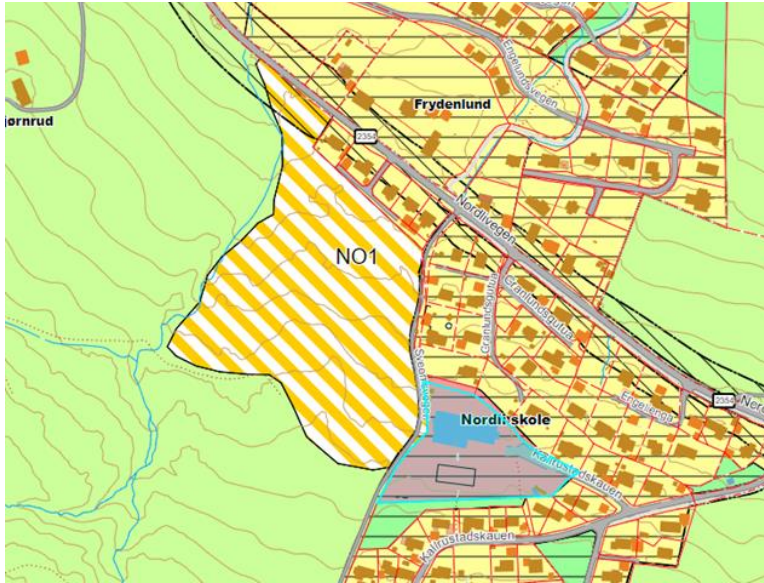
Hvis kommunen gjør dette, er det for å sikre seg en reserve og for å forberede en storstilt boligbygging i dette området.

9.1.2 Tomtevalg

Vurdert tomtebehov for ny barnehage med 6 avdelinger er ca. 4 mål.

Det er to alternativer:

- ▶ Dagens tomt: Tomten er på 5 mål. Tomten er stor nok, men oppfattes av kommunen som upraktisk for en større barnehage.
- ▶ Ny tomt ved Nordli skole: Kommunen har allerede funnet en aktuell tomt ved skolen. Denne tomten er i dag ubebygget skogsterreng, men regulert til formålet. Tomten er stor nok til en barnehage med 6 avdelinger. Tomten er på 43 mål. Den skal også dekke ny adkomst og parkering til skolen.

Figur 65: Alternativ barnehagetomt ved Nordli skole (området NO1). Kilde: Kommunen..

9.1.3 Investeringskostnader

Romprogram: Vi forutsetter romprogram for 6 avdelinger/108 plasser fra Oslo kommune. Netto areal er 754 m². Brutto areal (BTA) er 952 m².

Investeringskostnader: Tiltaket er å utvide Nordli barnehage til 6 avdelinger. Denne barnehagen er bygget for andre formål for 90 år siden. Bygget er uegnet til barnehageformål. Det er ikke faglig forsvarlig å bygge om dagens bygg. Barnehagen må rives og erstattes av nybygg.

Nordli barnehage må rives og nybygg settes opp. Pris per m² BTA er 37.500 kroner. Samlet kostnad blir 35,7 millioner kroner. Tomtekostnader, opparbeidelse av uteområdet og eventuelle infrastrukturtiltak er ikke med i denne kalkylen.

Tabell 56: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 1.

Alt B1: Ny Nordli barnehage	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Nordli barnehage	400 000			400 000
				-
Bygge ny barnehage			35 300 000	35 300 000
Sum	400 000	-	35 300 000	35 700 000

9.1.4 Samlede kostnader

Samlet økt utgift er 0,4 millioner kroner i forhold til alternativ null:

- ▶ 201 barnehage: Utgiften synker med 0,8 millioner kroner. Dette vil være effekten av mer effektiv drift på avdelingene. Nordli drives dyrt i dag. Vi forutsetter at den nye barnehagen får samme effektivitet som de andre små barnehagene i kommunen (Oliviabakken og Vilberg).
- ▶ 221 barnehagelokaler: Utgiften øker med 0,4 millioner kroner. Arealet for en ny barnehage med 6 avdelinger blir større enn i dag.
- ▶ Kapitalkostnader (renter og avdrag): Utgiften øker med 0,8 millioner kroner. Investeringsutgiftene for en barnehage med 6 avdelinger blir høyere enn ved å bygge en mindre barnehage på 3 avdelinger.

Tabell 57: Samlede kostnader alternativ B1

	Alt 0: dagens barnehager	Alt 1: Ny Nordli
Barnehage		
Hoffsvangen	9 327 696	9 327 696
Kapp	12 534 462	12 534 462
Kolbu	8 971 969	8 971 969
Nordli	7 535 250	
Oliviabakken	6 805 576	6 805 576
Vilberg	4 826 826	4 826 826
Nye løsninger		
Ny Nordli		7 909 139
Sum løsning	50 001 779	50 375 669
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	- 373 889
Netto utgift		
201 barnehage	44 236 000	43 483 000
222 barnehagelokaler (FDV)	3 338 760	3 725 863
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	2 427 019	3 166 806
Sum undervisning, FDV og kapital	50 001 779	50 375 669
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 201 barnehage	-	753 000
Innsparing 221 barnehagelokaler	-	- 387 103
Innsparing kapitalkostnader (renter og a	-	- 739 787
	-	-
Sum innsparing	-	- 373 889

9.1.5 Kvalitet

Vi mener den nye barnehagen vil gi bedre kvalitet i tilbudet enn dagens løsning, når det er barn til å fylle opp barnehagen:

- Det vil bli en attraktiv arbeidsplass for unge barnehagelærere
- Det vil gi mulighet for mer spesialisert kompetanse i personalet og større evne til å håndtere barn med ulike behov.

9.1.6 Beliggenhet

Vi forutsetter at barnehagen legges i forbindelse med fremtidig utbyggingsområde, og nærmest mulig hovedveien til Gjøvik.

9.1.7 Samlet vurdering

Tabell 58: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ B1.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Beliggenhet
B0: Dagens struktur	0	0	0
B1: Ny barnehage på Nordlia	-	+	?

9.2 Alternativ B2: Ny Olviabakken barnehage, legge ned Vilberg barnehage

Alternativet er å legge ned Vilberg barnehage og utvide Olviabakken barnehage. Det betyr i praksis å rive begge barnehagene og bygge en ny barnehage med inntil 6 avdelinger i Skreia-området. Kommunen å tilpasse antall avdelinger til behovet på byggetidspunktet. Dagens prognoser kan være feil.

9.2.1 Kapasitet

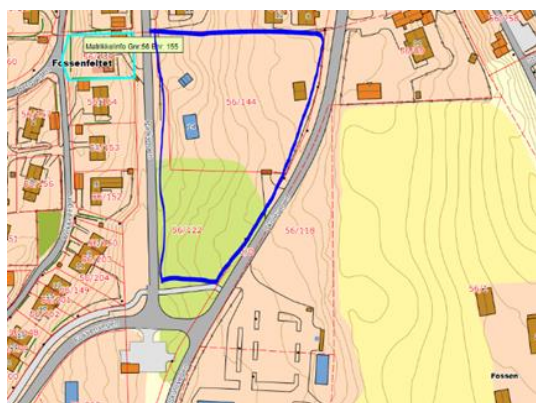
Tiltaket betyr at kapasiteten i de to barnehagehagene øker fra 5 avdelinger (90 plasser) til 6 avdelinger (108 plasser). Vi har sett at det i dag er tilstrekkelig barnehagekapasitet i kommunen. Kapasiteten blir litt bedre med dette tiltaket. Forskjellen er liten.

Det er forretningsmessig lurt å bygge store barnehager. Med dette får kommunen en stor og robust enhet. Forskjellen i byggekostnader er liten med en avdeling ekstra. En barnehage med 5 avdelinger er også en god løsning.

9.2.2 Tomtevalg

Barnehagen legges på tomten til Olviabakken barnehage. Vurdert tomtebehov er ca. 4 mål og dagens tomt er 6 mål. Tomten er stor nok.

Kommunen opplyser at dagens tomt er bratt og vanskelig å utnytte på en god måte. Hvis en skulle bygge større barnehage på Skreia vil det kunne være et alternativ å finne en annen tomt. Et mulig alternativ er tomtearealet til den tidligere «Parken». Tomtearealet ligger nord/vest for Skreia ungdomsskole. Totalt tomteareal er i underkant av 10 da. Området er privateid og er i dag regulert som LNF-området.

Figur 66: Alternativ tomt for Olviabakken barnehage i Skreia-området.

9.2.3 Investeringskostnader

Romprogram: Vi forutsetter romprogram for 6 avdelinger/108 plasser fra Oslo kommune. Netto areal er 754 m². Brutto areal (BTA) er 952 m².

Investeringskostnader: Tiltaket er å utvide Olviabakken barnehage på dagens tomt. Denne barnehagen er bygget for tre avdelinger for 40 år siden. Bygget er gått ut på dato og er lite å bygge videre på. Man får antakelig et bedre bygg til omtrent samme kostnad ved å rive og bygge nytt. Olviabakken barnehage ligner på Kapp barnehage, som ble revet og bygget ny i 2015.

Olviabakken og Vilberg barnehager må rives og nybygg settes opp. Pris per m² BTA er 37.500 kroner.

Tabell 59: Investeringskostnader alternativ B2: Rive Vilberg barnehage, utvide Oliviabakken barnehage.

Alt B2: Rive Vilberg, utvide Oliviabakken	Riving	Ombygging	Nybygg	Sum
Rive Vilberg barnehage	200 000			200 000
Rive Oliviabakken barnehage	500 000			500 000
Bygge ny barnehage			35 300 000	35 300 000
Sum	700 000	-	35 300 000	36 000 000

9.2.4 Samlede kostnader

Samlet innsparing er 0,5 millioner kroner i forhold til alternativ null:

- ▶ 201 barnehage: Utgiften synker med 0,9 millioner kroner. Dette vil være effekten av lavere fellesutgifter (styrer). Vi forutsetter at den nye barnehagen får samme effektivitet som dagens store barnehager i kommunen (Kolbu, Hoffsvangen og Kapp).
- ▶ 221 barnehagelokaler: Utgiften øker med 0,1 millioner kroner. Arealet for en ny barnehage med 6 avdelinger blir noe større enn ved å bygge to mindre barnehager med 5 avdelinger.
- ▶ Kapitalkostnader (renter og avdrag): Utgiften øker med 0,2 millioner kroner. Investeringsutgiftene for en barnehage med 6 avdelinger blir litt høyere enn ved å bygge to mindre barnehager på 3 og 2 avdelinger.

Tabell 60: Samlede kostnader alternativ B2.

	Alt 0: dagens barnehager	Alt 2: Ny Oliviabakken
Barnehage		
Hoffsvangen	9 327 696	9 327 696
Kapp	12 534 462	12 534 462
Kolbu	8 971 969	8 971 969
Nordli	7 535 250	7 535 250
Oliviabakken	6 805 576	
Vilberg	4 826 826	
Nye løsninger		
Ny Nordli		
Ny Oliviabakken		11 097 118
Sum løsning	50 001 779	49 466 495
Besparelse i forhold til alternativ 0	-	535 285
Netto utgift		
201 barnehage	44 236 000	43 381 000
222 barnehagelokaler (FDV)	3 338 760	3 450 816
Kapitalkostnader (renter og avdrag)	2 427 019	2 634 679
Sum undervisning, FDV og kapital	50 001 779	49 466 495
Innsparing i forhold til alternativ 0		
Innsparing 201 barnehage	-	855 000
Innsparing 221 barnehagelokaler	-	- 112 056
Innsparing kapitalkostnader (renter og a	-	- 207 659
	-	-
Sum innsparing	-	535 285

9.2.5 Kvalitet

Vi tror den nye barnehagen vil gi bedre kvalitet i tilbudet enn dagens løsning med to mindre barnehager:

- ▶ Det vil bli en attraktiv arbeidsplass for unge barnehagelærere
- ▶ Det vil gi mulighet for mer spesialisert kompetanse i personalet og større evne til å håndtere barn med ulike behov.

9.2.6 Beliggenhet

Vi foreslår å legge barnehagen på tomten til Oliviabakken barnehage. Dette er en god barnehage-tomt. Den ligger sentralt i Skreia og nært hovedveien.

Er det markedsmessig grunnlag for en stor ny barnehage på Skreia? Det er vanskelig å si hvordan nedleggelsen av Vilberg vil påvirke foreldrenes valg av barnehage. Mange foreldre pendler mot Gjøvik. Samtidig tror vi det er attraktivt for foreldrene når barnehage og barneskole ligger nær hverandre. Dette vil være en spesielt gunstig løsning hvis barneskolen i området flyttes til Skreia sentrum.

9.2.7 Samlet vurdering

Tabell 61: Sammenligning av alternativ 0 og alternativ 2.

Alternativ	Kostnader	Kvalitet	Beliggenhet
0: Dagens struktur	0	0	0
2: Ny Oliviabakken, legge ned Vilberg	+	+	?

10 Vedlegg

1. Romprogram Hoffsvangen og Stange alternativ null
2. Romprogram Kolbu alternativ null
3. Romprogram Kapp skole alternativ null
4. Romprogram for små barneskoler alternativ null
5. Romprogram for ungdomsskoler
6. Romprogram barneskole 14 klasser
7. Romprogram ungdomsskoler 18 klasser
8. Romprogram barnehager
9. Tomtestørrelse i skoler og barnehager
10. Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse
11. Notat om metode fra Rambøll
12. Kart over grunnkretser og skolekretser
13. Utleie av skolene
14. Kalkyle samlede kostnader av alternative løsninger
15. Notat fra kommuneplanlegger

1. Romprogram Hoffsvangen og Stange alternativ null

Arealprogram for Hoffsvangen og Stange barneskoler - netto funksjonsareal					
Skolene er planlagt og bygget for 210 elever/30 elever pr klassetrinn. Vi beregner da arealbehovet til 110 % av et standard arealprogram for en barneskole med en klasserekke.					
1.0 Hjemmebaser mv	7 klasser 210 elever	Snittareal pr elev	Kommentarer		
1,01 Klasserom, grupperom etc.	616		88 kvm pr klasse/trinn til kl.rom og grupperom		
1,02 Garderobeareal elever	168		ca 0,8 kvm pr elev		
1,03 Toaletter	28		2,5 kvm. pr toalett, 1 toalett pr 20 elever		
1,04 Und.rom for spesialundervisning	50				
1,05 SFO-baser (15 kvm pr klasse)	60		15 kvm pr klasse 1.- 4. kl		
1,06 Rom for uteleker/-materieell SFO	20				
Sum hjemmeareal	942	4,5			
2.0 Fagrom					
2,01 Mat & Helse, inkl. lager	94				
2,02 Kunst & håndverk, inkl. lager	150		Inkl. materiallager, maskinrom		
2,03 Keramikkrom.					
2,04 Rom for keramikkovn (Avklaring kreves)	5				
2,05 Real-fag/teknologi	70				
2,06 Bibliotek/mediatek	100				
2,07 Musikk	80				
2,08 Lagerrom musikk	10				
2,09 Elevtoaletter spesialrom	10				
Sum fagrom	519	2,5			
2,1 Kroppsøvingssal	200				
2,11 Elevgarderober	60				
2,12 Dusj- og tørkerom	40				
2,13 Lærergarderober	10				
2,14 Utstyrs-lager	30				
Sum kroppsøving	340	1,6			
3.0 Administrasjonsavdeling					
3,01 Forkontor	10				
3,02 Kontor for rektor	15				
3,03 Annen administrasjon (avd.led., PPT, baseansvarlig SFO m.fl.)	20				
3,05 Arkivrom	8				
3,06 Hvilerom	8				
3,07 Møterom	20				
3,08 Rekvisita/kopi	20				
3,09 Garderobe m/wc	6				
Sum administrasjon	107	0,5			
4.0 Personalavdeling					
4,01 Pauserom/møterom for personalet, inkl tekjøkken	50				
4,03 Møterom.	20				
4,04 Arbeidsplasser for lærerne	80		13 lærerstillinger		
4,05 Kopirom	10				
4,06 Garderobe/toaletter for personalet	20				
Sum personal	180	0,9			
5.0 Vestibyle og forsamlingsal					
5,01 Forsamlingsal m/scene - kantine	200				
5,02 Serveringskjøkken (inkl. SFO-kjøkken)	20				
5,03 Vestibyle m/garderobe og toaletter	40				
5,04 Utstyrs-lager	20				
5,05 Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	20				
5,06 Tilsynsvaktrom	6				
Sum forsamlingsal	306	1,5			
6.0 Skolehelsetjenesten					
6,01 Kontor for helsetjeneste/sosialfaglig tjeneste	15				
6,02 Venterom	8				
6,03 HC – wc	5				
Sum skolehelsetjeneste	28	0,1			
7.0 Andre rom					
7,01 Vaktmesterkontor	20				
7,02 Lager for utredskap	10				
7,03 Bokmagasin	15				
7,04 Lager for pulter etc.	20				
Sum andre rom	65	0,3			
Netto programareal, funksjonsarealer	2487				
Netto snittareal pr elev		11,8			

2. Romprogram Kolbu skole alternativ null

Arealprogram for Kolbu barneskole - netto funksjonsareal				
Kolbu skole er planlagt og bygget for 245 elever/ 35 pr klassetrinn. Har lagt til ca 25% mer areal enn for standard arealprogram for en klasserekke, på Pkt 1 og enkelte andre rom..				
	7 klasser 196 elever	Snittareal pr elev	Kommentarer	
1.0 Hjemmebaser mv				
1,01 Klasserom, grupperom etc.	700		grupperom	
1,02 Garderobeareal elever	200		ca 0,8 kvm pr elev	
1,03 Toaletter	30		2,5 kvm. Pr toalett, 1 toalett pr 20 elever	
1,04 Und.rom for spesialundervisning	50			
1,05 SFO-baser (15 kvm pr klasse)	60		20 kvm pr klassetrinn 1.- 4. kl	
1,06 Rom for uteleker/-materieill SFO	20			
Sum hjemmeareal	1060	4,3		
2.0 Fagrom				
2,01 Mat & Helse, inkl. lager	85			
2,02 Kunst & håndverk, inkl. lager	150		Inkl. materiallager, maskinrom	
2,03 Keramikkrom.				
2,04 Rom for keramikkovn (Avklaring kreves)	5			
2,05 Real FAG/teknologi	70			
2,06 Bibliotek/mediatek	100			
2,07 Musikk	80			
2,08 Lagerrom musikk	10			
2,09 Elevtoaletter spesialrom	10			
Sum fagrom	510	2,1		
2,1 Kroppsøvingssal	200			
2,11 Elevgarderober	60			
2,12 Dusj- og tørkerom	40			
2,13 Lærergarderober	10			
2,14 Utstyrs- og lager	30			
Sum kroppsøving	340	1,4		
3.0 Administrasjonsavdeling				
3,01 Forkontor	10			
3,02 Kontor for rektor	15			
3,03 Annen administrasjon (avd.led. etc.)	20			
3,04 Flerbrukskontor (PPT, sosialfaglig, baseansvarlig i SFO m.fl.)	10		Arb.plasser for varierende bruk	
3,05 Arkivrom	8			
3,06 Hvilerom	8			
3,07 Møterom	20			
3,08 Rekvisita/kopi	20			
3,09 Garderobe m/wc	6			
Sum administrasjon	117	0,5		
4.0 Personalavdeling				
4,01 Pauserom/møterom for personalet, inkl tekjøkken	60			
4,03 Møterom.	30			
4,04 Arbeidsplasser for lærerne	120		20 lærere	
4,05 Kopirom	10			
4,06 Garderober/toaletter for personalet	20			
Sum personal	240	1,0		
5.0 Vestibyle og forsamlingsal				
5,01 Forsamlingsal m/scene - kantine	200			
5,02 Serveringskjøkken (inkl. SFO-kjøkken)	20			
5,03 Vestibyle m/garderobe og toaletter	40			
5,04 Utstyrs- og lager	20			
5,05 Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	20			
5,06 Tilsynsvaktrom	6			
Sum forsamlingsal	306	1,2		
6.0 Skolehelsetjenesten				
6,01 Kontor for helsetjeneste	15			
6,02 Venterom	8			
6,03 HC – wc	5			
Sum skolehelsetjeneste	28	0,1		
7.0 Andre rom				
7,01 Vaktmesterkontor	20			
7,02 Lager for uteredskap	10			
7,03 Bokmagasin	15			
7,04 Lager for pulter etc.	30			
Sum andre rom	75	0,3		
Netto programareal, funksjonsarealer	2676			
Netto snittareal pr elev		10,9		

3. Romprogram Kapp skole alternativ null

Arealprogram for Kapp barneskole - netto funksjonsareal				
Skolen ble planlagt og bygget for 280 elever/ 40 pr klasstrinn.				
1.0	Hjemmebaser mv	7 klasser 280 elever	Snittareal pr elev	Kommentarer
1,01	Klasserom, grupperom etc.	812		116 kvm pr klasse til kl.rom og grupperom
1,02	Garderobeareal elever	230		ca 0,8 kvm pr elev
1,03	Toaletter	35		2,5 kvm. Pr toalett, 1 toalett pr 20 elever
1,04	Und.rom for spesialundervisning	50		
1,05	SFO-baser (15 kvm pr klasse)	80		20 kvm pr klasstrinn 1.- 4. kl
1,06	Rom for uteleker/-materieell SFO	20		
	Sum hjemmeareal	1227	4,4	
2.0	Fagrom			
2,01	Mat & Helse, inkl. lager	85		
2,02	Kunst & håndverk, inkl. lager	150		Inkl. materiallager, maskinrom
2,03	Keramikkrom.			
2,04	Rom for keramikkovn (Avklaring kreves)	5		
2,05	Realfag/teknologi	70		
2,06	Bibliotek/mediatek	100		
2,07	Musikk	80		
2,08	Lagerrom musikk	10		
2,09	Elevtoaletter spesialrom	10		
	Sum fagrom	510	1,8	
2,1	Kroppspøvingssal	200		
2,11	Elevgarderober	60		
2,12	Dusj- og tørkerom	40		
2,13	Lærergarderober	10		
2,14	Utstyrslager	30		
	Sum kroppspøving	340	1,2	
3.0	Administrasjonsavdeling			
3,01	Forkontor	10		
3,02	Kontor for rektor	15		
3,03	Annen administrasjon (avd.led. etc.)	20		
3,04	Flerbrukskontor (PPT, sosialfaglig, baseansvarlig i SFO m.fl.)	10		Arb.plasser for varierende bruk
3,05	Arkivrom	8		
3,06	Hvilerom	8		
3,07	Møterom	20		
3,08	Rekvizita/kopi	20		
3,09	Garderobe m/wc	6		
	Sum administrasjon	117	0,4	
4.0	Personalavdeling			
4,01	Pauserom/møterom for personalet, inkl te	65		
4,03	Møterom.	30		
4,04	Arbeidsplasser for lærerne	150		25 lærere
4,05	Kopierom	10		
4,06	Garderober/toaletter for personalet	30		
	Sum personal	285	1,0	
5.0	Vestibyle og forsamlingsal			
5,01	Forsamlingsal m/scene - kantine	200		
5,02	Serveringskjøkken (inkl. SFO-kjøkken)	20		
5,03	Vestibyle m/garderobe og toaletter	40		
5,04	Utstyrslager	20		
5,05	Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	20		
5,06	Tilsynsvaktrom	6		
	Sum forsamlingsal	306	1,1	
6.0	Skolehelsetjenesten			
6,01	Kontor for helsetjeneste	15		
6,02	Venterom	8		
6,03	HC – wc	5		
	Sum skolehelsetjeneste	28	0,1	
7.0	Andre rom			
7,01	Vaktmesterkontor	20		
7,02	Lager for utredskap	10		
7,03	Bokmagasin	15		
7,04	Lager for pulter etc.	30		
	Sum andre rom	75	0,3	
Netto programareal, funksjonsarealer		2888		
Netto snittareal pr elev			10,3	

4. Romprogram for små barneskoler – alternativ null

Arealprogram for barneskoler - 1 klasserekke med små klasser				
Arealprogram for Nordli, Totenviken og Vilberg skoler. Kapasitet pr trinn 20/22 elever, kapasitet pr skole 140/154 elever.				
1.0 Hjemmebaser mv	7 klasser 154 elever	Snittareal pr elev	Kommentarer	
1,01 Klasserom, grupperom etc.	448		64 kvm pr klasse til kl.rom og grupperom	
1,02 Garderobeareal elever	123		ca 0,8 kvm pr elev	
1,03 Toaletter	20		2,5 kvm. Pr toalett, 1 toalett pr 20 elever	
1,04 Und.rom for spesialundervisning	40			
1,05 SFO-baser (15 kvm pr klasse)	48		12 kvm pr klasse 1.- 4. kl	
1,06 Rom for uteleker/-materiell SFO	15			
Sum hjemmeareal	694	4,5		
2.0 Fagrom				
2,01 Mat & Helse, inkl. lager	85		Sambruk med SFO	
2,02 Kunst & håndverk, inkl. lager	120		Inkl. materiallager, maskinrom	
2,03 Keramikkrom.				
2,04 Rom for keramikkovn (Avklaring kreves)	5			
2,05 Real FAG/teknologi	56			
2,06 Bibliotek/mediatek	80			
2,07 Musikk	64			
2,08 Lagerrom musikk	8			
2,09 Elevtoaletter spesialrom	8			
Sum fagrom	426	2,8		
2,1 Kroppsøvingssal	200			
2,11 Elevgarderober	48			
2,12 Dusj- og tørkerom	32			
2,13 Lærergarderober	8			
2,14 Utstyrslager	24			
Sum kroppsøving	312	2,0		
3.0 Administrasjonsavdeling				
3,01 Forkontor	10			
3,02 Kontor for rektor	15			
3,03 Annen administrasjon (avd.led., PPT, baseansvarlig SFO, m.fl..)	24			
3,05 Arkivrom	8			
3,06 Hvilerom	8			
3,07 Møterom	20			
3,08 Rekvisita/kopi	20			
3,09 Garderobe m/wc	6			
Sum administrasjon	111	0,7		
4.0 Personalavdeling				
4,01 Pauserom/møterom for personalet, inkl te	36			
4,03 Møterom.	20			
4,04 Arbeidsplasser for lærerne	60		Antatt 10 lærerstillinger	
4,05 Kopirom	10			
4,06 Garderober/toaletter for personalet	16			
Sum personal	142	0,9		
5.0 Vestibyle og forsamlingsal				
5,01 Forsamlingsal m/scene - kantine	160			
5,02 Serveringskjøkken (inkl. SFO-kjøkken)	20			
5,03 Vestibyle m/garderobe og toaletter	40			
5,04 Utstyrslager	20			
5,05 Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	15			
5,06 Tilsynsvaktrom	6			
Sum forsamlingsal	261	1,7		
6.0 Skolehelsetjenesten				
6,01 Kontor for helsetjeneste	15			
6,02 Venterom	6			
6,03 HC – wc	5			
Sum skolehelsetjeneste	26	0,2		
7.0 Andre rom				
7,01 Vaktmesterkontor	20			
7,02 Lager for utredskap	10			
7,03 Bokmagasin	15			
7,04 Lager for pulter etc.	20			
Sum andre rom	65	0,4		
Netto programareal, funksjonsarealer	2037			
Netto snittareal pr elev		13,2		

5. Romprogram ungdomsskoler

Arealprogram for ungdomsskoler - Østre Toten				
1.0	Hjemnebasert mv	9 klasser/ 270 elever	12 klasser/ 360 elever	Kommentarer
1,1	Klasserom, grupperom etc	720	960	80 kvm pr klasse, min. 65 kvm pr klasserom
1,2	Garderobeareal elever	95	126	10,5 kvm pr klasse
1,3	Toaletter	34	45	20 elever pr toalett/2,5 kvm pr toalett
1,4	Bibliotek/digitalt verksted mm	100	100	
1,5	Bokmagasin	15	15	
1,6	Und.rom for spes.grupper	55	55	
	Til sammen			
2.0	Spesialrom			
2,01	Skolekjøkken m/lager	90	90	Hvis undervisning skal gjennomføres med inntil 30 elever/8 stasjoner, må rommet være min 120 kvm
2,02	Kunst- og håndverksfag og valgfag	160	160	Ved undervisning i fulle klasser trengs store rom
2,03	Rom for keramikkbrenn	5	5	
2,04	Natur- og miljøfagområde inkl. forberedelse/lager	90	90	Inkl. lager/forberedelse. 6 u/t pr klasserekke (8-10). Nok areal til å gjennomføre praktisk/lab i alle timer i fulle klasser.
2,05	Musikk	80	80	
2,06	Musikkredigeringsrom	6	6	
2,07	Gruppe-/øvingsrom musikk	20	20	
2,08	Lagerrom musikk	10	10	
2,09	Elevtoaletter spesialrom			
2,1	Flerbrukshall/KRØ	200	200	
2,2	Elevgarderober	30	30	
2,3	Dusj- og tørkerom	36	36	
2,4	Lærergarderober	10	10	
2,5	Apparatrom/lager for gymutstyr	30	30	
2,6	Rom for utendørs idrettsmateriell	10	10	
	Til sammen			
3.0	Administrasjonsavdeling			
3,1	Forkontor	15	15	
3,2	Kontor for rektor	15	15	
3,3	Annen administrasjon	72	84	Her er tenkt 1-2 avd.ledere, 1 rådgiver (15kvm), 1 sos.lærer, 1 ikt-ansvarlig, 1 flerbrukskontor/PPT etc., 1 miljøarbeider/elevrådskt.
3,4	Arkivrom	10	10	
3,5	Rekvisitalager/kopi	15	15	
3,6	Hvilerom	8	8	
3,7	Møterom	20	20	
3,8	Garderobe m/wc	5	5	
	Til sammen			
4.0	Personalavdeling			
4,1	Pauserom for personalet	60	60	Brukes også som møterom for større grupper
4,2	Tekjøkken	5	5	
4,3	Møterom	30	30	
4,4	Arbeidsplasser for personalet	108	144	beregnet ca 2 lærere pr klasse x 6 kvm
4,5	Kopieringsrom	10	10	
4,8	Garderober/dusj/toaletter for personalet	40	40	
	Til sammen			
5.0	Auditorier			
5,1	Forsamlingshall/auditorium m/elevkantene	150	150	
5,2	Serveringskjøkken	25	25	
5,3	Vestibyle m/garderobe og toaletter	40	40	
5,4	Lager	15	15	
	Til sammen			
6.0	Skolehelsetjenesten			
6,1	Kontorer for helsesøster	15	15	
6,2	Venterom	6	6	
6,3	HC – wc	5	5	
	Til sammen			
7.0	Andre rom			
7,5	Tilsynsvakt	6	6	
7,7	Bok- og papirlager	15	15	
7,8	Lager for pulter m.v.	30	30	
	Til sammen			
	Sum netto programareal	2516	2846	
	Brutto/nettofaktor	1,6	1,6	
	Brutto areal	4 026	4 554	
	BTA per elev	14,9	12,6	
	NTA per elev	9,3	7,9	

6. Romprogram barneskole 14 klasser

Arealprogram for barneskoler 14 klasser - netto funksjonsareal				
1.0	Hjemmebaser mv	14 klasser 392 elever	Snittareal pr. Elev	Kommentarer
1,01	Klasserom, grupperom etc.	1120		80 kvm pr klasse til kl.rom og grupperom
1,02	Garderobeareal elever	320		ca 0,8 kvm pr elev
1,03	Toaletter	50		2,5 kvm. Pr toalett, 1 toalett pr 20 elever
1,04	Und.rom for spesialundervisning	50		
1,05	SFO-baser (15 kvm pr klasse)	120		15 kvm pr klasse 1.- 4. kl
1,06	Rom for uteleker/-materiell SFO	30		
	Sum hjemmeareal	1690	4,3	
2.0	Fagrom			
2,01	Mat & Helse, inkl. lager	85		
2,02	Kunst & håndverk, inkl. lager	150		2 rom à 70 kvm + materiallager, maskinrom
2,03	Keramikkrom.			
2,04	Rom for keramikkovn (Avklaring kreves)	5		
2,05	Realfag/teknologi	70		
2,06	Bibliotek/mediatek	100		
2,07	Musikk	80		
2,08	Lagerrom musikk	10		
2,09	Elevtolaletter spesialrom	10		
	Sum fagrom	510	1,3	
2,1	Kroppsvøyingssal	200		
2,11	Elevgarderober	60		
2,12	Dusj- og tørkerom	40		
2,13	Lærergarderober	10		
2,14	Utstyrlager	30		
	Sum kroppsvøying	340	0,9	
3.0	Administrasjonsavdeling			
3,01	Forkontor	10		
3,02	Kontor for rektor	15		
3,03	Annen administrasjon (avd.led. etc.)	40		
3,04	Flerbrukskontor (PPT, baseansvarlig i SFO m.fl.)	10		Arb.plasser for varierende bruk
3,05	Arkivrom	8		
3,06	Hvilerom	8		
3,07	Møterom	20		
3,08	Rekvisita/kopi	20		
3,09	Garderobe m/wc	6		
	Sum administrasjon	137	0,3	
4.0	Personalavdeling			
4,01	Pauserom/møterom for personalet, inkl te	65		
4,03	Møterom.	30		
4,04	Arbeidsplasser for lærerne	144		
4,05	Kopirom	10		
4,06	Garderober/toaletter for personalet	30		
	Sum personal	279	0,7	
5.0	Vestibyle og forsamlingsal			
5,01	Forsamlingsal m/scene - kantine	200		
5,02	Serveringskjøkken (inkl. SFO-kjøkken)	20		
5,03	Vestibyle m/garderobe og toaletter	40		
5,04	Utstyrlager	20		
5,05	Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	30		
5,06	Tilsynsvaktrom	6		
	Sum forsamlingsal	316	0,8	
6.0	Skolehelsetjenesten			
6,01	Kontor for helsetjeneste	15		
6,02	Venterom	8		
6,03	HC – wc	5		
	Sum skolehelsetjeneste	28	0,07	
7.0	Andre rom			
7,01	Vaktmesterkontor	20		
7,02	Lager for utredskap	10		
7,03	Bokmagasin	20		
7,04	Lager for pult etc.	30		
	Sum andre rom	80	0,2	
Netto programareal, funksjonsarealer		3380	8,6	
Brutto areal (brutto/nettofaktor 1,6)		5408	13,8	

7. Romprogram ungdomsskoler 18 klasser

Arealprogram for ungdomsskole - 18 klasser - Østre Toten				
1.0 Hjemmebaser mv		18 klasser/ 540 elever	Kvm pr elev	Kommentarer
1,1	Klasserom, grupperom etc	1440		80 kvm pr klasse, min. 65 kvm pr klasserom
1,2	Garderobeareal elever	190		10,5 kvm pr klasse
1,3	Toaletter	58		20 elever pr wc
1,4	Bibliotek/digitalt verksted mm	150		
1,5	Bokmagasin	20		
1,6	Und.rom for spes.grupper	55		
	Til sammen	1913		
2.0 Spesialrom				
2,01	Skolekjøkken m/lager	140		Hvis undervisning skal gjennomføres med inntil 30 elever/8 stasjoner, må rommet være min 120 kvm
2,02	Kunst- og håndverksfag og valgfag.	225		Ved undervisning i fulle klasser trengs store rom
2,03	Rom for keramikkovn	5		
2,04	Natur- og miljøfag	170		Inkl. lager/forberedelse. 6 u/t pr klasserekke (8-10). Nok areal til å gjennomføre praktisk/lab i alle timer i fulle klasser.
2,05	Musikk	80		2,2 u/t pr klasserekke (8-10)
2,06	Musikkredigeringsrom	6		
2,07	Gruppe-/øvingsrom musikk	30		
2,08	Lagerrom musikk	10		
2,09	Elevtoaletter spesialrom	15		1 HC-WC, 4 vanlige WC
2,1	Flerbrukshall/KRØ	400		For 18 klasser er det behov for dobbel gymsal med lyddempende skillevegg.
2,2	Elevgarderobes	120		Det trengs dobbel garderobe for hver sal.
2,3	Dusj/HC-WC	72		Det trengs dobbel dusj for hver sal.
2,4	Lærergarderobes	20		
2,5	Apparatrom/lager for gymtstyr	60		
2,6	Rom for utendørs idrettsmateriell	10		
	Til sammen	1363		
3.0 Administrasjonsavdeling				
3,1	Forkontor	15		
3,2	Kontor for rektor	15		
3,3	Annen administrasjon	85		Her er tenkt 3 avd.ledere, 1 rådgiver (15kvm), 1 sos.lærer, 1 ikt-ansvarlig, 1 flerbrukskontor/PPT etc., 1 miljøarbeider
3,4	Arkivrom	10		
3,5	Rekvisitalager/kopi	20		
3,6	Hvilerom	8		
3,7	Møterom	20		
3,8	Garderobe m/wc	5		
	Til sammen	178		
4.0 Personalavdeling				
4,1	Pauserom for personalet	70		
4,2	Tekjøkken	10		
4,3	Møterom	40		
4,4	Arbeidsplasser for personalet	185		Beregnet ca 1,7 årsverk pr klasse x 6 kvm.Må tas høyde for at deltidsstillinger kan gi flere stillinger.
4,5	Kopieringsrom	10		
4,8	Garderobes/dusj/toaletter for personalet	45		
	Til sammen	360		
5.0 Auditorier				
5,1	Forsamlingssal m/kantine	250		
5,2	Serveringskjøkken	25		
5,3	Vestibyle m/garderobe og toaletter	40		
5,4	Lager stoler og bord?	20		
	Til sammen	335		
6.0 Skolehelsetjenesten				
6,1	Kontorer for helsesøster	20		
6,2	Venterom	8		
6,3	HC – wc	5		
6,4	Lagerrom	4		
	Til sammen	37		
7.0 Andre rom				
7,5	Tilsynsvakt	6		
7,7	Bok- og papirlager	20		
7,8	Lager for pulter m.v.	40		
	Til sammen	66		
8.0 Tekniske rom				
	Sum netto programareal	4252	7,9	
	Brutto areal (brutto/nettofaktor 1,6)	6 803	12,6	

8. Romprogram barnehager

Arealprogram barnehager Oslo kommune										
Arealtype	Beskrivelse	4 avdelinger			6 avdelinger			8 avdelinger		
		Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum
Lekeareal	Hovedrom	4	30	120	6	30	180	8	30	240
	Temarom	4	15	60	6	15	90	8	15	120
	Spiseplass	4	16,5	66	6	16,5	99	8	16,5	132
	Fingarderober	4	10,6	42,4	6	10,6	63,6	8	10,6	84,8
	Sum lekeareal			288,4			432,6			576,8
Annet	Kjøkken	1	26	26	1	46	46	1	52	52
	Grov-garderober	1	33	33	1	49	49	1	65	65
	Fingarderober	4	4,5	18	6	4,5	27	8	4,5	36
	Stellerom	2	10	20	3	10	30	4	10	40
	HC-toalett	2	5	10	2	5	10	3	5	15
	Toalett	5	2	10	8	2	16	11	2	22
	Møterom	1	11	11	2	11	22	3	11	33
	Pauserom	1	20	20	1	28	28	1	40	40
	Kontorer	1	12	12	2	10	20	1	28	28
	Arbeidsplasser	4	2	8	6	2	12	8	2	16
	Personalgarderober	1	9	9	1	14	14	1	18	18
	Personal WC/dusj	2	5	10	2	5	10	3	5	15
	Lager/kopi	3	3	9	4	3	12	5	3	15
	Matbod	1	5	5	2	5	10	2	5	10
	Renholdssentral	1	13	13	1	15	15	1	15	15
	Sum andre arealer			214			321			420
	Sum netto areal			502,4			753,6			996,8
	Brutto/nettofaktor			1,25			1,25			1,25
	Brutto areal			628			942			1246
	Plasser (SBE)			72			108			144
	BTA per plass			8,72			8,72			8,65
	Lekeareal per plass			4,0			4,0			4,0

9. Tomtestørrelse i skoler og barnehager

I dette vedlegget beregner vi tomtebehovet for dagens skoler og barnehager og for nye alternativer. Vi sammenligner tomtebehovet med den tomten som er tilgjengelig.

Anbefalingene bygger på veileder fra NMBU/UDIR NMBU rapport, Ås 2019, ISBN: 978-82-575-1659-8. Rapporten er tilgjengelig på internett. Veilederen handler bare om uteområdet for barna, det vil si den delen av tomten som er avsatt til lek og elevaktiviteter. Tomten må i tillegg ha plass til bygget og parkering/trafikkareal.

- Uteareal: Veilederen sier 30 m² per elev i grunnskolen i spredtbygde strøk, 18 m² i tettbygde strøk. For barnehager 25 m² per barn, det vil si 19 m² per plass (små barn teller dobbelt).
- Bygget: Vi må ha plass til byggets grunnflate. Det vil si brutto areal delt på antall etasjer.
- Trafikkareal: Vi tar bare med parkeringsareal. Vi regner med 1 plass per årsverk i skolen og 2 plasser per årsverk i barnehagene (foreldre må parkere ved levering og henting av barn). Vi regner 20 m² per parkeringsplass.

Tomter tilgjengelig. Tomtestørrelsen er gjennomgått av kommunen. Tomt for Vilberg barnehage og Kapp barnehage er anslag (barnehagen bruker deler av større tomter).

Konklusjon: Tomtene er store nok i alle tilfeller, bortsett fra felles ny ungdomsskole på Lena. Både dagens tomt og alternativ tomt er litt mindre enn anbefalt i spredtbygd strøk. Begge tomtene er store nok etter anbefalingen for tettbygde strøk (18 m² per elev i stedet for 30 m² per elev).

Skole	Tomt mål	Elevener 2020	Kapasitet	Ansatte årsverk	Bygg kvm	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Hoffsvangen	16,5	190	210	29	3 979	1	30	6 300	3 979	588	10 867	11	6
Kapp	27,5	239	280	39	4 621	1	30	8 400	4 621	784	13 805	14	14
Kolbu	24,0	162	245	34	4 282	1	30	7 350	4 282	686	12 318	12	12
Lena	19,5	269	300	42	6 229	1	30	9 000	6 229	840	16 069	16	3
Nordli	11,0	79	154	22	3 259	1	30	4 620	3 259	431	8 310	8	3
Skreia	19,0	199	270	38	5 298	1	30	8 100	5 298	756	14 154	14	5
Stange	22,0	187	210	29	3 979	1	30	6 300	3 979	588	10 867	11	11
Totenviken	20,0	88	154	22	3 259	1	30	4 620	3 259	431	8 310	8	12
Vilberg	21,0	103	154	22	3 259	1	30	4 620	3 259	431	8 310	8	13
Sum skoler	181	1 516	1 977	277	38 165			59 310	38 165	5 536	103 011	103	77
Nordli til Kapp	27,5	318	392	55	5 400	2	30	11 760	2 700	1 098	15 558	16	12
Vilberg og Kolbu til Lena	19,5	265	392	55	5 400	2	30	11 760	2 700	1 098	15 558	16	4
Stange og Totenviken til Skreia	19,0	275	392	55	5 400	2	30	11 760	2 700	1 098	15 558	16	3
Ny U6 på Lena på dagens tomt	19,5	468	540	76	6 800	2	30	15 600	3 400	1 512	20 512	21	- 1
Ny U6 på Lena på ny tomt	16,0	468	540	76	6 800	2	30	15 600	3 400	1 512	20 512	21	- 5
Barnehager	Tomt mål	Plasser 2020	Kapasitet	Ansatte årsverk	Bygg kvm	Etasjer	Behov uteområde per plass	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Hoffsvangen	5,5	88	88	16	792	1	19	1 711	792	627	3 130	3	2
Kapp	5,0	121	120	21	1 080	1	19	2 333	1 080	840	4 253	4	1
Kolbu	10,0	85	88	16	792	1	19	1 711	792	627	3 130	3	7
Nordli	5,0	53	54	10	486	1	19	1 050	486	400	1 936	2	3
Oliviabakken	6,0	53	56	10	504	1	19	1 089	504	413	2 006	2	4
Vilberg	4,0	39	38	7	342	1	19	739	342	293	1 374	1	3
	35,5	439	444	80	3 996			8 633	3 996	3 200	15 829	16	20
Vilberg til Oliviabakken	6,0	92	108	19	952	1	19	2 100	952	760	3 812	4	2
Ny Nordli barnehage	5,0	53	108	19	952	1	19	2 100	952	760	3 812	4	1

10. Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse

Vi vil drøfte de tre spørsmålene som vi oppfatter som de viktigste, sett fra lokalsamfunnetnes side:

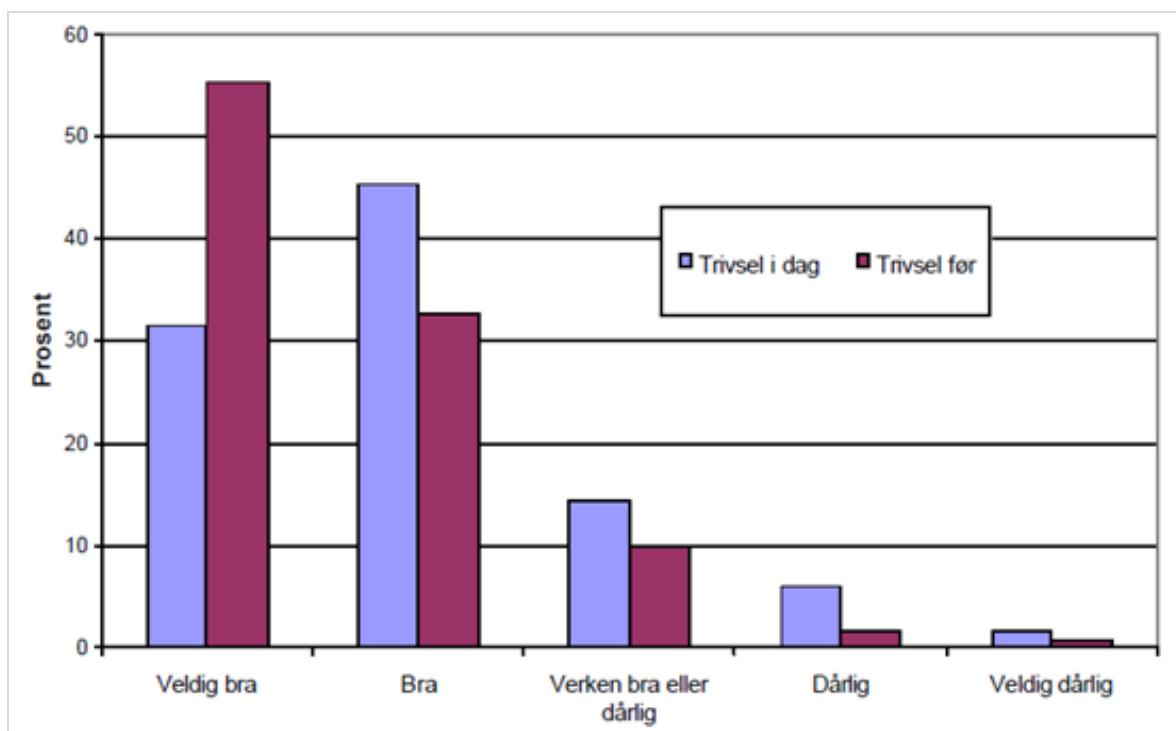
- ▶ Elevene og familiene trives bedre med en lokal skole
- ▶ Folketallet i bygda vil synke uten skole
- ▶ Samholdet i bygda vil bli dårligere uten lokal skole

Elevenes trivsel

Det er gjort en stor norsk undersøkelse om konsekvenser for elever og foreldre av skolenedleggelse. Nordlandsforskning gikk gjennom 35 skolenedleggelse. Undersøkelsen er gjort i 2003, og handler om nedleggelse de tre siste år. Dette var skoler av ulik størrelse. I spørreundersøkelsen er det bare tatt med tilfeller der skoleveien økte med mer enn 10 kilometer. Både elever og foreldre ble spurt om hvordan de opplevde endringen. Svarprosenten var 60 %.

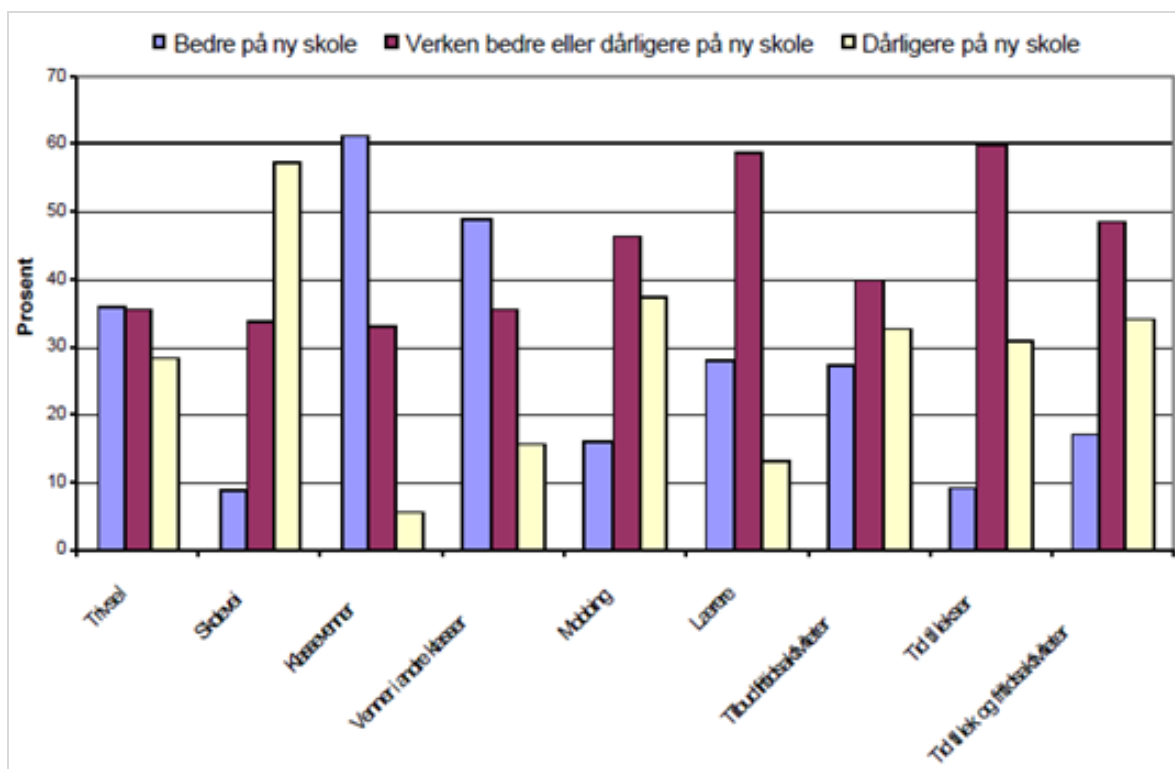
Konklusjonen i denne undersøkelsen er at skolenedleggelse påvirker elevenes trivsel i negativ retning, men ikke særlig mye. Foreldrene vurderer konsekvensene som mer negativ enn elevene.

Elevene svarer at de trives godt på den nye skolen. 75 % oppgir «veldig bra» eller «bra». På den gamle skolen var tilsvarende tall 88 %. Tallene fremgår av figuren under.

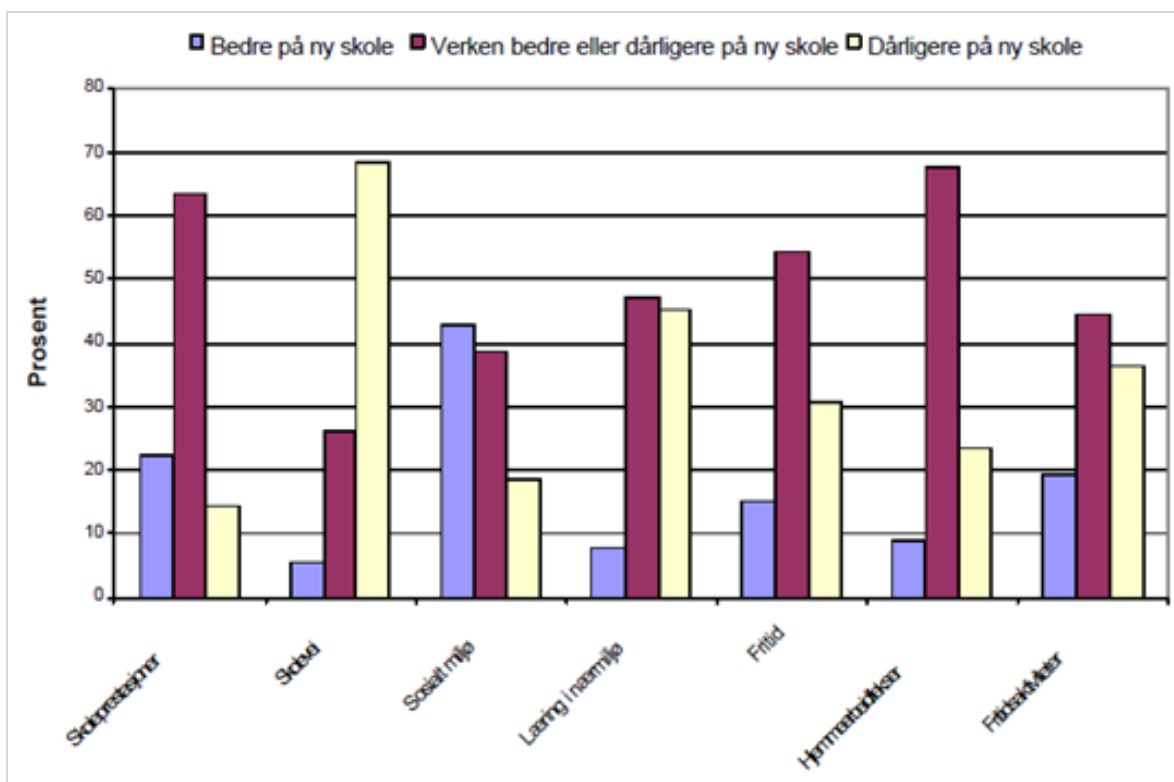
Figur 67: Elevenes trivsel på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Elevene ble også spurt mer detaljert om hvordan de vurderte det gamle og nye skoletilbudet. De svarer at mye er som før. Endringene er små når det gjelder trivsel, undervisning, mobbing, fritidsaktiviteter og tid til aktiviteter/lekser. Noen forandringer er tydelige. Det mest positive er at de har fått flere venner på den nye skolen. Det mest negative er at skoleveien er blitt dårligere. Svarene fremgår av figuren under.

Figur 68: Elevenes sammenligning av gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Foreldrene mener også at det meste er som før. Det gjelder skoleprestasjoner, fritidsaktiviteter og tid til hjemmelekser. Skoleskyssen og forholdet til nærmiljøet er blitt dårligere. Forbedret sosialt miljø er det mest positive. I gjennomsnitt vurderer foreldrene skolebyttet som mer negativt enn elevene selv. Svarene framgår av figuren under.

Figur 69: Foreldrenes sammenligning av skoletilbudet på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Rapporten konkluderer med at elever med lengst skolevei opplever endringen som minst positiv. De eldste elevene opplever endringen som mer positiv enn de yngste.

Utviklingen av folketall og samhold i bygda

Det er gjort lite eller ingen norsk forskning på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelser (professor i pedagogikk Thomas Nordahl, intervju med Østlendingen 20.11.2009). Vi har funnet to relevante danske undersøkelser.

30 nedleggelser 1991–1999

Et viktig bidrag er den danske rapporten «Skolenedleggelse – hvilken betydning har det for lokalsamfundet» (Egelund og Laustsen, 2004).

Egelund og medarbeiderne intervjuet innbyggere i 30 danske bygder, der små skoler var nedlagt mellom 1990 og 1999. Gjennomsnittsstørrelsen på nedleggingstidspunktet var 70 elever. Intervjuene skjedde 3–10 år etter nedleggelsen.

Undersøkelsen tester følgende hypoteser:

- ▶ Skolenedleggelse reduserer husprisene
- ▶ Skolenedleggelse reduserer kulturtilbudet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer lokal identitet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer bygdas infrastruktur
- ▶ Skolenedleggelse reduserer samholdet i bygda
- ▶ Skolenedleggelse fører til opprettelse av friskole

Forskerne finner ut at bygdene utvikler seg svært ulikt etter skolenedleggelse. Det er to grupper: de levende bygdene og de som tørker ut.

Forskerne finner at en del av bygdene virker temmelig upåvirket av skolenedleggelsen. De har et rikt sosialt liv, gjerne sentrert rundt det tidligere skolehuset. Boligprisene har ikke sunket, og det er kommet mange nye barnefamilier til stedet. Foreningslivet har bestått. Samholdet i bygda beskrives som godt. Det er butikk på stedet. Bygda lever.

Det som kjennetegner disse bygdene er:

- ▶ At de ligger i pendlingsområdet til en større by
- ▶ At de ligger nær gode veier
- ▶ At de er attraktive steder å bo, nær sjøen, med utsikt eller nær skogen.
- ▶ De hadde et rikt sosialt liv også før skolenedleggelsen

Dette er attraktive steder å flytte til for barnefamilier i det byområdet bygda er en del av.

Det er ikke alle slike naturskjønne bygder med gode pendlingsmuligheter som forblir tette lokalsamfunn, skriver forskerne. Noen bygder med naturlige fortrinn er endt opp som sovebyer. De har tiltrukket seg nye innbyggere, men disse er mer orientert mot storsamfunnet. Forskerne konkluderer med at det trengs entreprenører lokalt, lokale ledere som setter i gang og tar ansvar for lokale aktiviteter. Slike mennesker finnes litt tilfeldig rundt om i samfunnet.

På den andre siden finner forskerne en del bygder som har forfalt etter skolenedleggelsen. Dette er først og fremst bygder som ikke har de kvalitetene barnefamilier etterspør på boligmarkedet. De ligger for langt fra byen eller de er mindre attraktive bosteder av andre grunner (mye trafikk, for eksempel). Disse bygdene forfalt ikke plutselig som lokalsamfunn etter at skolen forsvant. De forfalt i lang tid før skolen forsvant. Elevtallet gikk ned i lang tid før skolen ble lagt ned. Ressurssterke mennesker er flyttet til mer attraktive områder nærmere byene. De minst ressurssterke er blitt igjen.

Forskernes konklusjon er at skolenedleggelse har liten betydning for bygdesamfunnet. Det er ikke skolenedleggelsen som fører til fraflytting. Fraflytting skjer som en konsekvens av langt mer dyptgripende samfunnsendringer. Det skyldes endringer i arbeidsmarkedet, bedre transportløsninger, boligmarkedet og kulturelle endringer. Det er heller ikke skolen som holder liv i bygda. «Det er lokalsamfunnet som er basis for skolene – ikke omvendt», skriver Egelund.

Egelund poengterer også det samme som Nordlandsforskning fant ut: trivselen til elevene trues ikke av skolebyttet.

Man kan innvende mot den danske undersøkelsen at avstanden mellom skoler i Danmark er mindre enn i Norge. Skoleskyssen er et minimalt tema i rapporten. Nordlandsforskningens rapport viser at lang skoleskyss er det som oppleves som minst gunstig ved å bytte skole.

94 nedleggelse etter 1990

Teknologisk Institut i Danmark har gjort en mer kvantitativt orientert undersøkelse av samfunnsmessige konsekvenser av skolenedleggelse. (Skoler i landdistrikter, Teknologisk Institut, 2008).

Rapporten sammenligner utviklingen i bygder med skole og bygder der skolen er lagt ned etter 1990. Det er studert 94 skolenedleggelse der det ikke ble opprettet friskole, og der det var mer enn 5 kilometer til den nye skolen. Rapporten måler utviklingen når det gjelder:

- ▶ Boligpriser
- ▶ Folketall
- ▶ Antall barnefamilier

Tallene rapporten viser at utviklingen er mer negativ i områder med skolenedleggelse når det gjelder alle de tre faktorene. Boligprisene utvikler seg dårligere, folketallet synker og antall barnefamilier er lavere enn i bygder med skole.

Forskjellen er mye mindre når skolenedleggelsen skjer innenfor pendlingsområdet til en større by. Bygder utenfor pendlingsavstand skiller seg ut med sterk negativ utvikling.

Dette er statistiske undersøkelser. Det er store forskjeller mellom bygdene, skriver forskerne. De trekker i hovedsak de samme konklusjonene som Egelund: Nedleggelsen av skolen er ikke årsak til tilbakegangen i bygda, men resultatet av en tidligere tilbakegang. Skolene i undersøkelsen har hatt fallende elevtall lenge før de ble lagt ned. Det samme gjelder folketallet.

En nærmere undersøkelse av seks skolenedleggelse konkluderer med at skolenedleggelsen i alminnelighet vil få noen negative konsekvenser på lengre sikt:

- ▶ Foreningslivet i bygda stagnerer ved at aktiviteter flyttes til de nye skolene
- ▶ Flere vil velge barnehage utenfor bygda

Dagligvarehandelen er lite påvirket av skolenedleggelsen. Handlemønsteret styres av mange andre, langt viktigere faktorer. Forskerne mener disse faktorene bidrar til å trekke innbyggere til bygda:

- ▶ Nærhet til arbeidsplassen og byen
- ▶ Naturverdier
- ▶ Kommunens arealpolitikk
- ▶ Gode kommunikasjoner
- ▶ Kulturelle ressurser i bygda, vanskelig å måle

11. Notat om metode fra Rambøll

Oppdragsnavn	Befolkningsprognose på skolekrets nivå for Østre Toten
Prosjekt nr.	1350042579
Kunde	Agenda Kaupang
Notat nr.	1
Versjon	1
Til	Bjørn Brox
Fra	Thorbjørn Faber Geirbo
Kopi	[Navn]
Utført av	Thorbjørn Faber Geirbo
Kontrollert av	Synne Dækko Næss
Godkjent av	Thorbjørn Faber Geirbo

Mål med oppdraget

Østre Toten kommune har gitt et oppdrag til Agenda Kaupang om å lage en ekstern utredning av barnehage- og skolestruktur med konkrete forslag til endringer.

Rambøll lager en befolkningsprognose på skolekrets nivå.

Inndeling av skolekretser

Rambøll har mottatt fra kommunen en oversikt over hvilke grunnkretser som tilhører hvilke skolekretser. Flere av grunnkretsene sender elevene sine til ulike skoler. Kommunen hadde ikke oversikt over hvor mange prosent av hver grunnkrets som tilhører de forskjellige skolekretsene. Vi har derfor i forståelse med kommunen delt opp grunnkretsene på denne måten:

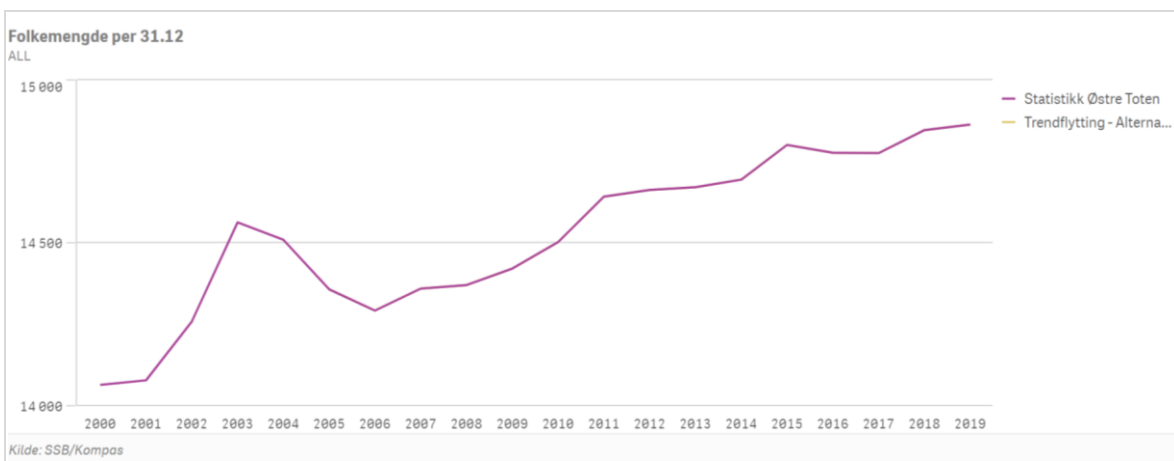
Grunnkretsnummer	Grunnkretsnavn	Plansone	Fordeling(%)
5280000	Uoppgitt grunnkrets	Nordli	100
5280101	Steinsjø	Nordli	100
5280102	Fjell	Nordli	100
5280103	Breili	Nordli	100
5280104	Foss	Nordli	50
5280104	Foss	Kapp	50
5280105	Nøkleberg	Nordli	100
5280106	Bjørmsgård	Nordli	50
5280106	Bjørmsgård	Kapp	50
5280107	Grøtberg	Nordli	33
5280107	Grøtberg	Kapp	33
5280107	Grøtberg	Hoffsvangen	34
5280108	Fauchaldplassen	Kapp	100
5280109	Brygga	Kapp	100
5280110	Rustad	Hoffsvangen	50
5280111	Evenrud	Kapp	100
5280112	Kihle	Kapp	100
5280113	Enge	Kapp	100
5280201	Bjørseth	Hoffsvangen	100
5280202	Fagerlund	Hoffsvangen	100
5280203	Alfstad	Hoffsvangen	100

5280204	Gihle	Kapp	50
5280204	Gihle	Hoffsvangen	50
5280205	Kraby	Hoffsvangen	100
5280206	Valle	Hoffsvangen	100
5280207	Seierstad	Hoffsvangen	100
5280208	Kise	Hoffsvangen	33
5280208	Kise	Kolbu	33
5280208	Kise	Vilberg	34
5280301	Gåserud	Kapp	100
5280302	Hveem	Kapp	33
5280302	Hveem	Hoffsvangen	33
5280302	Hveem	Stange	34
5280303	Hanestad	Kapp	100
5280304	Bilitt	Hoffsvangen	50
5280304	Bilitt	Stange	50
5280305	Hveemsåsen	Stange	100
5280306	Balke	Stange	100
5280307	Fossen	Stange	100
5280308	Prøven	Stange	100
5280309	Alm	Stange	50
5280309	Alm	Totenviken	50
5280310	Kløvstad	Stange	100
5280311	Borgen	Stange	100
5280312	Viksborg	Totenviken	100
5280313	Wang	Totenviken	100
5280314	Reinsby	Totenviken	100
5280315	Fjellhaug	Totenviken	100
5280316	Steinsjøen	Stange	100
5280401	Vilberg	Vilberg	100
5280402	Raddum	Vilberg	100
5280403	Buskum	Vilberg	100
5280404	Stange 2	Stange	100
5280405	Høvern	Stange	100
5280501	Borglund	Kolbu	100
5280502	Haugerud	Kolbu	100
5280503	Huuse	Kolbu	100
5280504	Smeby	Kolbu	50
5280504	Smeby	Vilberg	50
5280505	Grønli	Kolbu	100
5280506	Hoel	Kolbu	50
5280506	Hoel	Vilberg	50
5280507	Kvikstad	Kolbu	50
5280507	Kvikstad	Vilberg	50
5280508	Lund	Kolbu	100

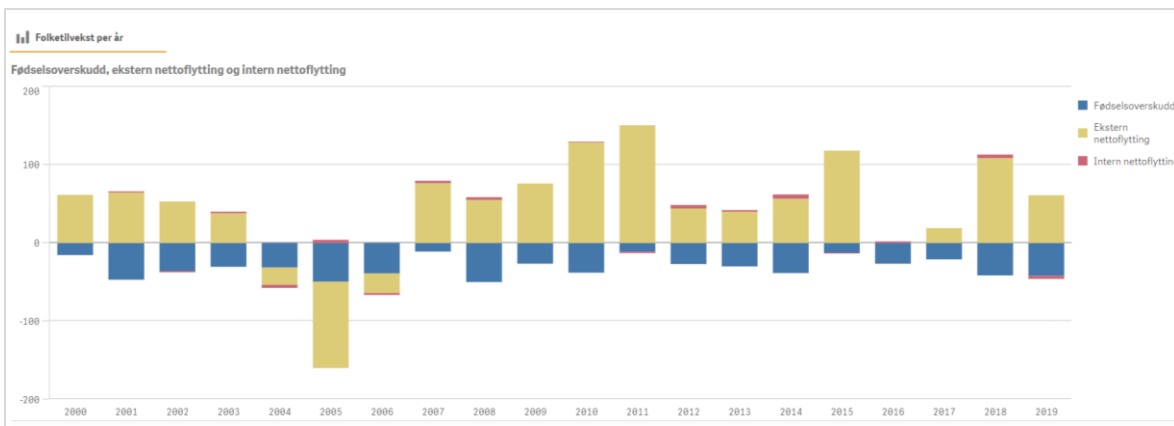
5280509	Flaterud	Kolbu	100
5280510	Bergseng	Vilberg	100
5280511	Skaugerud	Kolbu	100

Befolkningsutvikling 2000–2019

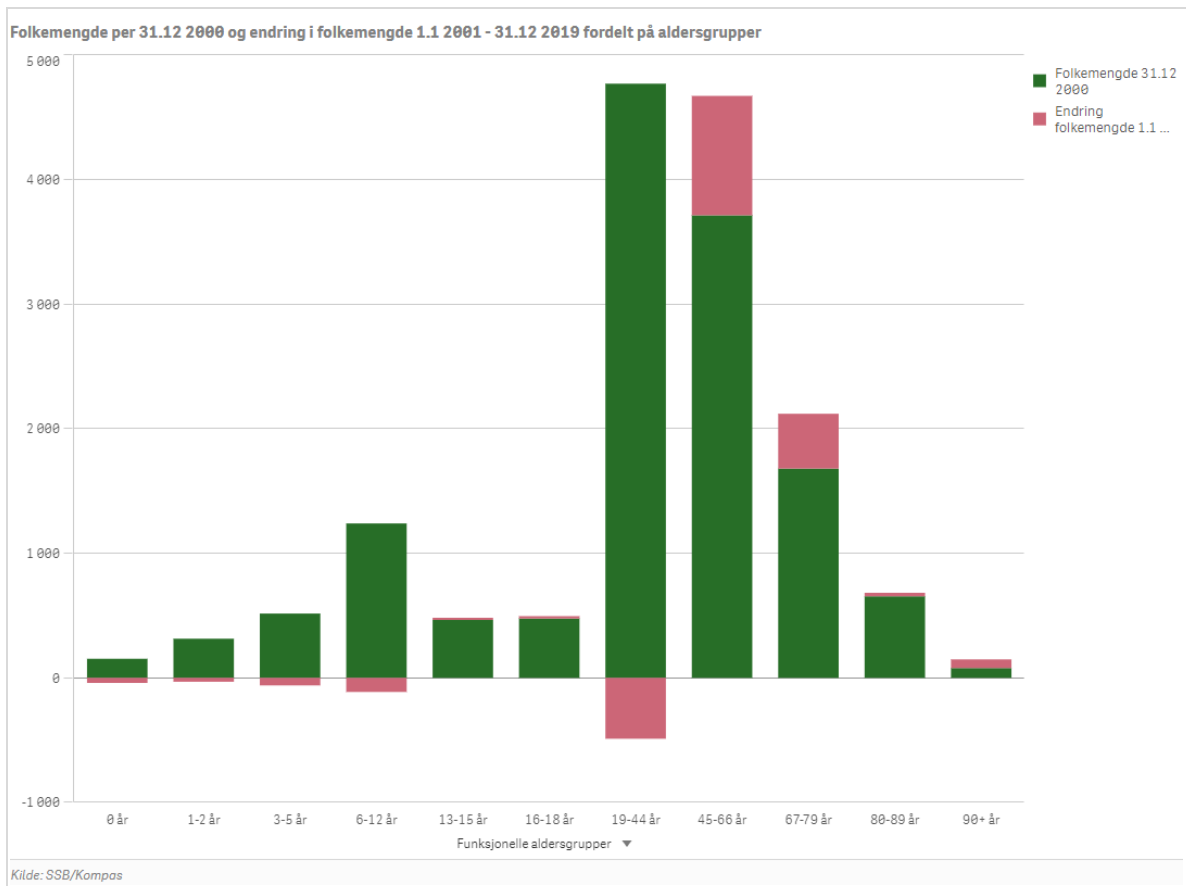
Østre Toten hadde per 31.12.2000 et folketall på 14.065. Ved utgangen av 2019 var folketallet på 14.864. Som vi ser av figuren under har det i denne perioden vært år med både positiv og negativ folketallsutvikling.

Østre Toten har i denne perioden hatt et fødselsunderskudd, det vil si at det var flere innbyggere som døde enn de som ble født. Befolkningsveksten i perioden er derfor et resultat av innflytting fra andre kommuner og andre land. I figuren under vises ekstern nettoflytting som gule søyler, mens fødselsoverskuddet vises i blått. (Rødt viser nettointernflytting, altså summen av flyttebevegelser internt i kommunen. Når tall for hele kommunen vises, skal intern nettoflytting være lik 0. At den vises i figuren under skyldes feil i statistikken, men det er snakk om små verdier.)

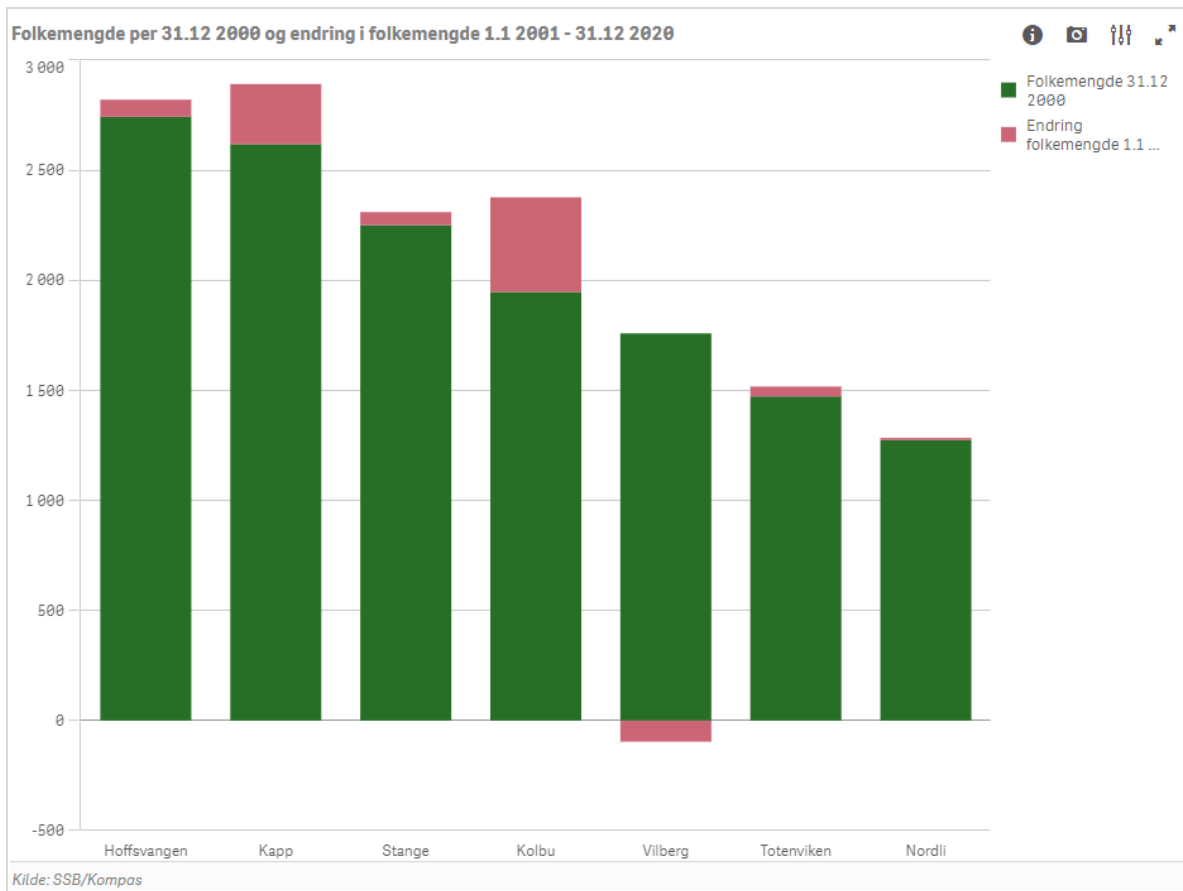

Figuren under viser folkemengden per 31.12. 2000 og endring i folkemengde 1.1.2001–31.12.2019 fordelt på aldersgrupper. Figuren viser at antallet barn bosatt i kommunen har hatt en negativ utvikling i perioden. Kun aldersgruppene 13–15 år og 16–18 år hadde en svak positiv utvikling. Også den reproduktive aldersgruppen 19–44 år hadde en negativ befolkningsutvikling. Vekstrater for aldersgruppene er vist under.

Funksjonelle aldersgrupper	Vekstrate 2001–2019
0 år	-1,5%
1–2 år	-0,5%
3–5 år	-0,6%
6–12 år	-0,5%
13–15 år	0,2%
16–18 år	0,2%
19–44 år	-0,5%
45–66 år	1,2%
67–79 år	1,2%
80–89 år	0,2%
90+ år	3,2%

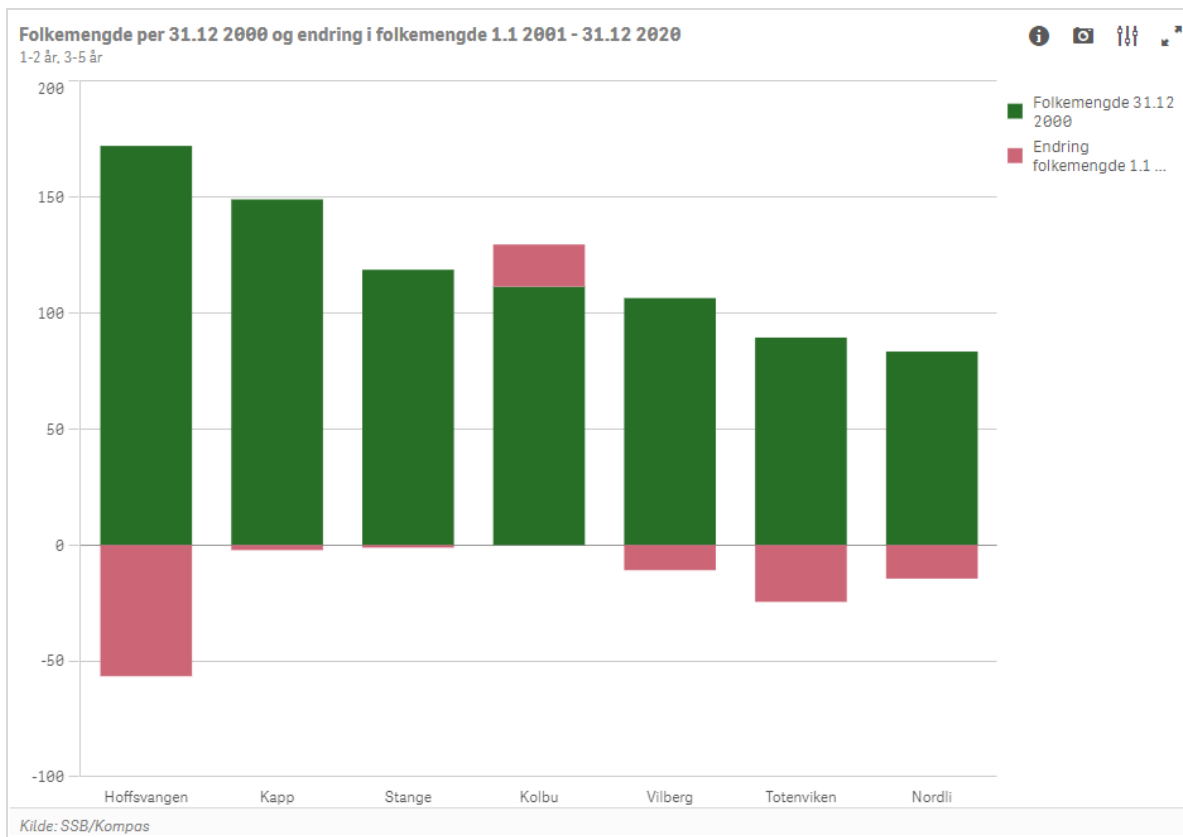
I figuren under er folkemengden fordelt på skolekretser. Grønt viser folkemengden 31.12.2020, mens rødt viser endringen frem til 31.12.2019. Vekstratene er vist under.

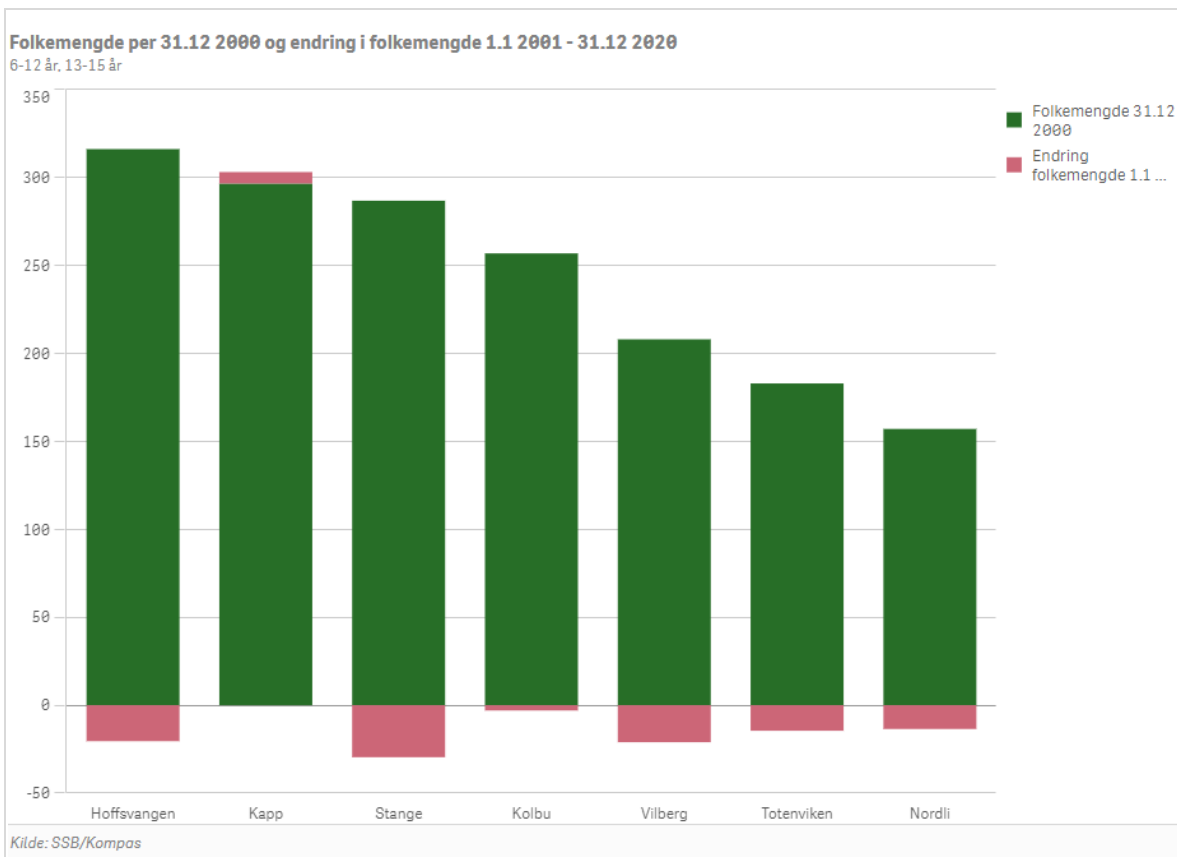
Vekstrater 2000–2019:

Plansone	Vekstrate 2001–2019
Kolbu	1,0%
Kapp	0,5%
Totenviken	0,2%
Hoffsvangen	0,1%
Stange	0,1%
Nordli	0,0%
Vilberg	-0,3%

I figuren under er folkemengde og endring vist for aldersgruppen 1–5 år, altså barnehagebarn. Kolbu er eneste plansone med positiv befolkningsutvikling i perioden 2000–2019.

Tilsvarende viser figuren under at folkemengden for 6–15 år, altså barn i grunnskolen, kun har økt i skolekretsen Kapp.

Valg av modell

Framskrivninger av folkemengden kan gjøres på ulike måter. Statistisk sentralbyrå lager annethvert år framskrivninger i ulike alternativer for hele Norge. Disse ligger til grunn for de regionale framskrivningene som viser forventet utvikling i hver kommune.

Kompas (Kommunenes plan- og analysesystem) er utviklet for å framskrive folkemengde for kommuner med utgangspunkt i detaljert statistikk og lokale planforutsetninger. Framskrivninger med KOMPAS vil derfor kunne avvike fra SSBs regionale framskrivninger fordi KOMPAS bygger på annen statistikk og fordi det er mulig å endre på forutsetningene som ligger til grunn for framskrivningene. KOMPAS skiller seg også fra SSBs framskrivninger ved at KOMPAS kan framskrive folkemengden på lavere geografiske nivåer enn kommunen, f.eks. skolekretser.

KOMPAS har tre ulike modeller for framskrivning. I modelltypen "Naturlig framskrivning" framskrives folkemengden med aldring, fødsler og dødsfall. Den eksisterende folkemengden vil bli framskrevet uten inn- og utflytting og uten internflytting. Denne modelltypen brukes ofte som et referansealternativ.

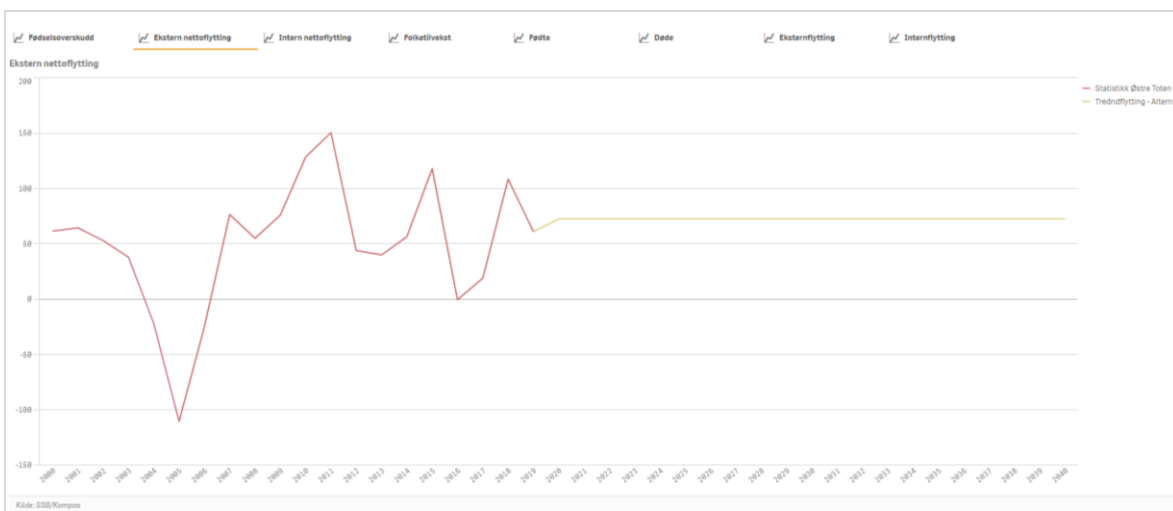
I tilbudsmodellen vil innflyttingen til sonene være relatert til boligtilbudet i sonene. Tilbudsmodellen forutsetter at det er utarbeidet en boligbyggeplan. Den totale innflyttingen til en plansone blir bestemt av boligtilbudet i sonen og husholdningsstørrelsen for hver boligtype. Den samlede eksterne og interne innflyttingen til de enkelte plansonene fordeles til aldersgrupper ved hjelp av innflyttingsrater. Denne modellen passer godt for kommuner med middels til stor befolkningsvekst.

Den tredje modellen er trendflyttingsmodellen. Modellen bygger på naturlig framskrivning og trendbaserte flytteberegninger. Modellen bygger ikke på data om boligmarkedet.

Østre Toten kommune i Innlandet er en kommune i sentralitetsklasse 4 der Statistisk sentralbyrå forventer en lav befolkningsvekst. Derfor har vi valgt å bruke trendflyttingsmodellen.

Utgangsdata og forutsetninger

Ekstern nettoflytting, altså summen av flyttebevegelser ut og inn av kommunen, beregner KOMPAS til 73 personer per år. Dette er noe høyere enn gjennomsnittet for perioden 2000–2019, som figuren under viser.

Fordelingen av den eksterne nettoflyttingen mellom skolekretsene er av modellen beregnet slik:

Radetiketter	Summer av Value	Summer av Value2
Hoffsvangen	21	28 %
Kapp	14	19 %
Kolbu	4	5 %
Nordli	7	9 %
Stange	13	18 %
Totenviken	11	15 %
Vilberg	4	5 %
Totalsum	73	100 %

Vi legger denne fordelingen til grunn for trendflytting alternativ 1.

Nordlia er et prioritert utviklingsområde for kommunen. Nordlia ligger nære Gjøvik og kommunen oppfatter Nordlia som et attraktivt område for eneboliger som betjener et behov for personer som ønsker å bo og jobbe nært Gjøvik by. Vi har derfor laget et alternativ som fordeler 40 % av årlig ekstern nettoflytting til Nordlia fra 2024. Dette alternativet innebærer at de andre skolekretsene får redusert sin andel av kommunens samlede innflytting, men at fordelingen mellom skolekretsene (minus Nordlia) opprettholdes. Fordelingen av ekstern nettoflytting for trendflytting alternativ 2 ser slik ut:

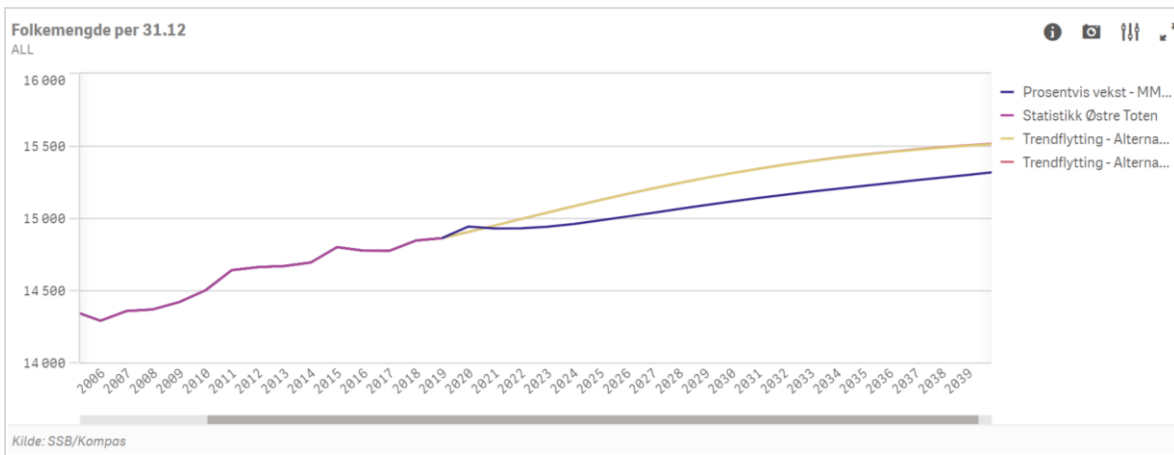
Radetiketter	2020–2023	2024–2040	2020–2023	2024–2040
Hoffsvangen	21	14	28 %	19 %
Kapp	14	9	19 %	12 %
Kolbu	4	3	5 %	3 %
Nordli	7	29	9 %	40 %
Stange	13	8	18 %	12 %
Totenviken	11	7	15 %	10 %
Vilberg	4	3	5 %	4 %
Totalsum	73	73	100 %	100 %

Befolkningsframskrivinger for hele kommunen

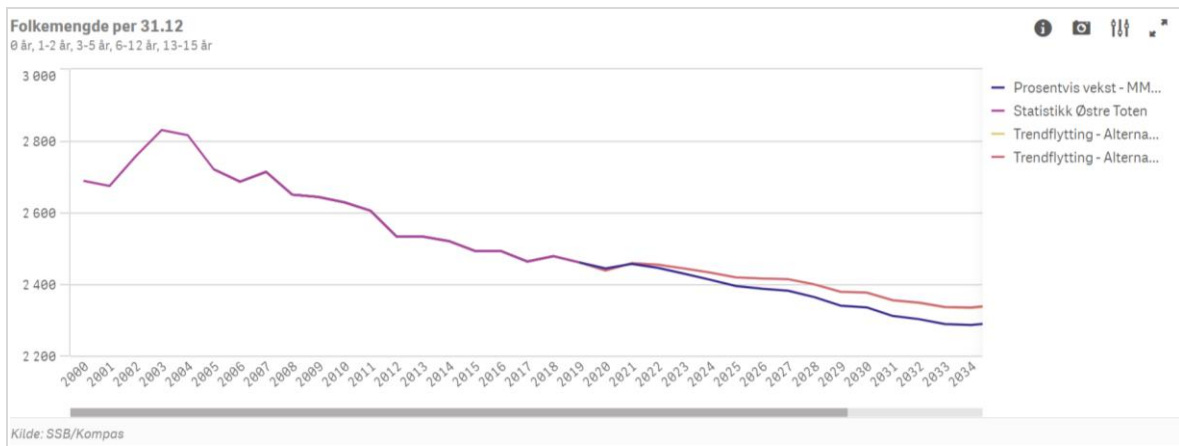
Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivinger MMMM og HHMH for 2020 viser en svak vekst i årene fremover.

Rad etiketter	Framskrevet folkemengde 1. januar	Vekst fra 2020 og gjennomsnittlig årlig vekstrate fra 2020		Framskrevet folkemengde 1. januar	Vekst fra 2020 og gjennomsnittlig årlig vekstrate fra 2020	
2020	14973			14973		
2030	15091	118	0,1 %	15464	491	0,3 %
2040	15301	328	0,1 %	16215	1242	0,4 %
2050	15439	466	0,1 %	17012	2039	0,4 %

Trendflyttingsalternativene gir en befolkningsvekst som er noe høyere enn MMMM, men lavere enn HHMH. Trendmodellen viser en forventet folkemengde på 15 513 per **31.12.2040**. Dette er vist under, der gul linje er trendflytting, mens lilla er MMMM. Rosa er historiske data.

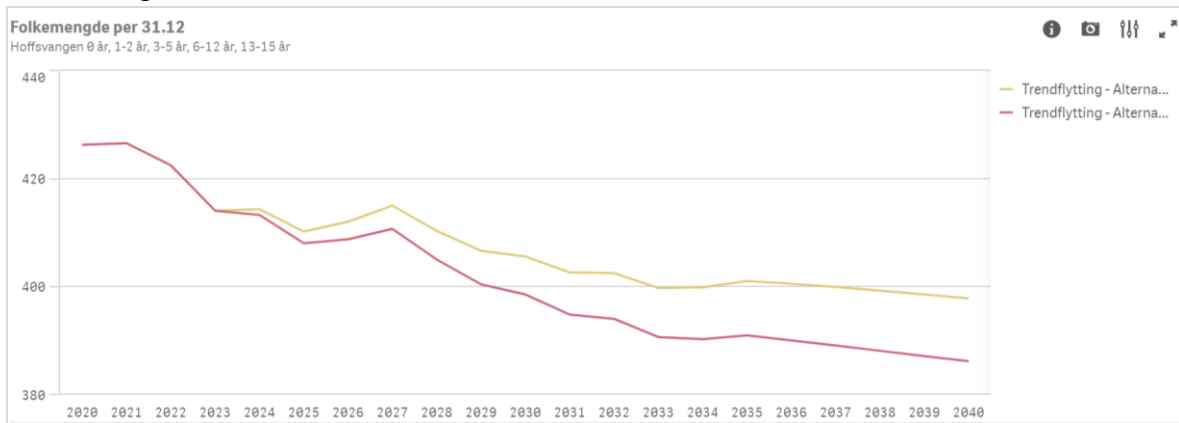
Når vi ser på barn i alderen 0–15 år peker pilene nedover, men trendflyttemodellen har en noe mer positiv utvikling.

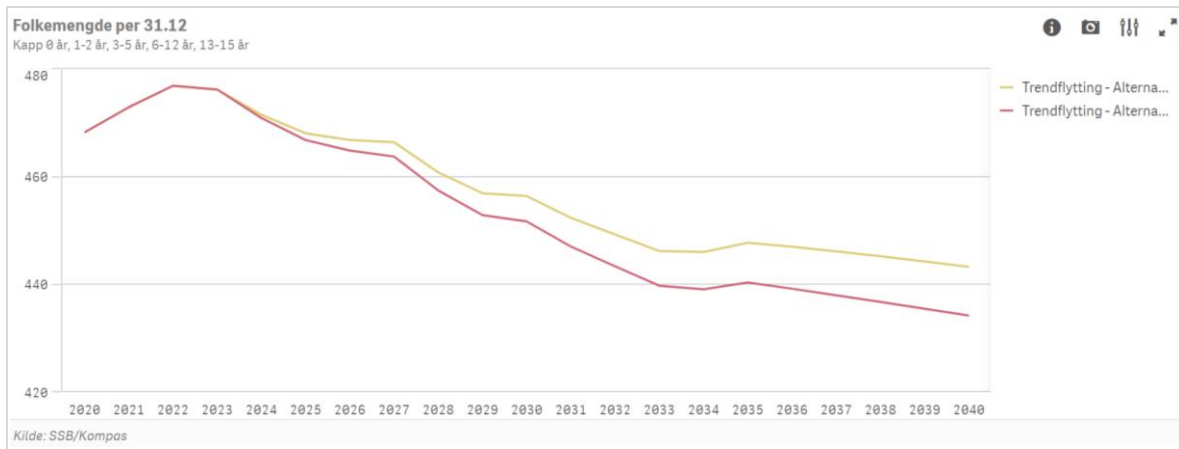
Folkemengde for barn per plansone

Når modellen brytes ned på skolekretser ser vi forskjellene mellom de to trendflyttingsalternativene. I alternativ 1 – gul linje – beholder vi fordelingen av eksternt nettoflytting som modellen har beregnet. I alternativ 2 – rød linje – har vi fordelt 40 % av eksternt nettoflytting til Nordlia i perioden 2024–2040.

Hoffsvangen

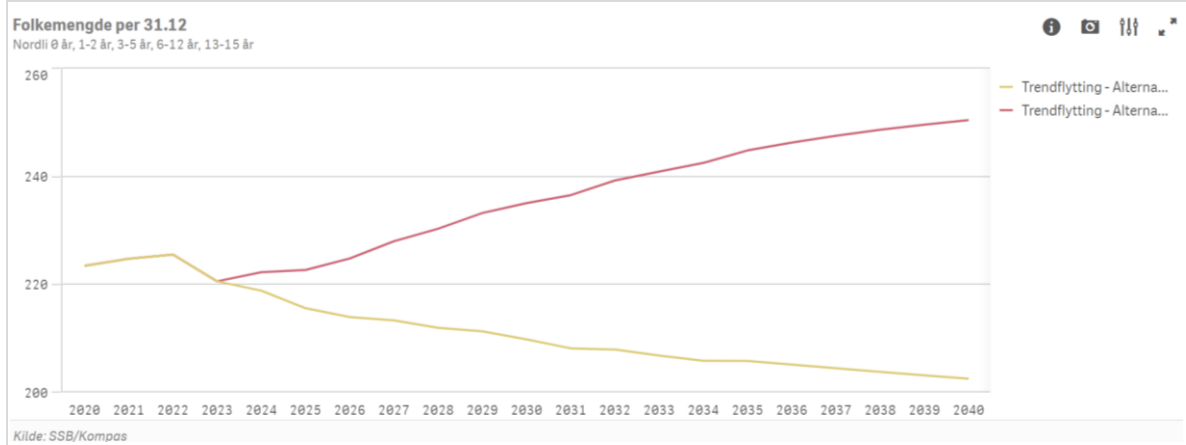
Kapp

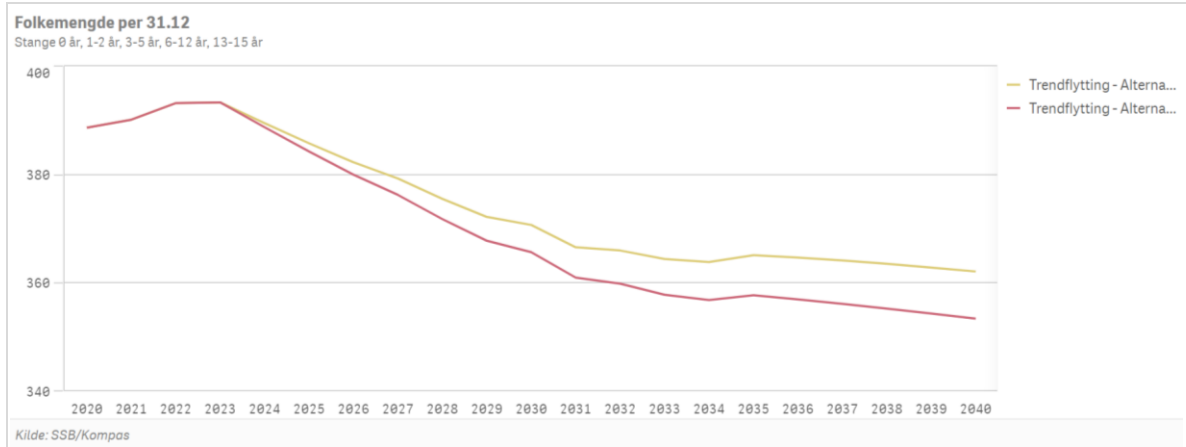
Kolbu

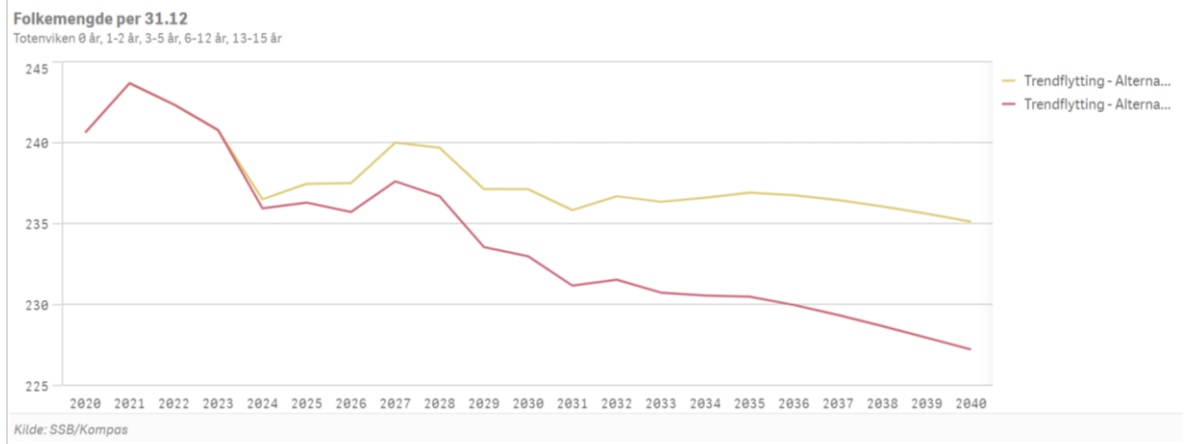
Nordli

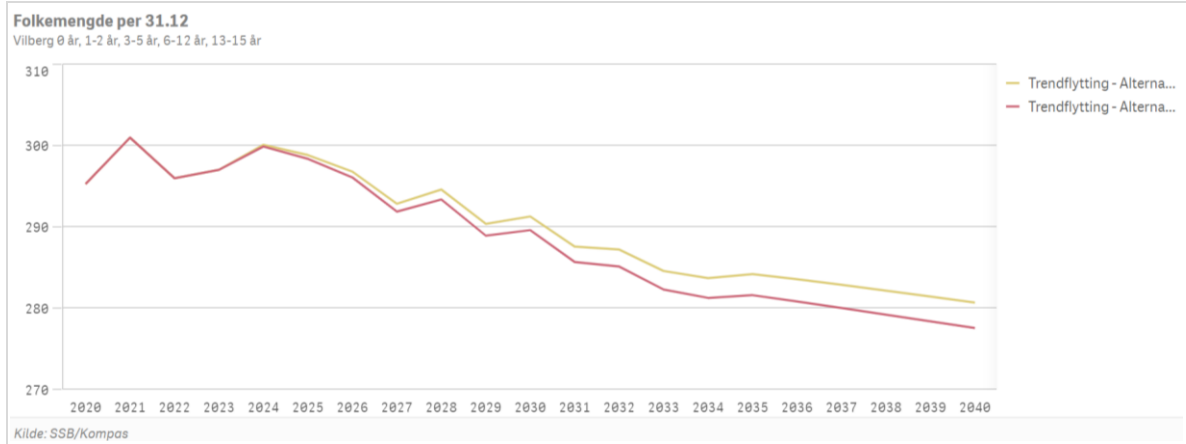
Stange

Totenviken

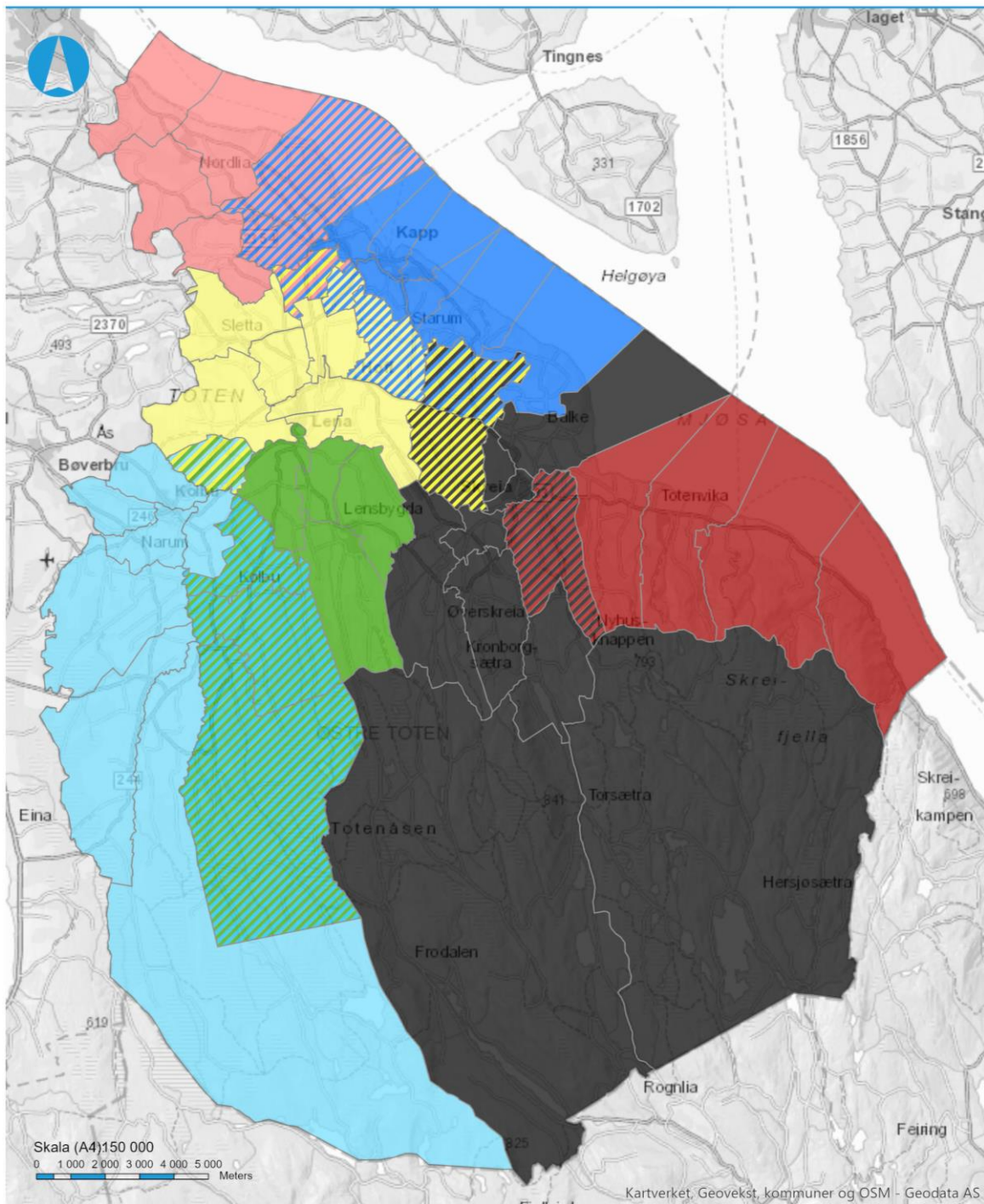

Vilberg

12. Kart over grunnkretser og skolekretser

RAMBOLL

Grunnkretser etter skoletilhørighet

Nordli

- Nordli
- Nordli, Kapp
- Nordli, Kapp, Hoffsvangen

Kapp

- Kapp
- Nordli, Kapp

- Kapp, Hoffsvangen
- Nordli, Kapp, Hoffsvangen
- Kapp, Hoffsvangen, Stange

Hoffsvangen

- Hoffsvangen
- Hoffsvangen, Stange
- Nordli, Kapp, Hoffsvangen
- Hoffsvangen, Kolbu, Vilberg
- Kapp, Hoffsvangen, Stange

Kolbu

- Kolbu
- Kolbu, Vilberg
- Hoffsvangen, Kolbu, Vilberg

Stange

- Stange
- Stange, Totenviken
- Kapp, Hoffsvangen, Stange

- Hoffsvangen, Stange

Totenviken

- Totenviken
- Stange 50 %, Totenviken 50 %

Vilberg

- Vilberg
- Kolbu, Vilberg
- Hoffsvangen, Kolbu, Vilberg

13. Utleie av skolene

Skole	Gymsal	Svømmehall	Andre rom	Leietaker	Timer per uke
Vilberg	x			LSK (Lensbygda sportsklubb)	9,0
Vilberg			møterom	KRF (Kristelig folkeparti)	månedlig
Vilberg	x			Voksne som trener	1,0
Nordli	x			THK G7 + G8	3,0
Nordli	x			Grupper – foresatte på skolen	4,0
Nordli	x		SFO-lokaler	Bursdagsfeiringer	Helger
Hoffsv.	x			Lena IF	10,0
Hoffsv.	x			ØT Helseidrettslag, boccia	3,0
Hoffsv.	x			Toten Troll	2,0
Hoffsv.	x			Bedriftsidrettslaget ØT	3,0
Hoffsv.	x		+ flere rom	Skolekorpset	3,0
Hoffsv.	x			Gubbe trim	1,5
Hoffsv			Sløyden	ØT knivklubb	2,0
Hoffsv			Allrommet + lærerværelset	Viken mannskor	3,0
Hoffsv			klasserom/ute	ØT speidergruppe	2,0
Hoffsv.	x			Bursdagsfeiringer	5,0
Skreia	x			Skreia idrettslag/fotball	7,5
Skreia	x			Skreia idrettslag/bueskyting	6,0
Skreia	x			Totenviken Tae kwon do klubb	7,5
Skreia	x			Avslutningscenter	2,0
Skreia	x			Solliakollektivet	2,0
Skreia	x			Damegruppe	1,0
Skreia		x		Toten svømmeklubb	8,0
Skreia		x		Granly	1,5
Skreia		x		Barnesvømming/Terje Bollum	1,0
Skreia		x		Offentlig bading	9,0
Skreia			Kantina og klasserom	Foreninger, FAU, korps	
Kapp	x			Kapp IF	7,0
Kapp	x			Toten HK	6,0
Kapp	x			Kapp Volleyball	2,0
Kapp	x			Herre trim	1,5
Kapp	x		Klasserom i perioder av skoleåret	KBN skolekorps	3,5
Kapp			Klasserom	Balladen	3,0
Kapp	x		Lawo	Bursdagsfeiringer	Lørdag/søndag
Totenviken	x		Klasserom, skolekjøkken	Skolekorps Stange/Totenviken	3,0
Totenviken	x			Viken musikkforening	3,0
Totenviken	x			Trimgruppe	2,0
Totenviken	x			Trimgruppe	2,0
Totenviken	x			Håndball jenter 10 år	2,0
Totenviken	x		Skolekjøkken	Bursdagsfeiringer	Jevnlig
Totenviken			Personalrom	FAU-møter	9 møter
Totenviken			Klasserom/personalrom	Møter i private lag og foreninger	Jevnlig
Stange	x			Toppen IL	4,0
Stange	x			Skreia IL	6,0
Kolbu	x			Kolbu KK Fotball	2,0
Kolbu	x			Kolbu KK Håndball	6,0
Lena		x		Toten svømmeklubb	6,0
Lena		x		Rus og Psykiatritjenesten	2,2
Lena		x		Toten folkehøyskole	1,5
Lena		x		Røde Kors	9,0
Lena		x		Revmatikerforeningen	3,0
Lena		x		Montessori SFO	1,0
Lena		x		Allidrett, Lensbygda Sportsklubb, Toppen IL, Lena IF	1,5
Lena		x		Babysvømming	2,0
Lena		x		Opptrening i vann	1,0
Lena		x		Vilberg skole	2,0
Lena		x		Montessori skole	2,0
Lena		x		Hoffsvangen skole	4,0
Lena		x		Lena VGS	4,0
Lena		x		Kolbu skole	4,0
Lena		x		Kapp barnehage	1,0
Lena		x		Nordli skole	1,5
Lena		x		Østre Toten Kommune fysio	2,5
Lena	x			Østre Toten kommune	3,5
Lena	x			Allidrett Håndball/Fotball	5,0
Lena	x			Kolbu KK damer	1,5
Lena	x			Turnforeningen	3,0
Lena	x			Toten mottak	1,5
Lena	x			Ihle Turnf. Avd. fotball	3,0
				SUM	215,7
	x			Svømmehaller	138,0
		x		Gymsaler	67,7

14. Kalkyle samlede kostnader skoler og barnehager

Skole	Type skole	Elever 2019	Kapasitet	Pris per elev	Driftsutgift undervisning	Areal 2020	Areal per elev	Areal plan	Investerings	Kapital-kostnad	Drift av bygg FDV	Skyss-elever	Skoleskyss	Sum drift + FDV + kapital+skyss
Hoffsvangen	b	200	210	112 325	22 465 000	3 407	17	3 979	72 300 000	3 127 870	2 526 001	66	628 858	28 747 729
Kapp	b	238	280	85 693	20 395 000	2 985	13	4 621	105 300 000	4 555 528	2 933 563	68	647 915	28 532 007
Kolbu	b	159	245	101 182	16 088 000	3 260	21	4 282	86 700 000	3 750 848	2 718 355	70	666 971	23 224 174
Lena	u	277	300	122 755	34 003 000	5 643	20	6 229	14 100 000	610 000	3 954 375	182	1 734 125	40 301 499
Nordli	b	84	154	124 274	10 439 000	2 163	26	3 259	109 800 000	4 750 209	2 068 921	11	104 810	17 362 940
Skreia	u	211	270	119 621	25 240 000	5 073	24	5 298	101 500 000	4 391 131	3 363 345	142	1 352 998	34 347 475
Stange	b	191	210	100 157	19 130 000	2 613	14	3 979	89 700 000	3 880 635	2 526 001	82	781 309	26 317 945
Totenvikken	b	93	154	112 323	10 446 000	2 030	22	3 259	122 500 000	5 299 641	2 068 921	14	133 394	17 947 956
Vilberg	b	108	154	122 481	13 228 000	1 810	17	3 259	122 900 000	5 316 946	2 068 921	22	209 619	20 823 487
Sum		1561	1977	109 823	171 434 000	28 984	19	38 165	824 800 000	35 682 809	24 228 402	657	6 260 000	237 605 211
Annet felles					5 859 000						9 326 000			
Sum kommune					177 293 000					35 682 809	33 554 402		6 260 000	252 790 211
Nye løsninger												635	9 528	
1: Ny ungdomsskole Lena	u	488	540	112800	55 046 400	-	-	6 804	261 900 000	11 330 417	4 340 952	381	3 630 228	74 347 997
4: Totenviken til Stange	b	284	392	100000	28 400 000	-	-	5 410	204 500 000	8 847 156	3 451 325	170	1 619 787	42 318 268
5: Totenviken og Stange til Skreia	b	284	392	100000	28 400 000			5 410	118 300 000	5 117 939	3 451 325	153	1 457 808	38 427 072
2: Vilberg til en naboskole	b	267	392	100000	26 700 000			5 410	205 500 000	8 890 419	3 451 325	178	1 696 012	40 737 756
6: Nordli til Kapp	b	322	392	86000	27 692 000			5 410	205 000 000	8 868 787	3 451 325	148	1 410 167	41 422 280
7: Tre barneskoler, nybygg Skreia	b	1 073	1 176	95000	101 935 000			16 229	618 200 000	26 744 802	10 353 974	644	6 136 134	145 169 910
7B: Tre barneskoler, gjenbruk Skreia	b	1 073	1 176	95 000	101 935 000			16 229	543 000 000	23 491 471	10 353 974	644	6 136 134	141 916 580

	Plasser 2019	Kapa- sitet	Pris per plass	Driftsutgift	Areal 2020	Areal per plass	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Drift av bygg FDV	Sum drift + FDV + kapital+skys
Barnehage Hoffsvangen	88	88	98 443	8 663 000	837	10	783	-	-	664 696	9 327 696
Kapp	121	120	95 950	11 610 000	1 094	9	1 089	-	-	924 462	12 534 462
Kolbu	85	88	94 706	8 050 000	640	8	765	6 300 000	272 553	649 416	8 971 969
Nordli	53	54	119 208	6 318 000	395	7	486	18 600 000	804 680	412 570	7 535 250
Oliviabakken	53	56	105 358	5 584 000	496	9	486	18 700 000	809 006	412 570	6 805 576
Vilberg	39	38	102 846	4 011 000	251	6	324	12 500 000	540 780	275 047	4 826 826
Sum	439	444	100 765	44 236 000	3 713	8	3 933	56 100 000	2 427 019	3 338 760	50 001 779
Annet felles				58 529 000						3 724 000	
Østre Toten				102 765 000					2 427 019	7 062 760	112 254 779
Nye løsninger										849	
Ny Nordli	53	108	105000	5 565 000			942	35 700 000	1 544 467	799 673	7 909 139
Ny Oliviabakken	92	108	95000	8 740 000		-	942	36 000 000	1 557 446	799 673	11 097 118

15. Notat fra kommuneplanlegger om bosettingsmønsteret i Østre Toten og skolenes betydning for lokalsamfunnene

Dagens bosetting og sentrumsstruktur

Østre Toten kommune er den mest spredt bebygde kommunen sammenlignet med kommuner av samme størrelse. Idrettsanlegg og skoler er samlingspunkt. Det har skjedd en markedsstyrt fortetningsprosess i tettstedene Lena, Skreia, Kapp og til en viss grad Kolbu. I Skreia er det bygd relativt mange utleieleiligheter for eldre i regi av boligstiftelsen. For Lena har fortettingen skutt fart etter 2005, vesentlig i form av leiligheter som i stor grad kjøpes av eldre. Denne endringen har ført til at det er frigjort relativt mange eneboliger som ligger spredt i kommunen. Som en konsekvens av dette er det mange barnefamilier som bor spredt. Utover behovet for flere sentralt plasserte leiligheter for eldre samt ønske om en god alderssammensetning i tettstedene, er det ingen avklart politikk i Østre Toten kommune at den videre utvikling skal skje i tettstedene Skreia, Kapp og Lena.

Utbyggingsplaner – større utbyggingsområder

Ut ifra en vurdering av interessen for utvikling av arealer som er avsatt til utbyggingsformål i kommuneplanens arealdel og Kommunedelplan Lena kan det se ut til at det er vesentlig større interesse for områdene i Kapp og Nordlia enn Kolbu, Skreia og Lensbygda. Lena er i en mellomstilling. Når det gjelder Totenvika er det noe større usikkerhet da det er få tilgjengelige byggeområder som har en attraktiv plassering. Det fradeles og bygges eneboliger spredt i kommunen gjennom fortettinger av store etablerte boligeiendommer og fradelinger fra landbrukseiendommer. Dette skjer i form av dispensasjoner, vesentlig i tråd med retningslinjer for dispensasjon.

- ▶ **Skreia:** Det er god tilgang til alle typer byggeområder nær Skreia sentrum. I Fossen III er det 30 eneboligtomter for salg. Det er regulert et område sentralt, inntil Olviabakken barnehage, med mulighet for en noe tettere utbygging. Det er god tilgang til uregulerte sentrumsnære byggeområder.
- ▶ **Lena:** I Lena er det en reserve innenfor områder regulert til blokkbebyggelse. For øvrig er det avsatt arealer til alle typer bebyggelse i områder rundt Hoffsvangen, som det foreløpig er vist relativt liten interesse for.
- ▶ **Kapp:** Sentralt på Kapp er det regulert to nye boligområder: Smørvika I – et utviklingsområde med alle typer boliger fra eneboliger, rekkehus og leiligheter med i overkant av 80 boenheter og Bakkelia – butikk med 22 nye boenheter.
- ▶ **Nordlia:** I Nordlia er det ingen reserve av ferdig regulerte områder med ledige boligtomter. I kommuneplanens arealdel er det avsatt arealer for 200 nye boliger fordelt på to områder. Det ene området, med 25 nye boenheter ligger inntil Nordli skole og er avsatt til bolig, ny barnehage og ny parkeringsplass for skole og barnehage. Det andre området, Annexstad ligger mellom Mjøsa og Fv. 33. Realisering av området er avhengig av bygging av ny barnehage. Det er stor interesse for de uregulerte boligområdene i Nordlia.

Arbeidsplasser og pendling

Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik utgjør et felles arbeidsmarked. En stor andel av de sysselsatte som er bosatt på Østre Toten pendler til Gjøvik og Vestre Toten. Andelen som pendler ut av kommunen har økt fra 44 % i 2000 til i overkant av 50 % i 2019. 25 % pendler til Gjøvik, ca. 12 % til Vestre Toten, i overkant av 6 % mot Oslo/Akershus og i overkant av 3 % til andre Mjøsbyer. Utpendling til Gjøvik har hatt en økende trend i perioden 2014 til 2019, mens utpendlingen til Oslo/Akershus har vært svakt fallende. Det har vært en økende innpendling til kommunen i perioden 2000 til 2019. Fra 19 % i 2000 til i overkant av 30 % i 2020.

Dagens skoler og tilknytning til tettstedene Skreia, Lena og Kapp

Stange og Totenviken skole - tilknytning til Skreia

- Stange skole: Fra Stange skole til Skreia ungdomsskole er det ca. 2,5 km. En andel av befolkningen som sokner til Stange skole har sterkere tilknytning til Skeia enn til Stange, og benytter tilbudene i tilknytning til Skreia tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat service-tilbud og handel. Det er eget idrettsanlegg i Øverskreien (Toppensplassen).
- Totenviken skole: Fra Totenviken skole til Skreia ungdomsskole er det ca. 4. km. En andel av befolkningen som sokner til Totenviken skole har allerede sterk tilknytning til Skreia tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat servicetilbud og handel. Det er gang-/sykkelveg gjennom hele Totenvika og inn til tettstedet Skreia. Befolkningen som er knyttet til Totenviken skole har ingen tilknytning til Stange.

Kolbu, Vilberg og Hoffsvangen - tilknytning til Lena

- Vilberg skole (Lensbygda): En andel av befolkningen som sokner til Vilberg skole har allerede en tilknytning til Lena tettsted, med Idrettsanlegg, offentlig og privat servicetilbud og handel. Lensbygda har eget idrettsanlegg sør for tettbebyggelsen, og mange har nok en relativt sterk tilknytning til Lensbygda.
- Hoffsvangen skole: Befolkningen som sogner til Hoffsvangen skole har en sterkere tilknytning til Lena sentrum enn befolkningen som sogner til Vilberg.
- Kolbu skole: Av de som sogner til Kolbu skole har relativt mange en sterk tilknytning til de respektive tettstedene Kolbu sentrum og Lund. Begge steder har idrettsanlegg og dagligvareforretning.

Nordli skole - tilknytning til Kapp

- Nordli skole: Nordli skole er i en særstilling i Østre Toten kommune. En andel av de som sogner til Nordli skole har en vel så stor tilknytning til Gjøvik kommune enn tettstedene Lena og Kapp. Det er naturlig å anta at det er en større andel av de som har arbeidssted Gjøvik som er bosatt i Nordlia og Kapp.

Lena 11. mars 2021

Notat v/arealplanlegger Kirsten Andersen